

RAPORT

o stanie Miasta

- 2008 -

(stan na 31 grudnia 2008 r.)

Tarnów 2009 r.

Zebrał i opracował zespół redakcyjny w składzie:
Agnieszka Prochot-Józefów
Angelina Słomska

1. WSTĘP.....	7
2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA - informacje ogólne o mieście	8
2.1. Położenie geograficzne, klimat, obszar miasta.....	8
2.2. Demografia.....	8
3. WŁADZE MIASTA.....	10
3.1. Uchwałodawcza - Rada Miejska w Tarnowie.....	10
3.2. Wykonawcza - Prezydent Miasta Tarnowa.....	13
3.3. Jednostki pomocnicze – rady osiedli.....	15
3.4. Ciała doradcze.....	16
4. GOSPODARKA.....	23
4.1. Strefy aktywności gospodarczej.....	23
4.2. Gospodarka w liczbach.....	26
4.3. Instytucje otoczenia biznesu.....	27
5. RYNEK PRACY.....	28
5.1. Poziom i struktura bezrobocia.....	28
5.2. Działania na rzecz bezrobotnych.....	31
6. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA.....	33
7. FINANSE.....	36
7.1. Gminy Miasta Tarnowa	36
7.1.1. Środki własne Gminy	36
7.1.2. Spółki miejskie.....	38
7.2. Środki zewnętrzne:.....	41
8. MIENIE KOMUNALNE.....	48
8.1. Stan mienia komunalnego.....	48
8.2. Gospodarowanie nieruchomościami komunalnymi	50
9. INWESTYCJE.....	51
9.1. Inwestycje drogowe.....	51
9.2. Gospodarka wodno-ściekowa.....	52
9.3. Zieleń miejska.....	53
9.4. Oświetlenie ulic, placów i dróg.....	53
9.5. Gospodarka komunalna - inne inwestycje.....	53
9.6. Oświata i wychowanie.....	54
9.7. Sport i rekreacja.....	55
9.8. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego.....	56
9.9. Opieka społeczna.....	56
9.10. Inwestycje spółek miejskich.....	56
9.11. Zadania inwestycyjne i remontowe Urzędu Miasta Tarnowa.....	59
10. KOMUNIKACJA I TRANSPORT.....	60
10.1. Organizacja ruchu.....	60
10.2. Stan motoryzacji.....	61
11. GOSPODARKA KOMUNALNA.....	62
11.1. Gospodarka odpadami.....	63
11.2. Działalność jednostek związanych z gospodarką komunalną.....	64
12. ŚRODOWISKO NATURALNE	67
12.1. Stan środowiska.....	67
12.2. Działania ekologiczne.....	67
13. MIESZKALNICTWO - Zasoby lokalowe gminy.....	69
14. OCHRONA ZDROWIA.....	73
14.1. Zakłady opieki zdrowotnej Gminy Miasta Tarnowa.....	73

14.2. Programy zdrowotne - promocja zdrowia i profilaktyka.....	76
15. POMOC SPOŁECZNA.....	77
15.1. Pomoc dla osób niepełnosprawnych.....	77
15.2. Prace społecznie użyteczne.....	79
15.3. Działalność miejskich jednostek pomocy społecznej.....	79
15.4. Niepubliczne domy pomocy społecznej.....	86
15.5. Pomoc dla osób uzależnionych i współuzależnionych.....	87
15.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej.....	89
15.7. Dodatki mieszkaniowe i świadczenia rodzinne.....	90
16. EDUKACJA.....	92
16.1. Ogólna charakterystyka.....	92
16.2. Oferta edukacyjna Tarnowa.....	93
16.3. Pomoc materialna dla uczniów, stypendia i wyróżnienia.....	95
16.4. Szkolnictwo specjalne.....	96
16.5. Kadry i administracja.....	97
16.6. Edukacja, wychowanie i profilaktyka zagrożeń, opieka i bezpieczeństwo, programy edukacyjno-wychowawcze.....	100
16.7. Szkolnictwo wyższe.....	105
17. KULTURA.....	107
17.1. Miejskie instytucje kultury i ich działalność.....	108
17.2. Współpraca z pozostałymi instytucjami kultury.....	111
18. SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA.....	112
18.1. Organizacje kultury fizycznej z siedzibą na terenie Gminy Miasta Tarnowa.....	113
18.2. Osiągnięcia sportowe - sukcesy tarnowskich sportowców.....	117
18.3. Stypendia i nagrody sportowe.....	118
18.4. Sport i wypoczynek dzieci i młodzieży (w tym działalność TOSiR).....	119
19. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE.....	120
19.1. Działania Policji i Straży Miejskiej.....	120
19.2. Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa.....	124
19.3. Ratownictwo chemiczne, składowanie i utylizacja odpadów niebezpiecznych.....	128
19.4. Obrona cywilna.....	128
20. ADMINISTRACJA.....	129
20.1. Urząd Miasta Tarnowa.....	129
20.2. Infrastruktura internetowa.....	133
21. PROMOCJA MIASTA.....	138
21.1. Promocja miasta - najważniejsze wydarzenia roku 2008.....	139
21.2. Promocja miasta - udział w targach, imprezach promocyjnych, konkursach i plebiscytach.....	141
21.3. Promocja miasta w mediach elektronicznych.....	142
21.4. Promocja miasta - wydawnictwa.....	145
21.5. Promocja miasta - pozostałe działania promocyjne.....	146
21.6. Promocja miasta - współpraca z organizacjami pozarządowymi.....	147
21.7. Działalność Tarnowskiego Centrum Informacji.....	147
22. WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA I KRAJOWA.....	155
22.1. Miasta partnerskie.....	155
22.2. Pozostała współpraca międzynarodowa.....	159
22.3. Uczestnictwo miasta w związkach/ stowarzyszeniach/ zrzeszeniach miast/gmin oraz innych jednostek samorządu terytorialnego.....	160
23. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE.....	161
23.1. Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta.....	161

<u>23.2. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi.....</u>	<u>163</u>
<u>24. MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW.....</u>	<u>165</u>
<u>24.1. Informacje ogólne</u>	<u>165</u>
<u>24.2. Ogólna charakterystyka problemów z jakimi zgłaszali się konsumenci.....</u>	<u>166</u>
<u>24.3. Charakter udzielonej pomocy prawnej</u>	<u>169</u>
<u>24.4. Wytaczanie powództw na rzecz konsumentów i realizacja innych zadań.....</u>	<u>171</u>
<u>24.5. Inne wybrane przedsięwzięcia.....</u>	<u>173</u>
<u>25. PODSUMOWANIE.....</u>	<u>173</u>
<u>26. SPIS TABEL I WYKRESÓW.....</u>	<u>176</u>
<u>26.1. Spis tabel.....</u>	<u>176</u>
<u>26.1. Spis wykresów.....</u>	<u>177</u>

1. WSTĘP

Tarnów jest stolicą subregionu, drugim miastem Małopolski pod względem wielkości, rangi i znaczenia. W efekcie, jego rozwój determinuje poziom życia i perspektywy nie tylko mieszkańców, ale także okolicznych gmin i powiatów. Oferta naszego miasta jest coraz szersza, a sam Tarnów coraz bardziej aktywny w wielu sferach o znaczeniu kluczowym – gospodarce, kulturze, oświacie, opiece zdrowotnej, sporcie, turystyce i rekreacji.

Działamy tak, by Tarnów się rozwijał, wykorzystując potencjał wewnętrzny i możliwości zewnętrzne, w tym szanse, które stwarza integracja europejska. Szerokie wykorzystanie unijnych funduszy, wkomponowane w przemyślaną wizję rozwoju, może przynieść i przynosi wymierne efekty. Warunkiem jest perspektywiczne spojrzenie na wiele dziedzin oraz właściwe planowanie i prowadzenie inwestycji tak, by osiągnąć cele strategiczne.

„Raport o stanie miasta 2008” to podsumowanie działań podejmowanych i kontynuowanych w ubiegłym roku, ale równocześnie materiał do ocen i analiz, a w konsekwencji punkt wyjścia do aktywności w kolejnych latach. Dokument to odpowiedź na pytanie „jaki jest Tarnów dziś?” – co zrobiliśmy, a co pozostaje istotnym wyzwaniem na najbliższą przyszłość? To rzetelne źródło informacji o naszym mieście na przełomie lat 2008/2009.

Samorząd odgrywa ważną rolę w inspirowaniu i stymulowaniu rozwoju. Chcemy, by w naszym mieście biznes lokował swoje inwestycje, by dzieci uczyły się w nowoczesnych szkołach, a później studiowały na renomowanych uczelniach, by placówki opieki zdrowotnej oferowały usługi na najwyższym poziomie, by w wolnym czasie można było korzystać z ciekawej oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej, by tarnowianie żyli i pracowali w bezpiecznym mieście. Chcemy być dumni z Tarnowa.

Mam nadzieję, że diagnoza, którą oddaję w Państwa ręce, pozwoli każdemu wypracować własny pogląd na te kwestie.

Prezydent Tarnowa,
Ryszard Ścigała

2. CHARAKTERYSTYKA MIASTA - informacje ogólne o mieście

2.1. Położenie geograficzne, klimat, obszar miasta

Tarnów leży w południowo-zachodniej części Płaskowyżu Tarnowskiego, we wschodniej części województwa małopolskiego, nad rzeką Białą w pobliżu ujścia do Dunajca, na pograniczu Karpat i Kotliny Sandomierskiej.

Tarnów to – obok Krakowa – najważniejsza aglomeracja w województwie. Jedną z najmocniejszych stron miasta jest położenie. Jego zalety polegają na umiejscowieniu Tarnowa na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków handlowych. Międzynarodowa trasa E4 z zachodu na wschód (Zgorzelec – Medyka) krzyżuje się z drogą krajową nr 73 z północy na południe (Warszawa – Nowy Sącz – granica ze Słowacją). Miasto ma bezpośrednie połączenia kolejowe z Kijowem, Odessą, Bukaresztem, Budapesztem, Koszycami, a także Krakowem, Warszawą, Poznaniem, Szczecinem i Gdańskiem. Najbliższe lotniska znajdują się w odległości około 100 km od Tarnowa: w Krakowie-Balicach, obsługujące także połączenia międzynarodowe oraz w Jesionce koło Rzeszowa, notujące wzrost znaczenia dzięki obsłudze tanich linii lotniczych.

Miasto zajmuje obszar 72,38 km². Pod względem administracyjnym Tarnów jest gminą miejską i zarazem powiatem grodzkim. Sąsiaduje z 17 miejscowościami, należącymi do 5 gmin.

Poniżej przedstawiono dane dotyczące powierzchni miasta, ilości działek i budynków zgodnie z zapisami w bazie Ewidencji Gruntów i Budynków (EGiB) prowadzonej przez Referat – Grodzki Ośrodek Dokumentacji Geodezyjnej i Kartograficznej Wydziału Geodezji i Nieruchomości (wg stanu na 31 grudnia 2008 r.):

- powierzchnia 7.238 ha
- ilość obrębów geodezyjnych 174 szt.
- ilość działek ewidencyjnych 41.624 szt.
- ilość budynków (ujawnionych w bazie EGiB) 22.332 szt.

2.2. Demografia

Tabela nr 1: Liczba ludności Miasta Tarnowa w latach 2007-2008

Wyszczególnienie	2007	2008	Dynamika w %
Liczba mieszkańców ogółem	117.168	116.237	99,21
w tym:			
a) zameldowani na pobyt stały	114.144	113.350	99,30
b) zameldowani na pobyt czasowy	3.024	2.887	95,47
- kobiety	61.975	61.411	99,09
- mężczyźni	55.193	54.826	99,34
Liczba wyborców	93.419	93.291	99,86

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowie

Tabela nr 2: Liczba stałych mieszkańców Tarnowa w poszczególnych osiedlach

Wyszczególnienie	2007	2008	Dynamika w %
Osiedle Nr 1 „Starówka”	10.871	10.689	98,33
Osiedle Nr 2 „Strusina”	15.903	15.747	99,02
Osiedle Nr 3 „Piaskówka”	12.232	12.151	99,34
Osiedle Nr 4 „Grabówka”	13.749	13.542	98,49
Osiedle Nr 5 „Rzędzin”	2.309	2.370	102,64
Osiedle Nr 6 „Gumniska”	6.361	6.377	100,25
Osiedle Nr 7 „Krakowska”	3.220	3.185	98,91
Osiedle Nr 8 „Mościce”	10.035	10.036	100,01
Osiedle Nr 9 „Chyszów”	1.827	1.835	100,44
Osiedle Nr 10 „Klikowa”	2.410	2.403	99,71
Osiedle Nr 11 „Krzyż”	5.358	5.437	101,47
Osiedle Nr 12 „Jasna”	13.925	13.726	98,57
Osiedle Nr 13 „Westerplatte”	5.939	5.875	98,92
Osiedle Nr 14 „Legionów”	2.679	2.641	98,58
Osiedle Nr 15 „Koszyce”	2.440	2.438	99,92
Osiedle Nr 16 „Zielone”	4.886	4.898	100,25
Razem	114.144	113.350	99,30

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowie

W porównaniu z 2007 r. liczba ludności spadła o 931 osób (0,79 % populacji ogółem), w tym o 564 kobiety (0,91 % populacji kobiet) i 367 mężczyzn (0,66 % populacji mężczyzn). Głównym powodem zmniejszenia się liczby mieszkańców Tarnowa jest migracja do miejscowości sąsiadujących z Tarnowem (tzw. „miejskie sypialnie”) oraz do dużych miast (Warszawa, Kraków, Poznań, Wrocław), a także poza granice kraju.

Tabela nr 3: Gęstość zaludnienia

Powierzchnia km ²	Liczba ludności	Liczba ludności na 1 km ²
72,38	116.237	1.605

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowie

Tabela nr 4: Przyrost naturalny

Lata	Liczba urodzeń	Liczba zgonów	Przyrost naturalny	Dynamika w %
2007	987	1.117	- 130	- 13,17
2008	1.101	1.081	+ 20	+ 1,82
Dynamika w %	111,55	96,78	*	*

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowie

W zakresie przyrostu naturalnego odnotowano bardzo pozytywny trend demograficzny. W porównaniu z rokiem 2007 wystąpił dodatni przyrost naturalny. Urodziło

się 20 tarnowian więcej niż zmarło (1,82 %), natomiast samych urodzeń było aż o 11,55 % więcej, a zgonów o 3,22 % mniej. Świadczy to o odmładzaniu się społeczeństwa, a jest to bez wątpienia pozytywne zjawisko także pod kątem ekonomicznym. Rodziny czują się bardziej bezpieczne ekonomicznie, decydując się na wychowanie dziecka.

Tabela nr 5: Migracje

Wyszczególnienie	2007	2008	Dynamika w %
1) przybyli na pobyt stały spoza Tarnowa	954	932	97,69
2) przemeldowani na terenie Tarnowa	2.342	2.013	85,95
3) wymeldowani z pobytu stałego poza Tarnów	1.556	1.360	87,40
4) wymeldowani na pobyt stały za granicę	376	423	112,50
5) wymeldowani czasowo za granicę	1.344	1.294	96,28

Źródło: Wydział Spraw Obywatelskich Urzędu Miasta Tarnowie

Również w zakresie migracji można zauważyć pozytywne trendy. Z powyższej tabeli jednoznacznie wynika zwiększająca się stabilizacja mieszkańców miasta. Aż o 12,6 % zmniejszyła się liczba mieszkańców, którzy na stałe opuścili Tarnów. Również zdecydowanie mniejsza liczba migrowała na terenie miasta. Za pozytywny symptom należy uznać także fakt, iż Tarnów nadal jest miastem atrakcyjnym dla mieszkańców innych regionów. Zaledwie o 2,31 % zmniejszyła się liczba osób, które w 2008 r. sprowadziły się do naszego miasta. Niestety, popularne zjawisko wyjazdów poza granice kraju dało znać o sobie również w Tarnowie. O 12,5 % wzrosła liczba osób, które wyjechały za granicę na stałe, a nieznacznie zmalała (o 3,72 %) grupa mieszkańców, którzy przebywają tam czasowo. Należy mieć nadzieję, że wrócą z kapitałem, który zainwestują w Tarnowie.

3. WŁADZE MIASTA

3.1. Uchwałodawcza - Rada Miejska w Tarnowie

Organem stanowiącym i kontrolnym Gminy Miasta Tarnowa jest Rada Miejska w Tarnowie, do kompetencji której należy:

- uchwalanie statutu Gminy Miasta Tarnowa,
- ustalanie wynagrodzenia Prezydenta Miasta Tarnowa, stanowienie o kierunkach jego działania oraz przyjmowanie sprawozdań z jego działalności,
- powoływanie i odwoływanie Skarbnika Gminy Miasta Tarnowa, który jest głównym księgowym budżetu – na wniosek Prezydenta,
- uchwalanie budżetu miasta, rozpatrywanie sprawozdania z wykonania budżetu oraz podejmowanie uchwały w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium z tego tytułu,
- uchwalanie studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego miasta oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego,
- uchwalanie programów gospodarczych,
- tworzenie, w drodze uchwały, jednostek pomocniczych (rad osiedli), po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami lub z ich inicjatywy oraz ustalanie zakresu działania tych jednostek, a także zasad przekazywania im składników mienia do korzystania i przekazywania środków budżetowych na realizację zadań przez te jednostki,

- podejmowanie uchwał w sprawach podatków i opłat w granicach określonych w odrębnych ustawach,
- podejmowanie uchwał w sprawach majątkowych miasta, przekraczających zakres zwykłego zarządu,
- określanie wysokości sumy, do której prezydent może samodzielnie zaciągać zobowiązania,
- podejmowanie uchwał w sprawie przyjęcia zadań z zakresu administracji rządowej, na podstawie porozumień z organami tej administracji lub z zakresu właściwości powiatu lub województwa, na podstawie porozumień z tymi jednostkami samorządu terytorialnego,
- podejmowanie uchwał w sprawach współdziałania z innymi gminami oraz wydzielanie na ten cel odpowiedniego majątku,
- podejmowanie uchwał w sprawach współpracy ze społecznościami lokalnymi i regionalnymi innych państw oraz przystępowania do międzynarodowych zrzeszeń społeczności lokalnych i regionalnych,
- podejmowanie uchwał w sprawach herbu miasta, nazw ulic i placów, będących drogami publicznymi lub nazw dróg wewnętrznych, a także wznoszenia pomników,
- nadawanie Honorowego Obywatelstwa Miasta Tarnowa,
- podejmowanie uchwał w sprawie zasad udzielania stypendiów dla uczniów i studentów,
- w ramach działań na rzecz wspierania i upowszechniania idei samorządowej wśród mieszkańców (zwłaszcza wśród młodzieży), Rada Miejska, na wniosek zainteresowanych środowisk, może wyrazić zgodę na utworzenie młodzieżowej rady miejskiej mającej charakter konsultacyjny,
- kontroluje działalność Prezydenta Miasta, miejskich jednostek organizacyjnych oraz jednostek pomocniczych miasta, poprzez działalność komisji rewizyjnej,
- podejmuje uchwały o przeprowadzeniu referendum lokalnego.

W roku 2008 Rada Miejska w Tarnowie pracowała w niezmiennym, 25-osobowym składzie. Odbyła 17 sesji: 2 uroczyste, 3 nadzwyczajne, 12 zwyczajnych (w tym 3 dwuczęściowe). Łącznie zostało podjętych 201 uchwał, a radni zgłosili 183 wnioski.

Rada Miejska w Tarnowie pracowała w 9 stałych komisjach oraz w dwóch doraźnych. Poszczególne komisje Rady Miejskiej w Tarnowie (stałe i doraźne) pracowały następująco:

1) Komisja Rozwoju Miasta i Spraw Komunalnych

- liczba posiedzeń - 14,
- liczba wniosków - 24,
- liczba opinii - 86.

2) Komisja Kultury i Ochrony Zabytków

- liczba posiedzeń - 14,
- liczba wniosków - 14,
- liczba opinii - 18.

3) Komisja Sportu Rekreacji i Turystyki

- liczba posiedzeń - 10,
- liczba wniosków - 12,
- liczba opinii - 9.

4) Komisja Zdrowia

- liczba posiedzeń - 12,
- liczba wniosków - 18,
- liczba opinii - 37.

5) Komisja Rodziny i Spraw Społecznych

- liczba posiedzeń - 11,
- liczba wniosków - 33,
- liczba opinii - 49.

6) Komisja Rewizyjna

- liczba posiedzeń - 13,
- liczba wniosków - 28,
- liczba opinii - 11.

7) Komisja Oświaty

- liczba posiedzeń - 12,
- liczba wniosków - 14,
- liczba opinii - 11.

8) Komisja Porządku Publicznego

- liczba posiedzeń - 10,
- liczba wniosków - 5,
- liczba opinii - 4.

9) Komisja Ekonomiczna

- liczba posiedzeń - 14,
- liczba wniosków - 6,
- liczba opinii - 121.

10) Komisja Doraźna ds. Opracowania Zmian w Statucie Gminy Miasta Tarnowa

- liczba posiedzeń - 7, a efektem pracy jest dwukrotna zmiana Statutu
- liczba opinii - 1.

11) Komisja Doraźna ds. Nazewnictwa Ulic i Placów Publicznych

- liczba posiedzeń - 7,
- liczba wniosków - 28.

Radni Rady Miejskiej w Tarnowie zrzeszają się w czterech klubach:

- Klub Radnych PiS (10 osób),
- Klub Radnych Platformy Obywatelskiej (7 osób),
- Klub Radnych „Tarnowianie” (6 osób),
- Koło Radnych SLD (2 osoby).

3.2. Wykonawcza - Prezydent Miasta Tarnowa

Prezydent Miasta Tarnowa, jako organ wykonawczy gminy, posiada prerogatywy wprost określone w ustawie o samorządzie gminnym.

Prezydent wykonuje uchwały Rady Miejskiej w Tarnowie i inne zadania miasta określone przepisami prawa.

Do zadań prezydenta w szczególności należy:

- przygotowywanie projektów uchwał rady miejskiej,
- określanie sposobu wykonywania uchwał,
- gospodarowanie mieniem komunalnym,
- wykonywanie budżetu,
- zatrudnianie i zwalnianie kierowników gminnych jednostek organizacyjnych.

Ponadto prezydent kieruje Urzędem Miasta Tarnowa, reprezentuje miasto na zewnątrz oraz przyjmuje i składa oświadczenia woli w imieniu miasta.

Do wyłącznej kompetencji prezydenta, jako kierownika urzędu należy:

- organizowanie funkcjonowania urzędu w sposób zapewniający prawidłową realizację jego zadań,
- planowanie pracy urzędu i nadzorowanie wykonywanych zadań,
- realizacja zadań polityki kadrowej, dbanie o należyty dobór pracowników urzędu, ich ocenę oraz podnoszenie kwalifikacji i skuteczności ich pracy,
- gospodarowanie środkami na wynagrodzenia pracowników urzędu oraz innymi funduszami będącymi w jego dyspozycji, w granicach ustalonych w budżecie miasta na bezpośrednie funkcjonowanie urzędu,
- wykonywanie uprawnień i obowiązków zwierzchnika służbowego pracowników urzędu i kierowników miejskich jednostek organizacyjnych oraz zwierzchnika kierowników służb, inspekcji i straży,
- rozstrzyganie sporów kompetencyjnych między osobami z najwyższego kierownictwa urzędu oraz dyrektorami wydziałów,
- precyzowanie określonych w regulaminie zadań kompetencji i odpowiedzialności osób określonych w §5 ust. 3 regulaminu oraz koordynowanie i nadzorowanie ich działalności,
- powierzanie prowadzenia spraw miasta w swoim imieniu zastępcom prezydenta i sekretarzowi miasta,
- wydawanie aktów kierownictwa wewnętrznego (zarządzenia, regulaminy, instrukcje itp.),
- podpisywanie dokumentów i korespondencji zastrzeżonych tj.: dotyczących spraw o charakterze reprezentacyjnym, do Premiera Rzeczypospolitej Polskiej, ministrów Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, parlamentarzystów, marszałków oraz wojewodów, do rady i organów związków międzygminnych, odpowiedzi na interpelacje i zapytania radnych, w sprawach współpracy zagranicznej miasta, dotyczących organizacji, zakresu działania i zasad funkcjonowania urzędu, w tym pełnomocnictw i upoważnień, protokołów i zaleceń pokontrolnych z kontroli przeprowadzanych w urzędzie przez organy kontrolne i przez miejskie organy kontrolne w miejskich jednostkach organizacyjnych, dotyczących nadania odznaczeń,
- reprezentowanie urzędu na zewnątrz oraz składanie oświadczeń woli dotyczących jego funkcjonowania oraz gospodarowanie mieniem urzędu,

- koordynowanie i nadzorowanie zadań ochrony informacji stanowiących tajemnicę państwową i służbową wykonywanych przez pełnomocnika ds. ochrony informacji niejawnych,
- organizowanie, nadzorowanie i określanie zadań pracowników w zakresie gospodarki finansowej i rachunkowości,
- organizowanie, nadzorowanie i określanie zadań pracowników w zakresie kontroli i sprawozdawczości.

Oprócz zadań i kompetencji Kierownika Urzędu, prezydent:

- wykonuje uchwały rady i zadania miasta określone przepisami prawa,
- kieruje bieżącymi sprawami Miasta oraz reprezentuje je na zewnątrz,
- wydaje akty prawne w zakresie swoich kompetencji w formie zarządzeń,
- wydaje decyzje w indywidualnych sprawach z zakresu administracji publicznej i jest organem podatkowym stosownie do określonej ustawowo właściwości,
- może upoważnić do wydawania decyzji administracyjnych w swoim imieniu, zastępców prezydenta lub innych pracowników urzędu, a także pracowników miejskich jednostek organizacyjnych, jeżeli przepisy szczególne tak stanowią,
- wydaje zastępcom prezydenta lub innym osobom upoważnienia do składania w imieniu miasta oświadczeń woli w zakresie zarządu mieniem,
- wykonuje kompetencje ustawowe starosty powiatowego,
- jest szefem w zakresie zarządzania kryzysowego i ochrony ludności w razie nadzwyczajnych zagrożeń.

Realizując powyższe kompetencje Prezydent Miasta Tarnowa w 2008 r.:

- wydał 383 zarządzenia,
- udzielił 319 odpowiedzi na wnioski i interpelacje radnych,
- udzielił 127 odpowiedzi na wnioski komisji Rady Miejskiej,
- przyjął do realizacji 201 projektów uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie.

Wykonując funkcję kierownika urzędu prezydent wydał ponadto 154 upoważnienia dla pracowników urzędu do wykonywania określonych zadań. Zakres upoważnień obejmował m.in.

- powierzenie określonych spraw Gminy Miasta Tarnowa,
- do wydawania decyzji administracyjnych oraz postanowień,
- do wydawania zaświadczeń w trybie przepisów o postępowaniu administracyjnym,
- do załatwiania w imieniu Prezydenta Miasta Tarnowa określonych spraw,
- do przeprowadzania kontroli,
- do zatwierdzania kryteriów okresowej oceny kwalifikacyjnej pracowników samorządowych,
- do wykonywania wszelkich czynności niezbędnych do przygotowania i przeprowadzenia postępowania o udzielenie zamówienia publicznego, w tym do powoływania komisji oraz zatwierdzania wszystkich dokumentów,
- do wyznaczania zadań w zakresie kierowania urzędem,
- do przeprowadzenia kontroli przedsiębiorców,
- do przeprowadzania kontroli przewozu drogowego na terenie Gminy Miasta Tarnowa i powiatu tarnowskiego,

- do podpisywania dowodów księgowych,
- do wystawiania faktur VAT.

Działając z upoważnienia Prezydenta Miasta Tarnowa w 2008 r. w Urzędzie Miasta Tarnowa wydano 81 525 decyzji administracyjnych, od których wniesiono 255 odwołań, z czego organ drugiej instancji uchylił 114 decyzji.

Prezydent Miasta Tarnowa udzielił ponadto **67** pełnomocnictw w tym m.in.:

- w trybie art. 96 Kodeksu Cywilnego do składania oświadczeń woli w imieniu Gminy Miasta Tarnowa do zaciągania zobowiązań i zawierania umów - 24,
- na podstawie art. 96 Kodeksu Cywilnego do rozstrzygania protestów w postępowaniach o udzielenie zamówienia publicznego mieszczącego się w zakresie zadań wydziałów we wszystkich trybach przewidzianych ustawą o wartości mniejszej od kwot określonych w przepisach wydanych na podstawie art. 11 ust. 8 Ustawy Prawo Zamówień Publicznych oraz reprezentowania Gminy Miasta Tarnowa w postępowaniach odwoławczych przed Krajową Izbą Odwoławczą - 22,
- pozostałe - 21.

3.3. Jednostki pomocnicze – rady osiedli

Rady osiedli stanowią jednostki pomocnicze Gminy Miasta Tarnowa, wybierane na okres 4-letniej kadencji przez mieszkańców tych osiedli, pod warunkiem co najmniej 3% frekwencji w wyborach do rad osiedli.

W Tarnowie wybory do rad osiedli zostały zaplanowane na 6 kwietnia 2008 r. Przed wyborami, w następujących osiedlach odbyły się spotkania przedstawicieli Rady Miejskiej w Tarnowie z mieszkańcami tych osiedli: Starówka, Strusina, Piaskówka, Grabówka, Rzędzin, Mościce, Chyszów, Koszyce, Zielone. Wybory przeprowadzono zgodnie z planem i w pierwszej turze wyborów zostały wybrane samorzady 13 osiedli.

Tabela nr 6: Wyniki wyborów do rad osiedli - 2008 r.

Nr osiedla	Nazwa osiedla	Frekwencja 2003 r.		Frekwencja 2008 r.	
		liczba	[%]	liczba	[%]
1.	Starówka	56	0,57	136	1,5
2.	Strusina	165	1,21	497	3,74
3.	Piaskówka	95	0,98	123	1,25
4.	Grabówka	151	1,25	242	2,12
5.	Rzędzin	101	6,09	199	10,8
6.	Gumniska-Zabłocie	176	3,54	211	4,13
7.	Krakowska	137	5,28	112	4,3
8.	Mościce	468	6,63	284	3,45
9.	Chyszów	66	4,86	109	7,38
10.	Klikowa	177	9,33	264	13,6
11.	Krzyż	175	4,74	199	4,8
12.	Jasna	244	1,94	512	4,4
13.	Westerplatte	181	3,53	261	5,18
14.	Legionów H.Dąbrowskiego	120	5,53	80	3,53
15.	Koszyce	146	7,38	210	10,5
16.	Zielone	213	6,74	205	5,42

Źródło: Kancelaria Rady Miejskiej Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 7: Wybrane rady osiedli w 2008 r. i ich przewodniczący

Rada Osiedla Nr 2 „Strusina”	Pan Mirosław Krzemiński
Rada Osiedla Nr 5 „Rzędzin”	Pani Agata Półkoszek
Rada Osiedla Nr 6 „Gumniska-Zabłocie”	Pani Janina Leja
Rada Osiedla Nr 7 „Krakowska”	Pan Krzysztof Lech
Rada Osiedla Nr 8 „Mościce”	Pan Andrzej Ciurus
Rada Osiedla Nr 9 „Chyszów”	Pani Barbara Chrzanowska
Rada Osiedla Nr 10 „Klikowa”	Pan Janusz Małochleb
Rada Osiedla Nr 11 „Krzyż”	Pan Jan Radoń
Rada Osiedla Nr 12 „Jasna”	Pan Jan Niedojadło
Rada Osiedla Nr 13 „Westerplatte”	Pan Jerzy Naleziński
Rada Osiedla Nr 14 „Legionów”	Pan Krzysztof Nowak
Rada Osiedla Nr 15 „Koszyce”	Pan Tadeusz Mazur
Rada Osiedla Nr 16 „Zielone”	Pan Jerzy Świątek

Źródło: Kancelaria Rady Miejskiej Urzędu Miasta Tarnowa

Poprzednie wybory do rad osiedli miały miejsce 7 grudnia 2003 r., uzupełniające – 10 października 2004 r. Wówczas nie wybrano czterech rad osiedli, tj.: Starówki, Strusiny, Piaskówki i Grabówki.

3.4. Ciała doradcze

3.4.1. Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa.

Do zakresu działania Powiatowej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa należy:

- inspirowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- opiniowanie projektów miejskich programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- ocena realizacji programów,
- opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Miejską pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych.

W ubiegłym roku Powiatowa Społeczna Rada ds. Osób Niepełnosprawnych przy Prezydencie Miasta Tarnowa działała w składzie pięciu osób:

- Pani Lucyna Cichoń – przewodnicząca rady,
- Pani Maria Gołofit – wiceprzewodnicząca rady,
- Pan Andrzej Pinc – sekretarz rady,
- Pani Dorota Budzyńska – członek rady,
- Pani Magdalena Pecka – członek rady.

W roku 2008 rada odbyła 18 posiedzeń, na których zajmowała się następującymi sprawami:

1. Rozpatrzyła projekty zgłoszone w ramach programu celowego Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) pod nazwą „Program wyrównywania różnic między regionami”. W ramach programu zgłoszono łącznie 9 projektów na likwidację barier architektonicznych i barier transportowych, opiniując je pozytywnie.

2. Opiniowała propozycje uchwał Rady Miejskiej w sprawie określenia zadań, na które przeznaczają się środki PFRON oraz wysokość kwot przeznaczonych na poszczególne zadania starając się dostosować ilość środków finansowych do aktualnych potrzeb osób niepełnosprawnych.
3. Zorganizowała spotkanie z przedstawicielami organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych celem wymiany doświadczeń oraz zebrania informacji i danych dotyczących problemów funkcjonowania poszczególnych organizacji jak i problemów dotyczących osób niepełnosprawnych.
4. Przedstawiciele rady brali udział w spotkaniach organizowanych przez organizacje pozarządowe, dotyczących praw i uprawnień członków tych organizacji.
5. Rada wspierała i popierała działania Tarnowskiego Stowarzyszenia na Rzecz Dzieci Autystycznych w ubieganiu się o pozyskanie odpowiednich pomieszczeń przeznaczonych na klasy dla dzieci autystycznych na terenie Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego przy ul. Romanowicza 9 w Tarnowie. W roku 2008 rozpoczęto adaptację pomieszczeń, prace będą kontynuowane w 2009 r.
6. Przygotowała opinię do projektu Uchwały Budżetowej Miasta Tarnowa na 2009 r, a następnie na spotkaniu 4 grudnia przekazała swoje uwagi i postulaty na ręce Zastępcy Prezydenta Kazimierza Koprowskiego.
7. Przygotowywała opinie do regulaminu dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych – ze środków PFRON – przez Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie oraz w sprawie dostępności dworców kolejowych w Tarnowie dla osób niepełnosprawnych.
8. Udzieliła pomocy czterem osobom niepełnosprawnym w załatwianiu ich indywidualnych spraw życiowych.
9. W szczególnych przypadkach członkowie rady angażowali się w indywidualną pomoc osobom niepełnosprawnym np. uzyskanie odpowiedniego – dla danej osoby – wózka elektrycznego, zasilania energią elektryczną garażu dla wózka elektrycznego, komputera z odpowiednim oprogramowaniem.
10. Członkowie rady brali udział w ogólnopolskiej akcji „Karta parkingowa”.
11. Występowała do ministra pracy i polityki społecznej o wyjaśnienie różnic w wysokości zasiłku pielęgnacyjnego i dodatku pielęgnacyjnego.
12. Wystosowała opinię do pełnomocnika rządu ds. osób niepełnosprawnych o konsekwencjach zmiany naliczania algorytmu środków PFRON.
13. Promowała wśród osób niepełnosprawnych pilotażowy program Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego „Wsparcie rodzin i opiekunów długotrwale zajmujących się osobami niezdolnymi do samodzielnej egzystencji”

3.4.2. Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa.

Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa powołana została w 2005 r. Do jej zadań należy w szczególności opiniowanie:

- 1) strategii rozwoju Gminy Miasta Tarnowa w zakresie kultury fizycznej,
- 2) projektu budżetu Gminy Miasta Tarnowa w części dotyczącej kultury fizycznej,
- 3) projektów uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie dotyczących rozwoju kultury fizycznej w Gminie Miasta Tarnowa,
- 4) programów dotyczących bazy sportowej na terenie Gminy Miasta Tarnowa,

5) planów imprez sportowych i rekreacyjnych organizowanych przez różne organizacje na terenie Tarnowa, a dofinansowywanych z budżetu Gminy Miasta Tarnowa.

W 2008 r. Rada Sportu Gminy Miasta Tarnowa działała w składzie ośmiu osób:

- Pan Piotr Skrzyniarz – przewodniczący rady,
- Pan Kazimierz Mróz – zastępca przewodniczącego,
- Pan Edward Rusnarczyk – członek rady,
- Pan Józef Jedynak – członek rady,
- Pan Bogusław Szczepański – członek rady,
- Pan Stanisław Klimek – członek rady,
- Pan Bogusław Kwiek – członek rady,
- Pan Marek Baran – sekretarz rady.

W ubiegłym roku Rada Sportu odbyła pięć posiedzeń, na których zajmowała się następującymi sprawami:

- 1) wydanie opinii w kwestii projektu uchwały Rady Miejskiej w Tarnowie, w sprawie określenia warunków i trybu wspierania rozwoju sportu kwalifikowanego na terenie Gminy Miasta Tarnowa (posiedzenie 20 lutego 2008 r.),
- 2) wydanie opinii na temat wniosków o przyznanie nagród i wyróżnień dla zawodników i trenerów oraz wyróżnień dla działaczy sportowych, za osiągnięcia uzyskane w r. 2007 (posiedzenie 18 marca 2008 r.),
- 3) zaopiniowanie propozycji rozdziału środków na wsparcie sportu kwalifikowanego oraz polityki cenowej na obiektach Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji – podwyżki cen usług (posiedzenie 26 sierpnia 2008 r.),
- 4) wydanie opinii na temat wniosków tarnowskich klubów sportowych o udzielenie wsparcia finansowego w trybie uchwały Nr XIX/259/2008 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 27 lutego 2008 r. w sprawie określenia warunków i trybu wspierania rozwoju sportu kwalifikowanego na terenie Gminy Miasta Tarnowa (posiedzenie 13 października 2008 r.),
- 5) zaopiniowanie projektu Uchwały Budżetowej Miasta Tarnowa na 2009 r. w części dotyczącej kultury fizycznej (posiedzenie 2 grudnia 2008 r.).

3.4.3. Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa.

Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa powołana została w 2007 r. Rada Kultury jest organem doradczym Prezydenta Miasta Tarnowa w sferze wspierania i promocji twórczości, działań i inicjatyw kulturalnych oraz platformą współdziałania samorządu Miasta Tarnowa ze środowiskiem twórców, animatorów kultury i promotorów wydarzeń artystycznych. Do jej zadań należy w szczególności:

- 1) opiniowanie kierunków działań wpływających na rozwój kultury,
- 2) inicjowanie i promowanie możliwości rozwoju kultury poprzez inicjatywy kulturalne oraz sposobów rozwiązywania problemów hamujących rozwój kultury,
- 3) poszukiwanie metod promocji miasta w oparciu o działania kulturalne,
- 4) doradztwo w dziedzinie mecenatu kulturalnego,
- 5) wskazywanie możliwości wspomagania działań tarnowskiego środowiska twórców i animatorów kultury.

W 2008 r. Rada Kultury Gminy Miasta Tarnowa działała w składzie dwunastu osób (z jedną zmianą we wrześniu 2008 r. – ze składu rady odwołany został Pan Marcin Sobczyk):

- Pan Antoni Sypek – przewodniczący rady,
- Pani Maria Kanior – zastępca przewodniczącego rady,
- Pan Andrzej Radzik – sekretarz rady,
- Pani Barbara Brożek-Czekańska - Członek Rady,
- Pani Teresa Kopczyńska – członek rady,
- Pani Maria Janik – członek rady,
- Pan Jacek Kucaba – członek rady (od września 2008 r.),
- Pan Adam Bartosz – członek rady,
- ks. Tadeusz Bukowski - Członek Rady,
- Pan Zbigniew Tumiłowicz – członek rady,
- Pan Łukasz Maciejewski – członek rady,
- Pan Piotr Kopa – członek rady.

W roku 2008 rada odbyła 3 posiedzenia, których tematyką były:

- 1) wnioski po „Zderzeniach 2008 – Dni Tarnowa” (posiedzenie 23 września 2008 r.),
- 2) prezentacja panelu internetowego „Koordynacja działań kulturalnych – newsletter kulturalny” (posiedzenie 23 września 2008 r.),
- 3) prezentacja propozycji kulturalnych na rok 2009 (posiedzenie 23 września 2008 r.),
- 4) „Akcenty” – propozycje zmian, ocena skuteczności dotarcia do odbiorców oraz dostępność (posiedzenie 23 września 2008 r.),
- 5) program funkcjonowania Tarnowskiego Teatru im. Ludwika Solskiego w Tarnowie w latach 2008-2011 (posiedzenie 23 września 2008 r. i 14 października 2008 r.),
- 6) zaopiniowanie projektu Uchwały Budżetowej Miasta Tarnowa na rok 2009 w części dotyczącej kultury (posiedzenie 3 grudnia 2008 r.).

3.4.4. Komisja Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Tarnowa.

Do zadań Komisji Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Tarnowa, jako organu o charakterze opiniodawczo-doradczym, powołanego w celu realizacji przez Prezydenta Miasta Tarnowa zadań w zakresie zwierzchnictwa nad miejskimi służbami, inspekcjami i strażami oraz zadań określonych w ustawach w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli należy w szczególności:

- 1) ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie miasta Tarnowa,
- 2) opiniowanie pracy policji i innych służb, inspekcji i straży, a także jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie miasta zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 3) przygotowywanie projektu miejskiego programu zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,
- 4) opiniowanie projektów innych programów współdziałania policji i innych miejskich (powiatowych) służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie miasta zadania z zakresu porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli,

- 5) opiniowanie projektu budżetu miasta w zakresie dotyczącym zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli na terenie miasta,
- 6) opiniowanie projektów, innych niż miejski program w sprawach związanych z wykonywaniem wyżej wymienionych zadań,
- 7) opiniowanie, zleconych przez Prezydenta Miasta, zagadnień dotyczących porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, innych niż objęte wyżej wymienionymi opiniami.

W 2008 r., w związku z upływem II kadencji Komisji Bezpieczeństwa i Porządku dla Miasta Tarnowa, zarządzeniem Nr 25/2008 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 7 lutego 2008 r. ustalony został nowy skład komisji na III kadencję, który – z uwagi na zmiany kadrowe jakie nastąpiły na stanowiskach Komendanta Miejskiego Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie oraz Komendanta Straży Miejskiej w Tarnowie – został zmieniony we wrześniu 2008 r. Po zmianie komisja w 2008 r. pracowała w składzie:

- 1) Pan Ryszard Ścigała – prezydent Tarnowa, przewodniczący komisji,
- 2) radni delegowani przez Radę Miejską w Tarnowie:
 - Pan Tadeusz Mazur,
 - Pan Adam Sajdak,
- 3) przedstawiciele delegowani przez komendanta miejskiego policji w Tarnowie:
 - Pan Zbigniew Ostrowski,
 - Pan Ireneusz Kuta,
- 4) osoby powołane przez prezydenta Tarnowa:
 - Pan Marian Kozik,
 - Pan Bogusław Placek,
 - Pan Jerzy Szczepaniec.

Do udziału w pracach komisji z głosem doradczym powołani zostali ponadto:

- Pan Tadeusz Sitko,
- Pan Tadeusz Pawlik.

W 2008 r. komisja odbyła dwa posiedzenia (25 marca – wspólne z Komisją Porządku Publicznego Rady Miejskiej w Tarnowie oraz 4 grudnia), na których zajmowała się następującymi sprawami:

- 1) stan bezpieczeństwa publicznego:

- wg komisji na poprawę bezpieczeństwa w szczególności wpłynęłaby budowa kładek oraz przejść podziemnych, a w związku z tym ograniczenie ilości sygnalizacji świetlnych i upłynnienie ruchu drogowego w Tarnowie, budowa III komisariatu policji (Tarnów-Wschód), zakup dla Straży Miejskiej skuterów, zmiana systemu pracy Straży Miejskiej;
- budowa kładek oraz przejść podziemnych będzie tematem prac w 2009 r.,
 - w 2008 r. Straż Miejska została wyposażona w nowy, spełniający specjalistyczne wymagania, samochód oraz trzy skutery z wyposażeniem osobistym dla kierujących, w tym łącznością radiową,
 - od sierpnia 2008 r. zorganizowano na nowych zasadach współdziałanie straży miejskiej z policją,
 - na sesji Rady Miejskiej w Tarnowie 18 grudnia 2008 r. uchwalono nowy Regulamin Straży Miejskiej w Tarnowie, uwzględniający zmiany organizacji wewnętrznej oraz systemu pracy strażników, mające na celu zwiększenie ich operatywności i mobilności,

- w budżecie miasta na 2009 r. uwzględniono środki finansowe na rozpoczęcie prac projektowych związanych z budową III Komisariatu Policji Tarnów-Wschód.

2) poziome i pionowe oznakowanie ulic,

3) dodatkowe wydatki z budżetu miasta w ramach uczestniczenia Gminy Miasta Tarnowa w pokrywaniu kosztów utrzymania i funkcjonowania Komendy Miejskiej Policji i Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w latach 2007-2008.

4) zaopiniowanie projektu budżetu miasta Tarnowa na 2009 r. w zakresie dotyczącym zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa na terenie miasta Tarnowa (z podkreśleniem pozytywnego faktu – ustawicznego wspierania finansowego działalności policji, straży pożarnej oraz straży miejskiej),

5) informacja o sporządzeniu dla potrzeb Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji „Arkusza kierunkowych informacji o pracy Komisji Bezpieczeństwa i Porządku Publicznego”

6) założenia do projektu planu pracy komisji na 2009 r.:

- opiniowanie projektów innych niż miejski program zapobiegania przestępczości oraz porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli, programów współdziałania policji i innych miejskich (powiatowych) służb, inspekcji i straży oraz jednostek organizacyjnych wykonujących na terenie miasta zadania z zakresu porządku publicznego bezpieczeństwa obywateli,
- ocena zagrożeń porządku publicznego i bezpieczeństwa mieszkańców Tarnowa na podstawie rocznego sprawozdania komendanta miejskiego policji z jego działalności oraz informacji o stanie porządku i bezpieczeństwa publicznego w Tarnowie, informacji komendanta miejskiego PSP o stanie bezpieczeństwa ochrony przeciwpożarowej oraz o zagrożeniach pożarowych miasta, a także informacji komendanta straży miejskiej z działalności straży miejskiej,
- zaopiniowanie projektu budżetu miasta Tarnowa na 2010 r. w zakresie porządku publicznego i bezpieczeństwa obywateli.

3.4.5. Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna.

Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna powołana została w 2005 r. na podstawie art. 8 ust. 3 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80., poz. 717 z późn. zm.). Komisja powołana została celem opiniowania projektów i zmian studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Miasta Tarnowa, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz analizy zmian w zagospodarowaniu przestrzennym Gminy Miasta Tarnowa. Jako organ doradczy opiniuje tematy zgłaszane przez prezydenta lub dyrektora Wydziału Urbanistyki i Budownictwa związane z rozwojem i zagospodarowaniem Gminy Miasta Tarnowa.

W 2008 r. komisja działała w składzie 10 osób:

- Pan Marek Maślanka – przewodniczący komisji,
- Pani Barbara Knapik – wiceprzewodnicząca komisji,
- Pani Małgorzata Abramowicz – sekretarz komisji,
- Pani Małgorzata Przybysz-Ławnicka – członek komisji,
- Pani Jolanta Pawlus – członek komisji,
- Pan Andrzej Krupiński – członek komisji,
- Pan Janusz Jagliński – członek komisji,

- Pan Zbigniew Pasiecznik – członek komisji,
- Pan Zbigniew Sipiora – członek komisji,
- Pan Ryszard Starzec – członek komisji.

Od czasu powołania do dnia dzisiejszego Miejska Komisja Urbanistyczno-Architektoniczna zaopiniowała ponad 20 opracowań urbanistycznych, w tym dwie zmiany studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego.

W 2008 r. na dwóch posiedzeniach komisja brała czynny udział w opracowaniach urbanistycznych i około plastycznych dotyczących rozwoju miasta i rozbudowy centralnych stref miejskich, mianowicie:

- wydano opinię dotyczącą projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego miasta Tarnowa dla terenu lokalizacji Warsztatów Terapii Zajęciowej w dzielnicy Klikowa (posiedzenie 12 sierpnia 2008 r.),
- przeanalizowano i wydano opinię dotyczącą „Programu rozwoju sieci drogowej miasta Tarnowa do roku 2012” oraz podjęto dyskusję dotyczącą rozwoju i zmian w zagospodarowaniu rejonu potoku Wątok, placu Łaziennego i placu Bema - „Burku” (posiedzenie 8 września 2008 r.).

3.4.6. Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości.

Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości powołane zostało w 2007 r. Głównym celem działalności forum jest opiniowanie i inicjowanie przedsięwzięć istotnych dla rozwoju Tarnowa. Współpraca samorządu ze środowiskiem gospodarczym w ramach forum służy osiągnięciu jak największej zbieżności polityki prowadzonej przez miasto, z oczekiwaniami lokalnych przedsiębiorców.

W 2008 r. Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości działało w składzie:

- Zbigniew Proć – Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowie,
- Franciszek Uszko – Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie,
- Leszek Nowicki – Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.,
- Wojciech Seremet – Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.,
- Jacek Sumera – Naczelna Organizacja Techniczna,
- Zenon Zieliński – Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców,
- Marek Głuszak – Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców,
- Marek Steinhof – Zakład Mechaniczny Steinhof,
- Tadeusz Sękowski – Tarnowska Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- Stanisław Plichta – Spółdzielnia Mieszkaniowa Jaskółka.

W ubiegłym roku Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości odbyło 5 spotkań. Tematyka posiedzeń obejmowała wydanie opinii i dyskusję takich spraw, jak:

- 1) opłaty z tyt. wieczystego użytkowania gruntów Gminy Miasta Tarnowa oraz Skarbu Państwa a także założenia strategii rozwoju miasta w oparciu o dokument planistyczny „Tarnów 2010” (posiedzenie 1 kwietnia 2008 r.),
- 2) inauguracja ogólnopolskich obchodów 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości oraz związana z tym wizyta Prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego w Tarnowie (posiedzenie 30 czerwca 2008 r.),

- 3) organizacja I Forum Inwestycyjnego w Tarnowie, prologu Forum Ekonomicznego w Krynicy (posiedzenie 3 września 2008 r.),
- 4) projekt uchwały dot. zwiększenia stawek podatku od nieruchomości na 2009 r. (posiedzenie 22 października 2008 r.),
- 5) projekt budżetu Miasta Tarnowa na 2009 r. (posiedzenie 3 grudnia 2008 r.).

4. GOSPODARKA

4.1. Strefy aktywności gospodarczej

Jednym z celów władz samorządowych jest takie zarządzanie miastem, by Tarnów można było określić jako miasto przyjazne dla rozwoju i prowadzenia inwestycji gospodarczych. W mieście dąży się do stworzenia jak najlepszego klimatu gospodarczego, gwarantującego inwestorom atrakcyjne warunki do lokowania w nim swojego kapitału.

Główne atuty Tarnowa, sprzyjające powstawaniu nowych inwestycji gospodarczych, to:

- dogodne położenie na skrzyżowaniu ważnych europejskich szlaków handlowych: międzynarodowa trasa E40 krzyżuje się tu z drogą krajową nr 73,
- bliskość lotniska międzynarodowego w Balicach koło Krakowa jak i krajowego w Jasionce niedaleko Rzeszowa, umożliwia bezproblemowe podróże do wszystkich głównych centrów biznesu w Europie i na świecie,
- magistrała transeuropejska - linia kolejowa Kraków-Medyka, łącząca się w Tarnowie z odbiegającą na południe linią do Nowego Sącza, Muszyny i dalej w kierunku Słowacji i Węgier,
- bliskość przejść granicznych, pozwalająca w ciągu jednego dnia osiągnąć takie stolicy jak: Berlin, Bratysława, Budapeszt, Wiedeń, Kijów, Praga,
- planowana autostrada A4, której położenie niedaleko stref aktywności gospodarczej, zwiększy dostępność komunikacyjną tych terenów,
- prowadzenie programów szkoleniowych dla osób bezrobotnych i osób rozpoczynających prowadzenie działalności gospodarczej organizowanych, m.in. przez Powiatowy Urząd Pracy, Tarnowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A., Ośrodek Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji w Tarnowie,
- Biuro Obsługi Przedsiębiorców w Urzędzie Miasta Tarnowa, którego zadaniem jest kompleksowa obsługa inwestora, a przez to uproszczenie i przyspieszenie kontaktu pomiędzy urzędem a inwestorem,
- Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A., działający jak wyspecjalizowana jednostka zajmująca się: zarządzaniem terenami przemysłowymi (sprzedaż, kupno, dzierżawa, marketing nieruchomości), pozyskiwaniem zewnętrznych środków finansowych na rozwój stref inwestycyjnych, kompleksową obsługą inwestora (pełnienie roli firmy „pierwszego kontaktu” dla inwestora), udziałem w kolejnych etapach inwestycyjnych (opracowanie oferty tzw. „szytej na miarę”).

Główne bariery rozwoju gospodarczego miasta to z kolei:

- brak szybkiego połączenia drogowego (autostrada) z większymi miastami (Kraków, Rzeszów),
- brak ośrodków B+R,
- zbyt mała liczba terenów przeznaczonych pod inwestycje przemysłowe,
- zbyt duże rozdrobnienie terenów oraz nieuregulowane stany prawne nieruchomości,

- brak dużych kompleksów terenów, które można byłoby oferować dużym inwestorom.

By szerzej wykorzystać istniejące w otoczeniu szanse rozwojowe, za bardzo istotny aspekt uznano współpracę regionalną. Między innymi rozpoczęto działania zmierzające do zaktywizowania sąsiednich samorządów w celu podejmowania wspólnych inicjatyw oraz kooperacji i działania pod jednym „szyldem” w zakresie promocji gospodarczej.

Dodatковым atutem skłaniającym potencjalnych inwestorów do rozwijania swojego biznesu w Tarnowie są ulgi w podatku dochodowym oraz – funkcjonujące na zasadzie praw nabytych – zwolnienia od podatku od nieruchomości.

Pośrednio, czynniki te pozytywnie wpływają na spadającą stopę bezrobocia, która w mieście, w grudniu 2008 r. wynosiła tylko 7,2% i powodują, że uznane firmy lokują tu swoje inwestycje. Jako przykład wymienić należy amerykański Summit Packaging, włoski Trial czy szwedzki Beckers.

Prowadzona od kilku lat polityka wspierania rozwoju, zarówno małych, jak i dużych podmiotów gospodarczych oraz przygotowywania terenów pod nowe inwestycje, dała widoczne efekty w postaci zwiększonego rozwoju gospodarczego. Między innymi w mieście została utworzona Specjalna Strefa Ekonomiczna (będąca Podstrefą Krakowskiej Specjalnej Strefy Ekonomicznej) oraz rozwinęły się strefy aktywności gospodarczej, jak np. znane pod zwyczajowymi nazwami: Zielony Park Przemysłowy „Kryształowy” i Park Przemysłowy „Mechaniczne”.

4.1.1. Specjalna Strefa Ekonomiczna w Krakowie - Podstrefa w Tarnowie

Funkcjonująca na terenie Tarnowa podstrefa Specjalnej Strefy Ekonomicznej w Krakowie, zarządzana jest przez Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A. Przedsiębiorcy inwestujący w Specjalnej Strefie Ekonomicznej mogą uzyskać pomoc publiczną regionalną przyznawaną w formie zwolnienia od podatku dochodowego. Możliwe jest uzyskanie pomocy publicznej z tytułu inwestycji oraz z tytułu utworzenia nowych miejsc pracy.

W 2008 r. tereny objęte statusem Specjalnej Strefy Ekonomicznej podwoiły swoją wielkość – łącznie do 44,54 ha. Są to tereny zlokalizowane przy ul. Czystej oraz w Parku Przemysłowym „Mechaniczne”.

Tereny podstrefy przy ul. Czystej zagospodarowane są w 90% - funkcjonują tu takie firmy jak: Beckers Farby Przemysłowe Sp. z o.o., Elmark Tarnów, Cestor Sp. z o.o., ABM Solid S.A., Fabryka Styropianu Arbet, Unipress s.c., Ergobud Sp. z o.o., Zakład Elementów Konstrukcyjnych Sp. z o.o., Summit Packaging Polska Sp. z o.o., PPH Moskito.

Obecnie miasto czyni starania w kierunku wykupu nieruchomości od prywatnych właścicieli, które stopniowo będą obejmowane statusem Specjalnej Strefy Ekonomicznej.

Poniżej wymieniono firmy, które zainwestowały na terenie tarnowskiej podstrefy w 2008 r.:

- Firma „ZEGAR” (inwestycja w trakcie realizacji),
- Berendsen Textile Service Sp. z o.o. (przedwstępna umowa sprzedaży nieruchomości),
- TIK INVEST Sp. z o.o. (warunkowa umowa sprzedaży nieruchomości),
- KON-INS-BUD Montaż Sp. z o.o. (przedwstępna umowa sprzedaży nieruchomości).

4.1.2. Zielony Park Przemysłowy "Kryształowy" w Tarnowie

Obszar ten zajmuje powierzchnię około 350 ha, z czego w chwili obecnej zagospodarowane jest 40%. W Zielonym Parku Przemysłowym „Kryształowy” działalność gospodarczą prowadzi około 40 podmiotów. Teren parku wyposażony jest w niezbędną

infrastrukturę i jest dobrze skomunikowany, co w znacznym stopniu ułatwia rozwijanie działalności gospodarczej.

Czynniki zachęcające do inwestowania w Zielonym Parku Przemysłowym „Kryształowy” to:

- zwolnienia od podatku od nieruchomości na zasadzie praw nabytych, dla przedsiębiorstw, które dokonały nowych inwestycji przed wejściem Polski do Unii Europejskiej,
- dostępność komunikacyjna: kolejowa i drogowa (teren parku zlokalizowany jest w północnej części Tarnowa i ma bardzo dobre połączenia komunikacyjne z innymi rejonami miasta. W jego bezpośrednim sąsiedztwie znajdują się drogi wylotowe z miasta, w tym droga krajowa nr 73 w kierunku na Warszawę. Przez teren parku przebiegają również czynne tory kolejowe, wykorzystywane przez działające na jego terenie przedsiębiorstwa, posiadające własne bocznice),
- uprzemysłowienie terenu – dominuje działalność produkcyjna (funkcjonuje tu około 40 przedsiębiorstw, z których jako największe można wymienić: Fabrykę Silników Elektrycznych TAMEL S.A., Profitech Sp. z o.o., Domex Sp. Jawna, Fritar S.A., Unopol Sp. Jawna, Cegbud Cegielnia Krzyż, Goodyear, FH Kwant, Bruk-Bet, Huta Szkła Ewa, Eltar Sp. z o.o., Eg-Met, Stalprodukt S.A., Spółka Stolarczyk),
- uzbrojenie w podstawowe media jak: woda, energia elektryczna, gaz i ciepło (działają m.in. stacja transformatorowa 110/15kV oraz ciepłownia MPEC).

4.1.3. Park Przemysłowy Mechaniczne

Obszar całkowity Parku „Mechaniczne” obejmuje około 10 ha, z czego zagospodarowane (wydzierżawione) jest około 90% powierzchni. W parku zainwestowało 13 przedsiębiorstw. Były to głównie mikro-, małe- i średnie przedsiębiorstwa, reprezentujące różne branże i różne kapitały (zarówno krajowe jak i zagraniczne). Zauważa się duże zainteresowanie tanimi powierzchniami przemysłowymi, zarówno u lokalnych jak i zewnętrznych przedsiębiorców, co pozwala stwierdzić, że następuje wzrost zachowań przedsiębiorczych wśród mieszkańców miasta i regionu.

Firmy inwestujące na tym terenie mogą liczyć na:

- obniżenie kosztów produkcji, korzystając z dostaw materiałów na zasadzie „Just-in-time” i niższych kosztów transportowych,
- korzystanie z usług ośrodków badawczych i nowych technologii.

Przygotowane obszary inwestycyjne stwarzają nie tylko korzystne warunki inwestorom chcącym zainwestować swój kapitał w Tarnowie, ale także mają za zadanie motywować i zachęcać potencjalnych przedsiębiorców do inwestycji w subregionie, jakim jest miasto Tarnów. Obecnie na terenie Parku „Mechaniczne” działają następujące podmioty gospodarcze: Baris Sp. z o.o., Kreska Sp. z o.o., GPL Projekty Sp. z o.o., Area 51 Sp. z o.o., Trial s.r.l., Galeco Sp. z o.o., Axel, Green House Sp. z o.o., FH Points.

Firmy, które zainwestowały na terenie Parku Przemysłowego „Mechaniczne” w 2008 r.:

- Alien Inspired Technologies „AIT” Sp. z o.o.,
- Krośnieńskie Huty Szkła „KROSNO” S.A.,
- Spółdzielnia Pracy „ARGO-FILM” Zakład nr 2,
- Firma Usługowo-Remontowa ALEX.

4.2. Gospodarka w liczbach

W 2008 r. do Ewidencji Działalności Gospodarczej prowadzonej przez Prezydenta Miasta Tarnowa wpisano 916 przedsiębiorców, w tym 604 zwolnionych od opłaty za dokonanie wpisu na podstawie uchwały Nr VIII/129/2007 Rady Miejskiej w Tarnowie w sprawie zwolnienia od opłat za pierwsze zgłoszenie o dokonanie wpisu do ewidencji działalności gospodarczej na terenie Gminy Miasta Tarnowa, natomiast wykreślono 784 przedsiębiorców, w tym 43 z powodu zmiany miejsca zamieszkania.

Z istniejącej od 20 września 2008 r. możliwości zawieszenia działalności gospodarczej skorzystało 139, z których 3 wznowiło działalność przed końcem roku.

Na koniec 2008 r. w ewidencji zarejestrowanych było 9 588 przedsiębiorców, tj. o 132 więcej niż na koniec 2007 r., co stanowi 1,4 % wzrostu.

Analogicznie w 2007 r. wpisano 934 przedsiębiorców, natomiast wykreślono 922 osoby, w tym 76 z powodu zmiany miejsca zamieszkania. Na koniec 2007 r. w ewidencji zarejestrowanych było 9 456 przedsiębiorców, tj. o 12 więcej niż na koniec 2006 r., co stanowi 0,1 %. Jak wynika z w/w danych, w 2008 r. odnotowaliśmy znaczną dynamikę w rozwoju przedsiębiorczości mieszkańców Tarnowa, co dobrze rokuje na przyszłość.

Podmioty gospodarcze wg sekcji PKD:

- na 30.06.2007 – 9 979 podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD, dane GUS),
- na 31.12.2007 – 10 079 podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD, dane GUS),
- na 30.09.2008 – 10 139 podmiotów gospodarczych (wg sekcji PKD, dane GUS).

Wielkość nakładów inwestycyjnych poniesionych przez tarnowskie firmy w latach 2007-2008 - około 1.522.724.548 zł (dane własne, pozyskane z 33 firm z Tarnowa wraz z orientacyjnymi nakładami przewidzianymi na budowę galerii handlowych: Gemini Jasna Park i Galeria Tarnovia).

Największe przedsiębiorstwa i firmy w Tarnowie po względem przychodów (za trzy kwartały 2008 r.):

- Zakłady Azotowe w Tarnowie-Moscicach S.A. – przychody: 1.000,4 mln zł (1.058,9 mln zł grupa kapitałowa),
- POLDIM S.A. – przychody: 513,6 mln zł,
- ABM Solid S.A. – przychody: 221,3 mln zł,
- Zakłady Mechaniczne S.A. – przychody (za 2008 r.): 74,1 mln zł,
- Fritar S.A. – przychody: 64,0 mln zł.

Największe przedsiębiorstwa i firmy w Tarnowie po względem zatrudnienia:

- Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S.A. – zatrudnienie: 4.388 osób (grupa kapitałowa),
- Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza w Tarnowie – zatrudnienie: 1.467 osób,
- Poczta Polska w Tarnowie – zatrudnienie: 1.449 osób,
- Tamel S.A. – zatrudnienie: 1.098 osób,
- Enion Grupa Tauron S.A. oddział Tarnów – zatrudnienie: 889 osób.

Największe przedsiębiorstwa i firmy w Tarnowie z kapitałem zagranicznym po względem zatrudnienia:

- Leier Polska S.A. – zatrudnienie: 260 osób,
- Carrefour Tarnów – zatrudnienie: 239 osób,

- LENZE TARNÓW Sp. z o.o. – zatrudnienie: 112 osób,
- GPL Projekty Sp. z o.o. – zatrudnienie: 45 osób,
- Beckers Farby Przemysłowe Sp. z o.o. – zatrudnienie: 38 osób.

Najwięksi płatnicy podatku od nieruchomości w Tarnowie (podatek w wysokości pow. 300.000 zł):

- Zakłady Azotowe w Tarnowie- Mościcach S.A.,
- Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.,
- Enion S.A. Grupa Tauron,
- Zakłady Mechaniczne „Tarnów” S.A.,
- Fabryka Silników Elektrycznych TAMEL S.A.

Najwięksi płatnicy wieczystego użytkowania gruntów Gminy Miasta Tarnowa (opłata w wysokości pow. 50.000 zł):

- PROJEKT-ECHO - 61 Sp. z o.o.,
- Gemini Jasna Park Sp. z o. o.,
- Tarnowska Spółdzielnia Mieszkaniowa,
- ELEA POLSKA Sp. z o.o.,
- Centrum Krakowska Sp. z o.o.

Najwięksi płatnicy wieczystego użytkowania gruntów Skarbu Państwa na terenie miasta Tarnowa (opłata w wysokości pow. 50.000 zł):

- Zakłady Azotowe w Tarnowie-Mościcach S. A.,
- Jednostka Ratownictwa Chemicznego S. A.,
- ENION Grupa Tauron S. A.,
- Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S. A.,
- TAMEL Fabryka Silników Elektrycznych S. A.

4.3. Instytucje otoczenia biznesu

- 1) Izba Przemysłowo– Handlowa w Tarnowie,
- 2) Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie,
- 3) Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A. w Tarnowie,
- 4) Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców w Tarnowie,
- 5) Powszechna Agencja Handlowa w Tarnowie,
- 6) Izba Rolnicza w Tarnowie,
- 7) Tarnowski Klaster Przemysłowy „Plastikowa Dolina” S.A.,
- 8) Naczelna Organizacja Techniczna - Rada w Tarnowie,
- 9) FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji,
- 10) Tarnowskie Forum Przedsiębiorczości (w skład którego wchodzi: Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A., Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A., Izba Przemysłowo-Handlowa w Tarnowie, Izba Rzemieślnicza oraz Małej i Średniej Przedsiębiorczości w Tarnowie, Polskie Stowarzyszenie Chrześcijańskich Przedsiębiorców, Naczelna Organizacja Techniczna, Zakład Mechaniczny Steinhof, Tarnowska Spółdzielnia Mieszkaniowa, Spółdzielnia Mieszkaniowa Jaskółka).

Dodatkowo należy wspomnieć o działaniach władz miejskich, polegających m.in. na utworzeniu w Urzędzie Miasta Tarnowa Punktu Obsługi Przedsiębiorców (grudzień 2007), czy też o Biurze Obsługi Przedsiębiorców działającym w Wydziale Strategii UMT.

W punkcie funkcjonuje stanowisko Ewidencji Działalności Gospodarczej, Urzędu Skarbowego i Urzędu Statystycznego. W 2008 r. do instytucji współpracujących z Urzędem Miasta Tarnowa i tworzących przyjazne warunki do podejmowania działalności gospodarczej dołączył Zakład Ubezpieczeń Społecznych. 17 marca 2008 r. podpisano umowę między Gminą Miasta Tarnowa, a Inspektoratem ZUS w Tarnowie, w ramach której, pracownicy Urzędu Miasta Tarnowa informują przedsiębiorców rejestrujących działalność gospodarczą o obowiązkach względem ZUS-u.

Funkcjonowanie tego punktu jest przyjmowane z dużym zadowoleniem przez osoby, które większość spraw związanych z rejestracją czy wykreśleniem firmy ewidencji, zmianą zakresu czy zawieszeniem, bądź wznowieniem działalności, mogą załatwić w jednym pokoju. Potwierdzeniem tych opinii są liczby. W 2008 r. w Punkcie Obsługi Przedsiębiorców obsłużono: na stanowisku rejestracyjnym Ewidencji Działalności Gospodarczej 4.324 przedsiębiorców, na stanowisku Urzędu Skarbowego 3.174, na stanowisku Urzędu Statystycznego 3.751. Daje to liczbę około 15 osób obsłużonych na każdym stanowisku w każdy dzień roboczy 2008 r. Świadczy to najlepiej o trafnej decyzji władz miejskich uruchamiającej taki sposób obsługi interesantów.

Z kolei do głównych zadań Biura Obsługi Przedsiębiorców należą m.in.:

- analiza źródeł finansowania dla potrzeb przedsiębiorców oraz udzielanie informacji na temat dostępnej dla nich pomocy,
- badanie i analizowanie sektora przedsiębiorczości, projektowanie programów wspierania przedsiębiorczości oraz współdziałanie z samorządem gospodarczym i organizacjami pozarządowymi w tym zakresie,
- organizowanie i koordynowanie współdziałania Miasta z inwestorami krajowymi i zagranicznymi w ramach Kompleksowej Obsługi Inwestora, w tym w szczególności monitorowanie na rzecz obsługiwanych przedsiębiorców przebiegu procesu inwestycyjnego, przygotowanie i organizacja spotkań z przedsiębiorcami, współpraca z wydziałami, miejskimi jednostkami organizacyjnymi i innymi podmiotami w zakresie obsługi przedsiębiorców i procesu inwestycyjnego, prowadzenie systemu informacji dla przedsiębiorców na temat możliwości i potrzeb inwestycyjnych, analizowanie zainteresowania przedsiębiorców w zakresie planowanych inwestycji, opracowywanie projektów ofert inwestycyjnych w ramach partnerstwa publiczno-prywatnego, przygotowywanie prezentacji inwestycyjno – gospodarczej Miasta,
- współpraca z organizacjami skupiającymi przedsiębiorców, organami administracji rządowej i samorządowej oraz innymi podmiotami mającymi na celu rozwój gospodarczy oraz działającymi na rzecz poprawy warunków prowadzenia działalności gospodarczej w Mieście,
- opracowywanie założeń i tworzenie programów udzielania pomocy publicznej dla przedsiębiorców.

5. RYNEK PRACY

5.1. Poziom i struktura bezrobocia

Sytuacja na tarnowskim rynku pracy na przestrzeni w 2008 r. ulegała wahaniom. Po rekordowych spadkach poziomu bezrobocia, które miały miejsce w latach 2004-2007,

miniony rok przyniósł odwrócenie trendu spadkowego, które jest skutkiem kryzysu panującego w Europie, a co za tym idzie - mniejszym zapotrzebowaniem na pracowników.

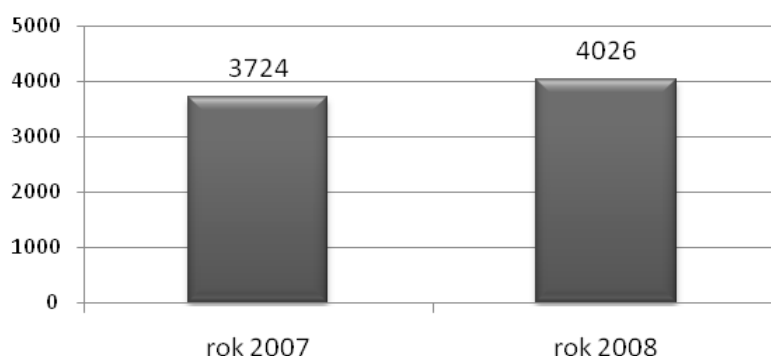
Na rynku pracy w Tarnowie w 2008 r. wystąpiły następujące zjawiska:

- 1) bezrobocie wzrosło o 302 osoby do poziomu 4.026 osób, w tym 60,7% kobiet,
- 2) stopa bezrobocia wzrosła do poziomu 6,9 % (o 0,1 % na koniec listopada 2008 r.),
- 3) wystąpiły zwolnienia grupowe pracowników, spowodowane likwidacją bądź redukcją zatrudnienia w kilku zakładach pracy, w efekcie pracę utraciło 575 pracowników,
- 4) wzrósł odsetek bezrobotnej młodzieży z 19,8% w 2007 r. do 21,0% w końcu 2008 r.,
- 5) zwiększyła się liczba ofert pracy o 1.100 ofert od pracodawców z Tarnowa do poziomu 4.719 na przestrzeni 2008 r.,

Aktywne działania Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie, poprzez pozyskanie dużych środków finansowych z Funduszu Pracy (FP) i Europejskiego Funduszu Społecznego (EFS) na realizację projektów aktywizacji bezrobotnych, spowodowały poprawę niekorzystnych zjawisk w strukturze bezrobotnych mieszkańców Tarnowa:

- zmniejszył się odsetek osób długotrwale bezrobotnych z 57,3% w 2007 r., do 42,7% na koniec 2008 r.
- zmniejszył się odsetek osób bezrobotnych powyżej 50 roku życia z 20,7% w 2007 r., do 19,6% na koniec 2008 r.

Wykres nr 1: Poziom bezrobocia w Tarnowie w latach 2007-2008

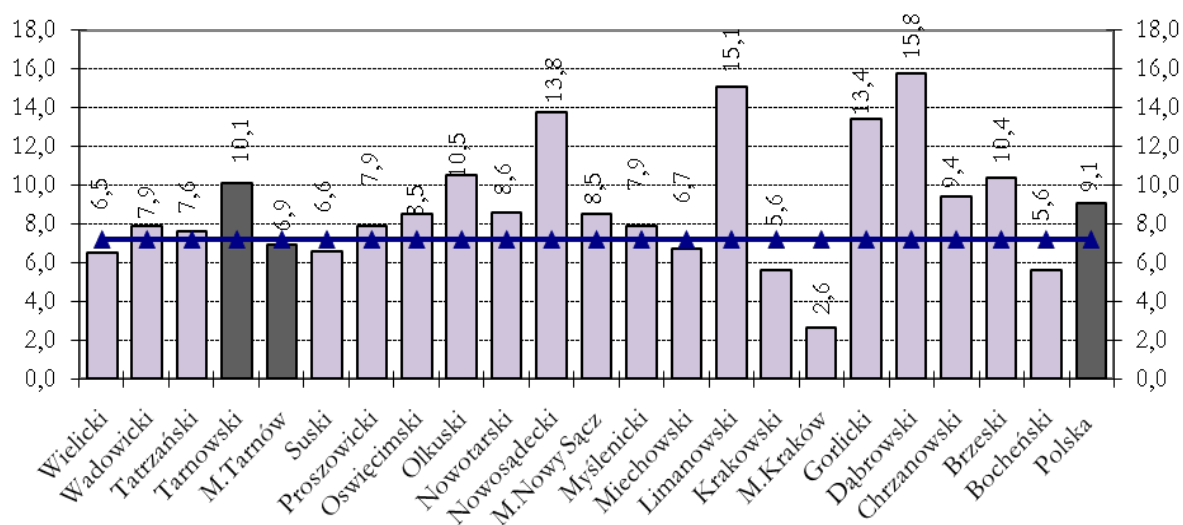
Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Stopa bezrobocia na przestrzeni 11 miesięcy uległa wzrostowi o 0,1%, na koniec listopada 2008 r. stopa bezrobocia wyniosła w Tarnowie 6,9% i plasowała miasto na siódmej pozycji wśród powiatów w Małopolsce, licząc od najniższego poziomu tego wskaźnika. Średnia stopa bezrobocia w województwie wynosiła 7,2%, a średnia w kraju 9,1%.

Wśród bezrobotnych mieszkańców Tarnowa nadal dominowały kobiety, choć ich przewaga wśród bezrobotnych nie była już tak wysoka. W ciągu całego roku zanotowano większy wzrost bezrobocia wśród mężczyzn, w wyniku czego odsetek mężczyzn podniósł się o kilka procent. Liczba bezrobotnych kobiet wzrosła o 45 osób, a mężczyzn o 257 osób. Na koniec 2008 r. w rejestrze osób bezrobotnych figurowało:

- 2.445 kobiet, tj. 60,7% ogółu bezrobotnych,
- 1.581 mężczyzn, tj. 39,3% ogółu bezrobotnych.

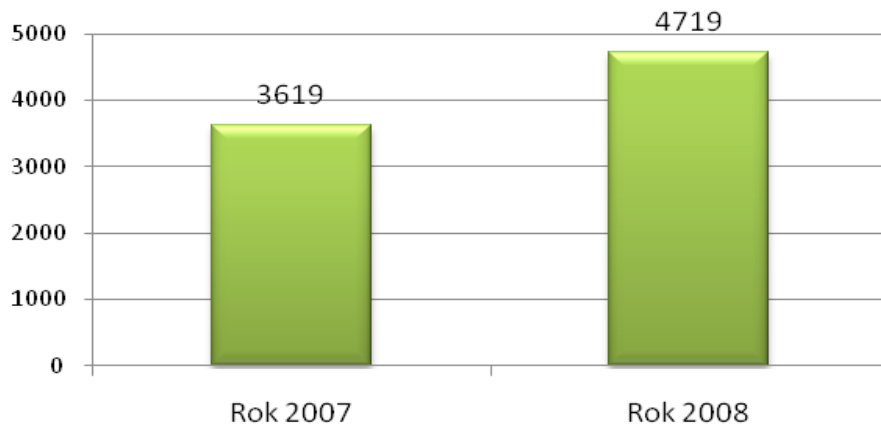
Wykres nr 2: Stopa bezrobocia w Małopolsce - stan na listopad 2008 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Na przestrzeni minionego roku znacząco wzrosła liczba ofert pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał 4.719 ofert pracy od pracodawców z terenu Tarnowa (z całego regionu 7.171 ofert) i było to o 1.100 ofert więcej aniżeli w 2007 r. (dynamika 130%). Wzrost liczby ofert pracy spowodowany był wyłącznie wzrostem miejsc pracy subsydiowanej, tworzonych w oparciu o środki finansowe z EFS i FP. Zakłady pracy tworzące stanowiska wyłącznie z własnych środków, obniżyły w tym roku zapotrzebowanie.

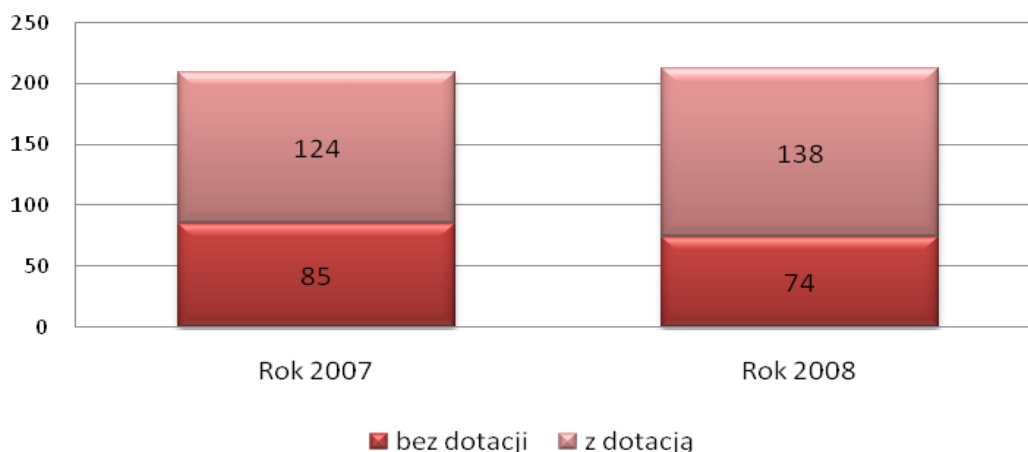
Wykres nr 3: Liczba ofert pracy w Tarnowie w latach 2007-2008

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Wzrosła również liczba osób bezrobotnych rozpoczynających działalność gospodarczą. W 2008 r. 212 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa podjęło działalność gospodarczą, w tym 138 osób skorzystało z dotacji udzielanej przez Powiatowy Urząd Pracy na uruchomienie własnej działalności.

Wykres nr 4: Bezrobotni mieszkańcy Tarnowa, którzy podjęli działalność gospodarczą w latach 2007-2008

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Po kilkuletniej przerwie nastąpił gwałtowny wzrost zwolnień grupowych w tarnowskich zakładach pracy. W 2008 r. w ich wyniku rozwiązano umowy o pracę z 575 osobami. Pracodawcy, którzy dokonali największych zwolnień z terenu miasta Tarnowa to: Krośnieńskie Huty Szkła „Krosno” S.A. oraz likwidowane: Zakład Przemysłu Drzewnego „Rudy” i „Fructar” Sp. z o.o.

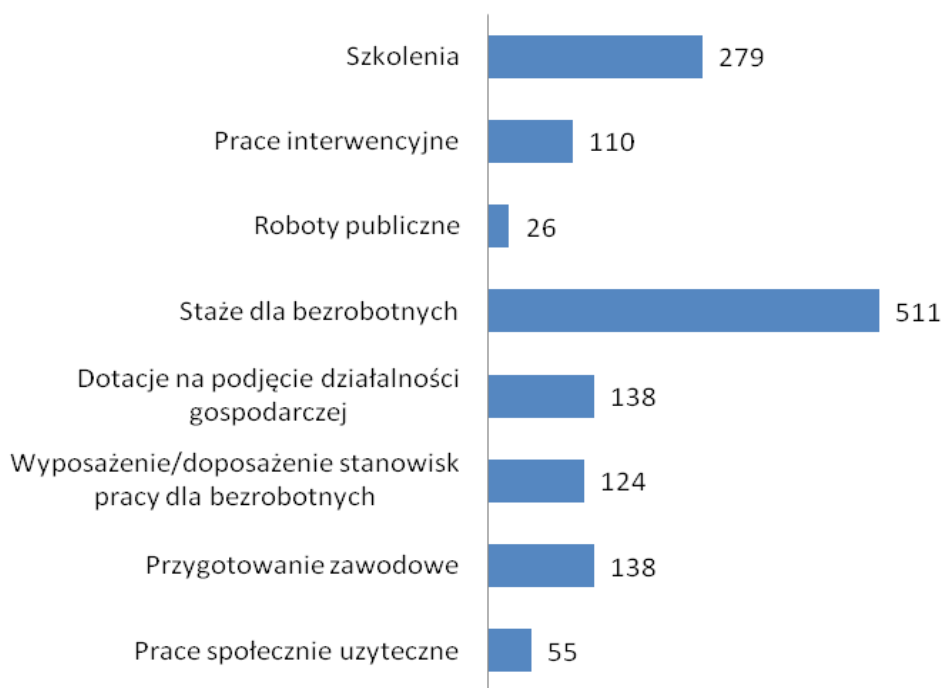
Poprzednio tak liczne zwolnienia wystąpiły w 2003 r., kiedy to w wyniku zwolnień grupowych z pracy odeszło 469 osób. W kolejnych latach było to kilkadziesiąt do kilkunastu osób rocznie (w 2004 r. - 96 osób, w 2005 r. - 23 osoby, w 2006 r. - 20 osób, a w 2007 r. - 15 osób).

Z posiadanych przez Powiatowy Urząd Pracy informacji wynika, że skala zwolnień grupowych w 2009 r. również będzie wysoka. Zmniejszenie stanu zatrudnienia planują nadal: Krośnieńskie Huty Szkła „Krosno” S.A., Zakłady Mechaniczne „Tarnów” S.A. oraz PROReM Sp. z o.o. (Grupa Kapitałowa Zakładów Azotowych w Tarnowie - Mościcach).

5.2. Działania na rzecz bezrobotnych

W 2008 r. na programy aktywizacyjne Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie pozyskał rekordową kwotę - 19,01 mln zł, w tym 5,53 mln zł z Europejskiego Funduszu Społecznego na realizację projektów systemowych w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, a także dodatkowe 3,90 mln zł z rezerwy Ministra Pracy i Polityki Socjalnej. Ze środków tych w 2008 r. zaktywizowano 1.381 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa w ramach projektów finansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz Funduszu Pracy. Było to o 61 osób więcej aniżeli w roku ubiegłym (dynamika 105%).

Wykres nr 5: Osoby bezrobotne z Tarnowa zaktywizowane w ramach projektów finansowanych z EFS i FP w 2008 r.

Źródło: Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie

Wśród osób zaktywizowanych w 2008 r. ze środków FP i EFS byli głównie ludzie młodzi w wieku do 25 lat, skierowani do odbywania stażów u pracodawców, nabywający dodatkowych kwalifikacji w trakcie wysokospecjalizowanych szkoleń.

Drugą grupą bezrobotnych obejmowanych aktywizacją zawodową były osoby długotrwale bezrobotne, zwykle w starszym wieku i o niskich kwalifikacjach zawodowych. Osoby te odbywały przygotowanie zawodowe w miejscu pracy, kursy przekwalifikowujące oraz kierowane były do pracy w ramach miejsc interwencyjnych lub robót publicznych.

Ponadto PUP w Tarnowie prowadził działania ze środków PFRON w zakresie rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, których wielkość wynosiła 947,3 tys. zł. W jej wyniku aktywność zawodową w postaci szkoleń, zatrudnienia na nowo utworzonych stanowiskach pracy, bądź rozpoczęcie własnej działalności gospodarczej uzyskało 69 niepełnosprawnych mieszkańców Tarnowa.

Na przestrzeni 2008 r. 2.498 bezrobotnych mieszkańców Tarnowa podjęło zatrudnienie. Była to najliczniejsza grupa wśród osób wyłączonych z ewidencji bezrobotnych i stanowiła 36,4% ogółu wyłączonych.

W 2008 r. Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie zakończył realizację dwóch projektów współfinansowanych z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich 2004 - 2006 (SPO RZL) i rozpoczął realizację dwóch nowych projektów współfinansowanych z EFS w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki 2007 - 2013 (POKL).

1. Projekt „Czas na pracę” - projekt systemowy.

Projekt realizowany był w ramach POKL, Poddziałanie 6.1.3 - Poprawa zdolności do zatrudnienia oraz podnoszenia poziomu aktywności zawodowej osób bezrobotnych.

Został on zaprogramowany na okres: od 17 marca 2008 r. do 31 grudnia 2013 r. z corocznym budżetowaniem poszczególnych etapów.

Celem projektu jest pomoc w podjęciu zatrudnienia lub samozatrudnienia oraz reintegracja z rynkiem pracy osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie poprzez poprawę ich aktywności i atrakcyjności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia i samozatrudnienia.

Do projektu w pierwszej kolejności rekrutowane były osoby bezrobotne znajdujące się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, tj. między innymi: osoby bezrobotne do 25. roku życia, długotrwale bezrobotni, bezrobotni bez kwalifikacji zawodowych. W 2008 r. w projekcie uczestniczyło 965 osób bezrobotnych.

Wartość projektu w 2008 r. wynosiła 5.156.036,95 zł i stanowiła najwyższą przyznaną kwotę dofinansowania na realizację projektu systemowego przez powiatowy urząd pracy w Województwie Małopolskim.

2. Projekt „Od kwalifikacji pracownika do lepszej jakości usług” - projekt konkursowy.

Projekt realizowany był w ramach POKL, Poddziałanie 6.1.2 - Wsparcie powiatowych i wojewódzkich urzędów pracy w realizacji zadań na rzecz aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych w regionie. Realizacja projektu zaplanowana została na dwa lata w okresie: od 1 marca 2008 r. do 31 grudnia 2009 r. Całkowita wartość projektu wynosiła 242.306,12 zł. Projekt jest współfinansowany w 85% ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i w 15% z krajowych środków publicznych.

Celem projektu „Od kwalifikacji pracownika do lepszej jakości usług” jest wzmocnienie, rozwój oraz poprawa jakości świadczenia usług poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie, na rzecz osób pozostających bez zatrudnienia. W ramach projektu refundowane są koszty zatrudnienia pięciu doradców zawodowych i jednego pośrednika pracy oraz finansowane koszty szkoleń dla w/w pracowników.

Realizacja powyższego projektu przyczynia się do ciągłego podwyższania jakości świadczonych usług w ramach standardów usług rynku pracy.

6. STRATEGIA ROZWOJU MIASTA

Głównym celem władz miasta jest stałe podnoszenie komfortu życia w mieście, tworzenie optymalnych warunków dla zwiększenia zasobności miasta i jego mieszkańców oraz stały wzrost jakości świadczonych usług. Dążenia te realizowane są w szczególności poprzez wykonanie długoterminowych (określonych do 2015 r.) celów i kierunków rozwoju Tarnowa, zawartych w przyjętej w marcu 2000 r. „Strategii Zrównoważonego Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Miasta Tarnowa na lata 2000-2015”.

W 2007 r., na podstawie powyższej Strategii, opracowano dokument zarządczy o charakterze strategicznym pn. Program „Tarnów 2010”, który dostosowano do zmieniających się zewnętrznych i wewnętrznych uwarunkowań oraz obecnych potrzeb mieszkańców, które uległy przeobrażeniom w stosunku do 2000 r. Jednocześnie, aby maksymalnie móc wykorzystać posiadane środki finansowe i usprawnić proces monitoringu i wdrażania założeń strategicznych, uporządkowano programy strategiczne. Program „Tarnów 2010” wskazuje główne priorytety operacyjne tarnowskiego samorządu do 2010 r.

Zawarta w Programie „Tarnów 2010” wizja miasta zakłada, że: „Tarnów jest miastem stawiającym na rozwój – rozbudowuje swój potencjał i jest stolicą subregionu. Dobrej jakości infrastruktura komunikacyjna, wysoka estetyka miasta oraz poziom nowoczesnie świadczonych usług publicznych, dają satysfakcję mieszkańcom i osobom związanym z miastem. Tarnów to miasto aktywne i otwarte, pomnażające swe bogactwa”. Nadrzędnym celem strategicznym Programu jest „Uzyskanie przez Tarnów statusu stolicy subregionu”.

Szczególny nacisk położono na kwestie dotyczące wdrażania, finansowania oraz monitoringu. W tym celu, na bazie Programu „Tarnów 2010”, wprowadzono:

- koncentrację środków – ograniczono liczbę celów strategicznych objętych finansowaniem,
- zarządzanie projektami – powołano międzywydziałowe zespoły projektowe,
- bezpośrednie budżetowanie – kierownicy projektów otrzymali uprawnienia wnioskowania i wydatkowania środków z budżetu miasta,
- „mierniki sukcesu” – określono mierzalne cele dla każdego projektu,
- nowe technologie informatyczne – wdrażanie programu oparto na metodologii Balanced Scorecard.

Przewidziane w programie działania ujęte zostały w trzech osiach priorytetowych: „Budowa pozycji miasta jako stolicy subregionu”, „Podnoszenie jakości życia mieszkańców” oraz „Wzmacnianie wewnętrznego potencjału miasta”. Zrealizowanie zapisanych w nich projektów powinno korzystnie przełożyć się na jakość życia i jakość świadczonych w mieście usług, a także zapewnić lepsze wykorzystanie istniejącej infrastruktury. Planowane przedsięwzięcia zakładają również zmianę wizerunku Tarnowa jako regionalnego centrum, dążą do integracji lokalnej społeczności i aktywizacji miejskiej gospodarki.

Jednym z głównych dokumentów wykonawczych Programu „Tarnów 2010”, jest Wieloletni Plan Inwestycyjny Miasta Tarnowa na lata 2008-2013 (WPI), koncentrujący nakłady inwestycyjne w takich obszarach jak:

- układ komunikacyjny, zarówno wewnętrzny, jak i dojazdowy (m.in. budowa połączenia z przyszłą autostradą A4 wraz z przebiegiem ul. Starodąbrowskiej do ul. Gumniskiej, modernizacja drogi krajowej nr 73),
- regionalna infrastruktura edukacyjna, rekreacyjna i kulturalna wraz z kształtowaniem estetyki miasta (m.in. budowa centrum sportowo-rekreacyjnego, modernizacja obiektów szkolnictwa ponadlokalnego, rewitalizacja, modernizacja Tarnowskiego Teatru, termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej),
- rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, w szczególności informacyjnego (m.in. platforma zintegrowanych e-usług, stworzenie ośrodka rozwoju społeczeństwa informacyjnego, rozwój sieci światłowodowej).

W III kwartale 2008 r. dokonano przeglądu i weryfikacji Programu „Tarnów 2010” i Wieloletniego Planu Inwestycyjnego, przeprowadzono kompleksową analizę zadań ujętych w tych dokumentach, w wyniku czego dokonano zmian i aktualizacji.

Najważniejsze zmiany dotyczyły projektu pn. „Budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego przy ul. Piłsudskiego”, który podzielono na trzy odrębne projekty:

- 1) „Budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego przy ul. Piłsudskiego – Budowa Parku Wodnego”.
- 2) „Budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego przy ul. Piłsudskiego – Budowa Hali Sportowej”.

- 3) „Budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego przy ul. Piłsudskiego – Budowa Amfiteatru wraz z zagospodarowaniem terenu”, które składa się z dwóch etapów: etap I „Budowa Amfiteatru” i etap II „Zagospodarowanie wyrobiska”.

Taki podział projektu umożliwi ubieganie się o dofinansowanie ze środków zewnętrznych pochodzących z różnych programów, co równocześnie zwiększa szanse na pozyskanie dodatkowego finansowania na realizację całej planowanej inwestycji. Równocześnie, na podstawie posiadanej dokumentacji, uaktualniono koszty realizacji poszczególnych zadań.

Zweryfikowano sposób realizacji dwóch projektów:

- 1) „Wdrożenie Tarnowskiej Subregionalnej Karty Usług Publicznych” – projekt ten połączono z innym projektem „Platforma zintegrowanych e-usług dla mieszkańców Tarnowa z elementami Karty Mieszkańca”,
- 2) „Budowa zakładu segregacji odpadów komunalnych” – realizacja tego zadania wymaga wcześniejszej specjalistycznej analizy nt. sposobu i miejsca segregacji odpadów na terenie Gminy Miasta Tarnowa.

Ponadto, w WPI wprowadzono nowe projekty. Najważniejsze z nich to:

- 1) „Budowa Centrum Administracji”, którego realizacja wynika z potrzeby budowy kompleksowego obiektu, który skupiałby wszystkie komórki organizacyjne Urzędu Miasta oraz część jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Tarnowa, obecnie rozproszonych po mieście,
- 2) „Przebudowa i rozbudowa budynku z przeznaczeniem na rehabilitację wraz z kriokomorą ogólnoustrojową”, który realizowany będzie przez Zespół Przychodni Specjalistycznych. Realizacja tego projektu pozwoli na wprowadzenie nowej formy świadczeń rehabilitacyjnych i stanowić będzie uzupełnienie asortymentu oferowanych świadczeń, dzięki czemu wzrośnie kompleksowość usług rehabilitacyjnych oferowanych w Tarnowie.
- 3) „Przebudowa budynku internatu przy ul. Szarych Szeregów pod potrzeby Bursy Międzyszkolnej i Pogotowia Opiekuńczego”, realizacja tego projektu wynika z konieczności dostosowania do końca 2010 r. siedziby Pogotowia Opiekuńczego do wymaganych standardów.

Na sfinansowanie inwestycji ujętych w WPI w okresie 2008–2013 zaplanowano środki w wysokości prawie 420 mln zł. Istotnym źródłem współfinansowania zadań ujętych w WPI będą środki europejskie, które w tym okresie przewiduje się pozyskać w kwocie prawie 134 mln zł.

Należy podkreślić, iż w tarnowskim samorządzie zastosowano nowatorskie podejście w procesie zarządzania strategicznego, oparte o metodologię Zrównoważonej Karty Wyników (ang. Balanced Scorecard - BSC). Zrównoważona Karta Wyników to narzędzie zarządcze opisujące i monitorujące realizację strategii, w szczególności wykonanie Programu „Tarnów 2010” oraz Wieloletniego Planu Inwestycyjnego. BSC ma pomagać w ocenie poziomu realizacji strategii miasta, ale też pomagać w kształtowaniu tej strategii. Korzyścią z zastosowania tej metody jest możliwość ciągłego monitorowania stopnia realizacji strategii, powiązanie strategii z codziennymi zadaniami poszczególnych osób i wydziałów, przypisane poszczególnym działaniom wskaźniki umożliwiają mierzenie postępów w realizacji celów strategicznych, skuteczny przepływ informacji na wszystkich poziomach organizacji, ciągłe doskonalenie i optymalizacja strategii.

7. FINANSE

7.1. Gminy Miasta Tarnowa

7.1.1. Środki własne Gminy

Plan budżetu Miasta Tarnowa na grudzień 2008 r. wyniósł po stronie dochodów 387.526.524 zł. Łączne, zrealizowane dochody Miasta Tarnowa wyniosły 402.404.207,01 zł, stanowiąc 103,84% uchwalonego planu rocznego.

Tabela nr 8: Wykonanie dochodów wg działów klasyfikacji budżetowej w 2008 r.

Dział	Wyszczególnienie	plan [zł]	wykonanie [zł]	wykonania [%]
010	Rolnictwo i łowiectwo	4.076.492,00	4.655.575,82	114,21
020	Leśnictwo	10.000,00	10.000,00	100,00
100	Górnictwo i kopalnictwo	0,00	3.650,25	0,00
500	Handel	888.000,00	883.625,89	99,51
600	Transport i łączność	5.861.645,00	4.429.832,38	75,57
630	Turystyka	285.000,00	154.780,62	54,31
700	Gospodarka mieszkaniowa	8.588.000,00	10.469.261,96	121,91
710	Działalność usługowa	538.028,00	663.709,02	123,36
750	Administracja publiczna	1.583.117,00	3.318.192,32	209,60
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	17.610,00	17.610,00	100,00
752	Obrona narodowa	2.700,00	2.699,76	99,99
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	12.455.977,00	12.289.809,62	98,67
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	146.119.623,00	160.640.424,73	109,94
758	Różne rozliczenia	143.074.057,00	143.072.860,90	100,00
801	Oświata i wychowanie	9.307.123,00	8.820.391,42	94,77
851	Ochrona zdrowia	3.560.945,00	3.589.484,00	100,80
852	Pomoc społeczna	42.370.505,00	40.487.790,30	95,56
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	3.894.980,00	3.993.730,90	102,54
854	Edukacyjna opieka wychowawcza	2.458.039,00	2.462.606,70	100,19
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	887.071,00	672.532,52	75,81
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	461.500,00	644.500,00	139,65
926	Kultura fizyczna i sport	1.086.112,00	1.121.137,90	103,22
Ogółem		387.526.524,00	402.404.207,01	103,84

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 9: Wykonanie dochodów w podziale na najważniejsze źródła dochodów w porównaniu do 2007 r.

Źródło dochodów	2007 Wykonanie [zł]	2008			Dynamika [%] 4 : 2	Struktura wykonania [%]	
		plan roczny [zł]	wykonanie [zł]	wykonanie [%]		2007 r.	2008 r.
Dochody ogółem	352.718.770	387.526.524	402.404.207	103,84	114,09	100,00	100,00
z tego:							
a/ subwencje	123.430.488	143.074.057	143.074.057	100,00	115,91	34,99	35,55
b/ dotacje	58.870.947	69.316.466	66.795.878	96,36	113,46	16,69	16,60
c/ dochody własne w tym:	166.157.393	171.078.020	190.486.848	111,35	114,64	47,11	47,34
- podatki	135.879.663	137.667.623	150.263.102	109,15	110,59	38,52	37,34
- dochody z majątku	7.139.952	12.994.803	14.881.528	114,52	208,43	2,02	3,70
- opłaty	8.504.438	8.043.122	8.942.419	111,18	105,15	2,41	2,22
- pozostałe	14.633.340	12.372.472	16.399.799	132,55	112,07	4,15	4,08
d/ środki zewnętrzne pomocowe	4.259.942	4.057.981	2.047.424	50,45	48,06	1,21	0,51

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Uchwalony budżet określał plan wydatków na kwotę 397.657.466 zł. Na przestrzeni 2008 r. plan wydatków uległ zwiększeniu o 29.612.270 zł do kwoty 427.269.736 zł. Wykonanie wydatków wyniosło 407.494.949,63 zł i stanowiło 95,37% planu rocznego.

Tabela nr 10: Wykonanie planu wydatków w ujęciu działowym - 2008 r.

Dział	Opis	2008 r.			Struktura wykonania [%]
		plan roczny [zł]	wykonanie [zł]	wykonanie [%]	
010	Rolnictwo i łowiectwo	42.825,00	40.982,59	95,70	0,01
020	Leśnictwo	16.842,00	13.499,95	80,16	0,00
150	Przetwórstwo przemysłowe	50.000,00	33.800,00	67,60	0,01
500	Handel	1.641.574,00	1.440.750,00	87,77	0,35
600	Transport i łączność	53.049.461,00	51.249.009,13	96,61	12,58
630	Turystyka	791.612,00	785.105,63	99,18	0,19
700	Gospodarka mieszkaniowa	5.268.565,00	3.673.742,78	69,73	0,90
710	Działalność usługowa	7.095.985,00	6.943.511,96	97,85	1,71
750	Administracja publiczna	29.489.881,00	28.552.544,04	96,82	7,01
751	Urzędy naczelnych organów władzy państwowej, kontroli i ochrony prawa oraz sądownictwa	17.610,00	17.610,00	100,00	0,00
752	Obrona narodowa	2.700,00	2.699,76	99,99	0,00
754	Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	16.282.895,00	16.235.905,29	99,71	3,98
756	Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	1.452.120,00	1.440.939,69	99,23	0,36
757	Obsługa długu publicznego	7.500.000,00	7.309.689,66	97,46	1,79
758	Różne rozliczenia	6.552.406,00	926.221,30	14,14	0,22
801	Oświata i wychowanie	170.276.439,00	166.910.718,41	98,02	40,96
851	Ochrona zdrowia	7.288.045,00	7.050.500,13	96,74	1,73
852	Pomoc społeczna	64.813.181,00	61.408.470,48	94,75	15,07
853	Pozostałe zadania w zakresie polityki społecznej	8.470.041,00	8.213.797,47	96,98	2,02

854	Edukacyjna opieka wychowawcza	16.372.748,00	15.711.117,22	95,96	3,86
900	Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	13.664.688,00	13.079.903,97	95,72	3,21
921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	9.553.570,00	9.290.722,65	97,25	2,28
926	Kultura fizyczna i sport	7.576.548,00	7.163.707,52	94,55	1,76
Ogółem		427.269.736,00	407.494.949,63	95,37	100,00

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 11: Budżetowe wykonanie wydatków w 2008 r. w podziale na działalność bieżącą i majątkową w porównaniu do wykonania za analogiczny okres 2007 r.

Rodzaj wydatków	2007 Wykonanie [zł]	2008			Dynamika [%] 4 : 2	Struktura wykonania [%]	
		plan roczny [zł]	wykonanie [zł]	wykonanie [%]		2007 r.	2008 r.
Wydatki ogółem z tego:	347.804.911	427.269.736	407.494.950	95,37	117,16	100,00	100,00
a/ majątkowe w tym:	36.883.504	66.267.144	58.951.448	88,96	159,83	10,61	14,47
- inwestycyjne	32.829.825	64.269.373	58.077.485	90,37	176,91	9,44	14,25
b/ bieżące	310.921.407	361.002.592	348.543.502	96,55	112,10	89,39	85,53

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 12: Rozliczenie budżetu za 2008 r.

L.p.	Wyszczególnienie	Plan [zł]	Wykonanie [zł]
1	Dochody ogółem	387.526.524,00	402.404.207,01
2	Wydatki ogółem	427.269.736,00	407.494.949,63
3	Wynik (1 – 2)	-39.743.212,00	-5.090.742,62
4	Saldo przychody i rozchody (a + b – c + d)	39.743.212,00	39.735.211,55
a	- pozostałe środki z lat ubiegłych	18.706.875,00	18.706.875,74
b	- zaciągnięte kredyty i pożyczki	34.203.107,00	34.195.106,18
c	- spłacone kredyty i pożyczki	14.891.556,00	14.891.555,60
d	- spłata pożyczki udzielonej	1.724.786,00	1.724.785,23

Źródło: Wydział Budżetu, Planowania i Analiz Urzędu Miasta Tarnowa

Na koniec 2008 r. obciążenie Gminy z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów wyniosło 146.052.465,50 zł i w stosunku do 31 grudnia 2007 r. było większe o 19.238.400,58 zł. Od kredytów i pożyczek długoterminowych zostały zapłacone odsetki w łącznej kwocie 7.309.689,66 zł.

7.1.2. Spółki miejskie

Na 31 grudnia 2008 r. Gmina Miasta Tarnowa była wyłącznym udziałowcem czterech spółek prawa handlowego:

- Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.,
- Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.,
- Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.,

mniejszościowym udziałowcem (równocześnie największym) w spółce Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. – 47,5% udziału w kapitale zakładowym oraz większościowym

akcjonariuszem w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. – 56,1% (w grudniu 2008 r. Gmina Miasta Tarnowa objęła akcje w podwyższonym kapitale zakładowym MPEC S.A. na kwotę 873 102 zł).

Powyższe spółki, za wyjątkiem Tarnowskiego Budownictwa Społecznego, powołane zostały na początku lat 90. do realizacji zadań własnych nałożonych na Gminę Miasta Tarnowa ustawą o samorządzie gminnym. Mają one charakter użyteczności publicznej, a podstawowym celem ich działalności jest zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców Tarnowa i okolic powszechnie dostępnymi usługami o odpowiednim poziomie jakości.

Porównując spółki miejskie działające w sferze użyteczności publicznej można umiejscowić je w dwóch wyodrębnionych obszarach o zróżnicowanych warunkach.

Pierwszy obszar dotyczy usług, których świadczenie wiąże się z rozwiniętą infrastrukturą tworzącą monopol naturalny, do którego zaliczamy głównie wodociągi i kanalizację (Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.) jak również ciepłownictwo (Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.).

Tarnowskie Wodociągi prowadzą działalność w zakresie zbiorowego zaopatrzenia w wodę oraz zbiorowego odprowadzania ścieków na terenie Tarnowa oraz sąsiednich gmin, zapewniając ciągłość dostawy wody o odpowiedniej jakości oraz niezawodnego odprowadzania ścieków. Jest to największa co do wielkości majątku spółka komunalna.

Druga pod względem wielkości majątku spółka to Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A., która świadczy usługi w zakresie zaopatrywania odbiorców zasilanych ze źródeł i węzłów ciepłych spółki w energię ciepłą i ciepłą wodę użytkową. Tarnowski MPEC należy do liderów krajowego rynku ciepłowniczego.

Drugi obszar dotyczy usług świadczonych na rynku wolnej konkurencji, do którego zaliczamy głównie komunikację miejską (Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.) oraz wywóz nieczystości i usługi oczyszczania miasta (Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.).

Podstawową działalnością Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego jest świadczenie usług w zakresie przewozów pasażerskich. Do końca 2000 r. spółka była również organizatorem komunikacji miejskiej. Od 2001 r. funkcje te zostały przejęte przez utworzony w formie zakładu budżetowego Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie.

Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej jest spółką działającą w warunkach silnej konkurencji na terenie miasta i okolicznych gmin, świadcząc usługi w zakresie oczyszczania letniego i zimowego ulic i placów, wywozu nieczystości stałych i płynnych oraz obsługi szalek.

Misją utworzonego w 1999 r. Tarnowskiego Towarzystwa Budownictwa Społecznego Sp. z o.o. jest zaspokajanie potrzeb mieszkaniowych Tarnowa i subregionu tarnowskiego, poprzez budowę i wynajem lokali mieszkalnych o umiarkowanych kosztach budowy i eksploatacji oraz poprzez przygotowywanie nowych terenów pod zabudowę mieszkaniową. Od początku swojej działalności spółka wybudowała 6 budynków mieszkalnych o łącznej liczbie 402 mieszkań, położonych przy ul. M. Dąbrowskiej, Abp. J. Ablewicza i Osiedlu Zielonym, nad którymi prowadzi stały zarząd administracyjny.

Zarząd zwykły w imieniu Prezydenta Miasta Tarnowa nad budynkami stanowiącymi mienie komunalne gminy oraz budynkami administrowanymi na zlecenie, będącymi własnością osób fizycznych, sprawuje Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o., zapewniając równocześnie odpowiedni stan techniczny tych zasobów.

Poza spółkami świadczącymi usługi z zakresu użyteczności publicznej Gmina Miasta Tarnowa posiada również większościowy udział, tj. 98,2% w spółce Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A., której głównym celem działalności jest dążenie do tworzenia warunków sprzyjających rozwojowi gospodarczemu Tarnowa i regionu, m.in. poprzez budowę stabilnego i odpowiadającego potrzebom inwestora systemu zachęt dla uruchamiania na terenie miasta przedsięwzięć produkcyjno-usługowych, a tym samym tworzenia nowych miejsc pracy.

Tabela nr 13: Udziały/akcje Gminy Miasta Tarnowa (GMT) w spółkach wg stanu na 31 grudnia 2008 r.

Lp.	Nazwa spółki	Wartość nominalna 1 udziału (akcji)	Liczba udziałów (akcji) GMT	Wartość udziałów (akcji) posiadanych przez GMT	Udział w kapitale zakładowym ogółem
1	Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	500 zł	300	150 000 zł	100,0%
2	Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	500 zł	3 425	1 712 500 zł	100,0%
3	Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	500 zł	14 286	7 143 000 zł	100,0%
4	Tarnowskie TBS Sp. z o.o.	500 zł	31 233	15 616 500 zł	100,0%
5	Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	500 zł	159 384	79 692 000 zł	47,5%
6	Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.*	1 zł	25 681 600	25 681 600 zł	56,1%
7	Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	100 zł	169 790	16 979 000 zł	98,2%
8	Małopolski Rynek Hurtowy S.A.	30 zł	2 530	75 900 zł	1,9%
9	Tarnowska Agencja Rozwoju Regionalnego S.A.	5 000 zł	50	250 000 zł	1,5%
10	Concorde Investissement S.A.	1 zł	16 638	16 638 zł	0,026%
11	„NOX CONTROL” Sp. z o.o. (spółka nie prowadzi działalności gospodarczej)	2 zł	5	10 zł	5,0%

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

* objęcie w grudniu 2008 r. akcji przez Gminę Miasta Tarnowa w podwyższonym kapitale zakładowym MPEC S.A. na kwotę 873 102 zł, do końca 2008 r. nie zostało zarejestrowane w KRS

Wielkość zaangażowanego majątku Miasta w spółkach komunalnych wyrażona wartością udziałów (akcji) objętych przez Gminę Miasta Tarnowa w kapitale zakładowym spółek w zamian za wniesioną gotówkę bądź aporty rzeczowe wynosi 146 974,6 tys. zł, co stanowi 57,5% łącznej wartości kapitału zakładowego spółek miejskich stanowiącej kwotę 255 373 tys. zł.

**Tabela nr 14: Wynik finansowy miejskich spółek w latach 2007-2008
(wg stanu na dzień 31 grudnia każdego roku)**

Nazwa spółki	Wynik finansowy netto za 2007 r. [tys. zł]	Wynik finansowy netto za 2008 r. [tys. zł]	Dynamika [%]
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	3.107,0	3.481,0	112,0
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	1.074,5	1.890,0	176,0
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	404,0	558,0	138,1
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	23,8	905,3	3.803,8
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	7,0	92,0	1314,3
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	-1.244,2	-298,8	24,0
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	314,5	464,6	147,7

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

Na koniec 2008 r. dodatni wynik finansowy osiągnęło sześć spółek, największy zysk wypracowany został w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej S.A. Jedną spółką, tj. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne poniosła stratę. W 2008 r. spółka kontynuowała rozpoczęty w r. 2007 proces restrukturyzacji, w ramach którego przeprowadzono m.in. głębokie zmiany strukturalne zatrudnienia i układu organizacyjnego firmy. Wszystkie działania restrukturyzacyjne przyniosły efekt synergiczny w postaci obniżenia straty za rok 2008 do kwoty 298,8 tys. zł, z poziomu 1 976,3 tys. zł za rok 2006 oraz 1 244,2 tys. zł za rok 2007. Istnieje duża szansa na dalszą poprawę wyniku finansowego w kolejnym 2009 r.

Zyski ze swojej działalności spółki przeznaczają głównie na inwestycje.

7.2. Środki zewnętrzne:

Czynnikiem, który w istotny sposób wpływa na tempo rozwoju miasta, jest niewątpliwie wielkość pozyskanych środków zewnętrznych. W dobie ogólnego spowolnienia gospodarczego fundusze wydatkowane na infrastrukturę publiczną oraz szeroko pojęty rozwój regionalny odgrywają ważną rolę.

Choć nowy okres programowania rozpoczął się w 2007 r., to dopiero w 2008 r. tworzone były lub modyfikowane dokumenty programowe. Zważywszy, że proces dostosowywania krajowych wytycznych do wymogów prawa wspólnotowego dobiegał końca w połowie ubiegłego roku, nabór wniosków w przypadku dużej części działań został przesunięty na lata następne. Właściwy obraz zaangażowania środków zewnętrznych w wydatkach budżetu miasta będzie w należyтым stopniu w pełni widoczny dopiero wówczas, gdy ogłoszonych zostanie większość naborów.

Pomimo tego Gmina Miasta Tarnowa oraz samorządowe jednostki organizacyjne z absorpcją środków zewnętrznych poradziły sobie dobrze, występując z wnioskami o dofinansowanie projektów na sumę całkowitą przekraczającą 253 mln zł. Projekty, na które przyznano dofinansowanie, to przedsięwzięcia o łącznej wartości przekraczającej 143 mln zł, z czego ponad 70 mln zł stanowi wsparcie ze źródeł pozabudżetowych.

7.2.1. Projekty inwestycyjne

Miniony rok był okresem intensywnej pracy w zakresie przygotowania oraz realizacji projektów inwestycyjnych, m.in. w zakresie infrastruktury drogowej, sportowo-rekreacyjnej oraz edukacyjnej.

W ramach działania 4.1 schemat B Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego, w dniu 14 lutego 2008 r. została podpisana pre-umowa na realizację zadania „Budowa połączenia autostrady A4 (węzeł Krzyż), z drogą wojewódzką nr 977”. Planowany koszt całkowity zadania wynosi 91.300.000 zł (dofinansowanie ze środków zewnętrznych wynosi 45.650.000 zł).

Ponadto, w zakresie projektów drogowych, w ramach działania 8.2 Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko, Gmina Miasta Tarnowa wystąpiła z wnioskiem o dofinansowanie zadania „Rozbudowa drogi krajowej nr 73 (ul. Błonie) wraz z budową ronda na skrzyżowaniu ulic Błonie – aleja Jana Pawła II”. Przewidywane nakłady na to przedsięwzięcie wynoszą 20.526.563,25 zł (z czego 17.447.578,76 zł stanowią środki pochodzące z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

W ramach Kontraktu Wojewódzkiego dofinansowanie w kwocie 4.200.000 zł otrzymały 2 projekty inwestycyjne:

- „Budowa ronda na skrzyżowaniu ulic Mickiewicza – Starodąbrowska”, którego przedmiotem jest przebudowa istniejącego skrzyżowania Starodąbrowska - Mickiewicza,
- „Opracowanie projektu i modernizacja budynków Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego”, który swym zakresem rzeczowym obejmuje przebudowę istniejącego budynku TCKP, stanowiącego bazę warsztatową kształcąca młodzież szkół ponadgimnazjalnych.

W ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego (MRPO) ze Specjalistycznym Szpitalem im. E. Szczeklika na poprawę jakości, bezpieczeństwa leczenia oraz zakup nowego koronarografu do pracowni hemodynamiki na oddziale kardiologii inwazyjnej, podpisano umowę o dofinansowanie w kwocie 4.462.631 zł (całkowite koszty projektu przekraczają 7,4 mln zł).

Na kolejny projekt inwestycyjny – „Modernizacja Tarnowskiego Teatru” ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego przyznano dofinansowanie w wysokości 7.760.317 zł. Przedmiotem w/w projektu o wartości całkowitej 10.347.090 zł jest modernizacja istniejącego budynku teatru, dostosowanie infrastruktury do aktualnych standardów obiektów użyteczności publicznej i obiektów teatralnych, w celu poprawy warunków dla udziału publiczności oraz pracy aktorów.

Dzięki wyasygnowaniu dodatkowych środków w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Transport, na projekt „Modernizacja drogi krajowej nr 73 w Tarnowie – budowa ronda” Tarnów otrzymał dofinansowanie w kwocie 1.057.650,79 zł.

Ponadto, w ramach warunkowego naboru Sektorowego Programu Operacyjnego Transport, złożony został wniosek na kwotę 1.803.303,39 zł o dofinansowanie realizacji projektu „Budowa ekranów akustycznych w ciągu drogi krajowej nr 73 w Tarnowie”.

W zakresie infrastruktury sportowo-rekreacyjnej, w ostatnim roku przybyło obiektów sportowych służących dzieciom i młodzieży. Obok oddanego na początku roku, powstałego w ramach inicjatywy „Blisko Boisko”, przy Zespole Szkół Sportowych boiska ze sztuczną murawą (sfinansowanego ze środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej, PZU S.A., PZU Życie S.A oraz środków budżetowych) miasto wzbogaciło się o kolejne. W ramach rządowego programu „Moje boisko – Orlik 2012”, w sąsiedztwie IV Liceum

Ogólnokształcącego oraz Gimnazjum nr 10 powstał nowoczesny, wielofunkcyjny obiekt o wartości całkowitej 1.366.000 zł. Inwestycję wsparło w kwocie 333 tys. zł Ministerstwo Sportu i Turystyki oraz województwo małopolskie – również na sumę 333 tys. zł. Ponadto, przy Szkole Podstawowej Nr 14 otwarto wielofunkcyjne boisko ze sztuczną nawierzchnią. Projekt, zakwalifikowany do programu Ministerstwa Sportu i Turystyki „Budowa wielofunkcyjnych boisk sportowych ogólnie dostępnych dla dzieci i młodzieży”, przy współdziałaniu środków Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej uzyskał wsparcie w kwocie 110.000 zł (całość inwestycji to ponad 406 tys. zł).

Ze środków Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (w ramach Programu Operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe”) na zadanie pod nazwą „Tarnów, zabytkowy budynek I Liceum Ogólnokształcącego – termorenowacja – I etap” ze środków Ministerstwa Kultury wpłynęła kwota 100.000 zł.

W ramach refundacji kosztów poniesionych podczas pierwszego etapu modernizacji Zespołu Szkół Plastycznych (zadanie: „Budowa nowoczesnego centrum artystycznego”) wniosek zgłoszony do programu „Rozwój infrastruktury kultury i szkolnictwa artystycznego” uzyskał dotację w kwocie 200.000 zł. Warto nadmienić, iż na dofinansowanie dalszych prac remontowo-budowlanych w Zespole Szkół Plastycznych w 2008 r. do Władzy Wdrażającej Programy Europejskie złożony został wniosek na kwotę 14.175.298 zł (całkowita wartość projektu – 16.876.821 zł).

W procesie preselekcji działania 3.1 MRPO uznanie komisji oceniającej projekty zyskał wniosek o dofinansowanie inwestycji „Budowa ponadregionalnego centrum sportowo-rekreacyjnego przy ul. Piłsudskiego – budowa parku wodnego”. Efektem czego było zaproszenie Gminy Miasta Tarnowa do złożenia pełnej dokumentacji w/w projektu. Zadanie to obejmuje swym zakresem rzeczowym rozbudowę krytej pływalni o budynek parku wodnego, w celu stworzenia na bazie istniejącego obiektu, większego kompleksu rekreacyjno-turystycznego z rozbudowanym systemem usług około sportowych (m.in. odnowa biologiczna, rehabilitacja). Zamierzenie o wartości 11.489.458 zł (w tym kwota dofinansowania-4.845.104 zł) jest jednym z elementów powstającego Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego.

Jednym z największych projektów inwestycyjnych jest realizowane od 2003 r. przez Gminę Miasta Tarnowa oraz Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. przedsięwzięcie mające wpływ na poprawę jakości wody oraz uregulowanie gospodarki ściekowej w Tarnowie. W roku ubiegłym, w przedmiocie rozbudowy sieci kanalizacyjnej zakończono następujące zadania (na łączną kwotę 29.328.982,26 zł – przy wsparciu z Funduszu Spójności w wysokości 19.836.874,82 zł):

- budowa kolektora „P” III etap,
- budowa kolektora „F” wraz z kanalizacją w dzielnicy Klikowa,
- budowa kanalizacji w dzielnicy Zabłocie, na os. Koszyckim i ul. Czerwonej oraz dzielnicy Świerczków,
- modernizacja magistral wodociągowych,
- budowa Systemu Gospodarki Osadami Ściekowymi.

Na realizację zadania inwestycyjnego „Odnowienie elewacji z wymianą stolarki zabytkowego budynku Gimnazjum Nr 2 w Tarnowie” do Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego złożony został wniosek na kwotę 1.107.618,74 zł (wartość całkowita inwestycji 2.646.258,54 zł). Zadanie powyższe obejmuje swym zakresem rzeczowym m.in. wymianę stolarki okiennej, odnowienie elewacji budynku oraz izolację fundamentów budynku.

Projekt „Przebudowa Pałacu Młodzieży – nowe funkcje w starych murach”, złożony w ramach Działania 3.3 A MRPO, zakłada przebudowę budynku Pałacu Młodzieży w celu dostosowania go do aktualnych standardów – właściwych dla instytucji kultury. Biorąc pod uwagę aspekty architektoniczno-konstrukcyjne, celem powyższego przedsięwzięcia jest remont kapitalny budynku, wprowadzenie zmian funkcjonalnych w układzie pomieszczeń budynku, zagospodarowanie terenu wokół Pałacu Młodzieży oraz dostosowanie budynku do wymogów przeciwpożarowych i potrzeb niepełnosprawnych. Planowana inwestycja o wartości całkowitej wynoszącej 18.774.873 zł zakłada wsparcie z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego kwotą 12.428.295,55 zł.

7.2.2. Projekty oświatowe

W ramach Poddziałania 9.1.2 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki „Wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszanie różnic w jakości usług edukacyjnych” od 2008 r. realizowane są 2 projekty.

Pierwszy z nich „Szkolny Ośrodek Kariery – Szansa na Sukces” (na kwotę 687.056,40 zł) ukierunkowany jest na wyrównywanie szans młodzieży na rynku pracy, poprzez wsparcie umiejętności samodzielnego zarządzania swoją ścieżką zawodową. W tym projekcie szczególnie nacisk położony został na wzmocnienie roli edukacyjno-doradczej szkoły oraz odpowiednie ukierunkowanie młodzieży, która sama często nie jest w stanie ustalić swojej optymalnej ścieżki edukacyjnej. Z oferty Szkolnego Ośrodka Kariery skorzysta 838 gimnazjalistów uczęszczających do szkół na terenie miasta. Dodatkowo pomoc będzie skierowana pośrednio do ich rodziców i nauczycieli.

Z kolei projekt „Równym krokiem w przyszłość” (dofinansowany na kwotę 1.786.003 zł) kierowany jest do uczniów szkół podstawowych, gimnazjów, jak również liceów ogólnokształcących, działających na terenie miasta. Projekt zakłada przeprowadzenie dodatkowych zajęć matematyczno-informatyczno-przyrodniczych oraz nauki języków obcych, mających na celu m.in. wzmocnienie potencjału rozwojowego uczniów, zmniejszając tym samym dysproporcje edukacyjne pojawiające się w trakcie procesu kształcenia.

Również ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego wsparcie w kwocie 593.079 zł uzyskał projekt „Klucz do sukcesu – nowe kwalifikacje zawodowe” (Poddziałanie 8.1.1 „Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw”). Projekt powyższy skierowany jest do pracujących osób dorosłych, posiadających niskie lub zdezaktualizowane kwalifikacje zawodowe, chcących jednocześnie podwyższyć swoje umiejętności oraz podnieść atrakcyjność na rynku pracy. Jego założenia przewidują przeprowadzenie kursów zawodowych, dobranych pod kątem potrzeb rynku i możliwości dalszego zatrudnienia w specjalnościach: spawacz, fryzjer, grafik komputerowy, połączonych z nauką języka angielskiego.

W 2008 r. tarnowskie szkoły kontynuowały współpracę z innymi szkołami europejskimi. Realizowane były projekty w ramach Polsko-Niemieckiej Współpracy Młodzieży (dofinansowanie w kwocie 47.780 zł):

- „Wspólne drogi młodzieży polsko-niemieckiej” (realizowany w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Tarnowie), którego celem jest m.in. otwarcie młodzieży na różnice kulturowe w ramach Unii Europejskiej, udział w wykładach i dyskusjach o tematyce europejskiej,
- „Ekosystemy morskie”, (realizowany przez Gimnazjum Nr 6 w Tarnowie we współpracy z Gymnasium am Kurfürstlichen Schloss w Moguncji) - organizacja zielonej szkoły dla młodzieży,

- „Polacy i Niemcy razem w Europie” - wymiana młodzieży między IV Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie i Gimnazjum w Hennef (Niemcy).

Dzięki uczestnictwu w projekcie „Imigracja, przeszłość, terażniejszość, w kierunku większej integracji”, finansowanym z programu Socrates-Comenius (dofinansowanie na kwotę 59.200 zł) młodzież uczęszczająca do III Liceum Ogólnokształcącego w Tarnowie ma możliwość pogłębiania swojej wiedzy m.in. na temat integracji europejskiej, jak i kwestii międzykulturowości społeczeństw europejskich.

W celu podjęcia partnerskiej współpracy z europejskimi placówkami edukacyjnymi, w ramach programu Comenius „Uczenie się przez całe życie”, uczniowie I Liceum Ogólnokształcącego w Tarnowie odbyli wizytę studyjną na Węgrzech.

Dom Dziecka Nr 1 w Tarnowie w roku ubiegłym ubiegał się o fundusze z programu międzynarodowej wymiany szkół i wymiany młodzieży Ministerstwa Edukacji Narodowej uzyskując najwyższą ocenę dla autorskiego projektu „Polak – Węgier to dwa bratanki”. Projekt ten, w swych założeniach promować miał współpracę z młodzieżą węgierską, poprzez promocję różnorodności kulturowej i kwestii tożsamości europejskiej. Niestety, na skutek wycofania się sponsorów strategicznych, realizacja powyższego projektu została odłożona w czasie.

Miasto Tarnów, w partnerstwie z innymi powiatami w 2008 r. zrealizowało projekt „Stypendia dla najzdolniejszych”, mający na celu wsparcie finansowe dla najzdolniejszych uczniów, zamieszkałych na terenach wiejskich, a uczących się w tarnowskich szkołach ponadgimnazjalnych. Projekt ten, dofinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego o wartości całkowitej 602 000 zł objął łącznie 291 uczniów.

7.2.3. Aktywizacja rynku pracy

W ubiegłym roku, Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie zakończył realizację projektów w ramach Sektorowego Programu Operacyjnego Rozwój Zasobów Ludzkich. Celem zakończonych w marcu 2008 r. inicjatywy „Kierunek praca” była pomoc w podjęciu zatrudnienia i przeciwdziałanie długotrwałemu bezrobociu wśród osób bezrobotnych oraz reintegrację z rynkiem pracy osób długotrwale bezrobotnych. Ogółem do udziału w projekcie przystąpiło 1.062 beneficjentów ostatecznych.

Z kolei projekt „Krok do pracy” ukierunkowany był na zwiększenie szans na zatrudnienie młodzieży poniżej 25. roku życia, która jest bezrobotna przez okres do 24 miesięcy od ostatniej rejestracji, w tym absolwentów wszystkich typów szkół oraz absolwentów szkół wyższych do 27. roku życia. W projekcie uczestniczyło 1.244 beneficjentów, którzy skorzystali z bezpłatnych usług m.in. w zakresie poradnictwa zawodowego, pośrednictwa pracy, szkoleń zawodowych oraz staży. Realizacja powyższego przedsięwzięcia przyczyniła się do wzrostu szans na zatrudnienie oraz samozatrudnienie osób biorących w nim udział. Zgodnie z analizami Powiatowego Urzędu Pracy w Tarnowie fakt powyższy odzwierciedla liczba powstałych firm, które zostały założone przez młodych ludzi, jak również liczba osób, które w trakcie realizacji projektu podjęły pracę.

W 2008 r., Powiatowy Urząd Pracy w Tarnowie rozpoczął realizację kolejnych projektów współfinansowanych ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach perspektywy finansowej 2007-2013.

Projekt „Czas na pracę”, który uzyskał wsparcie w wysokości 5.156.036,95 zł w ramach Poddziałania 6.1.3 Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, ma na celu pomoc w podjęciu zatrudnienia lub samozatrudnienia oraz reintegrację z rynkiem pracy 900 osób bezrobotnych, zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie poprzez

poprawę ich aktywności i atrakcyjności zawodowej oraz zdolności do zatrudnienia i samozatrudnienia.

Projekt zakłada przeprowadzenie:

- staży dla 545 uczestników,
- przygotowań zawodowych dla 150 uczestników,
- szkoleń zawodowych dla 75 uczestników,
- przyznawanych jednorazowych środków na podjęcie działalności gospodarczej dla 130 uczestników,
- świadczonych usług pośrednictwa pracy i poradnictwa zawodowego dla 250 uczestników.

Natomiast projekt „Od kwalifikacji pracownika do lepszej jakości usług”, na kwotę 242.306,12 zł (dofinansowany w 85% w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Poddziałanie 6.1.2), ma na celu wzmocnienie, rozwój oraz poprawę jakości świadczenia usług poradnictwa zawodowego i pośrednictwa pracy w Powiatowym Urzędzie Pracy w Tarnowie, na rzecz osób pozostających bez zatrudnienia.

7.2.4. Pomoc dla niepełnosprawnych, opieka społeczna i zdrowotna

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie na realizację zadań Ośrodków Pomocy Społecznej (Poddziałanie 7.1.1 „Rozwój i upowszechnianie aktywnej integracji przez ośrodki pomocy społecznej”) w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, na mocy uchwały Zarządu Województwa Małopolskiego uzyskał dofinansowanie w wysokości 730.724,21 zł (wkład własny – 85.727,43 zł).

Z Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON) w 2008 r. Mościckie Centrum Medyczne oraz Zespół Przychodni Specjalistycznych na wsparcie zatrudnienia osób niepełnosprawnych (dofinansowanie wynagrodzeń i refundację składek ZUS z tytułu zatrudnienia osób niepełnosprawnych) uzyskały środki w wysokości 288.863 zł.

Ponadto, Gmina Miasta Tarnowa w roku ubiegłym partycypowała w „Programie wyrównywania różnic między regionami” (również przy udziale środków PFRON). Dzięki pozyskanym środkom, w wysokości 234.937 zł (przy wkładzie własnym w wysokości 261.774,10 zł), realizowano zadania inwestycyjne w zakresie likwidacji barier architektonicznych (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Szkoła Podstawowa Nr 11, Gimnazjum Nr 1 oraz Zespół Szkół dla Nieślyszących). Także w ramach „Programu wyrównywania różnic między regionami”, na realizację projektu w zakresie likwidacji barier architektonicznych Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika uzyskał dotację w wysokości 143.655 zł.

Przy współudziale środków pochodzących z PFRON tarnowski Dom Pomocy Społecznej przy ul. Czarna Droga, otrzymał nowoczesny 9-osobowy minibus przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych. Warto nadmienić, iż z powyższych funduszy zakupiono również m.in. komputery oraz modemy w celu umożliwienia komunikowania się osobom niesłyszającym, przeciwdziałaniu wyobcowaniu i osamotnieniu.

W ramach refundacji poniesionych kosztów na realizację projektu pn. „Informatyzacja w zakresie kompleksowej obsługi pacjentów ZPS SP ZOZ w Tarnowie ul. Marii Skłodowskiej-Curie”, złożony został przez Zespół Przychodni Specjalistycznych wniosek do wojewody małopolskiego na kwotę 478.452,49 zł.

W roku ubiegłym zakończono realizację przedsięwzięcia: termomodernizacji Szpitala im. E. Szczeklika w Tarnowie. Projekt powyższy uzyskał wsparcie z Mechanizmu

Finansowego EOG oraz Norweskiego Mechanizmu Finansowego (85% wartości projektu). Pozostałe 15% kosztów zabezpieczyła Gmina Miasta Tarnowa. Do chwili obecnej na wyżej wymieniony cel z tzw. „funduszy norweskich” otrzymano 456.389 euro.

7.2.5. Ochrona środowiska

Na zadanie inwestycyjne: budowę V sektora składowiska odpadów komunalnych przy ul. Cmentarnej wraz z infrastrukturą techniczną uzyskano preferencyjną, umarzalną (w wysokości do 35%) pożyczkę z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej na kwotę 5.157.883 zł (całkowita wartość projektu to 6.292.617 zł).

Dzięki dotacjom z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w wysokości 76.860 zł zrealizowano zadania z zakresu edukacji ekologicznej:

- „Przedszkolak - przyjacielem przyrody”,
- „Ochrona środowiska zaczyna się w przedszkolu”,
- „Przedszkolaki z ekologią na TY”,
- „Przyroda nie ma dla nas tajemnic”.

Ponadto wsparcie finansowe otrzymały szkolne koła ekologiczne, poszerzono ofertę biblioteki ekologicznej, przeprowadzono kampanie ekologiczne, dokonano rewitalizacji drzewostanu.

Natomiast na działania mające na celu unieszkodliwianie odpadów azbestowych, miasto otrzymało preferencyjną, umarzalną (w wysokości do 35%) pożyczkę z WFOŚiGW w wysokości 20.000 zł.

W ubiegłym roku Szkoła Podstawowa Nr 10 w Tarnowie zrealizowała projekt „Wspólnie zadbajmy o nasze osiedle”. W jego ramach przeprowadzono działania w zakresie edukacji ekologicznej poprzez akcje zachęcające mieszkańców do współodpowiedzialności za ochronę środowiska.

Wspólnie z przedstawicielami samorządów oraz ośrodków naukowych z Francji, Hiszpanii, Rumunii, Portugalii, Wielkiej Brytanii oraz Szwecji Miasto Tarnów partycypowało w projekcie „Greening SME's”, zaakceptowanego w ramach europejskiego programu URBACT (finansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego). Celem projektu było podjęcie współpracy, wymiana doświadczeń oraz wypracowanie wspólnych rozwiązań w przedmiocie zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego w wymiarze lokalnym, poprzez rozwój przyjaznych dla środowiska małych i średnich przedsiębiorstw.

7.2.6. Projekty kulturalne

Aktywnością w pozyskiwaniu krajowych środków zewnętrznych po raz kolejny wykazały się tarnowskie instytucje kultury. Miejska Biblioteka Publiczna pozyskała środki na zakup nowości wydawniczych z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego na łączną kwotę 81.200 zł.

W 2008 r. odbyła się, organizowana corocznie przez Pałac Młodzieży w Tarnowie, wspólnie z Federacją Niezależnych Twórców Filmowych w Polsce, 26. edycja Międzynarodowego Festiwalu Filmowego „Dozwolone do 21”. Jest to wydarzenie promujące niezależne kino najmłodszych. Przedsięwzięcie wsparły Ministerstwo Kultury oraz Państwowy Instytut Sztuki Filmowej kwotą 30 tys. zł.

Ogólnopolski Festiwal Komedii TALIA 2008, jest organizowany co roku przez Tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego. Ubiegłoroczna, dwunasta odsłona festiwalu,

otrzymała wsparcie finansowe Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego (100.000 zł) oraz Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (80.000 zł).

W roku ubiegłym, po raz 22. odbył się Festiwal Polskich Filmów Fabularnych – „Tarnowska Nagroda Filmowa”. Ubiegłoroczna edycja festiwalu została zasilona środkami Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego (program „Mecenat Małopolski”) w kwocie 150.000 zł oraz dotacją Stowarzyszenia Filmowców Polskich – 60.000 zł.

Natomiast projekt „Pocztówka do niepodległości”, zrealizowany w ramach tarnowskich obchodów 90-lecia Odzyskania Niepodległości, w którego realizację włączyły się m.in. miejskie i wojewódzkie instytucje kultury oraz szkoły, uzyskał wsparcie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w kwocie 25.000 zł. W ramach projektu, odbył się m.in. wernisaż wystawy „Pocztówka do niepodległości”, audycje historyczne „Dekady wolności” oraz uroczystości z udziałem Prezydenta RP.

Na realizowaną przez Tarnowskie Centrum Kultury trzecią edycję letniego festiwalu bluesa „Był sobie blues” województwo małopolskie przeznaczyło środki w wysokości 10 tys. zł.

8. MIENIE KOMUNALNE

8.1. Stan mienia komunalnego

Mieniem komunalnym – w myśl ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142, poz.1591 z późn. zm.) „jest własność i inne prawa majątkowe należące do poszczególnych gmin i ich związków oraz mienie innych komunalnych osób prawnych, w tym przedsiębiorstw”.

Na mienie Gminy Miasta Tarnowa składają się:

- majątek jednostek i zakładów budżetowych,
- majątek szkół podstawowych i ponadpodstawowych,
- majątek przedszkoli,
- majątek instytucji kultury,
- udziały i akcje Gminy w spółkach,
- grunty stanowiące własność Gminy, zarówno te będące przedmiotem użytkowania wieczystego, użytkowania, trwałego zarządu jak i te, które, pozostają w zasobie i są oddane w dzierżawę, najem i użyczenie, bądź są przygotowywane do zagospodarowania,
- budynki i budowle,
- urządzenia, środki transportu i pozostałe składniki majątku trwałego.

Ogólna wartość majątku Gminy Miasta Tarnowa na dzień 30 września 2008 r. wynosiła 718.439.629,13 zł (dla porównania: 30 września 2007 r. - 688.309.635,92 zł).

Wielkość poszczególnych składników mienia przedstawia się następująco:

Tabela nr 15: Mienie rozdysponowane w latach 2007-2008

Mienie rozdysponowane*	2007 [zł]			2008 [zł]		
	Stan na 30 IX	Wartość zwiększenia / zmniejszenia mienia w okresie 1 X-31 XII	Wartość mienia na koniec roku	Stan na 30 IX	Wartość zwiększenia / zmniejszenia mienia w okresie 1 I-31 XII	Wartość mienia na koniec roku
Jednostki i zakłady budżetowe (z wyłączeniem szkół i przedszkoli)	171.933.742,94	3.976.996,93	175.910.739,87	200.215.583,33	130.763,83	200.346.347,16
Szkoły podstawowe	19.149.632,23	3.554.286,75	22.703.918,98	23.301.557,78	1.102.011,55	24.403.569,33
Szkoły ponadpodstawowe	55.759.373,67	9.529.649,93	65.289.023,60	59.918.133,16	11.275.420,19	71.193.553,35
Przedszkola	14.920.328,57	6.931.373,72	21.851.702,29	17.917.083,59	80.020,32	17.997.103,91
Instytucje kultury	8.647.843,93	49.895,66	8.697.739,59	8.817.753,49	0,00	8.817.753,49
Udziały w Spółkach Gminy	126.052.500,00	3.439.000,00	129.491.500,00	129.122.500,00	2.235.602,00	131.358.102,00
Udziały i akcje Gminy w innych spółkach	17.381.548,00	-1.422.500,00	15.959.048,00	17.321.548,00	-1.362.500,00	15.959.048,00
		Ogółem:	439.903.672,33		Ogółem:	470.075.477,24

* Przedstawione dane nie zawierają informacji dotyczących zakupów i likwidacji środków trwałych dokonywanych przez jednostki i zakłady budżetowe Gminy Miasta Tarnowa w ostatnim kwartale 2007 i 2008 roku.

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 16: Mienie nierozdysponowane w latach 2007-2008

Mienie nierozdysponowane:	2007 [zł]			2008 [zł]		
	Stan na 30 IX	Wartość zwiększenia majątku w okresie 1 X-31 XII	Wartość mienia na koniec roku	Stan na 30 IX	Wartość zwiększenia majątku w okresie 1 X-31 XII	Wartość mienia na koniec roku
Budynki pozostające w zasobie i budynki administrowane przez MZB Sp. z o.o.:	131.247.901,75	3.031.362,19	134.279.263,94	112.833.275,43	5.372.798,36	118.206.073,79
Inne środki trwałe i pozostałe środki trwałe (sieci i inne urządzenia)	29.704.458,27	3.049.929,09	32.754.387,36	29.787.413,10	8.099.129,37	37.886.542,47

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 17: Grunty w latach 2007-2008

Grunty - ogółem	2007 r	2008 r.
Powierzchnia stan na 30 IX	17.830.246 m ²	17.848.757 m ²
Wartość - stan na 30 IX	113.512.306,56 zł	115.904.781,25 zł
Powierzchnia gruntów zwiększających/zmniejszających mienie w okresie 1 I - 31 XII	40.019 m ²	- 61.693 m ²
Wartość zwiększenia / zmniejszenia mienia w okresie 1 I - 31 XII	1.358.710,58 zł	5.547.186,92 zł
Powierzchnia gruntów na koniec roku	17.870.265 m ²	17.787.064 m ²
Wartość mienia na koniec roku	114.871.017,14 zł	121.451.968,17 zł

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

8.2. Gospodarowanie nieruchomościami komunalnymi

Znaczną częścią mienia komunalnego w ogólnym rozumieniu są nieruchomości. Prezydent Miasta Tarnowa prowadzi działania związane z efektywnym ich wykorzystaniem. Do takich działań należą:

- wykupy gruntów: do zasobu, pod planowane inwestycje, pod drogi,
- sprzedaż gruntów: pod budownictwo mieszkaniowe jednorodzinne, budownictwo wielorodzinne, usługi i przemysł,
- sprzedaż lokali mieszkalnych,
- oddanie w wieczyste użytkowanie: pod usługi, przemysł,
- oddanie w zarząd jednostkom gminnym,
- oddanie w użytkowanie,
- oddanie w dzierżawę,
- przejęcia nieruchomości za zaległości podatkowe,
- przekazanie aportów do spółek.

Gmina Miasta Tarnowa wydała w 2008r. kwotę 2.909.555,50 zł głównie na zakup nieruchomości pod inwestycje drogowe, budowę cmentarza w Klikowej. Aktualnie wydawane są decyzje o wypłacie odszkodowania za gruntu przejęte pod budowę przebiecia: al. Jana Pawła II – węzeł autostrady A4 Tarnów-Krzyż.

Tabela nr 18: Nabywane nieruchomości przez Gminę Miasta Tarnowa [zł]

nabycie kamienicy przy ul. Starodąbrowska 4 pod przebudowę skrzyżowania Starodąbrowska-Mickiewicza	1.033.701,00
nabycie kamienicy przy ul. Lwowska 24 pod przebudowę skrzyżowania Lwowska-Starodąbrowska	492.700,00
nabycie nieruchomości przy ul. Szujskiego 7 pod przebudowę skrzyżowania Szkotnik-Szujskiego	630.000,00
nabycie udziału w lokalach w budynku Szujskiego 11 pod przebudowę skrzyżowania Szujskiego-Szkotnik	582.000,00
nabycie gruntów pod budowę cmentarza w Klikowej	91.500,00
Wątok - regulacja stanu prawnego	32.80,00
wykupy na zasób	47.174,50
Ogółem:	2.909.555,50

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Gmina Miasta Tarnowa w 2008 roku osiągnęła dochód z gospodarki nieruchomościami w kwocie: 9.934.647,58 zł.

Tabela nr 19: Osiągnięte dochody przez Gminę Miasta Tarnowa [zł]

sprzedaż nieruchomości zabudowanych	4.444.819,00
sprzedaż hali magazynowej na terenie dawnych Zakładów Mechanicznych wraz ze sprzedażą prawa użytkowania wieczystego gruntu pod budynkiem	471.670,00 netto
sprzedaż budynku przy ul. Czerwonych Klonów 12 wraz ze sprzedażą prawa użytkowania wieczystego gruntu pod budynkiem	1.752.350,00 netto
sprzedaż nieruchomości zabudowanej budynkiem produkcyjnym przy ul. Przemysłowej 27	299.600,00 netto
sprzedaż nieruchomości zabudowanej przy ul. Narutowicza przeznaczonej pod budownictwo mieszkaniowe z usługami	312.504,00 brutto
sprzedaż nieruchomości zabudowanej budynkami po Straży Pożarnej przy ul. Brodzińskiego 4	1.111.000,00
sprzedaż nieruchomości zabudowanej przy ul. Strusińskiej	497.695,00
sprzedaż nieruchomości niezabudowanych	3.323.217,00
sprzedaż nieruchomości przy ul. Niedomickiej pod działalność przemysłową	783.350,00 brutto
sprzedaż nieruchomości pod budownictwo mieszkaniowe wielorodzinne - Dąbrówka Infulacka	545.400,00 brutto
sprzedaż nieruchomości pod zabudowę mieszkaniową - Dąbrówka Infulacka	1.799.667,00 brutto
sprzedaż nieruchomości pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną - Piaskówka	194.800,00 brutto
sprzedaż działek uzupełniających	227.660,40 brutto
dzierżawy	1.064.147,18 netto
sprzedaż lokali komunalnych	874.804,00
Ogółem:	9.921.630,58

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

9. INWESTYCJE

9.1. Inwestycje drogowe

Miejskie inwestycje drogowe realizowane są przez Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich (TZDM). Łączne koszty zadań inwestycyjnych realizowanych przez TZDM w 2008 r. wyniosły 23.497.808,41 zł:

1. Kontynuowano remont mostu na rzece Biała w ciągu ul. Mościckiego, w zakresie którego wykonano remont filarów mostu, umocnienie brzegów rzeki Biała oraz wyremontowano płytę mostu wraz z ułożeniem nowych nawierzchni na jezdni i na chodnikach.
2. W ramach opracowanego „Programu budowy i modernizacji miejsc postojowych na terenie miasta Tarnowa” wykonano nowe lub zmodernizowano istniejące miejsca postojowe,

łącznie 1.238 miejsc, z czego 750 to nowe miejsca postojowe, natomiast 488 to miejsca wyremontowane,

3. Kontynuowano prace związane z budową ekranów akustycznych przy al. Jana Pawła II na odcinku od ul. Westerplatte w kierunku ul. Błonie na długości 157mb. Prace te realizowane były z udziałem środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w wysokości 570.000 zł,
4. W ramach VI etapu powstały nowe ścieżki rowerowe na następujących ulicach: Nowodąbrowska, Lwowska i Witosa o łącznej długości 3 300 mb. Były one również realizowane z udziałem środków z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie w wysokości 1.475.000 zł.
5. Rozpoczęto prace związane z budową ronda na skrzyżowaniu ulic Starodąbrowskiej i Mickiewicza. Na budowę ronda Gmina Miasta Tarnowa otrzymała dofinansowanie w wysokości 2.200.000 zł z rezerwy celowej ministra rozwoju regionalnego.
6. Rozpoczęto prace przy przebudowie skrzyżowań ulic Mickiewicza, M. B. Fatimskiej i Starodąbrowska, Lwowska. Zostały one poprzedzone wyburzeniem trzech budynków przy ul. Lwowskiej 24 i 26 oraz Starodąbrowskiej 4. Rozpoczęcie realizacji tego zadania było możliwe dzięki podpisanej pre-umowy o dofinansowanie z Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego w wysokości 46.949.500 zł na realizację Programu pn. „Budowa połączenia autostrady A4 (węzeł Krzyż) z drogą wojewódzką nr 977”, którego zakres obejmuje również przebudowę tych skrzyżowań.
7. W ramach otrzymanego dofinansowania z Ministerstwa Transportu z rezerwy subwencji ogólnej w wysokości 4.500.000 zł ułożono nakładki bitumiczne na ciągu drogi wojewódzkiej nr 973 na ulicach: Czerwonej, Klikowskiej i na odcinku ul. Niedomickiej.
8. Wybudowano sygnalizację świetlną na skrzyżowaniu al. Jana Pawła II z ul. Długą oraz Szujskiego z Rolniczą, jak również zmodernizowano sygnalizację na skrzyżowaniu ulic Kwiatkowskiego i Czerwonych Klonów.
9. Dla usprawnienia ruchu drogowego na ul. Tuchowskiej przeniesiono przystanek komunikacji miejskiej na ul. Narutowicza wraz z wykonaniem zatoki autobusowej.
10. Przygotowano teren pod budowę parkingu przy al. Tarnowskich poprzez wyburzenie budynku starej kręgielni.
11. Opracowano projekty techniczne przebudowy ulic Gumniskiej i Dąbrowskiego oraz koncepcję przebudowy skrzyżowania ulic Szujskiego i Szkotnik

9.2. Gospodarka wodno-ściekowa

Ogółem na inwestycje z zakresu gospodarki wodno-ściekowej w 2008 r. wydano 719.978,90 zł:

1. Wykonano remont (odtworzenie) koryta potoku Wątok na długości 98 mb wzdłuż ul. Spytka z Melsztyna. W ramach remontu wykonano zabezpieczenie skarp potoku narzutem kamiennym.
2. Rozpoczęto przebudowę rowu „Od Strzelnicy” na odcinkach o łącznej długości ok. 755 m kanałowymi elementami prefabrykowanymi żelbetowymi oraz betonowymi płytami ażurowymi.
3. Przeprowadzono remonty 4 rowów (Bagienko, Od Granicy-2, przy ul. Widok i przy ul. Mościckiego) o łącznej długości 2,3 km oraz bieżącą konserwację potoku Klikowskiego i Wątoka oraz rowu „D” na łącznej długości 8,39 km.

- 5) Wykonano odcinek kanalizacji deszczowej na placu zabaw i rekreacji na osiedlu Koszyckim (zadanie zrealizowane ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).

9.3. Zieleń miejska

Ogółem na utrzymanie i inwestycje w zakresie zieleni miejskiej wydano ok. 3.271.000 zł:

- 1) Zakupiono i zamontowano wyposażenie na 12 placach zabaw.
- 2) Wykonano alejki betonowe w parku im. E. Kwiatkowskiego (II etap) oraz rozpoczęto realizację alejek w parku Piaskówka.
- 3) Zagospodarowano skwer im. A. Małkowskiego wraz z budową pomnika.
- 4) Zakupiono i zamontowano nową fontannę na skwerze im. O. O. Kokocińskiego.
- 5) Nasadzono drzewa i krzewy przy ulicach: Słoneczna, Starodąbrowska, Jasna, Jana Pawła II.
- 6) Wykonano trawnik na terenie parku Legionów i wzdłuż części ul. Słonecznej.
- 7) Opracowano Program Rewitalizacji Zieleńców Miejskich i Program Rewitalizacji Parków Miejskich.
- 8) Zakupiono i zamontowano na terenie parków i zieleńców 117 ławek.
- 9) Wykonano ogrodzenie placu sportowego przy ul. Burtniczej.
- 10) Przeprowadzono, z udziałem szkół, akcję ekologiczną „Bokashi” polegającą na rewitalizacji, przywróceniu równowagi biologicznej i oczyszczeniu wody w stawie w Parku Strzeleckim z zastosowaniem nowatorskiej japońskiej metody wykorzystującej efektywne mikroorganizmy, tzw. EM.
- 11) Zmodernizowano infrastrukturę Ogrodu Działkowego „Metalowiec”: zakupiono i zamontowano skrzynki licznikowe wraz z licznikami energii elektrycznej.

9.4. Oświetlenie ulic, placów i dróg

Ogółem na eksploatację, energię i inwestycje w zakresie oświetlenia ulicznego wydano ok. 4.686.000 zł:

- 1) Wykonano oświetlenie uliczne os. Lwowska-Południe III etap i ul. Iwazkiewicza.
- 2) Wykonano oświetlenie alejek w Parku Legionów.
- 3) Opracowano projekty oświetlenia iluminacyjnego dla następujących obiektów: budynek przy ul. Żydowskiej 20, skwer przy zbiegu ul. Lwowskiej i Jasnej, Przedszkole nr 17 przy ul. Kościuszki, Szkoła Podstawowa nr 2 przy ul. Szewskiej.
- 4) Opracowano projekty oświetlenia ulic Bocheńskiego, Hłaski i Bursy oraz oświetlenia pod wiaduktami kolejowymi przy ul. Czerwonej, Krakowskiej i Warsztatowej.

9.5. Gospodarka komunalna - inne inwestycje

Na zadania z pozostałego zakresu gospodarki komunalnej w 2008 roku ogółem przeznaczono 6.529.974,26 zł (w tym 65.000,00 zł to środki zewnętrzne):

- 1) Zakończono I fazę I etapu budowy cmentarza komunalnego w Tarnowie-Klikowej w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.

- 2) Wykonano remont ogrodzenia Cmentarza Wojennego nr 199 przy ul. Krakowskiej za kwotę 64.000 zł (środki zewnętrzne: 20.000 zł ze środków Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz 20.000 zł dotacji wojewody małopolskiego).
- 3) Wykonano remont Pomnika Centralnego na Cmentarzu Wojennym nr 200 przy ul. Chyszowskiej (środki zewnętrzne: 20.000 zł ze środków Rady Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa oraz 5.000 zł dotacji Wojewody Małopolskiego).
- 4) Wykonano remont pomnika Nieznanego Żołnierza i jego otoczenia.
- 5) Zakupiono elementy powiększające zestaw kontenerowy na placu sportowo-rekreacyjnym przy ul. Sucharskiego.
- 6) Opracowano audyty energetyczne oraz studium wykonalności dla 48 budynków użyteczności publicznej Gminy Miasta Tarnowa (ujęte w programie termomodernizacji w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego).

9.6. Oświata i wychowanie

Ogółem na inwestycje związane z oświatą i wychowaniem w 2008 r. przeznaczono 10.847.271,55 zł (w tym 2.571.258 zł to środki zewnętrzne):

- 1) Zakończono przebudowę budynku Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego w Tarnowie w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego (środki zewnętrzne: 2.000.000 zł dotacji wojewody małopolskiego w ramach Kontraktu Wojewódzkiego dla Województwa Małopolskiego na lata 2007-2008, 125.000 zł pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej).
- 2) Zakończono I etap przebudowy budynków Zespołu Szkół Plastycznych w Tarnowie w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego (środki zewnętrzne: 200.000 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego).
- 3) Wykonano III etap przebudowy budynku Gimnazjum Nr 7 w Tarnowie.
- 4) Przebudowano sanitariaty w Szkole Podstawowej Nr 18 w Tarnowie.
- 5) Wymieniono stolarkę drzwiową i posadzki w 2 salach lekcyjnych Szkoły Podstawowej Nr 11 w Tarnowie (środki zewnętrzne: 68.049 zł z PFRON).
- 6) W Szkole Podstawowej Nr 2 w Tarnowie wyremontowano pomieszczenia pod potrzeby Zespołu Szkół Medycznych oraz posadzki korytarzy.
- 7) Wymieniono sieć kanalizacji zewnętrznej w Przedszkolu Publicznym Nr 33 w Tarnowie.
- 8) Wykonano podjazd dla niepełnosprawnych i wymieniono stolarkę drzwiową wewnętrzną w Gimnazjum Nr 1 w Tarnowie (środki zewnętrzne: 78.209 zł z PFRON).
- 9) Wyremontowano posadzki korytarzy w Gimnazjum Nr 4 w Tarnowie.
- 10) Dostosowano obiekt Zespołu Szkół Medycznych do wymogów przeciwpożarowych, zaadaptowano część korytarzy i pomieszczeń piwnicy pod potrzeby administracyjne szkoły.
- 11) Opracowano projekty termomodernizacji budynków: I Liceum Ogólnokształcącego, pracowni Zespołu Szkół Technicznych, Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych i Szkoły Podstawowej Nr 9 w Tarnowie.
- 12) Wykonano I etap termomodernizacji obiektów:
 - I Liceum Ogólnokształcącego w Tarnowie: wymiana stolarki okiennej (środki zewnętrzne: 100.000 zł z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego),

- Zespołu Szkół Technicznych w Tarnowie: stropodach budynku pracowni,
 - Zespołu Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie: docieplenie budynku (zadania zrealizowane ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej),
 - Szkoły Podstawowej Nr 9 w Tarnowie: docieplenie elewacji zachodniej i północnej (zadanie zrealizowane ze środków Powiatowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej)
- 13) Wykonano izolację ścian fundamentowych - I etap adaptacji pomieszczeń w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowie dla potrzeb dzieci autystycznych.
- 14) Wykonano dokumentację projektową i roboty budowlane I etapu zabezpieczenia elewacji budynku internatu Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Tarnowie.
- 15) Opracowano projekt budowlany i wykonawczy przebudowy Pałacu Młodzieży - "Nowe funkcje w starych murach" oraz koncepcję programowo-przestrzenną przebudowy budynku internatu przy ul. Szarych Szeregów pod potrzeby Bursy Międzyszkolnej i Pogotowia Opiekuńczego; zadania w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.
- 16) Opracowano projekty:
- wzmocnienia fundamentów i modernizacji budynku Przedszkola Publicznego Nr 26 w Tarnowie,
 - remontu posadzek korytarzy w Szkole Podstawowej Nr 8 w Tarnowie,
 - odnowienia elewacji wraz z wymianą stolarki okiennej zabytkowego budynku Gimnazjum Nr 2 w Tarnowie,
 - przebudowy budynku hali sportowej Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1 w Tarnowie.
- 17) Opracowano dokumentację dostosowania do wymogów przeciwpożarowych:
- Zespołu Szkół Ogólnokształcących Nr 2 w Tarnowie,
 - internatu i budynku Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Tarnowie,
 - Bursy Międzyszkolnej w Tarnowie (przy ul. Św. Anny i ul. Sanguszków),
 - Szkoły Podstawowej Nr 2 w Tarnowie,
 - internatu Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego w Tarnowie,
 - Przedszkola Publicznego Nr 24 w Tarnowie,
 - Zespołu Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych w Tarnowie.

9.7. Sport i rekreacja

W 2008 r. realizowano 6 zadań inwestycyjnych z zakresu sportu i rekreacji, na ogólną kwotę 3.921.209,88 zł (w tym 1.059.048,88 zł to środki zewnętrzne):

- 1) Zakończono modernizację pływalni letniej przy al. Tarnowskich.
- 2) Opracowano dokumentację zadania – Budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego Hala Sportowa.
- 3) Przygotowano pełną dokumentację zadania – Budowa Ponadregionalnego Centrum Sportowo-Rekreacyjnego, Park Wodny.
- 4) Zakupiono i zamontowano tablicę świetlną na Stadionie Miejskim w Tarnowie-Mościcach.
- 5) Wykonano modernizację ogrodzeń, budynków i budowli nieruchomości przy ul. Piłsudskiego 32 w Tarnowie (stadion KS Błękitni Tarnów).

- 6) Zakończono budowę boiska całorocznego z nawierzchnią syntetyczną przy Zespole Szkół Sportowych w Tarnowie (środki zewnętrzne: 283.048,88 zł w ramach Programu „Blisko boisko” z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki, Funduszu Prewencyjnego PZU S.A. i Funduszu Prewencyjnego PZU Życie S.A.).
- 7) Wybudowano boisko wielofunkcyjne z nawierzchnią syntetyczną przy Szkole Podstawowej Nr 14 w Tarnowie (środki zewnętrzne: 110.000 zł z Funduszu Rozwoju Kultury Fizycznej Ministerstwa Sportu i Turystyki).
- 8) Wybudowano kompleks boisk przy Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie w ramach Programu „Moje boisko – Orlik 2012” (środki zewnętrzne: 333.000 zł dotacji z Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego i 333.000 zł dotacji od wojewody małopolskiego).
- 9) Opracowano projekt dostosowania budynku Rynek 7 do potrzeb Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej.

9.8. Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego

W 2008 r. na zadania związane z kulturą i ochroną dziedzictwa narodowego przeznaczono 701.018,43 zł:

- 1) Opracowano projekty budowlane i wykonawcze: modernizacji Tarnowskiego Teatru, ekspozycji przestrzeni półbaszty i otoczenia - ul. Basztowa, aranżacji posesji przy ul. Wałowej 7, w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.
- 2) Rozpoczęto roboty budowlane na zadaniu „Ekspozycja przestrzeni półbaszty i otoczenia”, w ramach Wieloletniego Programu Inwestycyjnego.
- 3) Wykonano pomnik Romana Brandstaettera na ul. Wałowej.
- 4) Zabezpieczono mur-skarpę ul. Zakątna 9/ul. Bernardyńska 16.

9.9. Opieka społeczna

W 2008 r. na zadania z zakresu opieki społecznej przeznaczono 199.664 zł (w tym 89.664 zł to środki zewnętrzne – dotacja od wojewody małopolskiego): rozpoczęto przebudowę i adaptację części pomieszczeń w budynku Domu Dziecka Nr 2 w Tarnowie.

9.10. Inwestycje spółek miejskich

W 2008 r. wartość ogółem zrealizowanych nakładów inwestycyjnych w spółkach miejskich wyniosła 77 mln zł.

Tabela nr 20: Wielkość inwestycji w poszczególnych spółkach zrealizowanych w 2008 r.

Nazwa spółki	Nakłady inwestycyjne [mln zł]
Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.	50,80
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.	9,90
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.	2,50
Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.	12,60
Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.	1,20
Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.	-
Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.	0,02

Źródło: Biuro Nadzoru Właścicielskiego Urzędu Miasta Tarnowa

9.10.1. Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o.

Spółka w 2008 r. kontynuowała realizację zadań inwestycyjnych objętych projektem Funduszu Spójności „Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w Tarnowie”, z których zakończono sześć kontraktów na siedem realizowanych oraz wykonała szereg innych zadań inwestycyjnych poza projektem. Zakończenie w ramach projektu Funduszu Spójności ostatniego kontraktu, tj. „Modernizacji Stacji Uzdatniania Wody w Zbylitowskiej Górze”, planowane jest w połowie 2009 roku. Środki na inwestycje realizowane w 2008 r. pochodziły ze źródeł własnych Spółki, w wysokości 28,2 mln zł, natomiast kwota 39,8 mln zł pochodziła z dotacji Unii Europejskiej w ramach realizowanego przez spółkę projektu Funduszu Spójności „Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w Tarnowie”. Inwestycja powyższa jest najważniejszym i najpoważniejszym zadaniem realizowanym przez spółkę w prawie stuletniej historii wodociągów w Tarnowie.

Zadanie to zostało powierzone spółce przez Gminę Miasta Tarnowa, Gminę Tarnów oraz Gminę Skrzyszów, które uzyskały środki finansowe z funduszu przedakcesyjnego ISPA na szereg zadań w zakresie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie gmin. Wartość całego programu oszacowano na około 38,5 mln euro; dotacja z funduszy ISPA wynosi 68%, zaś pozostałe 32% wartości zadania finansowane było z funduszy własnych spółki pochodzących z amortyzacji, z pożyczki uzyskanej przez spółkę na preferencyjnych warunkach z Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, niewielkiego zysku wypracowanego w ostatnich latach, a także z podwyższenia kapitału zakładowego przez gminy.

Pozostałe inwestycje realizowane przez Tarnowskie Wodociągi Sp. z o.o. to:

- rozbudowa zbiornika wodnego w Krzyżu: zakończono ostateczne ukształtowanie skarp i terenu, zbiornik włączono do eksploatacji w styczniu 2008 r.,
- rozbudowa sieci magistralnej: zlecono opracowanie projektu budowlanego magistrali \varnothing 500, przewidywany termin zakończenia 2009 r.,
- rozbudowa sieci rozdzielczych wodociągowych: ulice Sosnowa i Chemiczna oraz w ramach tzw. inicjatyw społecznych – ulice: Ostrogskich, Gładysza, Leńka, Żurawinowa, Błonie, Równa,
- rozpoczęcie budowy wodociągu tranzytowego do Pogórskiej Woli i gminy Lisia Góra,
- rozbudowa sieci kanalizacyjnych – ulice: Chemiczna, Spytka z Melsztyna, Marusarz, Modrzejewskiej, Dobrzańskiego,
- sieć światłowodowa magistralna: wykonano planowane odcinki światłowodów.

W 2008 r. wykonano również szereg prac modernizacyjnych. Do najważniejszych z nich należała modernizacja ujęcia zatokowego Zakładu Uzdatniania Wody w Zbylitowskiej Górze, sieci wodociągowych, kanalizacyjnych oraz obiektów budowlanych i energetycznych.

9.10.2. Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A.

Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. jest drugą spółką pod względem wielkości nakładów inwestycyjnych zrealizowanych w 2008 roku. Źródłem finansowania wszystkich inwestycji były wyłącznie środki własne spółki. W 2008 r. łącznie poniesiono nakłady inwestycyjne na poziomie 9,9 mln zł. Spółka kontynuowała realizację programu „Modernizacja sieci i węzłów ciepłych” zasilanych z ciepłowni „Piaskówka”. Na zadanie to wydatkowano 1,5 mln zł. Wykonano również szereg innych zadań inwestycyjnych, do najważniejszych z nich należą:

- przyłączenie nowych odbiorców - 4,5 mln zł,
- budowa systemu telemetrycznej kontroli sieci i węzłów ciepłych - 1,2 mln zł,
- zakup systemu ciepłowniczego PKP S.A. - 0,9 mln zł,
- modernizacja taboru samochodowego i sprzętu ciężkiego oraz modernizacja bazy administracyjnej - 0,7 mln zł,
- zakup systemu ciepłowniczego Zakładów Azotowych S.A. - 0,5 mln zł,
- malowanie komina i modernizacja jego oświetlenia - 0,3 mln zł,
- pozostałe - 0,3 mln zł.

9.10.3. Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne Sp. z o.o.

W 2008 r. wydatki inwestycyjne Miejskiego Przedsiębiorstwa Komunikacyjnego Sp. z o.o. w większości dotyczyły zakupu oraz modernizacji taboru. Dokonano zakupu 12 używanych autobusów niskopodłogowych marki Mercedes o napędzie hybrydowym za kwotę 1,8 mln zł. Ponadto zakupiono samochód pomocy drogowej, dwa samochody dostawcze oraz samochód osobowy za łączną kwotę 0,2 mln zł.

Zainstalowano monitoringi wizyjne na zajezdniach przy ul. Okrężnej i Lwowskiej oraz dokonano zakupu sprzętu i urządzeń mających na celu usprawnienie warunków pracy, w tym wycinarke do szyb, radiomodem oraz odkurzacze przemysłowe. Została również wykonana instalacja podgrzewania autobusów gazowych.

W ramach zadań mających na celu ulepszenie środków trwałych, wykonano zmiany adaptacyjne w pomieszczeniach budynku Hali Napraw Bieżących oraz pomieszczeniach biurowych w budynku administracyjnym przy ul. Okrężnej. Przebudowano również wjazdy i miejsca parkingowe przy ul. Okrężnej i Lwowskiej oraz wybudowano podświetlany informator drogowy. Wymieniono również dotychczasowe oprogramowanie komputerowe w spółce.

9.10.4. Tarnowskie Towarzystwo Budownictwa Społecznego Sp. z o.o.

W 2007 r. Spółka rozpoczęła budowę kolejnych dwóch budynków mieszkalnych w Tarnowie przy ul. Abp. J. Ablewicza, o łącznej liczbie 145 mieszkań, 68 miejsc postojowych podziemnych oraz 2 lokale użytkowych. Planowany koszt obu inwestycji wynosi 24,7 mln zł, a źródłem ich finansowania są środki własne spółki (pochodzące z dokapitalizowania przez Gminę Miasta Tarnowa i partycypacji przyszłych najemców oraz kredytu bankowego). W grudniu 2008 r. oddano do użytku pierwszy z budynków, w którym znajduje się 41 lokali mieszkalnych, 16 miejsc postojowych podziemnych oraz 2 lokale użytkowe. Termin oddania do użytku drugiego budynku mieszkalnego zaplanowano na lipiec

2009 r. Nakłady poniesione w ubiegłym roku na realizację tych inwestycji wyniosły 12,4 mln zł.

Spółka w 2008 r. wydatkowała również 0,2 mln zł na przygotowanie do realizacji w roku 2009 kolejnych inwestycji w postaci budowy trzech budynków mieszkalnych przy ul. Abp. J. Ablewicza w Tarnowie, które łącznie liczyć będą 168 mieszkań oraz 68 miejsc postojowych podziemnych. Spółka planuje rozpoczęcie powyższych inwestycji w połowie 2009 r.

9.10.5. Miejskie Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o.

Największe nakłady inwestycyjne w Miejskim Przedsiębiorstwie Gospodarki Komunalnej Sp. z o.o. w wysokości 0,9 mln zł poniesiono na zakup (2 szt.) i modernizację (2 szt.) samochodów przeznaczonych do wywozu odpadów. Pozostałe nakłady dotyczyły: modernizacji i wyposażenia Stacji Napraw Taboru i Sprzętu, doposażenia sortowni odpadów wstępnie posegregowanych wraz z myjnią sprzętu oraz uzupełnienia wyposażenia biur (drukarko-kserokopiarka i centrala telefoniczna). Łącznie spółka w 2008 r. wydała na inwestycje kwotę 1,2 mln zł.

9.10.6. Miejski Zarząd Budynków Sp. z o.o.

Spółka w 2008 r. nie prowadziła działalności inwestycyjnej, corocznie ponosi natomiast koszty remontów w celu utrzymania w należyтым stanie technicznym zasobów mieszkaniowych będących w zarządzie Spółki.

9.10.7. Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A.

W roku 2008 na terenie kompleksu inwestycyjnego „Mechaniczne” wykonano szereg prac remontowych przywracających funkcjonalność budynków (polepszenie istniejącej i budowa nowej infrastruktury technicznej). Na terenie Parku Przemysłowego „Mechaniczne” wykonano m.in.:

- wymianę pokrycia dachowego na obiekcie nr 88,
- wymianę rynien i rur spustowych w obiekcie nr 25,
- remont dachu na obiekcie nr 57,
- wymianę szyb i uszczelnienie świetlików w obiekcie nr 14,
- remont dróg asfaltowych na pow. 30 m², które stanowią drogi wewnętrzne na terenie Parku Przemysłowego „Mechaniczne”.

Ponadto na podstawie umów zawartych z dzierżawcami zaakceptowano poniesione przez nich nakłady inwestycyjne, na łączną wartość 0,1 mln zł. Wartość nakładów zostanie rozliczona w stawce czynszu w długoterminowych umowach dzierżawy.

9.11. Zadania inwestycyjne i remontowe Urzędu Miasta Tarnowa

Inwestycje i remonty z zakresu utrzymania przez Urząd Miasta Tarnowa (UMT) budynków własnych oraz zadania związane z ochroną środowiska w 2008 r. zamknęły się w kwocie 464.472,16 zł:

- 1) Opracowano ekspertyzę geotechniczną warunków posadowienia budynku dla potrzeb Centrum Administracji.
- 2) Opracowano projekty:
 - odnowienia zabytkowego budynku Pałacu Ślubów,
 - wykonania podjazdu dla niepełnosprawnych w budynku Mickiewicza 2.

- 3) Wykonano prace remontowo-budowlane po pożarze jaki miał miejsce w grudniu 2007 r. w pomieszczeniach biurowych na II piętrze budynku UMT Mickiewicza 2 (środki wydatkowane na zadanie zostały odzyskane od ubezpieczyciela), zamontowano system oddymiania klatek schodowych oraz rozbudowano system sygnalizacji pożarowej w tym budynku, zgodnie z zaleceniami Państwowej Straży Pożarnej.
- 4) Wykonano remont części pomieszczeń w budynku UMT Nowa 4 (Wydział Komunikacji i Wydział Informatyzacji) celem dostosowania do wymogów bezpieczeństwa określonych przez Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji, a także wymieniono odcinki instalacji elektrycznej oraz kanalizacyjnej.
- 5) Wykonano remont części pomieszczeń biurowych budynków UMT ul. Nowa 3 i Rynek 7.
- 6) W budynku UMT Goldhammera 3 naprawiono biegi schodów w budynku (stwarzały zagrożenie dla bezpieczeństwa użytkowników) oraz pomalowano część pomieszczeń biurowych.
- 7) Wymieniono okna w siedzibie Rady Osiedla nr 6 Gumniska-Zabłocie.

10. KOMUNIKACJA I TRANSPORT

10.1. Organizacja ruchu

Nadzór nad organizacją ruchu i sprawnym funkcjonowaniem systemu drogowego, analiza istniejącej organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa i efektywności, prowadzenie kontroli prawidłowości zastosowania i funkcjonowania znaków drogowych, drogowej sygnalizacji świetlnej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego należy do zadań miejskiego inżyniera ruchu. W 2008 r. Biuro Miejskiego Inżyniera Ruchu podejmowało następujące działania z zakresu organizacji ruchu drogowego:

- a) prowadzono 338 spraw dotyczących bieżących zadań biura w zakresie nadzoru nad organizacją ruchu i sprawnym funkcjonowaniem systemu drogowego, analizą istniejącej organizacji ruchu w zakresie bezpieczeństwa i efektywności, prowadzenia kontroli prawidłowości zastosowania i funkcjonowania znaków drogowych, drogowej sygnalizacji świetlnej oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego, w tym:
 - rozpatrzono i zatwierdzono 72 projekty stałych i czasowych zmian w organizacji ruchu,
 - wydano 73 polecenia dotyczące zmian w organizacji ruchu,
 - wydano 10 decyzji administracyjnych dotyczących wykorzystania dróg w sposób szczególny,
- b) opracowano projekty zmian w organizacji ruchu:
 - obejmujący ul. Braci Żmudów, Główną i pozostałe uliczki osiedlowe w tym rejonie,
 - na ul. PCK – odcinku od ul. Nowy Świat do ul. Parkowej zmiana kierunku,
 - czasowe zmiany na dzień 1 i 2 listopada w rejonie cmentarzy komunalnych w Krzyżu, w Mościcach i w Klikowej,
 - wprowadzenie jednego kierunku ruchu na ul. Ludowej,
 - wprowadzenie jednego kierunku ruchu na ul. Lippóczy'ego.Projekty te zostały już wdrożone przez zarządcę drogi – Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich.
- c) opracowano koncepcję połączenia ulic Sitki i Szujskiego,

d) prowadzono nadzór nad Tarnowskim Zarządem Dróg Miejskich w zakresie prawidłowości oznakowania, organizacji i bezpieczeństwa ruchu drogowego, który wykonywał m.in. prace polegające na:

- wymianie i ustawianiu nowych znaków pionowych - 405 szt.
- słupków znaków drogowych - 355 szt.
- tablic drogowskazowych - 4 szt.
- urządzeń bezpieczeństwa ruchu w postaci progów zwalniających - 17 szt.
- czasowych zmianach organizacji ruchu: w dniu Wszystkich Świętych przy cmentarzach komunalnych, na czas powitania nowego roku i innych imprez oraz zawodów żużlowych, dla których ustawiono łącznie 1.596 szt. tymczasowych znaków wraz z słupkami.
- odnawianiu i malowaniu nowego oznakowania poziomego łącznie - 16 558 m².
- bieżącym utrzymaniu sygnalizacji świetlnych – łącznie - 41 szt.
- modernizacji sygnalizacji świetlnych w skrzyżowaniach ulic Kwiatkowskiego - Czerwonych Klonów
- budowie nowych sygnalizacji świetlnych w skrzyżowaniu Al. Jana Pawła II i ul. Długiej oraz na przejściu dla pieszych przez ul. Szujskiego przy ul. Rolniczej.

10.2. Stan motoryzacji

Tabela nr 21: Szczegółowy wykaz ewidencji pojazdów - lata 2007-2008

Rodzaj pojazdu	stan na 31 grudnia 2007 r.	stan na 31 grudnia 2008 r.
samochody osobowe	36.651	39.403
samochody ciężarowe	6.293	6.508
ciągniki siodłowe	245	272
samochody specjalne	370	403
autobusy	336	313
naczepy, przyczepy	994	1.252
motorowery	1.058	1.255
motocykle	1.349	1.495
ciągniki rolnicze	449	449
ciągniki balastowe	1	1
Ogółem:	47.946	51.331

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 22: Stan ewidencji prowadzonych w Wydziale Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa lata 2007-2008

Lp.	Rodzaj ewidencji	stan na 31 grudnia 2007 r	stan na 31 grudnia 2008 r.
1.	Liczba zarejestrowanych pojazdów	47.946	51.331
2.	Liczba osób uprawnionych do kierowania pojazdami	55.109	53.452
3.	Liczba uprawnionych stacji kontroli pojazdów funkcjonujących na terenie Miasta Tarnowa	15	15
4.	Liczba uprawnionych ośrodków szkolenia kierowców funkcjonujących na terenie Miasta Tarnowa	20	23
5.	Liczba uprawnionych diagnostów	43	48
6.	Liczba uprawnionych instruktorów nauki jazdy	207	229
7.	Liczba kart parkingowych wydanych dla osób niepełnosprawnych oraz placówek zajmujących się opieką, rehabilitacją lub edukacją osób niepełnosprawnych	2.280	2.668
8.	Liczba przedsiębiorców, dla których wydano zaświadczenia uprawniające do wykonywania krajowych przewozów drogowych rzeczy i osób na potrzeby własne	271	275
9.	Liczba przedsiębiorców, którym udzielono licencji uprawniających do wykonywania krajowego transportu drogowego rzeczy, osób lub taksówką	516	527
10.	Liczba zezwoleń wydanych na linie komunikacyjne, podlegające kompetencji Prezydenta Miasta Tarnowa, obejmujące obszar wyłącznie m. Tarnowa lub m. Tarnowa i powiatu sąsiadującego	160	150

Źródło: Wydział Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa

11. GOSPODARKA KOMUNALNA

Gospodarka komunalna obejmuje szereg zadań o charakterze użyteczności publicznej, których celem jest bieżące i nieprzerwane zaspokajanie zbiorowych potrzeb ludności.

W zakresie gospodarki komunalnej w 2008 roku były realizowane zadania własne gminy obejmujące głównie: gospodarkę wodno-ściekową, utrzymanie zieleni miejskiej, oświetlenie uliczne (omówione w części dotyczącej inwestycji) oraz gospodarkę odpadami i oczyszczanie miasta, a także cmentarnictwo wojenne na podstawie porozumienia zawartego pomiędzy Prezydentem Miasta Tarnowa a Wojewodą Małopolskim.

Realizacja tych zadań polegała na bieżącym utrzymaniu terenów gminnych wraz z ich wyposażeniem i znajdującą się tam infrastrukturą komunalną, prowadzeniu inwestycji

i remontów, a także nadzorowaniu czterech jednostek organizacyjnych Gminy Miasta Tarnowa.

11.1. Gospodarka odpadami

W 2008 r. poddano unieszkodliwianiu poprzez składowanie 31 860,96 Mg odpadów i uzyskano z tego tytułu przychód w wysokości 4 006 565,57 zł. Cena za składowanie odpadów komunalnych wynosiła 140,00 zł/Mg.

Tabela nr 23: Ilość i rodzaj odpadów przyjętych na składowisko w 2008 r.

Rodzaj odpadu	Masa przyjętych odpadów [Mg]
Odpady betonu oraz gruz betonowy z rozbiórek i remontów	515,08
Gruz ceglany	297,74
Zmieszane odpady z betonu, gruzu, odpadów ceramicznych i in.	3,22
Materiały konstrukcyjne zawierające gips	5,38
Zmieszane odpady z budowy, remontu i demontażu	88,06
Inne odpady z mechanicznej obróbki odpadów	5835,06
Gleba, ziemia, w tym kamienie	26,58
Niesegregowane (zmieszane) odpady komunalne	24065,38
Odpady z targowisk	243,26
Odpady z czyszczenia ulic i placów	88,28
Odpady wielkogabarytowe	692,92
RAZEM	31 860,96

Źródło: Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie

W 2008 r. na kompostownię przyjęto nieodpłatnie 2.104,24 Mg odpadów ulegających biodegradacji, które przerobiono na pełnowartościowy kompost. Kompost sprzedawany był w cenie 30 zł/Mg.

W wyniku selektywnej zbiórki odpadów w ramach systemu uzupełniającego z wykorzystaniem pojemników typu „igloo” prowadzonej przez Zakład Składowania Odpadów Komunalnych:

- zwiększono ilość punktów zbiórki z 57 do 71 punktów (219 pojemników),
- odzyskano i przekazano do recyklingu surowce wtórne: makulaturę (15,01 Mg), szkło (98,95 Mg), tworzywa sztuczne (16,61 Mg).

Od listopada 2008 r. obsługa selektywnej zbiórki prowadzona jest przez pracowników ZSOK z wykorzystaniem zakupionego w tym celu samochodu z dźwignikiem. W wyniku sprzedaży zebranych w okresie listopada i grudnia surowców uzyskano 4 993,20 zł netto (6 091,71 zł brutto). Do października obsługę i opróżnianie pojemników na zlecenie ZSOK prowadziła firma zewnętrzna, która we własnym zakresie zapewniała odpowiednie zagospodarowanie zebranych surowców.

Utworzono punkt zbiórki zużytego sprzętu elektrycznego i elektronicznego na terenie ZSOK przy ul. Cmentarnej w Tarnowie (numer rejestrowy GIOŚ E0003995Z).

Ogółem na gospodarkę odpadami i oczyszczanie terenów miejskich (z wyłączeniem oczyszczania ulic, które jest realizowane przez Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich) wydano ok. 2.130.000 zł:

- 1) rozpoczęto budowę V sektora składowiska o powierzchni 2,7 ha wraz z infrastrukturą techniczną,
- 2) w parkach, na zieleńcach i przy chodnikach ustawiono 116 szt. nowych koszy betonowych,
- 3) zakupiono 6 szt. pojemników typu igloo do selektywnej zbiórki odpadów,
- 4) wiosną i jesienią zorganizowano akcje wywozu „wielkich gabarytów”, podczas których zebrano z terenu miasta 230 ton odpadów wielkogabarytowych,
- 5) odebrano od mieszkańców i wywieziono na wysypisko 290 ton liści,
- 6) w ramach likwidacji „dzikich wysypisk” usunięto odpady w ilości 250 ton oraz usunięto śmieci z powierzchni 16,5 ha z tzw. „powierzchniowych wysypisk śmieci”.

11.2. Działalność jednostek związanych z gospodarką komunalną

11.3.1. Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich

Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich oprócz inwestycji omówionych w części 9.4. niniejszego opracowania, wykonywał także prace związane z bieżącym utrzymaniem ulic oraz remontem jezdni i chodników. Ogółem na ten cel wraz z tzw. zimowym utrzymaniem wydatkowano kwotę 20.031.609 złotych.

Do najważniejszych robót wykonanych w ramach tych środków można zaliczyć:

1) wykonanie nakładek bitumicznych na następujących ulicach:

- Podmiejska,	- Karłowicza,	- Mościckiego,
- H. Modrzejewskiej,	- Waszkiewicza,	- Braci Żmudów,
- Zbylitowska,	- Kurpińskiego,	- Os. Legionów,
- Wojtarowicza,	- Radosna,	- Monte Cassino,
- Zgody,	- Pułaskiego,	- Podzamcze,
- Promienna,	- Bogusławskiego,	- 11 Listopada,
- Równa,	- Kurnakowicza,	- Dąbka,
- Olszynowa,	- Solskiego,	- Chyszowska,
- Leśna,	- Fałata,	- Chryzantemowa,
- Bitwy pod Monte Cassino,	- Czarna Droga,	- Sadowa,
- Przekątna,	- Urszulańska,	- Gucwy,
- Pustaki,	- Ks. Indyka,	- Furmańska,
- Wiśniowa,	- Lotnicza,	- Zamenhoffa,
- Liściasta,	- Działkowa,	- Mała,
- Kleberga,	- Widok,	- Kowalska,
- Alpejska,	- Chemiczna,	- Krzyska boczna,
- Apenińska,	- Burtnicza,	- Siemiradzkiego,
- Podhalańska,	- Cmentarna,	- Bajana,
- Mokra,	- Budowlana,	- Adwentowicza,
- Kilińskiego,	- Przybyłkiewicza,	- Łanowa,
- Kolberga,	- Os. Zielone,	- Bursy,

- o łącznej powierzchni 85.307 m².

2) przebudowę chodników na ulicach miasta o łącznej powierzchni około 23.000 m².

11.3.3. Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie

Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie (ZKM) w 2008 r. zrealizował przewozy pasażerskie na terenie miasta Tarnowa w ilości 4.314.490,8 km oraz na terenach gmin: Tarnów - 585.377,2 km, Lisia Góra - 54.932,3 km, Pleśna - 7.125,0 km. Tereny tych gmin były obsługiwane na podstawie zawartych porozumień.

W 2008 r. ZKM zakupił łącznie 12 nowych wiat autobusowych na łączną kwotę 85.045,84 zł oraz przeprowadził remonty i modernizacje istniejących wiat na kwotę 31.570 zł.

W 2008 r. ZKM był organizatorem 32 linii komunikacyjnych, przy czym linie nr 7, 12 i 13 są to nowe linie uruchomione w 2008 roku.

Łączna długość linii komunikacyjnych: 357 km. Łączna długość tras: 168 km., w tym na terenie miasta 102 km, a poza miastem 66 km. Ilość autobusów w ruchu w rannym szczyście przewozowym - 85 szt.

Ogółem w 2008 r. autobusami komunikacji miejskiej w Tarnowie przewieziono około 15,9 mln pasażerów.

Tabela nr 24: Postępowania przetargowe na obsługę linii komunikacyjnych

Numer linii	Wykonawca
0a, 0b, 3, 8, 9, 10, 13, 24, 25, 27, 30, 32, 36 i 38	MPK - od 1 stycznia 2009 r.
7 i 12	PKS - od 1 września 2008 r.
22, 29 i 39	PKS - od 1 stycznia 2009 r.

Źródło: Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie

Wysokość osiągniętych w 2008 r. przez Zarząd Komunikacji Miejskiej w Tarnowie przychodów ogółem wyniosła 19.494.000 zł, w tym 6510400 zł stanowiła dotacja przedmiotowa z Gminy Miasta Tarnowa na dofinansowanie zakupu usług przewozowych komunikacji miejskiej.

W ogólnej kwocie przychodów, ze sprzedaży biletów uzyskano kwotę 12.492000 zł co stanowi 64,1 % ogólnej kwoty przychodów.

Przychody ze sprzedaży biletów są wynikiem sprzedaży następującej ilości sztuk biletów:

- bilety przeznaczone do kasowania 6.305.859 szt.,
- bilety okresowe (o różnych okresach ważności) 33.324 szt.

W 2008 r. koszty działalności ZKM ogółem wyniosły 19.384.000 zł. W kwocie tej największą pozycję (94,8%) stanowią koszty zakupu usług przewozowych, które są pochodną cen za jeden kilometr na liniach komunikacyjnych i wynikają z zawartych umów przetargowych. Linie komunikacyjne w 2008 r. obsługiwało dwóch przewoźników:

- MPK Sp. z o.o. w Tarnowie (24 linii komunikacyjnych) wykonując rocznie 4.320.652,6 km za średnią cenę 1 kilometra 3,79 zł netto,
- PKS Sp. z o.o. w Tarnowie (8 linii komunikacyjnych) za średnią cenę 1 kilometra 3,09 zł netto, wykonując rocznie 641.272,7 km.

11.3.4. Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie

Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie jest jednostką zarządzającą składowiskiem odpadów komunalnych zlokalizowanego przy ul. Cmentarnej w Tarnowie. Informacje na temat eksploatacji, rozbudowy, modernizacji i rekultywacji miejskiego składowiska odpadów komunalnych omówione zostały w części 11.1. Gospodarka odpadami.

Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie w 2008 r. współpracował z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Tarnowie w zakresie edukacji ekologicznej; udostępniano studentom terenu składowiska w celu zbierania danych do prac naukowych.

Zakład Składowania Odpadów Komunalnych w Tarnowie prowadzi również azyl dla bezdomnych zwierząt, co stanowi zadanie własne Gminy Miasta Tarnowa.

W 2008 r. ogółem przyjęto 242 zwierzęta – 240 psów i 22 koty, z czego do adopcji oddano 148 psów i 67 kotów, a po 38 psów zgłosili się ich właściciele. Ilość zwierząt przebywających w azylu – stan na 31 grudnia 2008 r. – 66 psów i 4 koty. W 2008 r. rozbudowano azyl dla psów przez dobudowę 6 kolejnych boksów dla psów.

11.3.5. Miejski Zarząd Cmentarzy w Tarnowie

W roku 2008 na cmentarzach komunalnych: Starym, w Krzyżu, w Mościcach i w Klikowej odbyło się 793 pogrzebów, z czego 440 wykonali przedsiębiorcy prywatni. Wpływy z usług pogrzebowo-cmentarnych wyniosły 2.023.344,29 zł.

W ramach bieżącego utrzymania cmentarzy, Miejski Zarząd Cmentarzy przeprowadził w roku 2008 wiele prac remontowo-konserwatorskich.

Wykonano remont nagrobków i płyt nagrobnych na Cmentarzu Starym, które wskutek działania czasu bliskie były rozpadowi.

Odtworzono sześć zabytkowych nagrobków z drugiej połowy XIX i początku XX wieku oraz wyeksponowano spod ziemi sześć płyt nagrobnych. Te odrestaurowane obiekty z wapienia, piaskowca, granitu czy marmuru dokumentują realizację 10-letniego programu, rozpoczętego w 2001 r. uchwałą Zarządu Miasta Tarnowa, który zatwierdził specjalny program o warunkach gospodarowania i ochrony zabytkowego cmentarza.

Odrestaurowane nagrobki:

- kw. II - śp. Heleny Szipierzanki zm. 1907 r. oraz śp. Franciszka Sipiery zm. 1898 r.
- kw. XIII - śp. Mikołaja Piotrowskiego zm. 1931 r.
- kw. XVII - śp. Ignacego Morawskiego zm. 1857 r.
- kw. XVII - śp. Polcia Ciechulskiego zm. w 1884 r.
- kw. XVII - śp. Ludwika Tychowskiej zm. 1900 r.
- kw. XIX - śp. Juliana Olszańskiego zm. 1852 r. i Teresy Olszańskiej zm. 1865 r.

Wyeksponowane spod ziemi płyty:

- kw. III - śp. Katarzyny Halskiej zm. 1868 r.
- kw. XI - śp. Ignacego Trybały zm. 1888 r. i Anny Trybały zm. 1896 r.
- kw. XVII - śp. Anastazji Sytta zm. 1857 r.
- kw. XVII - śp. Zbysia Szporka zm. 1920 r.
- kw. X - śp. Karola Gottmana zm. 1914 r.
- Kw. XII - śp. Haliny i Janiny Głazikowskiej zm. 1926 r.

Konserwacja i remont tych zabytkowych obiektów kosztowała 47.500 zł.

Między innymi wykonano remont alejek o ogólnej powierzchni 222 m² na Cmentarzu Starym przy ul. Narutowicza i w Mościcach przy ul. Czarna Droga za kwotę 54.540,26 zł.

Remont kaplicy – cmentarz Mościce za kwotę 6.705,40 zł.

Na cmentarzach komunalnych w Krzyżu, Mościcach i Starym wykonywano również wycinke drzew i prace pielęgnacyjne w drzewostanie, zabezpieczając tym samym przed degradacją obiekty nagrobne. Wykonano również opracowanie projektu zagospodarowania zieleni na cmentarzu w Klikowej. Koszt tych robót to 19.009 zł.

Pozostałe, niżej wymienione zamierzenia, które zostały wykonane i sfinansowane ze środków własnych Miejskiego Zarządu Cmentarzy:

- zakupiono niezbędny sprzęt do świadczenia usług pogrzebowych na cmentarzu w Klikowej za kwotę 4.822,06 zł,
- w siedzibie Zarządu Cmentarzy wykonano remont pomieszczeń biura obsługi klienta oraz dokonano wymiany wyposażenia; koszt tych działań wyniósł ogółem 43.923,69 zł,
- zakupiono nowy samochód, autokarawan do przewozu zmarłych za 108.357,50 zł.

12. ŚRODOWISKO NATURALNE

12.1. Stan środowiska

Ostatnie lata to zdecydowana poprawa stanu tarnowskiego środowiska. Tendencja ta utrzymywała się także w 2008 roku. Na podstawie badań jakości powietrza i gleb oraz w oparciu o monitoring wód powierzchniowych można określić, że tarnowianie żyją w czystym środowisku.

Mimo znacznego wzrostu liczby samochodów nie pogorszył się stan powietrza. Poza zdarzającymi się chwilowymi przekroczeniami norm pyłu PM10 (i tak najrzadziej w Małopolsce – powietrze w Tarnowie okazało się czystsze niż w Zakopanem, Nowym Sączu, Makowie Podhalańskim, Niepołomicach, Wadowicach czy Krakowie), zanieczyszczenia energetyczne zmniejszyły swe stężenia i kształtują się znacznie poniżej wielkości dopuszczalnych. Większość wskaźników specyficznych zanieczyszczeń powietrza nie przekracza stężeń dopuszczalnych, a te które nie mieszczą się w normach (benzo(a)piren, fenol) w ostatnim czasie obniżyły stężenia.

Większość gleb na terenie Tarnowa wykazuje zawartość zanieczyszczeń określaną jako „stopień 0”, czyli gleby niezanieczyszczone, o naturalnej zawartości metali ciężkich.

Monitoring wód powierzchniowych potwierdza utrzymywanie się jakości tych wód na średnim poziomie. W porównaniu ze stanem z poprzedniej dekady, gdy wody nie mieściły się w żadnej klasyfikacji, widoczna jest wyraźna poprawa.

12.2. Działania ekologiczne

W 2008 roku zrealizowano szereg przedsięwzięć zmierzających do poprawy stanu środowiska Tarnowa, m.in. przeprowadzono akcje:

1) Likwidacja niskiej emisji

Zorganizowano akcję dofinansowania ze środków Gminnego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej zmiany systemu ogrzewania z węglowego na proekologiczny w ramach programu „Likwidacji niskiej emisji”. Za kwotę 52.996 zł zrealizowano 51 umów na dofinansowanie usunięcia 82 pieców kaflowych oraz 6 pieców centralnego ogrzewania opalanych węglem.

2) Usuwanie odpadów zawierających azbest

Kontynuowano akcję usuwania odpadów zawierających azbest, unieszkodliwiono 60,36 ton odpadów azbestowych.

3) Monitoring środowiska

Dofinansowano kwotą 20.000 zł monitoring środowiska na terenie miasta Tarnowa, prowadzony przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Krakowie Delegatura w Tarnowie.

W 2008 roku przeprowadzono również działania mające na celu poprawę i utrwalenie postaw proekologicznych wśród mieszkańców Tarnowa:

1) Akcje cykliczne

Zorganizowano cykliczne akcje ekologiczne:

- Sprzątanie Świata-Polska 2008,
- wiosenne sprzątanie Wątku,
- zbiórka baterii,
- zbiórka opakowań plastikowych (PET),
- zbiórka leków przeterminowanych.

2) Działania edukacyjne

Wspólnie z Wojewódzkim Funduszem Gospodarki Wodnej i Ochrony Środowiska w Krakowie zrealizowano następujące programy edukacji ekologicznej:

- program edukacji ekologicznej w Przedszkolu Publicznym Nr 32 „Przyroda nie ma dla nas tajemnic”,
- program edukacji ekologicznej w Przedszkolu Publicznym Nr 17 „Ochrona przyrody zaczyna się w przedszkolu”,
- program edukacji ekologicznej w Przedszkolu Publicznym Nr 34 „Przedszkolaki z ekologią na ty”,
- program edukacji ekologicznej w Przedszkolu Niepublicznym Zgromadzenia Córek Matki Bożej Bolesnej – Serafitek w Tarnowie „Przedszkolak – przyjacielem przyrody”,
- program edukacji ekologicznej w Niepublicznej Niepłatnej Szkole Podstawowej w Tarnowie i Niepublicznym Niepłatnym Gimnazjum w Tarnowie .

3) Konkursy ekologiczne

Rok 2008 obfitował również w szereg konkursów związanych z ekologią:

- „Mam pomysł na odzysk odpadów”,
- konkurs na najpiękniejszy ogród i balkon „Zielony Tarnów”,
- V Regionalny Konkurs wiedzy o lasach,
- konkurs na gazetkę szkolną o tematyce ekologicznej „Odpady w domu - wiem, co z nimi robić”,
- konkurs fotograficzny „Wakacyjna Przyroda”,
- Międzypowiatowy konkurs wiedzy ekologicznej w IV LO w Tarnowie „Ochrona środowiska i zagrożenia ekologiczne ziemi tarnowskiej”.

4) Dofinansowanie działań edukacyjnych

- przekazano dotację w wysokości 10 000 zł Towarzystwu Promocji Oświaty Ekologicznej na „cykl wykładów i szkoleń na temat selektywnej zbiórki odpadów” oraz szkolenie „edukacja zgodnie z rozwojem zrównoważonym” dla nauczycieli,
- dofinansowano kwotą 13 300 zł przewóz dzieci na „zielone szkoły” i wycieczki ekologiczne.

5) Działalność wydawnicza

- wydano ulotkę „Zielone perły Tarnowa – Las Lipie”,
- wykonano kalendarz ekologiczny na rok 2009,
- aktualizowano ulotkę „Zielone perły Tarnowa – Debrza”,
- zrealizowano film „Polski biegun ciepła. Tarnowska przyroda”.

6) Inna działalność związana z ekologią

- ustanowiono nagrodę za promowanie idei ochrony środowiska i prowadzenie edukacji ekologicznej przyznawaną i wręczaną przez Prezydenta Miasta Tarnowa – statuetka „Tarnowski Ekolog”,
- zorganizowano IX Przegląd Filmów Ekologicznych „EKOŚWIAT” wraz z wystawą przyrodniczą towarzyszącą przeglądowi „Zielona Apteka”,
- zakupiono 2000 sztuk toreb bawełnianych wielokrotnego użytku, które są przekazywane uczestnikom konkursów i akcji ekologicznych,
- zakupiono książki oraz kasety DVD i CD do biblioteki ekologicznej.

W 2008 roku aktywność miasta w działaniach na rzecz ochrony środowiska po raz kolejny została doceniona – Tarnów został wyróżniony poprzez:

- główną nagrodę – EKOPRIX w konkursie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie „Ekologiczna Gmina Województwa Małopolskiego” o
- tytuł „Mecenasa Polskiej Ekologii” w konkursie pod patronatem Prezydenta Rzeczypospolitej „Przyjaźni środowisku”.

13. MIESZKALNICTWO - Zasoby lokalowe gminy

W świetle ustawy z dnia 21 czerwca 2001 r. o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie Kodeksu cywilnego do zadań własnych gminy należy tworzenie warunków do zaspokajania potrzeb mieszkaniowych wspólnoty samorządowej, a w szczególności zapewnienie lokali socjalnych i zamiennych w wypadkach przewidzianych w ustawie oraz zaspokojenie potrzeb mieszkaniowych gospodarstw domowych o niskich dochodach.

Gmina Miasta Tarnowa zapewnia lokale socjalne i zamiennicze, a także zaspokaja potrzeby mieszkaniowe gospodarstw o niskich dochodach wykorzystując posiadany zasób mieszkaniowy. Lokale mieszkalne pozyskiwane są w wyniku naturalnego ruchu ludności i przeznaczone są na wynajem, jako lokale na czas nieoznaczony oraz lokale socjalne (wynajmowane na okres roku z możliwością przedłużenia na okres następny).

Według stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. w skład mieszkaniowego zasobu gminy miasta Tarnowa wchodziło ogółem 3.278 lokali mieszkalnych, w tym 285 stanowiły lokale socjalne i 11 pomieszczenia tymczasowe. W/w lokale położone są zarówno w 147 budynkach

stanowiących w 100% własność Gminy Miasta Tarnowa, jak również w 131 budynkach stanowiących własność Gminy i osób fizycznych (Wspólnoty Mieszkaniowe).

Mieszkaniowym zasobem gminy zarządza Miejski Zarząd Budynków Spółka z o.o. w Tarnowie. Zakres działania Spółki ogranicza się do sprawowania zwykłego zarządu budynkami stanowiącym mienie komunalne gminy.

Tabela nr 25: Wielkości zasobu mieszkaniowego Gminy Miasta Tarnowa

Wyszczególnienie		Stan na 31.12.2008 r.	
Ilość budynków	100% własność GMT	278	147
	Wspólnoty Mieszkaniowe		131
Liczba lokali na czas nieoznaczony		2.982	
Liczba lokali socjalnych		285	
Pomieszczenia tymczasowe		11	
Ogółem		3.278	

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości na podst. danych uzyskanych w MZB Sp. z o.o. w Tarnowie

Realizację zadań nałożonych na gminę umożliwia podjęta przez Radę Miejską w Tarnowie Uchwała w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa.

W roku 2008 do Referatu Gospodarowania Zasobem Mieszkaniowym Wydziału Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa wpłynęło 150 wniosków o wynajem lokali mieszkalnych złożonych przez mieszkańców Tarnowa, w tym ubiegających się o lokale na czas nieoznaczony (115) i o lokale socjalne (35). Łącznie z wyżej wymienionej liczby pozytywnie zakwalifikowanych zostało 48 wniosków, negatywnie rozpatrzono 68 wniosków, 32 wnioski pozostały do rozpatrzenia, natomiast 2 wnioski pozostawiono bez rozpoznania z uwagi na niezuzupełnienie braków przez wnioskodawców. Z ogólnej liczby pozytywnie rozpatrzonych wniosków z okresu od 1 stycznia do 31 lipca 2008 r. opracowane zostały listy osób uprawnionych do wynajmu lokali z mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa, które ogółem obejmowały 39 wnioskodawców (w tym 3 uprawnionych do wynajmu lokali socjalnych). Z przedmiotowych list w roku 2008 wydano ogółem 8 skierowań do objęcia lokali z zasobu gminy i dokonano 1 skreślenia z list z uwagi na rezygnację wnioskodawców z wynajmu, bądź niespełnianie przez nich wymogów uchwały po ponownej weryfikacji.

Na marginesie dodać należy, że w 2008 r. analizowano również listy osób uprawnionych do wynajmu lokali mieszkalnych, które obejmowały 18 pozytywnie rozpatrzonych wniosków z okresu od 16 października do 31 grudnia 2007 r. (w tym 2 o lokal socjalny). W jednym przypadku nie wydano jeszcze skierowania do objęcia lokalu, a 3 wnioskodawców zostało skreślonych z list.

Ponadto w 2008 r. zrealizowano 5 zamian, w tym 4 między wnioskodawcami i 1 w trybie § 16 ust.3 i § 27¹ ust.1 uchwały Nr XXXIX/676/2005 Rady Miejskiej w Tarnowie z dnia 8 września 2005 r. w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa tj. na rzecz osób niepełnosprawnych poprzez wskazanie lokalu na niższej kondygnacji, w 1 przypadku odmówiono dokonania zamiany lokalu.

Lokale na czas nieoznaczony wynajmowane są również jako lokale zamienne na rzecz rodzin zamieszkujących w budynkach komunalnych:

- przeznaczonych do remontu,

- z uwagi na planowane przez miasto inwestycje,
- gdy zachodzi konieczność opróżnienia lokali położonych w gminnych budynkach szkół, placówek oświatowych.

Z tego tytułu w 2008 r. zrealizowano 3 wnioski, natomiast 2 wnioski pozostały do realizacji.

Zasadniczym problemem jest występujący od dłuższego czasu deficyt lokali socjalnych, bowiem Gmina Miasta Tarnowa wynajmuje lokale socjalne zarówno w oparciu o przepisy uchwały Rady Miejskiej w Tarnowie w sprawie zasad wynajmowania lokali wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu Gminy Miasta Tarnowa, osobom, które są członkami gospodarstw domowych o bardzo niskich dochodach, ale również osobom uprawnionym z mocy sądowych wyroków eksmisyjnych z mieszkań komunalnych, spółdzielczych oraz prywatnych kamienic jak również lokale te są wynajmowane.

Tabela nr 26: Realizacja wniosków o wynajem lokali socjalnych z tytułu realizacji wyroków eksmisyjnych w 2008 r.

Lp.	Wyszczególnienie	wg stanu na 31 XII 2008
1.	Liczba wniosków z poprzednich lat rozpatrzonych pozytywnie i oczekujących na realizację	205
2.	Liczba wniosków z poprzednich lat pozostałych do rozpatrzenia	-
3.	Liczba wniosków złożonych w ciągu roku	61
4.	Liczba wniosków nie rozpatrzonych spośród złożonych w danym roku	-
5.	Liczba wniosków rozpatrzonych pozytywnie	61
6.	Liczba wniosków zrealizowanych ogółem:	75
	w tym: zakończonych zawarciem umowy najmu	45
7.	Liczba wniosków rozpatrzonych negatywnie	0
8.	Liczba wniosków pozostałych do rozpatrzenia ogółem	0

Źródło: Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa

Do 31 grudnia 2008 r. do Wydziału Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta Tarnowa wpłynęło 61 wyroków eksmisyjnych. W ubiegłym roku zrealizowano 75 wyroków i tym samym łączna liczba niezrealizowanych wyroków eksmisyjnych na koniec 2008 r. wynosiła 191.

Największy odsetek stanowią eksmisje z tytułu zaległości w opłatach czynszowych, pomimo daleko idącej pomocy świadczonej najemcom mieszkań pozostającym w niedostatku (rozkładanie zaległości na raty, umarzanie części bądź całości odsetek naliczanych za nieterminowe wnoszenie czynszu i opłat, wypłacanie dodatków mieszkaniowych). Do pozostałych powodów eksmisji należą: wypowiedzenia przez właścicieli prywatnych lokali umów najmu z terminem 3-letnim, zamieszkiwanie w lokalu bez tytułu prawnego, rażące lub uporczywe naruszanie porządku domowego, przemoc w rodzinie.

Obecnie Gmina Miasta Tarnowa jest w stanie w miarę płynnie realizować zapotrzebowanie na lokale wynajmowane na czas nieoznaczony. Natomiast znaczącym problemem pozostaje występujący deficyt mieszkań socjalnych. W największym stopniu przyczynia się do tego rosnąca liczba sądownie orzeczonych wyroków eksmisyjnych zarówno z zasobu komunalnego jak również spółdzielczego i prywatnego.

Mając na uwadze zapisy ustawy o ochronie praw lokatorów, mieszkaniowym zasobie gminy i o zmianie kodeksu cywilnego z dnia 21 czerwca 2001 r., o konieczności uchwalenia

przez gminę wieloletniego programu gospodarowania zasobem mieszkaniowym i w związku z dezaktualizacją „Wieloletniego programu gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Tarnowa na lata 2003-2007” opracowano kolejny program w przedmiocie sprawy na lata 2008-2012. Program obejmuje w szczególności:

- prognozę dotyczącą wielkości oraz stanu technicznego zasobu mieszkaniowego gminy w poszczególnych latach, z podziałem na lokale socjalne i pozostałe lokale mieszkalne,
- analizę potrzeb oraz plan remontów i modernizacji wynikający ze stanu technicznego budynków i lokali, z podziałem na kolejne lata,
- planowaną sprzedaż lokali w kolejnych latach,
- zasady polityki czynszowej oraz warunki obniżania czynszu,
- sposób i zasady zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład mieszkaniowego zasobu gminy oraz przewidywane zmiany w zakresie zarządzania mieszkaniowym zasobem gminy w kolejnych latach,
- źródła finansowania gospodarki mieszkaniowej w kolejnych latach,
- wysokość wydatków w kolejnych latach, z podziałem na koszty bieżącej eksploatacji, koszty remontów oraz koszty modernizacji lokali i budynków wchodzących w skład mieszkaniowego zasobu gminy, koszty zarządu nieruchomościami wspólnymi, których gmina jest jednym ze współwłaścicieli, a także wydatki inwestycyjne,
- opis innych działań mających na celu poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem gminy.

Biorąc pod uwagę zawarte w ustawie regulacje oraz nawarstwiający się problem braku lokali socjalnych, w celu realizacji wyroków eksmisyjnych, jak również zaspokojenia potrzeb mieszkaniowych osób o bardzo niskich dochodach, w latach obowiązywania programu powiększenie szczególnie tego zasobu będzie priorytetowym celem gminy. Tym samym w programie określono szereg działań w tym zakresie:

- pozyskiwanie lokali mieszkalnych poprzez nabywanie budynków i adaptację ich pomieszczeń na lokale mieszkalne,
- przejmowanie budynków od dłużników miasta i adaptacja ich pomieszczeń na lokale mieszkalne,
- pozyskiwanie lokali socjalnych poprzez proponowanie najemcom, posiadającym odpowiednie dochody, lokali mieszkalnych o wyższym standardzie w zamian za oddanie do dyspozycji gminy lokali dotychczas zajmowanych, a uzyskane w ten sposób lokale przeznaczać na lokale socjalne,
- wynajmowanie lokali od innych podmiotów i podnajmowanie ich osobom objętym sądowymi wyrokami eksmisyjnymi,
- budowę budynków mieszkalnych.

W programie założono, że w latach 2009-2012 Gmina Miasta Tarnowa przeznaczy łącznie 5.324.000 zł na powiększenie zasobu lokali socjalnych.

Program zakładał w 2008 r. pozyskanie 10 lokali socjalnych poprzez zmianę kwalifikacji lokali o niższym standardzie, w tym poprzez proponowanie najemcom, posiadającym odpowiednie dochody, lokali mieszkalnych o wyższym standardzie w zamian za oddanie do dyspozycji gminy lokali dotychczas zajmowanych oraz pozyskanie 2 lokali w drodze wynajmu od innych podmiotów i podnajęcie ich osobom objętym sądowymi wyrokami eksmisyjnymi.

Z tytułu realizacji powyższego w ubiegłym roku uzyskano 18 lokali socjalnych, w tym 5 oddanych przez najemców, którym wynajęto lokale o wyższym standardzie. Natomiast nie

zakończono działań zmierzających do uzyskania 2 lokali w drodze wynajmu od innych podmiotów. W tej kwestii prowadzone są uzgodnienia ze Spółdzielnią Mieszkaniową „Mościce” w Tarnowie.

Ponadto w programie określono zasady polityki czynszowej, co pozwoli na ustalanie stawek czynszu za najem lokali mieszkalnych. Zgodnie z przyjętymi założeniami polityka czynszowa winna zmierzać do ustalenia stawek czynszu do wysokości pozwalającej na utrzymanie zasobu mieszkaniowego gminy na zadowalającym poziomie technicznym i estetycznym. Stopniowe urealnianie czynszów za mieszkania do wysokości, która pozwoli na pokrycie pełnych kosztów ich utrzymania, zapobiegnie dalszej degradacji substancji mieszkaniowej należącej do gminy.

W programie uwzględniono również zagadnienia dotyczące m.in. prognozy stanu technicznego mieszkaniowego zasobu gminy, analizy potrzeb remontowych i planu remontów zasobu oraz wysokości wydatków w latach obowiązywania programu, zasad oraz prognozy sprzedaży komunalnych lokali mieszkalnych, sposobu i zasad zarządzania lokalami i budynkami wchodzącymi w skład zasobu, źródeł finansowania gospodarki mieszkaniowej.

Wszystkie działania opisane w programie ukierunkowane są na poprawę wykorzystania i racjonalizację gospodarowania mieszkaniowym zasobem Gminy Miasta Tarnowa.

14. OCHRONA ZDROWIA

Sytuacja zdrowotna ludności z terenu miasta Tarnowa i powiatu tarnowskiego nie odbiega znacząco od ogólnych trendów chorobowości, zachorowalności i zgonów występujących w skali kraju oraz w skali województwa małopolskiego.

Do najważniejszych problemów zdrowotnych mieszkańców miasta zaliczyć należy następujące choroby:

- choroby układu krążenia, stanowiące od lat dominującą przyczynę umieralności (49% zgonów), zachorowalności i chorobowości. Choroby te są najważniejszą przyczyną hospitalizacji,
- choroby nowotworowe, stanowiące drugą przyczynę zachorowalności i zgonów osób dorosłych (28% zgonów),
- urazy i zatrucia, które ze względu na częstość występowania i wysoki stopień inwalidztwa stanowią istotny problem zdrowotny (6% zgonów).

Miasto Tarnów, podobnie jak subregion tarnowski, charakteryzują stosunkowo niskie współczynniki umieralności, co świadczy o korzystniejszej sytuacji zdrowotnej populacji tego regionu. Największym problem zdrowotnym są choroby układu krążenia, na co wskazuje liczba wykrytych schorzeń (z tendencją wzrostową) w tym zakresie, będąca dominującą przyczyną zgłoszeń w podstawowej opiece zdrowotnej. Kolejnymi, najczęściej wykrywanymi schorzeniami, są cukrzyca a także choroby układu mięśniowo-stawowego, choroby układu nerwowego oraz choroby tarczycy i choroby nowotworowe.

14.1. Zakłady opieki zdrowotnej Gminy Miasta Tarnowa

14.1.1. Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika:

Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w 2008 r. świadczył opiekę zdrowotną na bazie 336 łóżek (z wyłączeniem 39 łóżeczek neonatologicznych). W szpitalu leczeniem

zostało objętych 19.905 osób (w tym 1.643 osoby do lat 18). W 2008 r. zrealizowano 100.156 osobodni.

W 2008 r. doprowadzono w szpitalu do pozytywnego zakończenia procedury pozyskania środków zewnętrznych przeznaczonych na zadanie pn. „Poprawa jakości oraz bezpieczeństwa leczenia w Specjalistycznym Szpitalu im. E. Szczeklika w Tarnowie”.

Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika w Tarnowie opracował w tym celu wniosek o dofinansowanie projektu ze środków dotacji rozwojowej w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego na lata 2007-2013. Zakres rzeczowy projektu obejmuje:

- Oddział Anestezjologii i Intensywnej Terapii: modernizacja pomieszczeń wraz z doposażeniem oddziału w sprzęt i aparaturę medyczną, wartość - 1.783.767 zł,
- Blok Operacyjny: doposażenie w sprzęt i aparaturę o wartości 840.000 zł,
- Centralną Sterylizację: modernizacja pomieszczeń oraz ich wyposażenie, koszt 1.860.646 zł,
- Pracownię Hemodynamiki: doposażenie w sprzęt medyczny o wartości 2.920.000 zł,
- koszty promocji projektu w kwocie 33.306 zł.

Ogólna wartość proponowanego przez szpital zadania wynosi 7.437.719 zł. Projektowany montaż finansowy zakłada, iż koszty wykonania projektu pokryte zostaną ze środków:

1) Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego	-	4.462.631 zł.
2) Gminy Miasta Tarnowa i własnych szpitala	-	2.975.088 zł.

Zrealizowanie przez szpital określonego wyżej projektu pozwoli na dostosowanie pomieszczeń (i wyposażenia) objętych Programem do wymogów Rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej¹. W wyniku realizacji projektu poprawie ulegnie również jakość oraz bezpieczeństwo świadczeń zdrowotnych, udzielanych przez szpital.

Niezależnie od powyższego Gmina Miasta Tarnowa wspierała inne działania inwestycyjne szpitala. Wsparcie, o jakim mowa, następowało poprzez:

- dofinansowanie przebudowy części pomieszczeń II piętra budynku głównego dla potrzeb Oddziału Rehabilitacji Szpitala (500.000 zł),
- dofinansowanie przebudowy części Oddziału Chirurgii Ogólnej (parter budynku) z dostosowaniem do potrzeb Oddziału Ginekologii (100.000 zł),
- dofinansowanie zakupu defibrylatorów (44.859 zł),
- dofinansowanie dokonania przez szpital zakupu stołu operacyjnego (50.000 zł),
- dofinansowanie dokonania przez szpital zakupu aparatu RTG (150.000 zł),
- dofinansowanie zakupu angiografu (100.000 zł).

Łącznie na cele inwestycyjne Gmina udzieliła szpitalowi dotacji w wysokości 944.859 zł.

Szpital otrzymał decyzję ZUS w przedmiocie umorzenia należności Zakładu Ubezpieczeń Społecznych na kwotę około 200.000 zł należności głównej oraz odsetek od tej kwoty. Decyzja związana jest ze spełnieniem przez szpital warunków określonych ustawą z dnia 15 kwietnia 2005 r. o pomocy publicznej i restrukturyzacji publicznych zakładów

¹ Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 10 listopada 2006 r. w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać pod względem fachowym i sanitarnym pomieszczenia i urządzenia zakładu opieki zdrowotnej (Dz. U. Nr 213, poz. 1568 z późn. zm.)

opieki zdrowotnej. Spodziewane jest nadto dalsze umorzenie pożyczki od Skarbu Państwa uzyskanej przez szpital w ramach realizacji przywołanej ustawy. Umorzenie wynieść może około 2 mln zł.

Umorzenie pożyczki i określonych wyżej wierzytelności publiczno-prawnych, poprzez poważne obniżenie zobowiązań szpitala, przyczyniło się do znaczącej poprawy jego kondycji ekonomicznej, czego dowodem są dodatnie wyniki finansowe za 2007 r. i spodziewany wynik za rok ubiegły.

Oba tarnowskie szpitale umocniły swoją pozycję w tak zwanej „złotej setce” polskich szpitali w najbardziej prestiżowym w Polsce rankingu dziennika „Rzeczpospolita”. Specjalistyczny Szpital im. Szczeklika przesunął się do przodu tabeli aż o 11 pozycji, uzyskując 64. miejsce w kraju i 6. w województwie małopolskim. Szpital Wojewódzki im. św. Łukasza awansował z 64. miejsca na 59. w kraju oraz utrzymał 5. lokatę w Małopolsce.

Wysoką jakość pracy Specjalistycznego Szpitala im. E. Szczeklika potwierdza zajęcie trzeciego miejsca w kraju w kategorii dużych przedsiębiorstw, zatrudniających ponad 200 pracowników – w II edycji konkursu FIRMA RÓWNYCH SZANS. W konkursie wyłoniono firmy i instytucje wprowadzające najskuteczniejsze rozwiązania w zakresie równości szans kobiet i mężczyzn w miejscu pracy. Koncepcja konkursu opracowana została przez ekspertów i ekspertki Programu Narodów Zjednoczonych ds. Rozwoju (UNDP).

14.1.2. Zespół Przychodni Specjalistycznych:

Zespół Przychodni Specjalistycznych (ZPS) jest jednym z największych zakładów ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego w Małopolsce i najważniejszą tego typu placówką w Tarnowie. Zakład pełni wiodącą rolę wśród publicznych podmiotów leczenia specjalistycznego.

W 2008 r. Zespół Przychodni Specjalistycznych wykonał świadczenia medyczne w liczbie 4.753.645 punktów przeliczeniowych, z czego ponad 43% stanowiły usługi medyczne wykonane w ramach rehabilitacji leczniczej. Ponad 27% ogólnej liczby świadczeń to usługi stomatologiczne, a niespełna 24% - ambulatoryjne świadczenia specjalistyczne. Pozostałe usługi z zakresu opieki psychiatrycznej i leczenia uzależnień, chirurgii jednego dnia, tlenoterapia i inne stanowiły około 6% wszystkich świadczeń udzielonych przez ZPS w ubiegłym roku.

W ubiegłym roku miasto przekazało zespołowi 40.000 złotych. Dotacja przeznaczona była na dofinansowanie zadania inwestycyjnego w postaci przebudowy i rozbudowy budynku Zespołu Przychodni Specjalistycznych z przeznaczeniem na rehabilitację wraz z kriokomorą ogólnoustrojową. Zadanie to realizowane jest w latach 2008-2011.

14.1.3. Mościckie Centrum Medyczne:

Mościckie Centrum Medyczne (MCM) w 2008 r. wykonało usługi w liczbie 1.295.497 punktów przeliczeniowych w zakresie ambulatoryjnego leczenia specjalistycznego, stomatologii i rehabilitacji leczniczej. Podstawową opieką zdrowotną w Mościckim Centrum Medycznym w 2008 r. objęto ponad 16 tys. osób.

Mościckie Centrum prowadzi nie tylko ambulatoryjne leczenie, ale również stacjonarną opiekę zdrowotną. Zakład Opiekuńczo-Leczniczy Mościckiego Centrum Medycznego w 2008 r. stacjonarną opiekę zdrowotną wykonywał w oparciu o bazę liczącą 40 łóżek. Swe usługi świadczył na rzecz 82 chorych w ciągu 14.778 osobodni.

MCM dokonało w 2008 r. zakupów inwestycyjnych. Zakupy uzyskały dofinansowanie Gminy Miasta Tarnowa w kwocie 175.000 zł. Określone środki przeznaczone zostały na:

- finansowanie zakupów lampy do aparatu RTG – 90.000 zł,
- dofinansowanie zakupu sprzętu komputerowego i oprogramowania – 45.000 zł,
- zakup sprzętu komputerowego – dotacja w kwocie 40.000 zł; określone środki wykorzystane zostaną z rachunku sum niewygasających w I kwartale 2009 r.

14.1.4. Żłobki

W 2008 r. w dalszym ciągu wzrastało zainteresowanie mieszkańców usługami świadczonymi przez żłobki. W poprzednich latach wykorzystywanych było nie więcej niż 240 miejsc. Na koniec 2007 r. z usług tych korzystało średnio ponad 270 dzieci, a w grudniu 2008 r. do żłobków uczęszczało 332 dzieci.

Mając na względzie potrzebę uruchomienia dodatkowych miejsc, wymiany części wyposażenia w żłobkach oraz ich doposażenia, w 2008 r. przeznaczono na ten cel z budżetu miasta dodatkowo kwotę około 150.000 zł. Środki przeznaczone zostały na stworzenie warunków dla uruchomienia dodatkowych 20 miejsc w żłobku przy ul. Wiejskiej oraz na wydatki inwestycyjne w żłobkach i na sfinansowanie prac remontowych pomieszczeń zaplecza sanitarnego parteru budynku żłobka przy ul. Do Prochowni 20, remont dachów w pozostałych placówkach itp.

14.2. Programy zdrowotne - promocja zdrowia i profilaktyka

Mając na względzie potrzebę dbania o podnoszenie stanu zdrowotnego mieszkańców Tarnowa, Gmina Miasta Tarnowa przeznaczyła w 2008 r. na realizację programów zdrowotnych 251.024 zł. Realizatorami programów zdrowotnych były publiczne i niepubliczne zakłady opieki zdrowotnej wybrane w drodze konkursu.

W 2008 r. realizowano następujące programy :

- „Program ochrony narządu żucia u dzieci w przedziale wieku 3–6 lat, uczęszczających do przedszkoli na terenie miasta Tarnowa oraz u dzieci w 7 roku życia uczęszczających do szkół podstawowych na terenie miasta Tarnowa” wykonało Miejskie Centrum Stomatologiczne – 20.000 zł,
- „Program badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania miażdżycy, choroby nadciśnieniowej, choroby niedokrwiennej serca oraz cukrzycy” wykonała Miejska Przychodnia Lekarska Nr III w Tarnowie – 15.000 złotych,
- „Wczesna profilaktyka raka piersi ” – Mościckie Centrum Medyczne – 70.000 zł,
- „Program badań przesiewowych w kierunku wczesnego wykrywania nowotworów jelita grubego i gruczołu krokowego” wykonał Szpital Wojewódzki im. Św. Łukasza – 16.540 zł,
- "Program badań przesiewowych w kierunku wykrywania raka jajnika" realizował Specjalistyczny Szpital im. E. Szczeklika – 12.000 zł,
- „Wczesne wykrywanie chorób nowotworowych płuc oraz prowadzenie poradnictwa antynikotynowego” realizował Szpital im. Szczeklika – 5.303 zł,
- „Wczesne wykrywanie astmy oskrzelowej u dzieci w przedziale wieku od 6 do 12 roku życia" realizował NZOZ Przychodnia Diagnostyczno-Lekarska CenterMed – 14.000 zł,
- "Szczepienia ochronne przeciw grypie w populacji zwiększonego ryzyka u kobiet i mężczyzn od 65 roku życia" zrealizowała Miejska Przychodnia Lekarska Nr III – 30.000 zł,

- "Program profilaktyki zakażeń pneumokokowych w grupie wcześniaków zamieszkałych na terenie Tarnowa" realizował Zespół Przychodni Specjalistycznych – kwota 35.669 zł,
- "Badanie słuchu u dzieci klas I szkół podstawowych na terenie miasta Tarnowa" zrealizowany przez Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu w Warszawie – 11.332 zł,
- Białe Dni – program dla Romów realizowany przez Miejską Przychodnię Lekarską Nr III - 16.000 zł.

Ze świadczeń zrealizowanych w ramach programów zdrowotnych na przestrzeni 2008 r. skorzystało w sumie około 8.000 osób (dzieci i dorosłych) zamieszkałych w Tarnowie.

Ponadto w ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi w 2008 r. zleconych zostało stowarzyszeniom wykonanie zadań z zakresu ochrony zdrowia – 11 programów na ogólną wartość 118.670 zł.

Programy te skierowane były do:

- kobiet po mastektomii,
- chorych na stwardnienie rozsiane i reumatoidalne zapalenie stawów,
- dzieci autystycznych,
- dzieci po porażeniu mózgowym,
- dzieci i dorosłych z wadą słuchu (programy oddzielnie dla dzieci oraz dla dorosłych),
- osób niewidomych lub niedowidzących,
- chorych na astmę oskrzelową i inne schorzenia alergiczne.

Kolejny program dotyczy edukacji w zakresie transplantacji i dawstwa szpiku kostnego (pozyskiwanie honorowych dawców szpiku kostnego). Podkreślić należy dużą aktywność młodzieży w przeprowadzonej akcji i żywe zainteresowanie środowiska. Przebadano grupę około 60 osób, potencjalnych przyszłych dawców szpiku kostnego.

Programami edukacyjno-rehabilitacyjnymi realizowanymi we współdziałaniu z organizacjami pozarządowymi, wspieranymi ze środków budżetowych Gminy Miasta Tarnowa, objętych zostało w 2008 r. około 750 dzieci i dorosłych zamieszkałych w Tarnowie.

15. POMOC SPOŁECZNA

15.1. Pomoc dla osób niepełnosprawnych

15.1.1. Wykorzystanie środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych według algorytmu Gminie Miasta Tarnowa na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych.

W ramach wykorzystania środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przyznanych Gminie Miasta Tarnowa w 2008 r. na rehabilitację zawodową i społeczną osób niepełnosprawnych zrealizowano następujące cele:

- 30 osób niepełnosprawnych zostało przeszkolonych i uzyskało nowe kwalifikacje zwiększające ich szanse na zatrudnienie – koszt szkoleń wyniósł 18.714 zł,
- 17 osób niepełnosprawnych zostało zatrudnionych w związku z utworzeniem stanowisk pracy przez pracodawców, którzy otrzymali częściowy zwrot kosztów wyposażenia stanowisk na łączną kwotę 520.000 zł,
- pracodawcy otrzymali zwrot 60% wynagrodzenia 34 zatrudnionych osób niepełnosprawnych – wydatkowano 38.252 zł,

- 6 osobom prowadzącym samodzielną działalność gospodarczą umorzono część pożyczki – kwota umorzenia wyniosła 146.754 zł,
- 13 osób niepełnosprawnych otrzymało środki finansowe na podjęcie działalności gospodarczej w wysokości 357.982 zł,
- 101 osób niepełnosprawnych korzystało z rehabilitacji zawodowej i społecznej w trzech warsztatach terapii zajęciowej – roczny koszt rehabilitacji tych osób wyniósł 1.565.281 zł, w tym 1.408.670 zł środki PFRON, a 156.611 zł to środki Gminy Miasta Tarnowa,
- 1.244 osoby, w tym 906 dorosłych osób niepełnosprawnych, 109 dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz 229 opiekunów skorzystało z dofinansowania do turnusów rehabilitacyjnych – łączne dofinansowanie dla tych osób wyniosło 868.060 zł,
- 56 osób niepełnosprawnych, w tym 4 dzieci, uzyskało dotację na likwidację barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych w swoich domach i mieszkaniach – na ten cel wydatkowano 235.307 zł,
- 720 osób niepełnosprawnych, w tym 88 dzieci, otrzymało dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, zgodnie z ich potrzebami – łączny koszt dofinansowania wyniósł 713.294 zł,
- zawarto 14 umów na dofinansowanie sportu, kultury i turystyki dla osób niepełnosprawnych, z imprez skorzystało 695 osób – łączny koszt dofinansowania wyniósł 32.904 zł.

15.1.2. Udział w Programie Wyrównywania Różnic Między Regionami

W marcu 2008 r. złożono do Małopolskiego Oddziału PFRON wnioski i wystąpienie w sprawie uczestnictwa Gminy Miasta Tarnowa w realizacji programu celowego pn. „Program wyrównywania różnic między regionami”.

W sierpniu została zawarta umowa z Małopolskim Oddziałem PFRON o dofinansowanie następujących projektów:

- 1) likwidacja barier architektonicznych poprzez zakup i montaż drzwi wejściowych do budynku, przystosowanie ciągów komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych w Szkole Podstawowej Integracyjnej Nr 11 w Tarnowie,
- 2) likwidacja barier architektonicznych poprzez budowę pochylni zewnętrznej, przystosowanie ciągów komunikacyjnych dla osób niepełnosprawnych w Gimnazjum Nr 1 w Tarnowie,
- 3) likwidacja barier w komunikowaniu się, poprzez zakup 10 zestawów komputerowych wraz z oprogramowaniem, kamerami internetowymi, multimedialnymi słownikami języka migowego oraz urządzeniami zasilającymi dla Zespołu Szkół Specjalnych dla Niesłyszących i Słabosłyszących w Tarnowie,
- 4) likwidacja barier transportowych – zakup mikrobusu przystosowanego do przewozu osób niepełnosprawnych dla Domu Pomocy Społecznej w Tarnowie przy ulicy Czarna Droga 48.

Zgodnie z zawartą umową na realizację projektów dla Miasta Tarnowa została przyznana kwota 234.937 zł. W wyniku przeprowadzonych postępowań przetargowych rzeczywiste wykorzystanie środków PFRON wyniosło 196.428 zł.

Całkowity koszt realizacji projektów wynosi łącznie 458.202 zł, w tym dofinansowanie ze środków PFRON 196.428 zł, a udział Gminy Miasta Tarnowa 261.774 zł.

Ponadto w listopadzie została zawarta umowa dotycząca dofinansowania ze środków PFRON w wysokości 143.655 zł likwidacji barier architektonicznych poprzez montaż nieprzelotowego dźwigu szpitalnego do transportu osób niepełnosprawnych w Pawilonie nr 1

Specjalistycznego Szpitala im. E. Szczeklika w Tarnowie. Termin realizacji projektu zaplanowano na maj 2009 r..

15.2. Prace społecznie użyteczne

Od marca 2008 r. w ramach aktywizacji zawodowej 38 osób bezrobotnych bez prawa do zasiłku, zamieszkałych na terenie miasta Tarnowa, korzystających z pomocy społecznej, znalazło zatrudnienie w ramach prac społecznie użytecznych w sześciu miejskich jednostkach pomocy społecznej (w Miejskim Ośrodku Pomocy Społecznej, w Domu Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekłe Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta, w Domu Pomocy Społecznej, w Domu Dziecka nr 1, w Domu Dziecka nr 2 oraz w Tarnowskim Ośrodku Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy).

Łączna kwota świadczeń pieniężnych wypłacona osobom bezrobotnym za wykonywanie prac społecznie użytecznych w 2008 r. wynosiła 84.123 zł, w tym refundacja ze środków Funduszu Pracy wyniosła 60%, tj. 50.473 zł.

15.3. Działalność miejskich jednostek pomocy społecznej

15.3.1. Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie wykonuje zadania z zakresu pomocy społecznej – własne i zlecone gminie, własne i zlecone powiatowi oraz zadania z zakresu rehabilitacji społecznej osób niepełnosprawnych.

Plan wydatków w 2008 r. na pomoc społeczną wyniósł 15.821.163 zł., w tym: 13.035.266 zł na realizację zadań własnych (gminy i powiatu – łącznie z dotacjami z budżetu państwa) oraz 2.785.897 zł na realizację zadań zleconych.

Na przestrzeni 2008 r. różnorodnymi formami pomocy społecznej objęto ponad 4.000 rodzin. Najwięcej osób skorzystało z zasiłków celowych (2.471 osób), zasiłków celowych z programu wieloletniego „pomoc państwa w zakresie dożywiania” (2.247 osób), okresowych (1.159 osób) oraz posiłków (1.840 osób, w tym 1.700 dzieci i młodzieży).

Zorganizowano również pomoc w naturze, poprzez dostarczenie podopiecznym opału (z przywozem na miejsce). Rzeczona pomoc trafiła do 557 rodzin, a koszt wyniósł 285.480 zł.

Usługami opiekuńczymi w 2008 r. w miejscu zamieszkania objęto 660 osób, a 63 skierowano do różnego typu domów pomocy społecznej, bowiem wyczerpały się już dla nich możliwości zapewnienia opieki przez rodzinę i gminę w środowisku.

W 2008 r. na terenie miasta Tarnowa funkcjonowało 89 rodzin zastępczych, w których umieszczonych było 125 dzieci. Wśród rodzin zastępczych istniały 2 zawodowe, niespokrewnione z dzieckiem rodziny zastępcze o charakterze: specjalistycznej (cały rok) oraz wielodzietnej (cały rok).

Wsparcie dla usamodzielnionych wychowanków rodzin zastępczych udzielono:

- pomocy finansowej na kontynuowanie nauki - dla 50 wychowanków,
- pomocy pieniężnej na usamodzielnienie - dla 9 wychowanków,
- pomocy w formie rzeczowej - dla 11 wychowanków.

Łączna kwota wypłaconych przez MOPS świadczeń dla rodzin zastępczych na częściowe pokrycie kosztów utrzymania umieszczonych w nich dzieci wyniosła 1.158.078 zł (w tym środki przekazane na podstawie podpisanych porozumień do 6 powiatów na utrzymanie 17 dzieci pochodzących z Tarnowa, a umieszczonych w 10 rodzinach).

Wysokość udzielonej pomocy pieniężnej na usamodzielnienie dla pełnoletnich wychowanków z rodzin zastępczych wyniosła 38.881 zł, natomiast dla pełnoletnich wychowanków placówek opiekuńczo-wychowawczych 41.028 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Tarnowie od 1 VII 2008 r. do 31 XII 2008 r. realizował projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki – pn. „Stawiamy na aktywność. Działania aktywizujące klientów Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie” pod nadzorem Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie.

Celem głównym projektu było przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu beneficjentów poprzez stworzenie sprawnego systemu umożliwiającego osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych. Dodatkowym celem jest budowa systemu wsparcia na rzecz osób i rodzin znajdujących się w stanie ubóstwa – m.in. z uwagi na brak pracy. Cel ten realizowany był za pomocą kontraktów socjalnych, poprzez rozwijanie aktywnych form pomocy skierowanych do osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, a także podejmowanie działań na rzecz poprawy sytuacji bytowej osób i rodzin żyjących w biedzie.

Aktywizacją społeczną i zawodową w ramach projektu objęte były 54 osoby poprzez zrealizowanie dwóch kluczowych zadań: aktywna integracja – trening kompetencji społecznych oraz doradztwo zawodowe lub szkolenia zawodowe (kurs opiekuna środowiskowego, florysta z obsługą kas fiskalnych oraz kurs biurowy).

Wśród beneficjentów biorących udział w projekcie było 49 kobiet i 5 mężczyzn, z czego cztery osoby mieściły się w przedziale wiekowym 15-24 lata, dwie w przedziale 55-64 lata, a pozostałe w przedziale 24-55 lat. Spośród 54 osób biorących udział w projekcie – 5 z nich to osoby niepełnosprawne.

Wartość projektu – 505.995,16 zł, w tym środki w formie dotacji 444.975,16 zł, a udział własny gminy to 61.020 zł.

Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej opracował również i realizował od sierpnia 2008 r. projekt pt. „Naprzeciw Ryzykownym”, na który otrzymał z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej 31.090 zł.

Działania przewidziane w projekcie „Naprzeciw Ryzykownym” adresowane były do dzieci i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych, zaniedbanych wychowawczo, narażonych na wpływ destrukcyjnych, nieformalnych grup rówieśniczych, kontakt z narkotykami i innymi środkami psychoaktywnymi, a w konsekwencji – podejmującej ryzykowne zachowania, w tym – przestępcze.

Podstawowym zadaniem projektu było dotarcie do młodych ludzi w miejscu ich zamieszkania, środowisku rówieśniczym; nawiązywanie kontaktów w bezpiecznym dla nich otoczeniu; dostarczanie wiedzy i umiejętności interpersonalnych w nieinwazyjny, akceptowany przez nich sposób oraz pomoc w rozwiązywaniu bieżących problemów.

15.3.2. Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy

Ośrodek udziela pomocy prawnej, psychologicznej i socjalnej osobom znajdującym się w sytuacjach kryzysowych, przede wszystkim uwikłanym w przemoc domową. Udziela schronienia osobom – ofiarom przemocy domowej, prowadzi działalność o charakterze edukacji społecznej w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie i stanom kryzysowym. Ośrodek jest jedną z 34 takich placówek w kraju – dofinansowywanych z budżetu państwa, i jedną z trzech w województwie małopolskim.

Na realizację zadań ośrodka w 2008 r. uzyskano dotację z budżetu państwa w wysokości 486.920 zł, w tym:

- dofinansowanie bieżącej działalności ośrodka interwencji kryzysowej – 21.920 zł,
- prowadzenie specjalistycznego ośrodka wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie – 360.000 zł,
- prowadzenie programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy – 105.000 zł.

Łączna liczba przeprowadzonych interwencji w 2008 r. wyniosła 4.302 natomiast liczba klientów 1.177 osób. Z całodobowej opieki w specjalistycznym ośrodku wsparcia dla ofiar przemocy, przechodząc jednocześnie program terapeutyczny skorzystało 62 osoby (22 matki i 40 dzieci).

Ośrodek realizował projekt pracy z młodzieżą pod kątem profilaktyki przemocy i agresji pn. „Pełni mocy – bez przemocy”, w ramach projektu odbył się konkurs plastyczny, warsztaty zastępowania agresji dla młodzieży licealnej, koncert dwóch młodzieżowych zespołów muzycznych w Tarnowskim Centrum Kultury w Tarnowie. W projekcie uczestniczyło ponad 200 osób. Na ulicach miasta rozdano ok. 4.000 ulotek tematycznych.

W ramach środków finansowych przeznaczonych na realizację programów korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy w rodzinie Tarnowski Ośrodek Interwencji Kryzysowej i Wsparcia Ofiar Przemocy prowadził:

- program korekcyjno-edukacyjny dla sprawców przemocy – skazanych, przebywających w tarnowskich zakładach karnych – łącznie 91 sprawców,
- punkt konsultacyjno-informacyjny dotyczący pracy ze sprawcami przemocy w rodzinie, w siedzibie Tarnowskiego Towarzystwa Zapobiegania Patologiom Społecznym – z porad skorzystało 25 osób – głównie rodzin osób stosujących przemoc,
- zajęcia z grupą osób stosujących przemoc, będących po lub w trakcie leczenia uzależnienia w Wojewódzkim Ośrodku Leczenia Uzależnień i Współuzależnienia w Tarnowie – grupa 7 osób.

15.3.3. Dom Dziecka Nr 1

W 2008 r. w Domu Dziecka Nr 1 przebywało łącznie 37 dzieci, w wieku od 7 do 18 lat, 5 wychowanków usamodzielniało się, 1 wychowanek został przywrócony do domu rodzinnego, 4 kontynuuje naukę, 1 przeniesiony do innej placówki, 1 przyjęty z interwencji. Samodzielny lokal mieszkalny otrzymało 4 wychowanków.

Każdy wychowanek może przebywać w placówce do czasu uzyskania pełnoletności, a w przypadku kontynuowania nauki do czasu jej ukończenia. Podstawą skierowania do Domu Dziecka Nr 1 jest orzeczenie sądu, wniosek rodziców lub opiekunów prawnych dziecka. Dom jako placówka socjalizacyjna zapewnia dziecku w szczególności całodobową opiekę i wychowanie oraz zaspokaja jego niezbędne potrzeby bytowe, rozwojowe, w tym emocjonalne, społeczne i religijne. Działania opiekuńczo-wychowawcze i socjalizacyjne w stosunku do wychowanka podejmowane są w oparciu o indywidualny plan pracy z każdym dzieckiem. Działania wychowawców obejmują również pracę z rodziną dziecka w celu przywrócenia go do domu rodzinnego. Każdy wychowanek może przebywać w placówce do czasu uzyskania pełnoletności, a w przypadku kontynuowania nauki do czasu jej ukończenia. Podstawą skierowania do Domu Dziecka jest orzeczenie sądu, wniosek rodziców lub opiekunów prawnych dziecka.

Dla wychowanków Domu Dziecka Nr 1 w 2008 r. organizowane były wyjścia do kina, do teatru, wycieczki, dzieci uczestniczyły w imprezach organizowanych przez miasto.

W okresie ferii zimowych i wakacji miały zabezpieczony wypoczynek w Szczawnicy, Rabce i nad polskim morzem. Wychowankowie domu, razem z dziećmi ze szkół i z innych placówek opiekuńczo-wychowawczych, brały aktywny udział w projekcie profilaktycznym „Alkohol – świat zatopionych marzeń”, który został przygotowany i zrealizowany przez wychowawców i dzieci z Pogotowia Opiekuńczego w Tarnowie.

15.3.4. Dom Dziecka Nr 2

Dom Dziecka Nr 2 jest placówką opiekuńczo wychowawczą typu socjalizacyjnego, przeznaczoną dla 30 dzieci. Do domu dziecka przyjmowane są dzieci od urodzenia do 13. roku życia. Jeżeli dziecko nie ma możliwości powrotu do rodziny naturalnej lub umieszczenia w rodzinie adopcyjnej bądź zastępczej, pozostaje w placówce do 18. roku życia lub dłużej jeżeli kontynuuje naukę szkolną. W domu dziecka mogą przebywać również dzieci niepełnosprawne jeśli nie ma uzasadnionych przeciwwskazań.

Dom Dziecka Nr 2 w roku 2008 objął opieką 63 dzieci, w tym: 20 wymagających specjalistycznej opieki medycznej, 6 dzieci wymagających stałej rehabilitacji.

Po uregulowaniu sytuacji prawnej, 9 dzieci zostało adoptowanych, 12 dzieci powróciło do rodziny naturalnej, 1 dziecko zostało wypisane do rodziny zastępczej, 1 dziecko zostało umieszczonego w domu pomocy społecznej, 6 dzieci umieszczono w Pogotowiu Rodzinnym, 3 dzieci przeniesiono do innych domów dziecka z uwagi na brak miejsc w tut. placówce. 31 grudnia 2008 r. W Domu Dziecka nr 2 przebywało 31 dzieci.

Dzieci zostały umieszczone w placówce zgodnie z postanowieniem Sądu Rodzinnego. Przyczyną umieszczenia ich były dysfunkcje występujące w rodzinach, najczęściej było to głębokie uzależnienie rodziców od alkoholu, ich bezradność opiekuńczo-wychowawcza, dopuszczanie się przez nich do rażących zaniedbań.

U dzieci, które skierowane zostały do domu dziecka, występowały wyraźne deficyty w sferze poznawczej (mały zasób słów, pojęć, trudności z koncentracją uwagi), objawy zaburzeń emocjonalnych (psychosomatyczne), zachowania agresywne, trudności szkolne.

Wśród dzieci przebywających w Domu Dziecka nr 2: 2 dzieci kontynuuje naukę szkolną w Gimnazjum Nr 1, 7 dzieci w Szkole Podstawowej Nr 1, 1 dziecko uczęszcza do Szkoły Podstawowej Nr 9 (klasa integracyjna), 1 dziecko uczęszcza do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, 5 dzieci uczęszcza do Przedszkola Nr 20, 2 dzieci uczęszcza do Przedszkola Specjalnego.

W ramach współpracy z Gimnazjum Nr 1, 9 dzieci (uczniowie Szkoły Podstawowej Nr 1 i Gimnazjum Nr 1) uczestniczą w projekcie współfinansowanym przez Unię Europejską w ramach EFS. Tytuł projektu „Równym Krokiem w Przyszłość”.

W placówce z każdym wychowankiem prowadzona jest praca wychowawcza według indywidualnych planów prac. Wszystkie dzieci po umieszczeniu w placówce są objęte pomocą psychologiczną, która ma na celu: pomoc w przystosowaniu się do nowych warunków, umożliwienie dziecku odreagowania emocji związanych z traumatycznymi doświadczeniami. Ponadto prowadzona jest na bieżąco terapia psychologiczna i pedagogiczna. Dzieci w wieku szkolnym uczestniczą w grupie wsparcia prowadzonej przez psychologa (raz w tygodniu). W 2008 r. zostały przeprowadzone 63 diagnozy psychologiczne. Regularnie odbywają się również Zespoły Do Spraw Okresowej Oceny Sytuacji Dziecka.

W celu powrotu dziecka do rodziny pracownik socjalny prowadzi intensywną pracę socjalną. „Środowiskowa praca z rodziną dziecka umieszczonego w placówce opiekuńczo-wychowawczej typu socjalizacyjnego na rzecz powrotu do rodziny naturalnej”.

Prowadzony jest również program wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka - „Wczesna interwencja logopedyczna”, „Wspomaganie Rozwoju Dziecka od 3 do 6 lat”, program terapii pedagogicznej „Aha! Trzeba się uczyć” oraz program kształtowania zainteresowań czytelniczych.

W czasie ferii zorganizowano wypoczynek zimowy dla dzieci szkolnych w Białce Tatrzańskiej. Z okazji Dnia Dziecka zorganizowano wycieczkę do Inwałdu „Park Miniatur”. W okresie wakacji część dzieci wyjechała na kolonie w góry – do Białki Tatrzańskiej oraz uczestniczyła w półkoloniach na terenie Tarnowa.

We wrześniu zorganizowano imprezę okolicznościową na terenie Domu Dziecka – Piknik Rodzinny „Pożegnanie Lata”, który miał na celu zintegrowanie dzieci i wychowawców tarnowskich placówek opiekuńczo-wychowawczych. Ważnym aspektem pikniku była obecność zaproszonych rodzin i bliskich dzieci oraz wychowanków Domu Dziecka Nr 1, Pogotowia Opiekuńczego, uczniów wraz z rodzinami gimnazjum, szkoły podstawowej, przedszkola gdzie uczęszczają dzieci, władz samorządu, przedstawiciele Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej, Ośrodka Adopcyjno-Opiekuńczego, Sądu Rodzinnego, policji oraz sponsorów. Ponadto prowadzona jest integracja dzieci ze środowiskiem lokalnym poprzez organizowanie występów wychowanków w jednostkach organizacyjnych pomocy społecznej oraz szkołach i przedszkolach (np. Dzień Babci i Dziadka, Dzień Matki, jasełka). Bardzo ważnym elementem pracy z dziećmi jest pielęgnowanie tradycji – uroczyste obchodzenie świąt, urodzin, innych ważnych wydarzeń z życia dziecka (chrzest, I komunია, bierzmowanie).

Efektami intensywnej pracy psychologiczno-pedagogicznej są wyraźne pozytywne zmiany w ich funkcjonowaniu – mniejszy poziom agresji, ustąpienie objawów psychosomatycznych, lepsze funkcjonowanie w roli ucznia, duża motywacja do rozwijania swoich zainteresowań. To spowodowało, że obecnie zostały utworzone koła zainteresowań: sportowo-fotograficzne, plastyczno-artystyczne oraz kulinarne.

Dom Dziecka prowadzi dla każdego dziecka „Księgę Życia”, a od września 2008 r. prowadzona jest również Kronika Domu Dziecka.

Dla wychowawców prowadzona jest grupa wsparcia, superwizje. Ponadto obecnie trwa remont „Przebudowa i adaptacja części pomieszczeń w budynku Domu Dziecka Nr 2”. Zgodnie z realizacją zadania inwestycyjnego termin zakończenia prac przewidziany jest do 30 października 2009 r..

15.3.5. Pogotowie Opiekuńcze

Jako placówka koedukacyjna przyjmuje dzieci od 11. do 18. roku życia na mocy postanowień Sądów Rodzinnych i Nieletnich, na prośbę rodziców oraz na prośbę własną dziecka w sytuacjach wymagających szybkiej interwencji. Zapewnia dziecku całodobową opiekę wychowawczą, odpowiednie warunki socjalno-bytowe, opiekę lekarską, działalność edukacyjną, opiekę psychologiczną oraz pedagogiczną, zajęcia z zakresu terapii i socjoterapii, dodatkowo przewidziane są zajęcia wynikające z zainteresowań dzieci.

W 2008 r. Pogotowie Opiekuńcze objęło całkowitą opieką 121 dzieci. W ramach Społecznej Poradni Psychologiczno-Pedagogicznej dla nauczycieli, rodziców i uczniów udzielono pomocy 36 osobom. Placówka zajmuje się kompleksową diagnozą dziecka, opracowuje opinie dla szkół, sądów oraz prowadzi terapię rodzin.

Od czterech lat placówka jest pomysłodawcą i głównym realizatorem projektu profilaktycznego "Alkohol – świat zatopionych marzeń", który finansowany jest ze środków budżetowych miasta i swoim zasięgiem obejmuje placówki oraz szkoły środowiskowe.

Program ten realizowany jest przez okres 5 miesięcy i w 2008 r. uczestniczyło w nim ponad 300 osób.

15.3.6. Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy

Ośrodek umieścił 14 dzieci w zastępczych formach opieki, w tym 11 dzieci w rodzinach adopcyjnych a 3 dzieci w rodzinach zastępczych. Pozyskał 87 osób do sprawowania zastępczej opieki rodzinnej, z których 79 osób to kandydaci na rodziny adopcyjne, a 8 osób to kandydaci na rodziny zastępcze. Przeprowadził szkolenia dla 97 osób, w tym dla 34 kandydatów na rodziców adopcyjnych, 5 kandydatów na rodziców zastępczych oraz 58 osób z rodzin pełniących funkcję rodziny zastępczej.

Wydał 20 opinii psychologiczno-pedagogicznych w sprawach opiekuńczych dzieci na zlecenie sądów, MOPS w Tarnowie oraz placówek socjalizacyjnych.

W zakresie poradnictwa rodzinnego ośrodek prowadził: porady psychologiczne, pedagogiczne, prawne, z zakresu udzielania świadczeń socjalnych oraz terapię indywidualną i systemową rodzin, a także dwie grupy wsparcia dla: rodzin adopcyjnych oraz rodzin zastępczych.

Ośrodek Adopcyjno-Opiekuńczy zorganizował uroczyste obchody 15-lecia działalności ośrodka, a także Dnia Rodzicielstwa Zastępczego. Z usług Ośrodka skorzystało w 2008 r. ogółem 760 osób.

15.3.7. Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie

Dom Pomocy Społecznej w Tarnowie przy ul. Czarna Droga 48 jest przeznaczony dla 87 osób w podeszłym wieku. W 2008 r. przyjął 12 nowych osób, 10 mieszkańców zmarło.

W 2008 r. placówka uzyskała wymagany standard i decyzją wojewody małopolskiego otrzymała stałe zezwolenie na działalność. W listopadzie dom otrzymał od Gminy Miasta Tarnowa w bezpłatne użytkowanie minibus osobowy Opel Vivaro przystosowany do przewozu osób niepełnosprawnych. Zakup samochodu był współfinansowany ze środków PFRON.

W celu utrzymania obowiązującego standardu przeprowadzono w 2008 r. prace remontowe w 29 pokojach mieszkalnych polegające na wymianie zużytych gumolitów PCW na gumolity antypoślizgowe, wymalowano też część pokoi. Ogólny koszt prac wyniósł 38.494 zł.

15.3.8. Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta

Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta w Tarnowie przeznaczony jest dla 192 osób. Wg stanu na dzień 31 grudnia 2008 r. w placówce przebywało 185 osób. W ciągu roku przybyło 33 nowych mieszkańców, zmarło 30 osób, 1 osoba przeniosła się do innego domu.

Mieszkańcy domu przez pięć dni w tygodniu mogą korzystać z różnorodnych form aktywności. Seniorom dom proponuje wiele form terapii zajęciowej, która ma charakter grupowy i indywidualny. Do dyspozycji jest sala gimnastyczna wyposażona w specjalistyczny sprzęt, a także gabinet rehabilitacji i masażu.

Największym zainteresowaniem cieszy się: muzykoterapia, biblioterapia, kulturoterapia, spotkania integracyjne ze środowiskiem, grupy wsparcia.

Wielkie powodzenie wśród mieszkańców Domu ma domowe radio „Kwadrans”. Zespół redakcyjny radia tworzą mieszkańcy. W codziennych audycjach poruszają tematy dnia

bieżącego (prognoza pogody, kalendarium, wiadomości z życia domu, miasta, regionu, przegląd prasy i inne okolicznościowe wydarzenia, rocznice itp.).

W minionym roku mieszkańcy domu brali udział w wielu spotkaniach i imprezach, m.in.:

- odwiedziny J.E. ks. biskupa Władysława Bobowskiego,
- wizyta w Przedszkolu Publicznym Nr 32 w ramach akcji „Cała Polska czyta dzieciom”,
- zimowy bal karnawałowy z udziałem kleryków Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie oraz wolontariuszy,
- udział w XIX Regionalnym Konkursie na Pisanek Ludową i Plastykę Obrzędową związaną z okresem wielkanocnym, organizowanym w Muzeum Etnograficznym w Tarnowie, I miejsce stoiska domu pod nazwą „Śniadanie wielkanocne”,
- pielgrzymki: do Sanktuarium Matki Bożej z Lourdes w Porąbce Uszewskiej, na Wielki Odpust Tuchowski do Tuchowa i do kościoła pw. Matki Bożej Szkaplerznej w Tarnowie,
- sukcesy domowego zespołu „Iskierka” w różnego rodzaju konkursach i przeglądach: nagroda Burmistrza Miasta Tuchowa w XIV Przeglądzie Zespołów Kolędniczych Mieszkańców Domów Pomocy w Tuchowie, wyróżnienie specjalne w I Małopolskim Przeglądzie Wokalno-Instrumentalnym Lisia Góra 2008,
- Msza św. prymicyjna w dniu Wspomnienia Świętego Brata Alberta patrona domu, celebrowana przez neoprezbiterów, którzy wzorem wielkiego świętego przez sześć lat studiów w WSD w Tarnowie odwiedzali mieszkańców,
- spotkania integracyjne w zaprzyjaźnionych domach pomocy w Sieradzy, Rzuchowej i Karwodrzy.

15.3.9. Dzienny Dom Pomocy Społecznej

W 2008 r. Dzienny Dom Pomocy Społecznej zapewniał dzienną opiekę 47 osobom w wieku emerytalnym (przeciętny wiek podopiecznych to około 70 lat), poprzez zaspokajanie ich potrzeb towarzyskich i kulturalnych, zajęcia terapeutyczne, zajęcia podtrzymujące psychofizyczną sprawność oraz całodzienne wyżywienie. Największą grupę stanowiły osoby samotne, chore i będące w trudnej sytuacji materialnej.

Usługi Dziennego Domu Pomocy Społecznej obejmowały w szczególności:

- 1) zapewnienie warunków do aktywnego spędzania wolnego czasu, zapewnienie udziału podopiecznym w różnych formach zajęć w celu podtrzymania sprawności psychofizycznej,
- 2) całodzienne wyżywienie dla podopiecznych,
- 3) udostępnienie urządzeń do utrzymania higieny osobistej,
- 4) codzienną gimnastykę usprawniającą,
- 5) udział w aktywnych formach wypoczynku oraz w imprezach kulturalno-towarzyskich takich jak:
 - wycieczka autokarowa do Zalipia oraz Jodłówki Tuchowskiej – na Brzanę,
 - spacer do pobliskich parków,
 - zabawy integracyjne zorganizowane w domu oraz poza jego obrębem, wspólnie z miejscowymi domami pomocy społecznej,
 - wyjście do Muzeum Etnograficznego w Tarnowie, do teatru,
 - zabawa karnawałowa (bal przebierańców) oraz zabawa andrzejkowa,
 - imprezy okolicznościowe: Dzień Babci i Dziadka (występ przedszkolaków), walentynki, Dzień Kobiet (występ uczniów z Zespołu szkół Licealnych i Zawodowych z Tarnowa

ul. Kwiatkowskiego), powitanie lata (występ dzieci z Domu Dziecka Nr 1), kolacja wigilijna (oprawa muzyczna Tarnowskie Franty), jasełka w wykonaniu młodzieży Zespołu Szkół Ekonomiczno-Gastronomicznych w Tarnowie,

- 6) zajęcia podtrzymujące sprawność psychofizyczną – udział w terapii zajęciowej,
- 7) współpraca z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową w Tarnowie z zakresu edukacji zdrowotnej dotyczącej profilaktyki starzenia się i starości oraz schorzeń geriatrycznych.

15.3.10. Izba Wyrzeźwień

W 2008 r. dokonano 4.355 zatrzymań osób do wyrzeźwienia – o 45 mniej niż w 2007 r., w tym 58 zatrzymań nieletnich. Ponadto 56 osób skierowano do szpitala z uwagi na zagrożenie życia. 72,69 % zatrzymanych do wyrzeźwienia stanowiły osoby niepracujące (łącznie z nieletnimi).

Największą liczbę zatrzymanych do wyrzeźwienia stanowiły osoby w przedziale wieku 30 - 49 lat (2.068 zatrzymań). 888 zatrzymań dotyczyło osób bezdomnych, 115 osób zatrzymywano do wyrzeźwienia więcej niż 5 razy w roku, w tym 1 osoba zatrzymywana była 110 razy. Z każdą osobą zatrzymaną (po wyrzeźwieniu) przeprowadzana była rozmowa o szkodliwości nadużywania alkoholu, jak również wstępna diagnoza ewentualnego zagrożenia osoby chorobą alkoholową. Zainteresowani podjęciem leczenia otrzymywali informację o placówkach, w których można podjąć leczenie odwykowe oraz o instytucjach i organizacjach zajmujących się pomocą osobom uzależnionym.

15.3.11. Miejski Zespół ds. Orzekania o Niepełnosprawności

Zespół w 2008 r. wydał 2.382 orzeczeń o stopniu niepełnosprawności (o 15 więcej niż w 2007 r.) i 236 orzeczeń o niepełnosprawności dzieci (o 4 mniej niż w 2007 r.), w tym 1.305 po raz pierwszy (o 390 więcej niż w 2007 r.). Najczęstszą przyczyną niepełnosprawności wśród mieszkańców Tarnowa powyżej 16. roku życia są schorzenia narządów ruchu, na drugim miejscu – choroby układu krążenia i oddechowego, a wśród dzieci również układu ruchu, zaburzenia psychiczne i schorzenia neurologiczne.

15.4. Niepubliczne domy pomocy społecznej

Oprócz domów pomocy społecznej, prowadzonych przez Gminę Miasta Tarnowa, na terenie miasta działalność prowadzą następujące niepubliczne domy pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnych Intelaktualnie przy ul. Robotniczej 4 (organem prowadzącym jest Zgromadzenie Sióstr Miłosierdzia Św. Wincentego à Paulo) - w 2008 r. w placówce przebywało 75 pensjonariuszy,
2. Dom Pomocy Społecznej dla Osób Dorosłych Niepełnosprawnych Intelaktualnie przy ul. Modrzejewskiej 48 (organem prowadzącym jest Polskie Stowarzyszenie na Rzecz Osób z Upośledzeniem Umysłowym) – w 2008 r. w placówce przebywało 15 pensjonariuszy.

Ponadto z usług Środowiskowego Domu Samopomocy im. św. Kingi przy al. M. B. Fatimskiej, prowadzonego przez Zgromadzenie Sióstr Najświętszej Rodziny z Nazaretu korzystało 65 osób niepełnosprawnych intelektualnie. Placówka ta ma charakter ośrodka wsparcia dziennego, zapewnia opiekę dzienną i rehabilitację oraz naukę i uczestnictwo w terapii zajęciowej.

15.5. Pomoc dla osób uzależnionych i współzależnionych

15.5.1. Prowadzenie Miejskiego Punktu Konsultacyjnego Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych

Miejski Punkt Konsultacyjny Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie, działający przy Urzędzie Miasta Tarnowa, w 2008 r. czynny był przez cztery dni w tygodniu w godzinach popołudniowych. W ramach dyżurów w punkcie specjaliści z zakresu terapii uzależnień i prawa oferowali mieszkańcom miasta następujące formy pomocy:

- udzielali porad w zakresie uzależnienia od alkoholu i innych środków psychoaktywnych,
- świadczyli pomoc prawną z zakresu prawa rodzinnego, prawa pracy i ubezpieczeń społecznych, udzielali pomocy w przygotowaniu pism procesowych,
- świadczyli pomoc terapeutyczną oraz poradnictwo psychologiczne,
- udzielali wsparcia po odbytym leczeniu,
- wskazywali miejsca, gdzie można podjąć leczenie odwykowe.

W 2008 r. do Miejskiego Punktu Konsultacyjnego Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie zgłosiło się ogółem 993 osoby, w tym 554 osoby skorzystało z porad psychologicznych i terapeutycznych, natomiast 439 z porad udzielanych przez dyżurujących prawników.

Najczęściej zgłaszanymi problemami były: trudna sytuacja rodzinna osób współzależnionych związana z nadużywaniem alkoholu przez jednego z członków rodziny, sprawy finansowe, trudności w wyegzekwowaniu należnych świadczeń alimentacyjnych, brak wiedzy o możliwościach podjęcia leczenia odwykowego i miejscach, gdzie taką pomoc można uzyskać. Wśród osób poszukujących pomocy w punkcie 168 to osoby mające osobiste problemy z nadużywaniem alkoholu, 513 osób borykających się z nadużywaniem alkoholu bliskiego członka rodziny. Pozostałe 312 zgłoszenia to dorosłe dzieci z rodziny z problemem alkoholowym, osoby doświadczające przemocy ze strony członka rodziny nadużywającego alkoholu oraz inne osoby mające różnego rodzaju problemy osobiste.

W 2008 r. 5 osób – ofiar przemocy otrzymało skierowanie do biegłego lekarza sądowego w celu dokonania obdukcji.

15.5.2. Działalność Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Tarnowie

W 2008 r. Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w ramach swojej ustawowej działalności odbyła 51 posiedzeń zespołów, na których rozpatrywano wnioski o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu osób nadużywających alkoholu.

W roku ubiegłym do komisji wpłynęło 145 wniosków o zobowiązanie do leczenia odwykowego. Wnioskodawcą w 38 przypadkach była policja, 54 wnioski wpłynęły od członków rodzin osób uzależnionych, 30 z Prokuratury Rejonowej, 8 wniosków od pracowników socjalnych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej w Tarnowie, 14 od kuratorskiej służby sądowej i 1 wniosek od dyrektora domu pomocy społecznej. W ogólnej liczbie otrzymanych wniosków, 124 dotyczyło mężczyzn, pozostałe wnioski dotyczyły kobiet.

Miejska Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wydała 203 skierowania do biegłego psychologa i biegłego psychiatry w celu wydania opinii w przedmiocie uzależnienia od alkoholu (na badania zgłosiło się 70 osób). W 92 przypadkach komisja

wystąpiła do sądu z wnioskiem o wydanie postanowienia o obowiązku poddania się leczeniu odwykowemu.

Ponadto w 2008 r. odbyło się 19 posiedzeń Miejskiej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, na których omawiane były bieżące sprawy komisji. Zaopiniowano również 228 wniosków przedsiębiorców, ubiegających się o wydanie zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych, wydając opinię o zgodności lokalizacji punktów sprzedaży napojów alkoholowych z obowiązującymi na terenie miasta uchwałami Rady Miejskiej w Tarnowie.

Wspólnie z funkcjonariuszami policji członkowie komisji przeprowadzili kontrole 188 placówek handlowych i gastronomicznych, działających w Tarnowie, posiadających zezwolenia na sprzedaż napojów alkoholowych. Kontrole prowadzone były w zakresie przestrzegania przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi, ze szczególnym uwzględnieniem sprzedaży i podawania alkoholu osobom nieletnim. W trakcie przeprowadzanych kontroli ujawniono 5 osób spożywających napoje alkoholowe, które nie posiadały ukończonych 18 lat. Osoby te zostały przekazane przez policję pod opiekę prawnych opiekunów.

Ponadto, członkowie komisji w wielu przypadkach udzielali pouczeń i upomnień właścicielom i sprzedawcom kontrolowanych placówek o konieczności wywieszania w widocznym miejscu informacji mówiących o szkodliwości spożywania alkoholu oraz o przestrzeganiu zakazu sprzedaży alkoholu osobom nieletnim i nietrzeźwym.

15.5.3. Programy profilaktyczne

W 2008 r. programami z zakresu profilaktyki i przeciwdziałania alkoholizmowi, narkomanii, przemocy i agresji objęto około 5.000 uczniów, 175 nauczycieli oraz 1.800 rodziców. W ramach programów profilaktycznych zaproszono młodzież szkół ponadgimnazjalnych do tarnowskiego teatru na spektakl Marka Hłaski pt. „Pętla”, który obejrzało 1200 osób.

Tarnów uczestniczył w wielu kampaniach profilaktycznych takich jak: „Wybierz nie bierz”, informującą o szkodliwych skutkach sięgania po środki uzależniające, alkohol, narkotyki, skierowaną do uczniów ponadgimnazjalnych, „Złaczce” – z zakresu przeciwdziałania oraz zapobiegania patologicznym zachowaniom wśród dzieci i młodzieży skierowaną do uczniów sześciu szkół licealnych oraz „Miesiąc Odpowiedzialnej Sprzedaży”. Na terenie naszego miasta odbyła się również kampania społeczna Trzeźwa Małopolska NO PROMIL – NO PROBLEM, skierowana głównie do młodych kierowców. Ponadto przeszkolono ok. 1500 kandydatów na kierowców w zakresie wpływu spożywania alkoholu na bezpieczeństwo w ruchu drogowym.

W dniach od 31 VII do 3 VIII 2008 r. w Tarnowie odbyło się pod patronatem Prezydenta Miasta Tarnowa 14. ogólnopolskie spotkanie małżeństw, które miały wesela bezalkoholowe. Warto zaznaczyć, że w minionych latach, spotkania te były organizowane m.in. w Warszawie, Olsztynie, Wrocławiu i Bydgoszczy.

Łączna kwota przeznaczona na edukację dzieci, młodzieży, wychowawców, pedagogów, rodziców oraz kandydatów na kierowców wynosi 76.900 zł.

15.5.4. Zakup i przekazanie Komendzie Miejskiej Policji w Tarnowie testów do detekcji narkotyków i alkoholu

Gmina Miasta Tarnowa zakupiła za kwotę 10.000 zł dla Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie 110 sztuk 6-panelowych testów Oratect Plus. Testy te umożliwiają wykrywanie

nielegalnych substancji w płynach jamy ustnej i przeznaczone są do jakościowej detekcji narkotyków i alkoholu.

15.6. Współpraca z organizacjami pozarządowymi w zakresie pomocy społecznej

W ramach współpracy z organizacjami pozarządowymi realizującymi zadania zlecone z zakresu pomocy społecznej i profilaktyki uzależnień dofinansowano z budżetu Gminy Miasta Tarnowa na łączną kwotę 426.984 zł:

- funkcjonowanie 11 świetlic środowiskowych, które objęły opieką ponad 450 dzieci i młodzieży z rodzin patologicznych, biednych i niewydolnych wychowawczo,
- funkcjonowanie telefonu zaufania,
- funkcjonowanie punktu konsultacyjno-diagnostycznego dla osób (głównie młodzieży) uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od narkotyków,
- działalność z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- prowadzenie łazienki i noclegowni dla bezdomnych,
- działalność Domu dla Bezdomnych Mężczyzn,
- zabawę świąteczno-noworoczną i paczki dla 100 dzieci,
- przewóz osób niepełnosprawnych intelektualnie na zajęcia terapeutyczne i spotkania integracyjne organizowane przez Środowiskowy Dom Samopomocy im. Św. Kingi w Tarnowie,
- przeprowadzenie kampanii przeciwdziałania oraz zapobiegania patologicznym zachowaniom wśród dzieci i młodzieży,
- dożywianie podopiecznych Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej.

W 2008 r. Gmina Miasta Tarnowa podpisała dwie umowy w zakresie finansowania z budżetu wojewody małopolskiego realizacji programów naprawczych w następujących jednostkach pomocy społecznej:

1. Dom Pomocy Społecznej dla Osób Przewlekle Somatycznie Chorych im. Św. Brata Alberta na kwotę 215.000 zł, z przeznaczeniem na remont dróg dojazdowych, alejek (w tym: poszerzenie nawierzchni, zapewnienie dojazdu ciężkich samochodów ratowniczych PSP, wymiana nawierzchni, wzmocnienie podbudowy) oraz remont oświetlenia zewnętrznego. Wartość zadania na 2008 r. wynosi 430.062 zł. Udział środków Gminy Miasta Tarnowa wyniósł 50% kosztów realizacji zadania tj. 215.000 zł.
2. Dom Dziecka Nr 2 na kwotę 89.664 zł z przeznaczeniem na przebudowę i adaptację części pomieszczeń w budynku Domu Dziecka Nr 2. Wartość zadania wynosi 589.663,03 zł. Zadanie realizowane jest w 2008 i 2009 r.:
 - w 2008 r. na łączną kwotę 199.664 zł, w tym 89.664 zł dotacji z budżetu państwa oraz 110.000 zł – środki Gminy Miasta Tarnowa,
 - w 2009 r. na łączną kwotę 400.000 zł.

Wykonanie wyżej wymienionych zadań ma zasadniczy wpływ na realizację programów naprawczych, zakładających dostosowanie placówek do standardów określonych przepisami prawa.

15.7. Dodatki mieszkaniowe i świadczenia rodzinne

15.7.1. Dodatki mieszkaniowe

Przyjęto ogółem 4.744 wniosków o przyznanie dodatku mieszkaniowego (w 2007 r. – 5.443 wnioski). 80 wniosków odebrano od osób niepełnosprawnych w miejscu ich zamieszkania.

Wydano 5.096 decyzji administracyjnych z zakresu dodatków mieszkaniowych. Dofinansowano wydatki mieszkaniowe 4.807 gospodarstw domowym na ogólną kwotę 4.790.436 zł. Większość potrzebujących mieszkańców Tarnowa (3.417 gospodarstw domowych) otrzymała dodatki mieszkaniowe w wysokości powyżej 100 zł miesięcznie. Największą grupą korzystającą z udzielonej pomocy są rodziny czteroosobowe, których jest 940 oraz gospodarstwa jedno- i dwuosobowe, które w większości tworzą emeryci, renciści oraz osoby niepełnosprawne korzystające również z pomocy MOPS (2.006 gospodarstw domowych). Zasadność przyznawanej pomocy sprawdzono w 115 przypadkach podczas wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez upoważnionych pracowników urzędu.

Tabela nr 27: Realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych w Tarnowie w latach 2007-2008

Lp	Typ zasobu	Kwota wypłaconego dodatku w 2007 r.	Liczba wypłat dodatków w 2007 r.	Kwota wypłaconego dodatku w 2008 r.	Liczba wypłat dodatków w 2008 r.
1.	Spółdzielcze	2.620.447	15.729	2.216.337	13.455
2.	Komunalne	1.672.493	10.060	1.507.138	8.764
4.	Wspólnoty	418.096	3.038	346.424	2.447
5.	Inne	741.535	4.401	720.537	4.132
	Ogółem:	5.452.571	33.228	4.790.436	28.798

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

15.7.2. Świadczenia rodzinne

W zakresie świadczeń rodzinnych obsługiwano wnioski przyjęte w okresie zasiłkowym 2007/2008 tj. dla około 10.000 świadczeniobiorców oraz przeprowadzono akcję przyjmowania nowych wniosków w miesiącach lipiec-sierpień 2008 r. na okres zasiłkowy 2008/2009. Dzięki wydzieleniu odrębnej sali operacyjnej, w celu przyjęć stron pragnących złożyć wnioski o świadczenia na nowy okres zasiłkowy oraz dobrej organizacji pracy urzędników, akcja przyjęć przebiegła sprawnie, bez kolejek i skarg mieszkańców; obsłużono w tym okresie około 7.500 wnioskodawców. Około 200 wniosków o zasiłek pielęgnacyjny odebrano od osób niepełnosprawnych w miejscu ich zamieszkania.

Tabela nr 28: Ilościowa skala przyjętych wniosków

Lp.	Liczba przyjętych wniosków narastająco od początku 2008 r.	na 31 VIII 2008 r. stary okres	na 31 XII 2008 r. nowy okres
1	zasiłki rodzinne	6.248	4.922
2	jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	951	375
3	zasiłki pielęgnacyjne	2.206	2.010
4	świadczenia pielęgnacyjne	199	176
5	zaliczka alimentacyjna	716	712
6	uzupełnienie wniosku	567	149
7	fundusz alimentacyjny	x	771
Łącznie przyjętych wniosków:		10.887	9.116*

* wnioski o nowe świadczenia są ciągle przyjmowane przeciętnie 50 szt. tygodniowo

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 29: Wyплаты świadczeń w podziale na poszczególne kategorie - 2008 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób	Liczba świadczeń	Średnio- miesięczna wyplata [zł]	Kwota [zł]
1.	świadczenia rodzinne + dodatki (suma)	16.090	175.107	1.513.858	18.166.298
A	zasiłki rodzinne	8.839	106.562	537.538	6.45.456
B	urodzenia dziecka	557	557	46.417	557.000
C	opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	378	4.536	147.323	1.767.877
D	samotnego wychowywania dziecka	461	5.36	80.883	970.590
E	kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	523	6.277	40.355	484.260
F	rozpoczęcia roku szkolnego	453	5.441	45.342	544.100
G	podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	46	464	2.460	29.520
H	wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	1.198	14.377	95.847	1.150.160
I	samotnego wychowywania dziecka i utraty prawa do zasiłku dla bezrobotnych na skutek upływu ustawowego okresu jego pobierania	0	3	78	933
J	jednorazowej zapomogi z tytułu urodzenia dziecka	1.069	1.069	89.083	1.069.000
K	zasiłki pielęgnacyjne	2.290	27.484	350.421	4.205.052
L	świadczenia pielęgnacyjne	158	1.899	65.856	790.272
Ł	Składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe	117	1.398	X	147.078
2	koszty obsługi od świadczeń rodzinnych	X	X	X	665.307
3	zaliczka alimentacyjna	1.265	15.174	153.699	1.844.384
4	koszty od zaliczki alimentacyjnej	X	X	X	55.332
5	zaliczki alimentacyjne zwrócone przez dłużników - ogółem	X	X	X	136.873
a.	z tego przekazane na dochody budżetu państwa	X	X	X	68.437
6	średnia kwota pomocy przyznana rodzinie	X	X	X	1.129

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

W październiku 2008 r. rozpoczęto realizację nowego zadania zleconego w oparciu o ustawę o pomocy osobom uprawnionym do alimentów tj. przyjmowanie wniosków i wypłatę świadczeń z nowo utworzonego funduszu alimentacyjnego. W okresie X-XII przyjęto 771 wniosków o przyznanie świadczenia, przyznano i rozpoczęto wypłaty dla 654 osób spełniających kryteria ustawowe. Obecnie zgodnie z ustawą jest prowadzone postępowanie w

stosunku do 975 dłużników, a czynności aktywizujące przeprowadzono w stosunku do 130 dłużników alimentacyjnych.

Tabela nr 30: Wyплаты świadczeń w 2008 r.

Lp.	Wyszczególnienie	Liczba osób	Liczba świadczeń	Średnio-miesięczna wypłata [zł]	kwota [zł]
1	Fundusz alimentacyjny	654	1.964	153.699	766.050
a	koszty od funduszu alimentacyjnego	X	X	X	22.982
b	Fundusz alimentacyjny zwrócony przez dłużników – ogółem	X	X	X	61.418
c	z tego przekazane na dochody budżetu państwa (w tym odsetki)	X	X	X	36.640
d	z tego przekazane na dochody budżetu Gminy	X	X	X	21.023

Źródło: Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa

Wszystkie wypłaty świadczeń rodzinnych, zaliczki alimentacyjnej, funduszu alimentacyjnego były finansowane ze środków budżetu państwa w formie dotacji i zamknęły się kwotą 21.570.307 zł.

16. EDUKACJA

16.1. Ogólna charakterystyka

Tarnowski system oświaty jest bardzo zróżnicowany i zawiera większość placówek, o których mówi ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty. Obejmuje placówki publiczne jak i niepubliczne, których liczba z roku na rok się zwiększa, wprowadza innowacje, modernizuje bazę. Daje możliwość znalezienia swojego miejsca uczniom zdolnym i słabszym, solidnie przygotowuje do podjęcia studiów wyższych, zabiega o wyrównanie szans edukacyjnych. Dzieciom i młodzieży wymagającym różnych form kształcenia specjalnego przedstawia szereg specjalistycznych propozycji, jak również pomaga ukończyć szkołę i zdobyć zawód uczniom ze środowisk zaniedbanych czy patologicznych.

Gmina Miasta Tarnowa jest organem prowadzącym dla 79 szkół i placówek oświatowych publicznych, w tym:

- przedszkoli	–	28
- szkół i zespołów szkół	–	44
- poradni	–	2
- Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego	–	1
- Bursy Międzyszkolnej	–	1
- Pałacu Młodzieży	–	1
- Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego	–	1
- Tarnowskiego Centrum Edukacji	–	1

Tabela nr 31: Liczba szkół i placówek oświatowych w Tarnowie w latach 2007 - 2008

Wyszczególnienie	2007 r.	2008 r.
Szkoły i placówki oświatowe - ogółem	80	79

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

W Tarnowie funkcjonuje także 57 szkół i placówek niepublicznych, w tym:

- przedszkoli	–	8
- szkół podstawowych	–	3
- gimnazjów	–	4
- liceów ogólnokształcących dla młodzieży	–	1
- technikum dla młodzieży (nowe)	–	1
- zasadniczych szkół zawodowych dla młodzieży	–	2
- liceów ogólnokształcących dla dorosłych	–	9
- uzupełniających liceów ogólnokształcących	–	1
- niepubliczne technikum dla dorosłych (nowe)	–	1
- szkół policealnych	–	25 (spadek o 2)
- burs dla młodzieży	–	2

Ogółem w tarnowskich szkołach publicznych kształciło się w 2008 r. 23.498 uczniów czyli o 1263 mniej, niż w roku ubiegłym. Spadek dotyczy wszystkich typów szkół. Zmniejszająca się od kilku lat liczba uczniów związana jest głównie z niżem demograficznym. Zjawisko to będzie miało przez najbliższe lata tendencję rosnącą, zwłaszcza w szkołach ponadgimnazjalnych.

Liczba uczniów wg typów jednostek oświatowych kształtowała się następująco:

- szkoły ponadgimnazjalne	12.864
- gimnazja	3.947
- szkoły podstawowe	6.412
- przedszkola	3.266

W szkołach niepublicznych w 2008 r. kształciło się 4.514 uczniów (znaczny wzrost).

Obowiązek rocznego przygotowania przedszkolnego realizowało 976 dzieci 6-letnich w 28 przedszkolach publicznych, 290 dzieci w pięciu przedszkolach niepublicznych, dwóch szkołach społecznych oraz jednym przedszkolu specjalnym.

16.2. Oferta edukacyjna Tarnowa

W 2008 r. dalszym zmianom podlegał kształt sieci szkół na terenie miasta. Po konsultacjach społecznych zostały dokonane następujące likwidacje lub przekształcenia szkół:

- 1) przekształcenie Uzupełniającego Liceum Ogólnokształcącego Specjalnego dla Niesłyszących i Słabo Słyszących w Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Uzupełniające Liceum Ogólnokształcące Specjalne w SOSW,
- 2) likwidacja internatu w Zespole Szkół Plastycznych,
- 3) zakończenie likwidacji Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Samochodowych z dniem 31 VIII 2008 r.; budynek po zespole zwrócono Zgromadzeniu Najświętszego Serca Jezusa Sacré-Coeur w Tarnowie, a salę gimnastyczną przekazano Zespołowi Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie,
- 4) wyprowadzenie Zespołu Szkół Medycznych z budynku przy ul. Siennej, który został zwrócony właścicielowi tzn. Gminie Wyznaniowej Żydowskiej. Obecnie nauka odbywa się w dwóch obiektach przy ul. Warzywnej i Szewskiej,
- 5) utworzenie XIX Liceum Ogólnokształcącego w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 4,

- 6) rozpoczęto procedurę uspołecznienia Szkoły Podstawowej Nr 7,
- 7) likwidacja kształcenia w zakresie praktycznej nauki zawodu w Zespole Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 2 w Tarnowie (przeniesione do Tarnowskiego Centrum Kształcenia Praktycznego i Zespołu Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1 w Tarnowie).

Gmina Miasta Tarnowa podjęła czynności w zakresie utworzenia w Tarnowie Katedry Zamiejscowego Wydziału Wzornictwa Przemysłowego Akademii Sztuk Pięknych z siedzibą w Warszawie (efekt listu intencyjnego podpisanego 10 VIII 2007 r. z Akademią Sztuk Pięknych w Warszawie).

W 2008 r. po raz szósty Wydział Edukacji wydał drukiem Informator „Oferta Edukacyjna tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych w roku szkolnym 2008/2009” skierowany do gimnazjalistów z Tarnowa i powiatów ościennych, a po raz drugi Informator „Oferta Edukacyjna tarnowskich szkół gimnazjalnych w roku szkolnym 2008/2009”. Wersję elektroniczną obu udostępniono na stronie internetowej miasta i portalu edukacyjnym EduNet.

Odbyły się V Miejskie Targi Edukacyjne zorganizowane przez Wydział Edukacji przy współpracy z Centrum Edukacji i Pracy Młodzieży Ochotniczych Hufców Pracy oraz Centrum Kształcenia i Wychowania Ochotniczych Hufców Pracy w Tarnowie, na których zaprezentowano szeroką ofertę tarnowskich szkół ponadgimnazjalnych. Nowością były I Tarnowskie Spotkania Gimnazjalistów w Zespole Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 2, podczas których szkoły zawodowe prowadzone przez Gminę Miasta Tarnowa przedstawiły w atrakcyjnej formie swój dorobek oraz ofertę kształcenia dla uczniów klas trzecich gimnazjów. Tegoroczną nowością było utworzenie klas „mundurowych” – policyjnej, strażackiej (obok funkcjonującej od kilku lat wojskowej) w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 3 oraz policyjnych w Zespole Szkół Budowlanych oraz Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych. Do szkół ponadgimnazjalnych Tarnowa przyjęto ok. 65% uczniów – mieszkańców gmin i powiatów ościennych. Oferta szkół oparta o nowoczesne formy promocji z roku na rok bardziej uwzględnia preferencje młodzieży i jej rodziców oraz zmiany w edukacji i na rynku pracy.

Po raz czwarty przeprowadzono elektroniczny nabór do szkół ponadgimnazjalnych na rok szkolny 2008/2009, natomiast po raz pierwszy odbyła się rekrutacja elektroniczna do gimnazjów (Firma Vulcan).

W minionym roku szkolnym arkusze organizacyjne szkół i placówek oświatowych sporządzano wg programu współfinansowanego ze środków europejskich pn. „System Wspomagania Zarządzania Edukacją w Tarnowie – EduNet”, od 1 września 2008 r. dołączyły doń przedszkola. W procesie wdrażania programu niwelowano występujące niezgodności, współpracując na tym polu z firmą Vulcan. Na przełomie roku 2008/2009 w kilkunastu tarnowskich szkołach wystartowała „e-wywiadówka” będąca składową EduNet. Jest ona aplikacją pozwalającą na szybkie przekazywanie informacji o ocenach i frekwencji z wykorzystaniem Internetu pomiędzy wychowawcami, nauczycielami, dyrektorami szkół, rodzicami, uczniami. Z powodzeniem funkcjonuje portal edukacyjny pozwalający m.in. na publikację informacji dotyczących oświaty, rozwija swój zakres podstrona „Wychowanie w Tarnowie”. Rozpoczęła działanie aplikacja Droga Edukacyjna Ucznia (DEU) pozwalająca m. in. na kontrolę realizacji obowiązku szkolnego i nauki, ale wymaga ona jeszcze udoskonalenia, by mogła być w pełni przydatna w tej dziedzinie. W grudniu zebrano pisemne uwagi szkół dotyczące problemów z realizacją obowiązku szkolnego/nauki.

System EduNet wdrażany przez Gminę Miasta Tarnowa jest pierwszym tego rodzaju w Polsce. Znalazł się wśród 60 najlepszych projektów społeczeństwa informacyjnego wytypowanych w ramach projektu IANIS.

Tarnowskie szkoły realizują szereg innowacji edukacyjnych, w tym finansowanych ze środków gminy. W roku szkolnym 2007/2008 innowacje edukacyjne realizowane były w 11 szkołach w liczbie 142 godzin, ich wartość – 4 952 zł.

Gmina Miasta Tarnowa wspomaga szkoły w uczestnictwie w międzynarodowych programach edukacyjnych, wymianie młodzieży i nauczycieli. 7 szkół i placówek oświatowych aplikowało do unijnych programów pozyskując środki zewnętrzne: program Socrates-Comenius, Polsko-Niemiecka Współpraca Młodzieży, Leonardo da Vinci; PFRON na realizację zadań m.in.: Polacy i Niemcy – razem w Europie; Podnośmy swoje kwalifikacje, by lepiej kształcić na rynek globalny; Imigracja, przeszłość, terażniejszość, w kierunku większej integracji; Wspólne drogi młodzieży polsko-niemieckiej; Sport bez granic; Dozwolone do 21 i Likwidacja barier w placówkach edukacyjnych w zakresie umożliwiającym osobom niepełnosprawnym poruszanie się. Wartość uzyskanych funduszy w 2008 r. wyniosła 72 656,53 zł.

Do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Krakowie złożono projekty w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki (POKL) przygotowane wspólnie przez Wydział Edukacji i Wydział Strategii oraz dyrektorów i nauczycieli tarnowskich przedszkoli, szkół, a także placówek oświatowych. Są to np.: „Szkoła wychowawców” (działanie 9.4 POKL), „Doradztwo metodyczne – podwyższenie kwalifikacji nauczycieli przedmiotów zawodowych w Tarnowie” (działanie 9.4 POKL), „Wsparcie uczniów szkół zawodowych w Tarnowie – system dodatkowych zajęć” (działanie 9.2 POKL), „Równym krokiem w przyszłość” (działanie 9.1 POKL), „Międzyprzedszkolny projekt – Maluchy na start” (działanie 9.1 POKL), „Otwarte drzwi” (działanie 9.1 POKL), „Szkolny Ośrodek Kariery – Szansa na sukces SZOK” (działanie 9.1 POKL), „Biuro karier bez barier” (działanie 9.1 POKL) i „Wspieranie rozwoju kwalifikacji zawodowych i doradztwo dla przedsiębiorstw” (działanie 8.1 POKL) oraz „Klucz do sukcesu – nowe kwalifikacje zawodowe” (działanie 8.1 POKL). Obecnie realizowane są trzy z w/w programów: „Równym krokiem w przyszłość” (w 2008 r. wydano 748.082,83 zł.), „Szkolny Ośrodek Kariery – Szansa na sukces SZOK” (w 2008 r. wydano 55.039,05 zł.) oraz „Klucz do sukcesu – nowe kwalifikacje zawodowe”.

16.3. Pomoc materialna dla uczniów, stypendia i wyróżnienia

Od maja do października prowadzono Rządowy program pomocy uczniom w 2008 r. Dofinansowanie zakupu podręczników dla dzieci rozpoczynających roczne przygotowanie przedszkolne lub naukę w klasach I – III szkoły podstawowej i klasach I – III ogólnokształcącej szkoły muzycznej I stopnia oraz dofinansowanie zakupu jednolitego stroju dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów. Dofinansowanie do podręczników, w wysokości 53.634,68 zł, przyznano 406 uczniom.

W roku szkolnym 2008/2009 (listopad/grudzień) przyznano 291 stypendiów dla uczniów klas II, III, IV szkół ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Tarnowa, w ramach projektu Stypendia dla najzdolniejszych realizowanego przez województwo małopolskie (ZPORR Priorytet II, działanie 2.2) Wyrównywanie szans edukacyjnych poprzez programy stypendialne. Stypendium współfinansowane jest ze środków Unii Europejskiej z Europejskiego Funduszu Społecznego oraz budżetu państwa.

W 2008 r. przyznane zostały również stypendia Prezydenta Miasta Tarnowa za szczególne osiągnięcia w nauce, sporcie i działalności społecznej. 84 uczniów tarnowskich szkół podstawowych, gimnazjalnych, ponadgimnazjalnych, policealnych i pomaturalnych,

dla których miasto Tarnów jest organem prowadzącym, otrzymało stypendia o łącznej wartości 168.000 zł.

Po raz ostatni była również realizowana wypłata stypendiów dla uczniów pochodzących z rodzin byłych pracowników państwowych przedsiębiorstw gospodarki rolnej, uczących się w tarnowskich szkołach ponadgimnazjalnych. Wartość wypłaconych stypendiów w 2008 r. wyniosła 1.600 zł.

Samorząd miejski, w myśl ustawy o systemie oświaty, przyznaje szkolne stypendia socjalne, do których uprawnieni są uczniowie będący w trudnej sytuacji materialnej. Wysokość stypendium zależna jest od kryterium dochodowego na członka rodziny i określona jest w regulaminie udzielania pomocy materialnej o charakterze socjalnym uchwalonym przez Radę Miejską w Tarnowie. W roku 2008 przyznano szkolne stypendia socjalne razem z zasiłkami w dwóch okresach:

- styczeń-czerwiec 607.616,00 zł dla 1.496 uczniów,
- wrzesień-grudzień 314.808,00 zł dla 1.184 uczniów,

w tym wypłacono 67 uczniom jednorazowy zasiłek szkolny, który na podstawie ustawy o systemie oświaty może być przyznany uczniowi znajdującemu się przejściowo w trudnej sytuacji materialnej z powodu zdarzenia losowego (kwota 20.100 zł.). Dotacja otrzymana z Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego wynosiła 745.191 zł. Gmina Miasta Tarnowa z własnych środków wydatkowała na powyższy cel kwotę 135.131 zł.

Jako zadanie wynikające z art. 17 ustawy o systemie oświaty realizowany jest dowóz dzieci do szkoły tam, gdzie odległości w ramach obwodów są większe niż wymagają przepisy (refundacja biletów komunikacji MPK 29 uczniom z Gimnazjum Nr 11, odległość przekracza 4 km). Ponadto dowozi się 59 dzieci niepełnosprawnych, a 5 rodziców korzysta ze zwrotu kosztów dowozu dziecka do szkoły.

16.4. Szkolnictwo specjalne

Urząd nadzorował pracę 53 oddziałów integracyjnych, do których uczęszczało 240 dzieci niepełnosprawnych na podstawie orzeczeń do kształcenia specjalnego wydanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną. Oddziały te funkcjonują w 4 przedszkolach, 4 szkołach podstawowych, 3 gimnazjach oraz w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych. W Gimnazjum Nr 4 są 2 klasy terapeutyczne, obejmujące uczniów z zaburzeniami zachowania, w Gimnazjum Nr 7 – 1 klasa wyrównawcza. W 2008 r. wydano 67 skierowań do oddziałów integracyjnych (rozpatrywano 85 spraw) i 138 skierowań do nauczania indywidualnego. 1.09.2008 r. w Przedszkolu Publicznym Nr 18 przy ul. Westerplatte powołano zespół wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka. Wydano 37 skierowań do wczesnego wspomaganie rozwoju dziecka w przedszkolu.

Kierowano również dzieci niepełnosprawne do Specjalnego Ośrodka Szkolno-Wychowawczego, do którego uczęszczało łącznie 367 uczniów; w internacie mieszkało 157 wychowanków ośrodka. W roku 2008 na podstawie orzeczeń poradni (lub postanowień sądu) wydano 73 skierowania do SOSW oraz 25 skierowań do zajęć rewalidacyjno-wychowawczych i 10 do nauczania indywidualnego.

Rozpatrywano 41 spraw nieletnich, którym Sąd Rejonowy Wydział III Rodzinny i Nieletnich w Tarnowie orzekł resocjalizację, współpracując w tym zakresie z wieloma instytucjami w mieście oraz Centrum Metodycznym Pomocy Psychologiczno-Pedagogicznej w Warszawie (wskazania ośrodków). Wydano 24 skierowania do Młodzieżowych Ośrodków Wychowawczych i 1 do Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Polsce.

Opracowana w ubiegłym roku, przy szerokiej konsultacji społecznej, instrukcja w sprawie zasad naboru dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych do szkół i placówek na terenie miasta Tarnowa w roku szkolnym 2007/2008 służyła przy organizacji nowego roku szkolnego. Dokonano aktualizacji systemowych działań miasta w zakresie kształcenia specjalnego. Przeprowadzono uzgodnienia do opracowywania „Zasad naboru dzieci i młodzieży o specjalnych potrzebach edukacyjnych do szkół i placówek na terenie miasta Tarnowa – kompendium dla nauczyciela i rodziców”, które zostaną zamieszczone na podstronie „Wychowanie w Tarnowie”.

16.5. Kadry i administracja

Na terenie miasta Tarnowa zatrudnionych jest 2641 nauczycieli (spadek w stosunku do roku ubiegłego), których status zawodowy przedstawia się następująco:

- nauczyciele stażyści	–	113
- nauczyciele kontraktowi	–	502
- nauczyciele mianowani	–	645
- nauczyciele dyplomowani	–	1.381

Największy spadek zatrudnienia wystąpił w gimnazjach i szkołach podstawowych.

Do Wydziału Edukacji zgłosiło się w ciągu ostatniego roku ok. 730 nauczycieli poszukujących pracy. Osoby te zarejestrowały się w systemie EduNet w programie pozwalającym dyrektorom szkół i placówek oświatowych na samodzielne wyszukiwanie ofert opublikowanych na stronach portalu. Dzięki tej aplikacji kilkadziesiąt osób znalazło zatrudnienie.

W 2008 r. przeprowadzono 6 egzaminów dla nauczycieli ubiegających się o awans zawodowy na stopień nauczyciela mianowanego i wydano tyle samo decyzji administracyjnych – aktów nadania tego stopnia. Zorganizowano 17 konkursów na stanowiska dyrektorów szkół i placówek, koordynowano uzupełnienia i dopełnienia etatów 60 nauczycieli. Opracowano regulamin wynagradzania nauczycieli oraz zasady pomocy zdrowotnej dla nauczycieli w tym rodzaj, warunki i sposób przyznawania świadczenia. Wskazano do naliczania odpisu na zakładowy fundusz świadczeń socjalnych szkoły miasta Tarnowa dla nauczycieli emerytów likwidowanego Zespołu Szkół Agrotechnicznych i Samochodowych.

Przygotowano 28 projektów uchwał Rady Miejskiej dotyczących nadzorowanych jednostek, większość w zakresie przekształcenia i powstawania szkół i placówek oświatowych, wydania zgody na zawarcie porozumień, stypendiów, nagród i regulaminów. Opracowano 18 projektów zarządzeń Prezydenta Miasta Tarnowa, głównie w sprawie powoływania komisji egzaminacyjnych na stopień zawodowy nauczyciela mianowanego oraz komisji konkursowych na stanowisko dyrektora; ponadto powołania komisji, której zadaniem było przekazanie Gminie Wyznaniowej Żydowskiej w Krakowie nieruchomości najmowanych dla potrzeb Zespołu Szkół Medycznych.

Prowadzono kontrole w nadzorowanych placówkach, dokonano cząstkowych ocen pracy dyrektorów szkół i placówek, przygotowano wnioski do nagród prezydenta, kuratora oświaty oraz odznaczeń dla kadry kierowniczej.

Wydział Edukacji nadzorował i prowadził również sprawy związane z dofinansowaniem pracodawcom kosztów kształcenia zawodowego młodocianych pracowników. W 2008 r. rozpatrzono 38 wniosków, wydano 37 decyzji pozytywnych, jeden wniosek nie został rozpatrzony, gdyż wnioskodawca nie uzupełnił braków dokumentacji.

Zorganizowano wiele spotkań z dyrektorami szkół i placówek (organizacja nowego roku szkolnego, sprawy finansowe, kadrowe, wyniki rekrutacji do szkół oraz egzaminów, szkoleń dot. programu EduNet, zmian w przepisach oświatowych itp.), a także miejską uroczystość z okazji Dnia Edukacji Narodowej. Pracownicy Wydziału Edukacji uczestniczyli w jubileuszach: 150-lecia istnienia Szkoły Podstawowej Nr 9, 110-lecia nadania imienia Szkole Podstawowej Nr 1, 100-lecia szkoły niepublicznej w Gumniskach, 15-lecia nadania imienia Zespołowi Specjalnych Szkół Przyszpitalnych, 10-lecia nadania imienia Szkole Podstawowej Nr 10, a także 20-lecia Przedszkola Nr 31 w Tarnowie.

Nadano imiona: Armii Krajowej – XVI Liceum Ogólnokształcącemu w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 3 oraz Tadeusza Tertila – Technikum nr 4 w Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych.

Po raz pierwszy w Mościckim Centrum Kultury odbyło się miejskie zakończenie roku szkolnego 2007/2008. Jego organizatorem był Wydział Edukacji oraz Zespół Szkół Muzycznych i również po raz pierwszy, w 678. rocznicę nadania praw miejskich (7 marca) świętowano „Słodkie urodziny miasta”. Uroczystość zgromadziła przede wszystkim dzieci przedszkolne.

W zarządzaniu kadrami i finansami tarnowskich placówek oświatowych pomaga System Wspomagania Zarządzania Edunet. System ten (ewenement na skalę krajową) wspiera i usprawnia zarządzanie edukacją. Zrealizowany został w ramach Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego (ZPORR) projekt „System Wspomagania Zarządzania Edunet”, którego beneficjentem był Urząd Miasta Tarnowa.

Projekt składa się z wielu elementów, a mianowicie: infrastruktury teleinformatycznej (serwery, komputery dla UMT, wyposażenie Telecentrów: komputery meble inne urządzenia peryferyjne) oraz oprogramowania (systemy informatyczne) takie, jak:

- Portal Edukacyjny,
- Moduł Administracyjny,
- System Planowania i Analiz i Arkusz Organizacyjny,
- Droga Edukacyjna Ucznia,
- E- wywiadówka,
- Nabór,
- Forum,
- Ankietowanie,
- Cyfrowy Urząd,
- Elektroniczne Środowisko Przepływu Pracy (EŚPP) - wersja okienkowa i webowa,
- Centrum Autoryzacji,
- System Bezpieczeństwa,
- Telecentra.

Wszystkie systemy informatyczne działające w ramach Edunet zostały na środowisku testowym sprawdzone i przeszły pozytywnie testy akceptacyjne.

Produkcyjnie wdrożono wszystkie moduły z wyjątkiem webowej wersji EŚPP.

- 1) Portal Edukacyjny wdrożono w pełnym zakresie. Powstał portal miejski, który jest na bieżąco uzupełniany w treści. Powstały również portale szkół i przedszkoli.
- 2) Moduł Administracyjny jest narzędziem do zarządzania użytkownikami Edunet z poziomu globalnego i poziomów lokalnych. Aktualnie w systemie są: 182 organizacje,

3.923 logujących się użytkowników, 96 administratorów lokalnych, 88 dyrektorów jednostek, 1741 uczniów, 743 rodziców, 343 nauczycieli, 134 wychowawców. Liczby te stale rosną. Moduł Administracyjny jest obsługiwany zarówno przez administratorów lokalnych, jak i globalnych oraz wychowawców. Aplikacja jest w pełni wdrożona i działa sprawnie.

- 3) System Planowania i Analiz i Arkusz Organizacyjny zostały w pełni wdrożone we wszystkich szkołach i przedszkolach Gminy Miasta Tarnowa. Szkoły dokonują planowania organizacji i zmian organizacji z wykorzystaniem elektronicznego arkusza organizacyjnego.

System Planowania i Analiz został również w pełni wdrożony. Jednostki planują wydatki budżetowe z wykorzystaniem systemu. System pozwala na zbiorcze zaplanowanie wydatków budżetowych miasta Tarnowa, na monitorowanie wykonania planów finansowych, na analizowanie danych oświatowych arkusza organizacyjnego, danych SIO, danych planów finansowych. Moduł System Planowania i Analiz jest wdrożony w pełni.

- 4) Moduł Droga Edukacyjna Ucznia – dzięki tej aplikacji powstały elektroniczne księgi uczniów szkół Tarnowa oraz księgi dzieci i młodzieży szkół z obwodami szkolnymi. Powstała również księga uczniów Tarnowa. Aplikacja działa poprawnie pozwalając na kontrolę obowiązku nauki i obowiązku szkolnego.
- 5) E –wywiadówka jest aktualnie wdrażana. Z aplikacji tej korzysta wiele tarnowskich szkół. W roku 2009 planowane jest wdrożenie e-wywiadówki w kolejnych, docelowo ma działać we wszystkich szkołach.
- 6) Moduł Elektroniczny Nabór został wdrożony w pełni w gimnazjach i w szkołach ponadgimnazjalnych. Jego działanie sprawdziło się, ułatwiając zapisywanie uczniów do tych szkół. Aplikacja ta pozwoliła również na analizę jakościową i statystyczną dokonanego naboru, umożliwiła również analizę drogi edukacyjnej uczniów tarnowskich szkół.
- 7) Moduł Forum został w pełni wdrożony i jest dostępny dla zalogowanych użytkowników.
- 8) Moduł Ankietowanie został w pełni udostępniony.
- 9) Cyfrowy Urząd jest aplikacją, która została odebrana przez UMT od firmy Comarch w sierpniu 2008 r. Moduł ten przeszedł testy akceptacyjne.
- 10) Elektroniczne Środowisko Przepływu Pracy (EŚPP) jest aplikacją aktualnie wdrażaną w Urzędzie Miasta Tarnowa – zostało omówione w dalszej części niniejszego opracowania, poświęconej administracji.
- 11) Centrum Autoryzacji jest aplikacją pozwalającą na wdrożenie w UMT podpisu elektronicznego niekwalifikowanego. W trakcie prac wdrożeniowych EŚPP sukcesywnie wydawany będzie urzędnikom działającym w systemie niekwalifikowany podpis elektroniczny akceptowany w korespondencji wewnętrznej w UMT. Podpisem tym sygnowane będą elektroniczne dokumenty wytwarzane wewnątrz UMT, np. projekty zarządzeń, umów, uchwał, pisma wewnętrzne itp.
- 12) System jest chroniony przed niepożądanym dostępem wieloma zabezpieczeniami tworzącymi system bezpieczeństwa. W dotychczasowej pracy systemu nie odnotowano problemów związanych z naruszeniem zasad ochrony danych zawartych w bazach danych systemu.

13) Od 13 grudnia 2008 r. w filiach Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnowie funkcjonują telecentra. W telecentrach oferowane są usługi o charakterze publicznym dostosowane do potrzeb społeczności lokalnych przy wykorzystaniu nowoczesnych technologii informatycznych. Telecentra działają sprawnie i służą olbrzymiej rzeszy mieszkańców Tarnowa. Spełniają znakomicie rolę publicznych punktów dostępu do internetu.

16.6. Edukacja, wychowanie i profilaktyka zagrożeń, opieka i bezpieczeństwo, programy edukacyjno-wychowawcze

W mieście podejmowane są systemowe działania z zakresu wychowania i profilaktyki zagrożeń dzieci i młodzieży. Wydział Edukacji współpracuje przede wszystkim z koordynatorem działań w tym zakresie – Specjalistyczną Poradnią Profilaktyczno-Terapeutyczną, a także Poradnią Psychologiczno-Pedagogiczną i wszystkimi instytucjami w mieście, którym problematyka ta jest bliska. W 2008 r. pogłębiano współpracę na płaszczyznach: Oświata, Zdrowie, Kultura, Kościół, Instytucje Prawa.

Dokonano „Analizy problemów wychowawczych w gimnazjach Tarnowa”, przygotowano informację „Praca z uczniem mającym trudności dydaktyczne i wychowawcze” oraz procedurę postępowania dla nauczycieli i rodziców w przypadku podejrzenia o bulimie i anoreksję. Ponadto opracowano:

- sprawozdanie z monitoringu działań z zakresu edukacji na rzecz osób niepełnosprawnych w 2007 r. w ramach „Programu działań na rzecz Osób Niepełnosprawnych w Mieście Tarnowie na lata 2007-2010 – Monitorowanie programu”;
- uwagi i informacje do raportu „Nauka i praca osób z niepełnosprawnością intelektualną”;
- informację dot. monitorowania realizacji „Programu Działań na Rzecz Pomocy Dziecku i Rodzinie dla Miasta Tarnowa na lata 2008-2013” wraz z „Zestawieniem projektów Gminy Miasta Tarnowa w zakresie Edukacji aplikowanych na środki zewnętrzne (2008 i 2009)”.

Zorganizowano 8 konferencji miejskich:

- 1) Bulimia i anoreksja psychiczna wśród młodzieży (7 I 2008 r., organizator: Gimnazjum Nr 2, poseł Urszula Augustyn) z udziałem Macieja Pileckiego – specjalisty psychiatrii ogólnej i rozwojowej Kliniki Psychiatrii Dzieci i Młodzieży UJ CM w Krakowie;
- 2) uroczysta prezentacja Systemu Wspomagania i Zarządzania Edukacją EduNet z udziałem minister edukacji Katarzyny Hall (17 I 2008 r., organizator: UMT oraz firma Comarch S.A.) połączona z rozstrzygnięciem konkursu EduNet;
- 3) konferencja poświęcona Programowi Operacyjnemu Kapitał Ludzki dla sektora edukacji;
- 4) konferencje dotyczące kształcenia specjalnego:
 - XII Zobaczyć ucznia za diagnozą niepełnosprawności (27 V 2008 r., organizator: Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna);
 - XIII Doświadczenia placówek kształcenia specjalnego w edukacji dzieci niepełnosprawnych (3 XII 2008 r., organizatorzy: Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy, Zespół Szkół dla Niesłyszących i Słabo Słyszących, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna);
- 5) konferencja przeznaczona na doskonalenie działań wychowawczych w relacji z dziećmi: Szkoła dla Rodziców i Wychowawców drogą budowania relacji w duchu dialogu

(8 X 2008 r., organizatorzy: Specjalistyczna Poradnia Profilaktyczno-Terapeutyczna, Fundacja SZKOŁA DIALOGU, UMT);

6) konferencje poświęcone wdrożeniu nowych technologii:

- Edukacja interaktywna, a efektywność procesu uczenia się ucznia, (10 XII 2008 r., organizatorzy: Urząd Miasta Tarnowa, firma Transfer Learning oraz Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli) – przedstawienie idei „edukacji interaktywnej”, zastosowanie „multitablic” w dydaktyce szkolnej;
- Platforma edukacyjna FRONTER (17 XII 2008 r., organizatorzy: UMT oraz Vulcan sp. z o. o. Oddział Kraków) – przybliżenie idei nauczania na odległość (e-learning).

Gmina Miasta Tarnowa wspólnie z Ogólnopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli Historii przy Stowarzyszeniu Oświatowców Polskich w Toruniu zorganizowała dla nauczycieli historii i wiedzy o społeczeństwie bezpłatne warsztaty metodyczne w Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych, natomiast razem z Małopolskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie seminarium niemiecko-francuskie – Perspektywy dla europejskiego nauczania historii.

Wspólnie ze Stowarzyszeniem Oświatowców Polskich Oddział w Tarnowie, Centrum Doskonalenia Nauczycieli Geografii przy SOP w Toruniu oraz Zespołem Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Tarnowie, Wydział Edukacji zorganizował VIII Piknik Geograficzny, Egzamin Gimnazjalny z części przyrodniczej – Geografia dla nauczycieli i uczniów gimnazjów. Przeprowadzono warsztaty metodyczne dla nauczycieli, a uczniowie wzięli udział w turnieju topograficzno-geograficznym.

Urząd Miasta Tarnowa był również współorganizatorem zawodów okręgowych XXXIV Olimpiady Geograficznej i Nautologicznej, w której uczestniczyło 114 uczniów szkół średnich Małopolski i Podkarpacia.

W ramach systemowych działań, mających na celu wychowanie i profilaktykę zagrożeń, dokonano szerokiej i szczegółowej analizy zjawiska czasu wolny dzieci i młodzieży. Zagadnienie to będzie corocznie monitorowane. Opracowano w formie prezentacji „Działania Urzędu Miasta wspierające organizację wolnego czasu dzieci i młodzieży w Tarnowie – stan aktualny oraz plany i projekty na 2008 r.” wraz z informacją „Formy i rodzaje zajęć pozalekcyjnych w szkołach oraz ich wpływ na rozwój zainteresowań dzieci i młodzieży”. Dąży się do szerszego udziału młodych w różnorodnych wartościowych propozycjach pozalekcyjnych i pozaszkolnych, w tym na osiedlach mieszkaniowych (Pałac Młodzieży). Wydział Edukacji współrealizował projekt Centrum Animacji Społecznej HORYZONTY pod nazwą „Kolorowe podwórka”. W ramach projektu przeprowadzono w okresie wakacyjnym cykl zajęć edukacyjnych na 50 osiedlach miasta Tarnowa. Dzięki dotacji otrzymanej z Gminy Miasta Tarnowa Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA zrealizowało projekt „Wiosenny Tarnów z KANA” polegający na organizacji modelu weekendowej (piątek – niedziela) edukacji lokalnej dla dzieci i młodzieży tarnowskiej w okresie 17 IV – 29 VI 2008 r. (koszt 11 226 zł) oraz „weekendowe kolonie dla dzieci” w okresie 23 VI – 18 VII 2008 r. (koszt 10 000 zł). Natomiast Stowarzyszenie ZAMEK TARNOWSKI oraz XVI Liceum Ogólnokształcące – drugą edycję programu edukacyjnego „Zamkomania”. Towarzystwo Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich oddział w Tarnowie prowadziło wypoczynek kolonijny w Polsce dla dzieci ze Lwowa w terminie 21 VI – 5 VII 2008 r. (koszt 20 000 zł).

W 2008 r. realizowano następujące priorytety wychowawcze:

1. Wspomaganie rodziny przez szkołę i Kościół

W ślad za podjętym w 2007 r. przez Prezydenta Miasta Tarnowa zacieśnieniem współpracy z Kościołem w dziedzinie wychowania młodego pokolenia 2 IV 2008 r. odbyło się kolejne spotkanie z przedstawicielami rad rodziców gimnazjów, określające wzajemne oczekiwania i trudności we współdziałaniu rodziny i instytucji w wychowaniu dzieci – zachęcano rodziców do większego włączania się w sprawy wychowawcze na terenie szkół (opracowanie i przekazanie radom rodziców szkół podstawowych i gimnazjów materiałów z tego spotkania i poprzedniego, które odbyło się w ubiegłym roku wraz z opinią instytucji kościelnych – Kuria Diecezjalna). Organizowanych jest wiele wspólnych przedsięwzięć, wzmacniana jest współpraca z Rodziną Szkół Świętych i Błogosławionych w Diecezji Tarnowskiej, Rodziną Szkół Jana Pawła II, rozwijane są inicjatywy społeczne (małopolski projekt „Mieć wyobraźnię miłosierdzia”, Szkolne Koła CARITAS i inne).

2. Wzmocnienie postaw patriotycznych

Koordinacja wielomiesięcznych działań miejskich dot. Roku Brandstaettera – odsłonięcie pomnika, uroczystość w Tarnowskim Teatrze im. Ludwika Solskiego, sesja popularno-naukowa w Sali Lustrzanej we współpracy z Wydziałem Teologicznym PAT w Krakowie sekcja w Tarnowie (9 – 10 VI 2008 r.), happening Gimnazjum Nr 11 „Tolerancja” przy pomniku Brandstaettera (28 IX 2008 r.).

Roczne przygotowanie i aktywne uczestnictwo w ogólnopolskich obchodach 90-lecia odzyskania niepodległości przez Polskę w Tarnowie (30 X 2008 r.) – pierwszym mieście, które opowiedziało się za rodzimą władzą (liczne imprezy, uroczystości, koncert na Rynku, uroczysta sesja Rady Miejskiej w Tarnowie, msze św.)

Koordinacja miejskiego projektu „Patron mojej szkoły patriotą – portret życiem pisany” cz. II, przygotowanie wytycznych do opracowania 47 broszur o patronach szkół i 45 prezentacji do wydania zbiorczej płyty o działaniach szkół na rzecz poznania i promocji patronów w środowisku; zorganizowanie 2 spotkań z nauczycielami – autorami broszur i prezentacji (27 i 28 X 2008 r.), wybór Zespołu Koordynacyjnego i dwóch Zespołów Redakcyjnych, współpraca z Firmą ZETO.

W 2008 r. obchodziliśmy „Rok Eugeniusza Kwiatkowskiego”. Inauguracja odbyła się w Szkole Podstawowej Nr 17 noszącej jego imię. Zorganizowano wspólnie z Wydziałem Kultury konkurs „Pocztówka do Niepodległości” (listopad 2008 r.), konkurs wiedzy o Eugeniuszu Kwiatkowskim (grudzień 2008 r.) oraz pierwszą edycję „Olimpiady EuGeniuszy” – olimpiady wynalazczości dla uzdolnionej młodzieży z gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych (grudzień 2008 r.).

3. Wychowanie dla kultury

Powielenie i ponowne przekazanie materiałów zawierających potrzeby kulturalne dzieci i młodzieży od przedszkola do matury w zakresie organizacji wolnego czasu odpowiednim instytucjom w mieście do realizacji (materiały opracowali nauczyciele – przedstawiciele wszystkich poziomów edukacyjnych; cel: pomoc dla instytucji kultury w dostosowaniu się do oczekiwań oświaty, dofinansowanie ze strony prezydenta).

4. Wspieranie przedsiębiorczości i samodzielności uczniów

Licząca 25 osób Młodzieżowa Rada Miejska w 2008 r. odbyła 9 sesji. 15 IV 2008 r. odbyło się I Tarnowskie Forum Uczniowskie poświęcone sprawom Tarnowa, aktywności

społecznej młodzieży i współpracy samorządów szkolnych z Młodzieżową Radą Miejską. Młodzi tarnowianie zastanawiali się nad tym, w jaki sposób uczniowie mogą włączyć się w życie społeczne miasta, jak efektywnie współpracować z lokalnym samorządem, a także z samorządami szkolnymi. W bieżącym roku w Zespole Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych w Tarnowie po raz drugi zorganizowano Forum Europejskie Szkół Ziemi Tarnowskiej z konkursem wiedzy o Unii Europejskiej.

W ramach projektu realizowanego przez Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli i Urząd Miasta Tarnowa w Zespole Szkół Technicznych odbyły się dwa seminaria pod nazwą: II Międzynarodowe Dni Samorządności Uczniowskiej „Demokracja w szkole. Prawa ucznia”, w których wzięły udział delegacje ze szkół gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych wraz z opiekunami.

Realizowano następujące przedsięwzięcia dla uczniów zdolnych. Podpisano umowę z Państwową Wyższą Szkołą Zawodową na realizację zajęć dodatkowych dla łącznie 131 uczniów uzdolnionych z 8 szkół ponadgimnazjalnych. W dniach 2 I – 30 VI 2008 r. młodzież ze szkół średnich uczestniczyła w zajęciach edukacyjnych (wykłady, ćwiczenia) z języka polskiego, matematyki, chemii, fizyki oraz informatyki – 553 godzin.

Około 200 uczniów ze szkół ponadgimnazjalnych zainteresowanych fizyką, matematyką, biologią i chemią podczas X Tarnowskich Dni Elektryki 2008, wysłuchało wykładu ks. prof. Michała Hellera – laureata nagrody Templetona.

W Tarnowskim Centrum Kształcenia Praktycznego (31 III 2008 r.) odbyło się Seminarium Techniczne „Nowoczesne technologie oraz nowe możliwości w tarnowskiej oświacie” dla dyrektorów szkół i pałcówek edukacyjnych, pracodawców, studentów oraz uczniów szkół ponadgimnazjalnych z rejonu południowo-wschodniej Polski. Zaprezentowano nowe systemy do nauki i programowania obrabiarek sterowanych numerycznie. Dla uczniów i nauczycieli szkół średnich z klas o profilu biologiczno-chemicznym zorganizowano seminarium „Technologia Efektywnych Mikroorganizmów – Praktyczna Ekologia”.

Uczniom uzdolnionym, osiągającym w roku szkolnym 2007/2008 wysokie wyniki w nauce i innych dziedzinach przyznano 84 stypendia Prezydenta Miasta Tarnowa (o 34 więcej niż w roku ubiegłym). Po raz pierwszy kapituła wręczyła Nagrody im. Tadeusza Tertila w wysokości 2.500 zł brutto za najlepszą pracę dyplomową (licencjacką lub magisterską) o tematyce związanej z Tarnowem lub powiatem tarnowskim dwóm absolwentom małopolskich szkół wyższych.

5. Profilaktyka i bezpieczeństwo

Przy współpracy z Wydziałem Zdrowia i Opieki Społecznej Urzędu Miasta Tarnowa w tarnowskich szkołach i przedszkolach przeprowadzono warsztaty oraz realizowano programy profilaktyczne skierowane do dzieci, młodzieży, nauczycieli i rodziców. W gimnazjach Nr 1 i 7 – warsztaty szkoleniowe dla całych rad pedagogicznych „Dyscyplina w szkole”, realizowane również dla nauczycieli Tarnowa w ramach Katolickiego Stowarzyszenia Wychowawców.

Od lutego do września trwała kampania profilaktyczna „Złacze”. Złożyły się na nią: cykl warsztatów dla nauczycieli (interaktywne ćwiczenia dotyczące pracy i rozmowy w grupie, odpowiedzialności za drugiego człowieka oraz rozpoznawanie faz uzależnienia i pomoc osobom uzależnionym od narkotyków), spektakl „Dzwonek”(ukazujący problem uzależnień w kontekście rodzinnym), debata oksfordzka dotycząca tezy „Narkotyki mnie nie dotyczą”, turniej piłkarski dla licealistów oraz dyskoteka pod

hasłem „Uzależnij się od czegoś dobrego”. Projekt realizowany był przez Centrum Animacji Społecznej HORYZONTY przy wsparciu Urzędu Miasta Tarnowa, a jego partnerami byli: I LO, II LO, III LO, V LO, VI LO, VII LO oraz Komenda Miejska Policji w Tarnowie.

Ponadto Wydział Edukacji aplikował o środki z Ministerstwa Finansów na instalację bądź modernizację monitoringu w szkołach w ramach rządowego programu wspierania w latach 2007-2009 organów prowadzących w zapewnieniu bezpiecznych warunków nauki, wychowania i opieki w publicznych szkołach i placówkach „Monitoring wizyjny w szkołach i placówkach”. Wartość dofinansowania w 2008 r. wyniosła 26.995,12 zł.

Także Straż Miejska w Tarnowie w ramach działań prewencyjnych realizowała w 2008 r. różne programy profilaktyczne, współpracując ze szkołami, przedszkolami i koloniami:

- 1) Program profilaktyczny „Bądź świetlikiem na drodze” realizowany jest od 2008 r., w szkołach podstawowych wśród uczniów klas 1 do 3. Zajęcia prowadzone są przez trzy godziny lekcyjne, na których omawiane są tematy związane z zasadami bezpiecznego przechodzenia przez jezdnię, przewożenia dzieci w samochodach, poruszania się rowerem, poznawanie podstawowych znaków drogowych, przekonywanie dzieci do stosowania elementów odblaskowych na drogach.

Na zajęciach dzieci wykonują i kolorują samodzielnie znaki drogowe. Zajęcia kończą się zawieszeniem elementów odblaskowych na tornistrach.

Programem objęto 7 szkół podstawowych. Uczestniczyło w nim 1.685 dzieci. Realizowany był również w 2 przedszkolach – 208 dzieci.

- 2) Akcja Serduszkowa Wyprawka Szkolna – prowadzona jest od 2006 r., ma na celu propagowanie wśród dzieci postaw proekologicznych i wrażliwości na drugiego człowieka. Uczestniczą w niej placówki oświatowe, straż miejska i firmy wspomagające akcję. Strażnicy wspólnie z dziećmi zbierają surowce wtórne, które przekazują do recyklingu. Uzyskane w ten sposób fundusze przeznaczone są na zakup wyprawek szkolnych (plecaków, wyposażenia, odblasków) dla najbardziej potrzebujących uczniów szkół biorących udział w akcji.

Od początku akcji zebrano 15.031 kg surowców wtórnych, zakupiono za to 225 wyprawek szkolnych. W akcji uczestniczyło 18 szkół podstawowych, jedno gimnazjum i jedno przedszkole. Współdziałały Starostwo Powiatowe w Tarnowie i firma Ekopartner.

- 3) W roku 2008 rozpoczęto program profilaktyczny „Jestem Eko-Trendy – Zamiast Foliówki Używam Wielorazówki”. Program ten został opracowany i przeprowadzony przez funkcjonariusza Straży Miejskiej w Tarnowie. Celem tego programu jest propagowanie wśród mieszkańców postaw proekologicznych. Funkcjonariusz zachęcał do rezygnacji z używania toreb foliowych i zastąpienia ich torbami wielorazowymi, ekologicznymi, wykonanymi z lnu. Podczas prowadzenia spotkań z mieszkańcami rozdał 3.500 toreb lnianych.
- 4) Akcja „Strażnicy dla Afryki” ma na celu pomoc mieszkańcom miejscowości Mphanshya w Zambii, gdzie siostry zakonne prowadzą misję. Strażnicy za własne pieniądze kupili odzież, zabawki, przybory szkolne, środki higieny i czystości, które przesłali do misji. Wysłano 4 paczki po 20 kg każda.
- 5) Bezpieczne Wakacje – zorganizowano i przeprowadzono pogadankę i ćwiczenia samoobrony na półkolonii organizowanej w Szkole Podstawowej Nr 19 przez Urząd

Miasta. Zorganizowano i przeprowadzono pogadankę i ćwiczenia samoobrony na kolonii zorganizowanej przez MTK i stowarzyszenie Kuźnica w Rabce.

- 6) Święta Bożego Narodzenia – Przedszkolu nr 32 udzielono pomocy w organizacji Mikołaja, a na Rynku – wspólnie z przedszkolakami i władzami miasta ubierano choinkę.

16.7. Szkolnictwo wyższe

Tarnów to miasto ludzi młodych. Dzięki silnie rozwijającym się uczelniom wyższym młodzież może zdobywać wiedzę w miejscu zamieszkania. W efekcie starań między innymi władz miasta, szkolnictwo wyższe jest jednym z elementów najdynamiczniej rozwijających się w Tarnowie i mającym coraz większy wpływ na życie i obraz miasta. Liczba tarnowskich żaków to przeszło 10 tysięcy osób.

Tarnów jest pierwszym miastem, gdzie powstała Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa, działają tu także szkoły o profilu ekonomicznym, między innymi: Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna oraz Wyższa Szkoła Biznesu, a także Wyższe Seminarium Duchowne i Wydział Teologiczny PAT.

Władze miasta wspierają projekt utworzenia na bazie istniejących uczelni Akademii Tarnowskiej. Przedsięwzięcia możliwe w tym zakresie do wykonania przez lokalny samorząd ujęte zostały w programie „Tarnów 2010”. Działania organów samorządu dotyczyć będą przede wszystkim tworzenia warunków w zakresie wyposażenia utworzonej uczelni w nieruchomości niezbędne do rozwoju jej bazy naukowo-socjalnej i usprawnienia układu komunikacyjnego wokół kampusu uczelnianego. Samorząd wspiera działania na rzecz Tarnowskiego Towarzystwa Naukowego, powołania wydawnictwa naukowego, tworzenia e-biblioteki, z wykorzystaniem możliwości i potencjału istniejących instytucji i organizacji pozarządowych.

Tabela nr 32: Oferta edukacyjna tarnowskich uczelni wyższych

Nazwa uczelni	Kierunki
Państwowa Wyższa Szkoła Zawodowa	<u>Studia licencjackie i inżynierskie</u>
	- Filologia polska
	- Filologia
	- Matematyka
	- Chemia
	- Ochrona środowiska
	- Elektrotechnika
	- Elektronika i telekomunikacja
	- Informatyka
	- Inżynieria materiałowa
	- Administracja
	- Ekonomia
	- Pielęgniarstwo
- Fizjoterapia	
- Wychowanie fizyczne	
W ofercie Uczelni znajdują się studia stacjonarne i niestacjonarne.	
Nazwa uczelni	Kierunki
Małopolska Wyższa Szkoła Ekonomiczna	<u>Studia licencjackie:</u> - Zarządzanie

	<ul style="list-style-type: none"> - Turystyka i rekreacja - Pedagogika <u>Studia magisterskie</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zarządzanie <u>Studia podyplomowe</u> <ul style="list-style-type: none"> - Logopedia - Administracja i zarządzanie finansami publicznymi - Rachunkowość i zarządzanie finansami - Zarządzanie projektami UE - Zarządzenie bezpieczeństwem i higieną pracy oraz ochrona środowiska <p>W ofercie Uczelni znajdują się studia stacjonarne i niestacjonarne.</p>
--	--

Nazwa uczelni	Kierunki
Wyższa Szkoła Biznesu - National Louis University	<u>Studia licencjackie</u> <ul style="list-style-type: none"> - Zarządzanie <u>Studia podyplomowe (w planie)</u> <ul style="list-style-type: none"> - Aspekty prawne i ekonomiczne w nadzorze właścicielskim - Samodzielne badania marketingowe - Zintegrowana komunikacja marketingowa dla sektora MSP <p>W ofercie Uczelni znajdują się studia stacjonarne i niestacjonarne.</p>

Nazwa uczelni	Kierunki
Akademia Pedagogiczna w Krakowie punkt w Tarnowie	<u>Studia licencjackie (niestacjonarne)</u> <ul style="list-style-type: none"> - Pedagogika społeczno-opiekuńcza z pedagogiką szkolną - Pedagogika wychowanie obywatelskie i wiedza o społeczeństwie - Pedagogika przedszkolna i wczesnoszkolna - Pedagogika specjalna - Politologia - Edukacja techniczno-informatyczna - Filozofia <u>Studia podyplomowe</u> <ul style="list-style-type: none"> - Bezpieczeństwo publiczne i zarządzanie kryzysowe - Pedagogika opiekuńczo-wychowawcza - Przyroda - Matematyka - Socjoterapia - Psychospołeczne strategie kierowania i zarządzania zasobami ludzkimi

Nazwa uczelni	Kierunki
Wyższe Seminarium Duchowne	<u>Studia magisterskie (stacjonarne)</u> <ul style="list-style-type: none"> - Teologia

Nazwa uczelni	Kierunki
Papieska Akademia Teologiczna w Krakowie Wydział Teologiczny sekcja w Tarnowie	<u>Studia magisterskie (stacjonarne)</u> <ul style="list-style-type: none"> - Teologia

Nazwa uczelni	Kierunki
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie punkt w Tarnowie	<u>Studia licencjackie (niestacjonarne)</u> - Ekonomia - Stosunki międzynarodowe - Finanse i bankowość - Zarządzanie i marketing

Źródło: Wydział Edukacji Urzędu Miasta Tarnowa

17. KULTURA

Tarnów to miasto niezwykłych wydarzeń kulturalnych, imprez plenerowych, kameralnych, prezentacji plastycznych. Miasto, które trwale wpisało się w mapę kulturalną Polski. W 2008 r., jak co roku, w Tarnowie miały miejsce ważne wydarzenia artystyczne, ogólnopolskie festiwale filmowe, muzyczne, teatralne, taneczne, współorganizowane i współfinansowane przez miasto:

- Tarnowska Nagroda Filmowa,
- Art.-Fest,
- Ogólnopolski Festiwal Komедii „TALiA”,
- Międzynarodowy Festiwal Filmowy "Dozwolone do 21",
- Międzynarodowy Festiwal Muzyki Odnalezionej,
- Ogólnopolski Festiwal „Tydzień Talentów”,
- Ogólnopolski Festiwal Artystyczny dla Dzieci i Młodzieży Niepełnosprawnej „Śpiewaj z nami”,
- Ogólnopolski Turniej Tańca Towarzyskiego „KLASA-LELIWA”,
- Tygiel Kultury,
- Dni Lwowa,
- Juwenalia,
- Zamkomania,
- Dni Pamięci Żydów Galicyjskich.

W Tarnowie kwitnie życie muzyczne. Działają tu dwa chóry katedralne o międzynarodowej renomie: chłopięcy „Pueri Cantores Tarnovienses” i dziewczęcy „Puellae Orantes” oraz Zespół Pieśni i Tańca „Świerzakowiacy” i Tarnowski Chór Gos.pl. Bardzo często odbywają się koncerty muzyki rozrywkowej, jazzowej i klasycznej. Dużą zasługę w tej ostatniej kwestii ma Tarnowska Orkiestra Kameralna.

Widoczne jest w Tarnowie liczne środowisko plastyczne. Tarnowscy artyści wystawiają swoje prace nie tylko w kraju, dali się też poznać w wielu miejscach na świecie.

Miasto w ciągu całego 2008 r. współorganizowało i współfinansowało wiele imprez kulturalnych, koncertów, wystaw organizowanych w Tarnowie.

W dniach od 13 do 15 czerwca 2008 r. odbyły się „Dni Tarnowa – Zderzenia 2008”. Jest to impreza organizowana co dwa lata, która jest okazją do ukazania mieszkańcom, jak i zaproszonym gościom, wszystkiego co najlepiej kojarzy się z Tarnowem: zabytków, kultury i osiągnięć. To także ogromna dawka zabawy. „Zderzenia” obejmowały szereg koncertów (wystąpili m.in.: Andrzej Smolik i Jose Torres), spektakli ulicznych, wernisaży, prezentacji. Były okazją do dobrej zabawy, spotkania się z najlepszymi wykonawcami, poznania nowych nurtów w sztuce, a także powrotu do sentymentalnych wspomnień.

Tarnów jako miasto Pierwsze Niepodległe było organizatorem centralnych obchodów Odzyskania Niepodległości z udziałem Prezydenta RP. 30 października na tarnowskim Rynku z tej okazji odbył się koncert plenerowy „Kantata Tarnowska – Pierwsze Niepodległe”, który emitowała TVP INFO.

Rok 2008 został ogłoszony Rokiem Andrzeja i Olgi Małkowskich. We wrześniu został odsłonięty pomnik Andrzeja Małkowskiego podczas zorganizowanego w Tarnowie Złotu Krakowskiej Chorągwi Związku Harcerstwa Polskiego.

W czerwcu na ulicy Wałowej odsłonięto pomnik Romana Brandstaettera – wielkiego tarnowianina.

Rok 2008 był w Tarnowie Rokiem Eugeniusza Kwiatkowskiego. Imprezy odbywały się przez cały rok. Zorganizowano m.in. konkursy wiedzy historycznej, „Olimpiadę Eugeniuszy”, kryterium kolarskie.

17.1. Miejskie instytucje kultury i ich działalność

W Tarnowie działają 4 instytucje kultury dotowane przez miasto:

- Tarnowskie Centrum Kultury,
- Tarnowski Teatr im. Ludwika Solskiego,
- Biuro Wystaw Artystycznych – Galeria Miejska w Tarnowie,
- Miejska Biblioteka Publiczna im. Juliusza Słowackiego,

które łącznie otrzymały w 2008 r. dotacje w wysokości 7.495.270 zł.

17.1.1. Tarnowskie Centrum Kultury

Tarnowskie Centrum Kultury w 2008 r. zorganizowało 1.178 spotkań edukacyjnych i zajęć stałych, 51 koncertów i imprez, 12 wystaw, 37 imprez filmowych oraz 1.325 seansów w kinie „Marzenie”.

W Tarnowskim Centrum Kultury w ramach edukacji kulturalnej działają:

- Akademia Filmowa,
- Szkoła Muzyki Rockowej – jedna z niewielu w Polsce,
- Autorska Pracownia Plastyczna W. i E. Pazerów,
- „PracOFFnia” proponująca warsztaty wielu umiejętności w ramach animacji czasu wolnego dzieci i dorosłych – pracownia rozpoczęła swoją działalność w 2008 r..

W maju odbyła się 22. Tarnowska Nagroda Filmowa, w ramach której przeprowadzono:

- 14 projekcji konkursowych,
- 3 koncerty, w tym 2 koncerty plenerowe i 1 w kinie Marzenie,
- wystawa, projekcje plenerowe i spotkania.

Tarnowską Nagrodę Filmową uświetnili swoją obecnością reżyserzy: Wiesław Saniewski, Tomasz Wiszniewski, Maciej Wojtyszko, Dorota Kędzierzawska, Krzysztof Krauze, a także aktor Marian Dzięciel, Adam Sztaba z orkiestrą, Lora Szafran i Maria Sadowska.

Koszt organizacji Tarnowskiej Nagrody Filmowej zamknął się kwotą 405.478 zł (w tym pieniądze z Polskiego Instytutu Sztuki Filmowej, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego oraz z innych źródeł zewnętrznych).

Środki zewnętrzne pozyskiwane były również na Festiwal Bluesa (Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego) oraz na inne wymienione powyżej imprezy.

17.1.2. Miejska Biblioteka Publiczna im. J. Słowackiego

Rok 2008 był rokiem jubileuszu 100-lecia działalności. 7 listopada (dokładnie w rocznicę otwarcia biblioteki) w Sali Lustranej odbyły się uroczystości z udziałem władz miasta, powiatu, województwa, przedstawiciele Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, dyrektorów bibliotek, uczelni, szkół, instytucji i wielu czytelników. Miejska Biblioteka Publiczna została odznaczona medalem Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich „W dowód uznania”. Dyrektor Biblioteki – Pani Janina Kania została uhonorowana medalem „Zasłużony Kulturze GLORIA ARTIS” oraz innymi odznaczeniami. Wyróżniający się pracownicy otrzymali odznaczenia państwowe (medale „Za długoletnią służbę”), resortowe (odznaki „Zasłużony dla kultury polskiej”) oraz „Dukaty Tarnowa” i „Grosze Ziemskie”. Z okazji 100-lecia został wybity przez Miejską Bibliotekę Publiczną medal, który otrzymali tarnowscy prezydenci i starostowie oraz osoby, które biblioteką poprzednio kierowały.

W Miejskiej Bibliotece Publicznej w 2008 r. oferowano czytelnikom:

- 354.886 książek,
- 4.735 roczników czasopism,
- 44.377 kaset książki mówionej,
- 1.730 kaset wideo,
- 992 jednostek zbiorów Oddziału Starych Druków,
- 982 jednostek zbiorów specjalnych (przeźrocza, płyty analogowe, mikrofilmy),
- 378 płyt CD i DVD.

W 2008 r. w wypożyczalniach zarejestrowano 29.165 osób czytelników, udostępniono na zewnątrz 472.454 książki, 12.071 czasopism.

W czytelnich zanotowano 29.758 odwiedzin czytelników, udostępniono na miejscu: 74.823 książki oraz 72.710 czasopism. Średnia dzienna liczba odwiedzin w wypożyczalniach i czytelnich wynosiła ponad 1.100 osób.

Biblioteka wykonywała zadania biblioteki powiatowej dla powiatu ziemskiego obejmując zasięgiem działania 16 bibliotek gminnych i ich filii, w sumie 64 placówki.

Biblioteka prowadzi 12 Telecentrów z dostępem do Internetu, wyposażonych w 4 komputery, skaner, drukarkę, faks, ksero i bindownicę; w 2008 r. z usług skorzystało 37.115 osób. Na swoim serwerze udostępnia katalogi własne oraz bibliotek szkół wyższych Tarnowa pod adresem <http://www.biblioteka.tarman.pl/fidkar>, co ma stanowić załączek przyszłej biblioteki akademickiej.

W roku 100-lecia MBP przeprowadzono szereg nowych inicjatyw: konkursów, spotkań, ekspozycji, np. spektakularny cykl wystaw „Tarnowscy Artyści Bibliotece” oraz wydano: „Skarby Miejskiej Biblioteki Publicznej w Tarnowie”, „Bibliografię Miasta Tarnowa” i publikację jubileuszową „MBP 1908-2008”.

W 2008 r. MBP pozyskała z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, na zakup nowości wydawniczych 81.200 zł.

17.1.3. Biuro Wystaw Artystycznych – Galeria Miejska

Biuro Wystaw Artystycznych – Galeria Miejska w Tarnowie w 2008 r. brała udział w 50 zdarzeniach artystycznych, w tym zorganizowała: 19 wystaw w Galerii Pasażu Tertila i Galerii Małej przy Rynku 4, 4 wystawy w Galerii Mościckiego Centrum Kultury, 13 wystaw w kraju.

Galeria przedstawiła tarnowskiej publiczności najnowszą twórczość rodzimego środowiska artystycznego. Swoje prace na indywidualnych wystawach prezentowali między innymi: Teresa Szafrńska, Renata Stadler, Dorota Bernacka, Janusz Janczy, Bartek Bałut. W Galerii Małej – Rynek 4 została stworzona galeria, w której prezentowane są dokonania artystyczne młodych, obiecujących tarnowskich twórców, absolwentów tarnowskiego Zespołu Szkół Plastycznych. Swoją twórczość zaprezentowali: Kamil Kukła, Mateusz Kijak, Łukasz Wojtanowski. W roku 2008 odbyła się piąta edycja Ogólnopolskiego Triennale „Tarnowskie Klimaty”, której tematem był Zbigniew Herbert i jego „Pan Cogito”. W konkursie i wystawie pokonkursowej wzięło udział 137 artystów z całej Polski.

Galeria aktywnie prowadziła działalność edukacyjną. Przeprowadziła blisko 30 spotkań i zajęć dydaktycznych z udziałem tarnowskiej młodzieży, ale także słuchaczy powyżej 55. roku życia. Nowy program pt. „Sekcja sztuki współczesnej”, a w jego ramach cykl wykładów „Alfabet polski” ma już stałą grupę słuchaczy. Przy okazji wystaw prezentowanych w galerii zorganizowano także spotkania ciekawych twórców z młodzieżą Zespołu Szkół Plastycznych.

Galeria Miejska w Tarnowie została zaproszona do współtworzenia Ogólnopolskiego Festiwalu „Strefa Inne Brzmienia Lublin – Lwów 2008”. Galerii powierzono scenę plastyczną, w ramach której zaprezentowała pięć wystaw, w tym wystawę tarnowskich fotografii „Zapamiętane Miasto”.

Galeria Miejska w Tarnowie prezentowała także wystawy ze swoich zbiorów na festiwalu „Miesiąc Fotografii” w Krakowie, Festiwalu Filmów Rosyjskich „Sputnik” w Pałacu Kultury i Nauki w Warszawie. Wspólnie z Biblioteką Uniwersytetu Warszawskiego została zorganizowana wielka wystawa Andrzeja Dudzińskiego z okazji Święta Uniwersytetu. Galeria została zaproszona przez wydawnictwo Edipresse i redakcję dwutygodnika VIVA do zorganizowania w Warszawie wystawy Ryszarda Horowitza z okazji finału Ogólnopolskiego Konkursu Fotografii VIVA.

Jesienią 2008 r. odbyła się piąta edycja festiwalu ArtFest, którego pomysłodawcą i realizatorem jest Galeria Miejska. W czasie festiwalu zaprezentowano program, który wzorem lat ubiegłych spotkał się z życzliwym przyjęciem tarnowskiej publiczności i regionalnych mediów. Program obejmował zarówno zdarzenia plastyczne, jak i teatralne i muzyczne. Andrzej Kalina, Jerzy Kalina, Andrzej Dudziński, Wojciech Prażmowski, Wojciech Pszoniak, grupa Osjan, Motion Trio – to gwiazdy ubiegłorocznego festiwalu.

Galeria Miejska wszystkie te działania wykonała przy wsparciu finansowym Gminy Miasta Tarnowa, a także kooperantów takich jak m.in.: FFR „Sputnik”, Fundacja „Wspieram”, Fabryka Trzciny, Fundacja „Strefa Inne Brzmienia” BUW, Wydawnictwo.

17.1.4. Tarnowski Teatr im. L. Solkiego

Tarnowski Teatr w 2008 r. przygotował 7 premier:

- „Cierpienia starego Wertera” Bohumila Hrabala (reż. Andrzej Prokop, premiera 5 stycznia),
- „Towarzystwo Pana Brzechwy” wg utworów Jana Brzechwy (reż. Jan Polewka, premiera 1 marca),
- „Lewe interesy” Robina Hawdona (reż. Jerzy Bończak, premiera 26 kwietnia),
- „Zbrodnia i kara” Fiodora Dostojewskiego, reż. Edward Żentara (premiera 20 września),
- „Kartoteka” Tadeusza Różewicza (reż. Tomasz Piasecki, premiera 18 października),
- „Betlejem polskie” Lucjana Rydla (reż. Zbigniewa Kułagowskiego, premiera 12 grudnia, Duża Scena),

- „Kaczo, byczo, indyczno...” Bogusława Schaeffera (premiera 31 grudnia).

Zagrano ogółem 228 spektakli, które obejrzało 38.379 widzów (rok wcześniej 30.606).

Działalność teatralną wzbogaciły liczne koncerty, spotkania, konkursy, warsztaty teatralne, wystawy. Wpływy ze sprzedanych biletów wyniosły łącznie 463.415 zł (w roku poprzednim 317.805 zł). Równocześnie pozyskano 184.543 zł od sponsorów oraz za wynajem.

Tradycyjnie najważniejszym wydarzeniem teatralnym sezonu był kolejny, już XII Ogólnopolski Festiwal Komедii TALIA. Zaprezentowano podczas niego 23 spektakle, a towarzyszyło im 127 imprez festiwalowych. Jury ubiegłorocznego festiwalu pracowało pod przewodnictwem Sławomiry Łozińskiej, a w konkursowych i pozakonkursowych spektaklach wystąpili m.in.: Artur Barciś, Renata Dancwicz, Janusz Gajos, Ignacy Gogolewski, Władysław Kowalski, Wiesława Mazurkiewicz, Jerzy Radziwiłowicz, Krzysztof Stelmaszyk, Cezary Żak.

Łączny koszt festiwalu wyniósł 426.851 zł, w tym 100.000 zł to środki pozyskane z Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego – 80.000 zł oraz sponsorów – 70.000 zł.

W lipcu 2008 r. w wyniku przeprowadzonego konkursu dyrektorem tarnowskiej sceny został Pan Edward Żentara. Wprowadzone zostały zmiany organizacyjne w pracy teatru (wycofanie części repertuaru, wprowadzenie 4 nowych tytułów, rezygnacja z usług firm zewnętrznych w ramach planu racjonalizacji wydatków). W grudniu Zarząd Województwa Małopolskiego zatwierdził – ze środków europejskich w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego – kwotę na realizację przebudowy budynku Tarnowskiego Teatru w latach 2009-2010.

17.2. Współpraca z pozostałymi instytucjami kultury

W Tarnowie działają dwa muzea:

- Okręgowe z siedzibą w Ratuszu i renesansowej kamienicy w obrębie Rynku Starego Miasta (instytucja kultury województwa małopolskiego),
- Diecezjalne – założone w 1888 r. najstarsze muzeum kościelne w Polsce, posiadające cenne zabytki sztuki sakralnej.

Muzeum Okręgowe zorganizowało w 2008 r. imprezy cykliczne, wśród nich m. in. „Malowana chata” – konkurs organizowany w Zalipiu, „Koncerty pod Bimą”- muzyka żydowska prezentowana w plenerze, „Turniej Rycerski o Złoty Warkocz Tarłówny” na zamku w Dębnie.

W 2008 r. miasto dofinansowało kwotą 25.000 zł wydarzenia artystyczne organizowane przez Muzeum Okręgowe (m. in. Dni Pamięci Żydów Galicyjskich, organizacja wystaw).

Ważną instytucją kultury, która upowszechnia muzykę poważną, kultywuje pamięć o wielkim muzyku i wybitnym Polaku Ignacym Janie Paderewskim, jest Centrum Paderewskiego Tarnów – Kaśna Dolna. To nie tylko miejsce koncertów, ale także organizator kursów mistrzowskich i warsztatów muzycznych. W 2008 r. miasto dofinansowało organizowane przez centrum koncerty muzyki poważnej kwotą 20.000 zł.

Od sierpnia 2007 r. na bazie Mościckiej Fundacji Kultury działa w Tarnowie nowa instytucja – Mościckie Centrum Kultury, będąca w gestii marszałka województwa małopolskiego. Placówka stanowi centrum sztuki z ciekawą ofertą kulturalną.

18. SPORT, TURYSTYKA I REKREACJA

Kultura fizyczna jest ważną dziedziną życia społecznego naszego miasta, dlatego też władze samorządowe przykładają dużą wagę do jej rozwoju.

Miasto wspiera rozwój kultury fizycznej finansowo i organizacyjnie na wszystkich prawem dopuszczonych płaszczyznach. Do najważniejszych obszarów wsparcia należą:

- realizacja sportowo-rekreacyjnych zajęć pozalekcyjnych w tarnowskich szkołach (zadanie dofinansowywane corocznie z Funduszu Zajęć Sportowo-Rekreacyjnych dla Uczniów, będącego w dyspozycji Ministra Sportu i Turystyki,
- realizacja systemu rozgrywek międzyszkolnych tarnowskich szkół w ok. 28 dyscyplinach sportu,
- realizacja programów feryjnego i wakacyjnego wypoczynku dzieci i młodzieży, o charakterze sportowo-rekreacyjnym,
- współpraca w oparciu o ustawę o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie z organizacjami pozarządowymi działającymi w zakresie kultury fizycznej,
- wspieranie zadań realizowanych w zakresie sportu kwalifikowanego,
- prowadzenie systemu stypendiów sportowych,
- prowadzenie systemu nagród i wyróżnień dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych,
- prowadzenie inwestycji w zakresie infrastruktury sportowej, z udziałem środków zewnętrznych,
- inicjowanie, finansowanie i współorganizowanie wielu imprez sportowych o znaczeniu ponadlokalnym.

W roku 2008 uruchomiono po raz pierwszy system wspierania zadań w zakresie sportu kwalifikowanego, co pozwoliło na udzielenie pomocy na rozwój popularnych w Tarnowie dyscyplin sportu, m.in. żużla, piłki nożnej, piłki ręcznej, wspinaczki.

W roku 2008 Tarnów był areną wielu imprez sportowych o znaczeniu ponadlokalnym, m.in. stał się stolicą wspinaczki dzięki skutecznym działaniom MKS Tarnovia i Tarnowskiego Ośrodka Sportu i Rekreacji, wspieranych finansowo i organizacyjnie przez władze miasta. W roku 2008 zorganizowano w naszym mieście m.in. Puchar Polski i Mistrzostwa Polski we wspinaczce sportowej.

Rok 2008 to również organizacja tradycyjnych już imprez sportowych dla amatorów, m.in. Pucharu Tarnowa w Kolarstwie Górskim, Biegu Leliwitów, Biegu Sokółów, jak też nowych przedsięwzięć, w tym Bike Maratonu, Mistrzostw Polski Cheerleaders. W roku 2008 Tarnów gościł również uczestników Wojewódzkiego Podsumowania XIV Edycji Sportowego Turnieju Miast i Gmin. Takie wydarzenia, jak też postawa tarnowskich sportowców na arenach krajowych i zagranicznych, stanowią znakomitą płaszczyznę promocji Tarnowa.

18.1. Organizacje kultury fizycznej z siedzibą na terenie Gminy Miasta Tarnowa

Tabela nr 33: Uczniowskie kluby sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
	Międzyszkolny Klub Sportowy „Pałac Młodzieży” w Tarnowie	Sekcje: wspinaczki, szermierki, judo, koszykówki, piłki ręcznej chłopców i dziewcząt,
	Międzyszkolny Ludowy Uczniowski Klub Sportowy przy Gimnazjum Nr 8 w Tarnowie	lekka atletyka
	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „1811” w Tarnowie	koszykówka
	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Iskierka-Krzyż” przy Gimnazjum Nr 6 w Tarnowie	piłka siatkowa
	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Olimpijczyk” przy Gimnazjum Nr 1 w Tarnowie	rekreacja
	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „Sokół-Gumniska” przy Szkole Podstawowej Nr 2 w Tarnowie	piłka siatkowa
	Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Hesed”	piłka nożna
	Parafialny Uczniowski Klub Sportowy „Karolina” przy Parafii Błogosławionej Karoliny w Tarnowie	szachy, rekreacja
	Parafialny Uczniowski Klub Sportowy przy Parafii Świętej Trójcy w Tarnowie	tenis stołowy, rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy „Grabówka” przy Szkole Podstawowej Nr 7 w Tarnowie	rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy „Sokół-Mościce” przy Zespole Szkół Sportowych w Tarnowie	pływanie, dwubój i trójbój
	Uczniowski Klub Sportowy „19” przy Szkole Podstawowej Nr 19 w Tarnowie	rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy „Atlant” przy Szkole Podstawowej Nr 10 w Tarnowie	rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy „Baskila” w Tarnowie	strzelectwo
	Uczniowski Klub Sportowy „Budowlanka” przy Zespole Szkół Budowlanych w Tarnowie	rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy „Dwudziestka” przy Zespole Szkół Sportowych w Tarnowie	piłka nożna, lekka atletyka
	Uczniowski Klub Sportowy „Jaskółka” przy Zespole Szkół Licealnych i Zawodowych Nr 1 w Tarnowie	piłka nożna
	Uczniowski Klub Sportowy „Jedynka” przy I Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie	piłka siatkowa, piłka nożna
	Uczniowski Klub Sportowy „Kazik” przy Zespole Szkół Ogólnokształcących i Technicznych w Tarnowie	piłka nożna

	Uczniowski Klub Sportowy „Kobra”	kolarstwo
	Uczniowski Klub Sportowy „Kserkom Tenis Klub”	tenis ziemny
	Uczniowski Klub Sportowy „Leliwa” przy Gimnazjum Nr 4 w Tarnowie	piłka ręczna
	Uczniowski Klub Sportowy „Lider” przy Zespole Szkół Mechaniczno-Elektrycznych w Tarnowie	piłka siatkowa
	Uczniowski Klub Sportowy „Maraton” przy III Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie	koszykówka, piłka siatkowa
	Uczniowski Klub Sportowy „Maraton” przy Szkole Podstawowej Nr 9 w Tarnowie	rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy „Mechanik” przy Zespole Szkół Agrotechnicznych i Samochodowych w Tarnowie	rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy „Ogrodnik” przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Ogrodniczych w Tarnowie	rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy „Ósemka” przy Szkole Podstawowej Nr 8 w Tarnowie	rekreacja, piłka ręczna
	Uczniowski Klub Sportowy „Sprawni Razem” przy Specjalnym Ośrodku Szkolno-Wychowawczym w Tarnowie	narciarstwo, piłka siatkowa, pływanie, badminton
	Uczniowski Klub Sportowy „Starówka” przy Gimnazjum Nr 2 w Tarnowie	rajdy turystyczne, biegi na orientację
	Uczniowski Klub Sportowy „Staś” przy VII Liceum Ogólnokształcącym w Tarnowie	strzelectwo
	Uczniowski Klub Sportowy „Technik” przy Zespole Szkół Technicznych w Tarnowie	koszykówka, piłka nożna, piłka siatkowa
	Uczniowski Klub Sportowy przy IV Liceum Ogólnokształcącym i Gimnazjum Nr 10 w Zespole Szkół Ogólnokształcących Nr 1 w Tarnowie	rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej Nr 1 w Tarnowie	tenis stołowy, piłka nożna, rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy przy Szkole Podstawowej Nr 15 w Tarnowie	rekreacja
	Międzyszkolny Uczniowski Klub Sportowy „IKS”	bilard, brydż, snooker, szachy
	Uczniowski Klub Sportowy „Westovia”	piłka nożna halowa
	Uczniowski Klub Sportowy „JMT Westerplatte”	rekreacja
	Uczniowski Klub Sportowy „Orlik”	tenis ziemny
	Uczniowski Klub Sportowy „Hatrick”	rekreacja

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 34: Ogniska TKKF

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Azoty”	narciarstwo, rajdy turystyczne, rekreacja
	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Delfin”	strzelectwo, pięciobój
	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Iskra”	rajdy turystyczne
	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Legiony”	rekreacja
	Ognisko Towarzystwa Krzewienia Kultury Fizycznej „Maraton”	rekreacja
	Tarnowskie Towarzystwo Krzewienia Kultury Fizycznej	rekreacja

Zródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 35: Towarzystwa sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
	Polskie Towarzystwo Boksu	boks
	Polskie Towarzystwo Gimnastyczne „Sokół – Świat Pracy”	kolarstwo górskie, rajdy turystyczne, turystyka piesza i rowerowa, biegi, narciarstwo biegowe
	Stowarzyszenie Przyjaciół Piłki Nożnej Unii Tarnów „Wierni”	wspieranie sekcji piłki nożnej ZKS „Unia” Tarnów
	Stowarzyszenie Yacht Club „Bezan”	żeglarsstwo
	Tarnowskie Stowarzyszenie Kultury Fizycznej, Sportu i Turystyki Niewidomych i Słabowidzących „Pogórze”	kręgle, turystyka, rekreacja
	Tarnowskie Towarzystwo Piłkarskie	wspieranie rozwoju piłki nożnej w Tarnowie
	Tarnowskie Towarzystwo Piłki Ręcznej	wspieranie rozwoju piłki ręcznej w Tarnowie
	Tarnowskie Towarzystwo Sportowe „FUTAR”	halowa piłka nożna
	Tarnowskie Towarzystwo Żużlowe „Unia Tarnów”	wspieranie rozwoju żużla w Tarnowie
	Tarnowskie Zrzeszenie Sportowe Niepełnosprawnych „Start”	podnoszenie ciężarów, lekka atletyka, pływanie
	Towarzystwo Narciarskie „Mościce”	narciarstwo

	PTSS „Sprawni Razem”	narciarstwo, piłka siatkowa, pływanie, badminton
--	----------------------	--

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 36: Związki sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
	Tarnowski Okręgowy Związek Piłki Nożnej	piłka nożna
	Tarnowski Szkolny Związek Sportowy	realizacja rozgrywek międzyszkolnych
	Tarnowski Związek Brydża Sportowego	brydż sportowy

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 37: Kluby sportowe

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
	Auto Moto Klub Tarnowski	sporty motorowe
	Jacht Klub „Orion”	żeglarstwo
	Klub Sportowy „Błękitni” w Tarnowie	sekcje: judo, piłki nożnej
	Klub Sportowy „Capoeira” Tarnów	capoeira
	Klub Sportowy „Iskra”	piłka nożna
	Klub Sportowy „Metal”	piłka nożna
	Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Państwowej Wyższej Szkoły Zawodowej w Tarnowie	piłka siatkowa, koszykówka, piłka nożna, tenis stołowy, pływanie
	Klub Uczelniany Akademickiego Związku Sportowego Wyższej Szkoły Biznesu w Tarnowie	piłka siatkowa, koszykówka, piłka nożna, pływanie, tenis stołowy, tenis ziemny, turystyka, narciarstwo, bilard, szachy, aerobik
	Ludowy Klub Jeździecki „Klikowa” przy Stadzie Ogierów w Klikowej	jeździectwo
	Miejski Klub Sportowy „Tarnovia”	Sekcje: piłki nożnej, wspinaczki sportowej, piłki siatkowej, tenisa stołowego
	Tarnowski Klub Sportowy „Kyokushin Karate”	karate kyokushin
	Tarnowski Klub Sportowy „Oyama Karate”	oyama karate

	Tarnowski Klub Strzelecki LOK	sekcja strzelecka
	Tarnowski Klub Tenisowy	tenis ziemny
	„Unia” Tarnów Żużlowa Sportowa Spółka Akcyjna	udział w rozgrywkach, organizacja zawodów i turniejów żużlowych
	Zakładowy Klub Sportowy „Tamel”	piłka nożna
	Zakładowy Klub Sportowy „Unia” Tarnów	sekcje: pływanie, lekkiej atletyki, koszykówki, piłki nożnej
	Tarnowski Klub Modelarstwa Samochodowego	modelarstwo samochodowe
	Tarnowski Klub Modelarzy R/C Cars	modelarstwo samochodowe
	Małopolski Klub Sportowo-Rowerowy „Pasja” Tarnów	kolarstwo
	Tarnowska Szkołka Bokserska	boks

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 38: Organizacje działające w zakresie turystyki

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
	Fundacja „Semper Primus”	turystyka
	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze Oddział „Ziemi Tarnowskiej”	turystyka

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 39: Zakład budżetowy

Lp.	Nazwa podmiotu	Domena
	Tarnowski Ośrodek Sportu i Rekreacji	sport i rekreacja

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

18.2. Osiągnięcia sportowe - sukcesy tarnowskich sportowców:

Najpoważniejsze sukcesy odnieśli zawodnicy uprawiający wspinaczkę sportową. **Edyta Ropek** zajęła 1. miejsce w klasyfikacji generalnej PŚ 2008 na czas, była też w czołówce podczas zawodów Pucharu Świata.

- **Tomasz Oleksy** zajął m.in. 5. miejsce w PŚ seniorów na czas.

Agnieszka Sak (dyscyplina: pływanie) – członek Kadry Narodowej Juniorów

• współzawodnictwo międzynarodowe:

- 1 miejsce – Wielomecz Międzynarodowy Juniorów-Cypr,
- 1 miejsce – sztafeta – Wielomecz Międzynarodowy Juniorów-Cypr,
- 2 miejsce – Trójmech Międzynarodowy Seniorów Czechy – Ukraina – Polska – Praga,

- 11 miejsce – Młodzieżowe MŚ – Meksyk,
- 6 miejsce w eliminacjach – ME juniorów – Serbia,
- współzawodnictwo krajowe:
 - 1 miejsce – Zimowe Mistrzostwa Polski Juniorów – Oświęcim,
 - 3 miejsce – Zimowe Mistrzostwa Polski Juniorów – Oświęcim,
 - 3 miejsce – Zimowe Mistrzostwa Polski Juniorów – Oświęcim,
 - 4 miejsce – Zimowe Mistrzostwa Polski Juniorów – Oświęcim,
 - 2 miejsce – Główne Mistrzostwa Polski Seniorów – Ostrowiec Świętokrzyski.

Bogdan Sawa (dyscyplina: karater) – członek Kadry Narodowej

- współzawodnictwo międzynarodowe:
 - 2 miejsce – International Senior Karate Championship 2008 w kat. Kumite Senior,
 - 3 miejsce – ME w kat. Kumite Open.
- współzawodnictwo krajowe:
 - 1 miejsce – XXV PP seniorów Kyokushin Karate w kat. Kumite.

Dariusz Sęk (dyscyplina: boks) – członek Kadry Narodowej

- 3 miejsce IMP seniorów,
- uczestnik MŚ w Chicago.

ZKS Unia Tarnów - drużyna piłki ręcznej mężczyzn

- awans do I ligi

18.3. Stypendia i nagrody sportowe

18.3.1. Stypendia sportowe

Kontynuowano wprowadzony w r. 2007 system stypendiów sportowych oraz zadanie dotyczące sportowych zgrupowań wakacyjnych dla dzieci i młodzieży szkolnej.

Tabela nr 40: Stypendia sportowe przyznane w latach 2007-2008

Zadanie	2007	2008
Stypendia sportowe – kwota	197 600 zł	243 600 zł
Stypendia sportowe – liczba stypendystów	64	80

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

18.3.2. Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych

W 2008 r. kontynuowano wprowadzony w 2007 r. system nagród i wyróżnień dla zawodników, trenerów i działaczy przyznawanych z budżetu Gminy Miasta Tarnowa zawodnikom, trenerom i działaczom za osiągnięcia wysokich wyników sportowych we współzawodnictwie międzynarodowym i krajowym oraz szczegółowych zasad i trybu ich przyznawania.

Tabela nr 41: Nagrody i wyróżnienia przyznane w latach 2007-2008

Zadanie	2007	2008
Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych - kwota	89 000 zł	89 000 zł
Nagrody i wyróżnienia dla zawodników, trenerów i działaczy sportowych - liczba nagrodzonych i wyróżnionych	87 nagród finansowych 13 wyróżnień	119 nagród finansowych 52 wyróżnienia

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

18.4. Sport i wypoczynek dzieci i młodzieży (w tym działalność TOSiR)

Tabela nr 42: Realizacja Programu „Ferie zimowe Tarnów 2008”

Zadanie	2007	2008
Program „Ferie zimowe Tarnów 2008” – kwota	88.415 zł	115.000 zł
Program „Ferie zimowe Tarnów 2008” – liczba uczestników	35.000	35.000

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 43: Realizacja miejskiego Projektu „Lato w Mieście - Bezpieczne Wakacje Tarnów 2008”

Zadanie	2007	2008
Program „Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów 2008” - kwota	345.240,- zł	369.497,- zł
Program „Lato w mieście bezpieczne wakacje Tarnów 2008” - liczba uczestników	69.190	71.684

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Sportowe rozgrywki międzyszkolne: zadanie zlecane jest corocznie Tarnowskiemu Ośrodkowi Sportu i Rekreacji. Zadanie obejmuje 60 cykli w różnych dyscyplinach sportu:

- dla szkół podstawowych przeznaczone są Igrzyska Młodzieży Szkolnej,
- dla gimnazjów – Gimnazjada,
- dla szkół ponadgimnazjalnych – Licealiada.

Tabela nr 44: Sportowe rozgrywki międzyszkolne w latach 2007-2008

Zadanie	2007	2008
rozgrywki międzyszkolne – kwota	46.000,- zł	50.000,- zł
rozgrywki międzyszkolne – liczba uczestników	12.000	14.500

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

Tabela nr 45: Program „Zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Tarnowa”.

Zadanie	2007	2008
Program „Zajęcia sportowo-rekreacyjne w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Tarnowa” - kwota	183.000 zł	195.000 zł
w tym środki pozyskane z Ministerstwa Sportu i Turystyki	90.000 zł	95.000 zł
Program „Zajęcia sportowo-rekreacyjne w szkołach podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Tarnowa” – liczba uczestników	4968 uczestnicy stali	4579 uczestnicy stali

Źródło: Biuro Sportu i Turystyki Urzędu Miasta Tarnowa

19. BEZPIECZEŃSTWO PUBLICZNE

19.1. Działania Policji i Straży Miejskiej

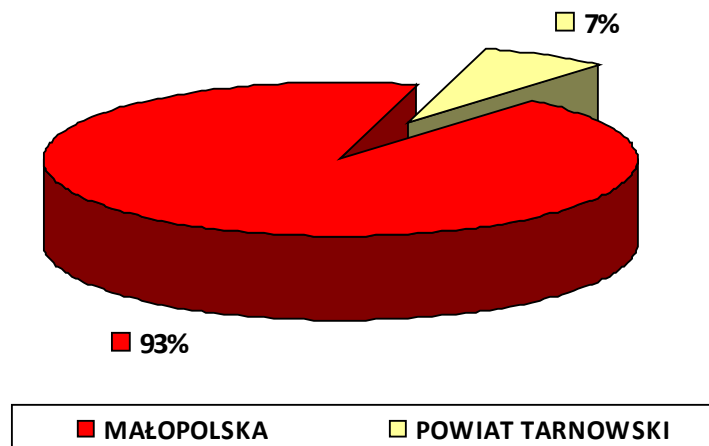
19.1.1. Działania Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie

Komenda Miejska Policji w Tarnowie obejmuje swoim działaniem miasto Tarnów i powiat tarnowski. W 2008 r. na terenie podległym KMP w Tarnowie stwierdzono ogółem 5.813 przestępstw, co przy 6.557 przestępstwach stwierdzonych w 2007 r. daje dynamikę 88,6% i stanowi 7,1% wszystkich stwierdzonych przestępstw w Małopolsce (82.445).

Z ogólnej liczby 5.813 stwierdzonych w powiecie tarnowskim przestępstw, 4.297 zostało stwierdzonych na terenie Tarnowa i okolicznych gmin znajdujących się w rejonie działania Komisariatu Policji Tarnów-Centrum i Komisariatu Policji Tarnów-Zachód. Pozostałe czyny przestępcze w ilości 1.516, zostały stwierdzone w rejonie działania międzygminnych Komisariatów Policji w Tuchowie, Ciężkowicach, Wojniczu i Żabnie.

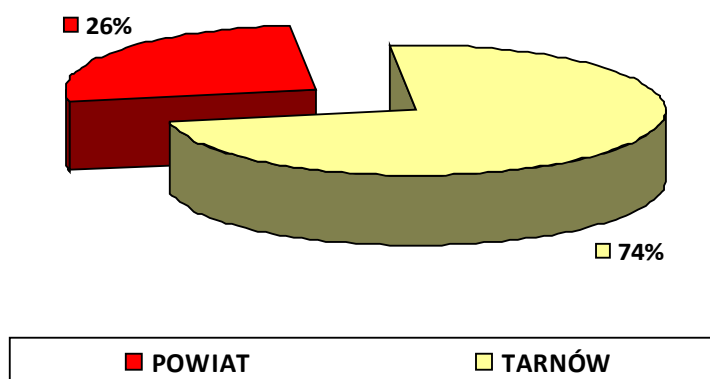
W 2008 r. w porównaniu do roku ubiegłego zwiększeniu uległa ogólna wykrywalność przestępstw, która wyniosła 75,1% (2007 r. – 70,8%).

Wykres nr 6: Przestępstwa popełnione na terenie powiatu tarnowskiego w odniesieniu do województwa małopolskiego w 2008 r.

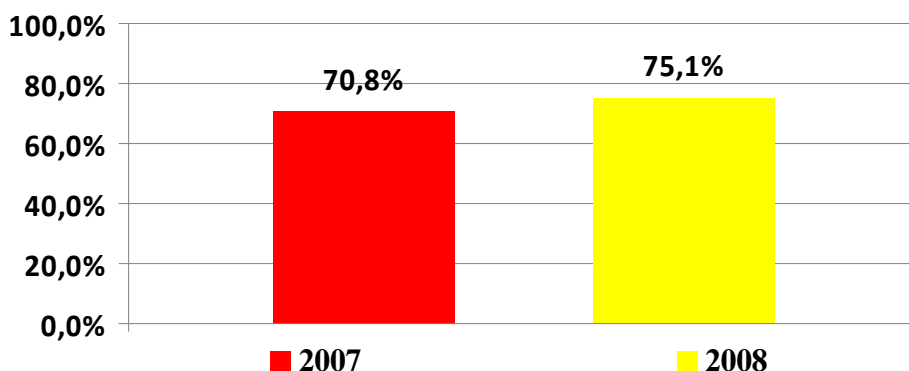
Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

Wykres nr 7: Przepęstwa stwierdzone w 2008 r. – miasto Tarnów na tle powiatu tarnowskiego

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

Wykres nr 8: Ogólna wykrywalność przępstw w latach 2007-2008

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

Tabela nr 46: Liczba osób zatrzymanych na gorącym uczynku w latach 2007-2008

Wyszczególnienie	Osoby zatrzymane na gorącym uczynku		
	2007	2008	zmiana
Przestępstw kryminalnych	854	925	+ 71
Nietrzeźwych kierujących	820	969	+ 149
Zatrzymanych ogółem	1674	1894	+ 220

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

Jak widać w przedstawionej tabeli, w roku 2008 policjanci tarnowscy zatrzymali o 220 sprawców przestępstw więcej niż w r. 2007. Wzrost dotyczył zarówno sprawców przestępstw typowo kryminalnych jak też nietrzeźwych kierujących. Istotne jest to, że wzrost zatrzymań nastąpił pomimo spadku ilości przestępstw stwierdzonych. Taki wynik jest skutkiem zarówno rzetelnej służby patrolowej i operacyjnej, jak też organizacji wielu działań i akcji nieszablonowych. W ciągu całego roku przeprowadzane były różne działania koncentryczne, „Centrum”, „Osiedle”, na terenie Tarnowa, w których udział brali policjanci wszystkich pionów KMP. Działania te koncentrowane były przede wszystkim na

największych tarnowskich osiedlach. Jednym z cyklicznych działań była „Dyskoteka” – w jej ramach policjanci skupiali się przede wszystkim na przestępstwach narkotykowych, niszczeniu mienia oraz nietrzeźwych kierujących. Specjalne działania organizowane były także w okresach zwiększonego zagrożenia, np. w okresie przedświątecznym. W ciągu całego roku KMP w Tarnowie przeprowadziła szereg działań z innymi podmiotami, np. Państwową Strażą Rybacką, Społeczną Strażą Rybacką, WOPR i innymi. Działania takie organizowane były w czasie i miejscu konkretnych zagrożeń. Na terenie miasta działała także specjalna grupa policyjna „Blokery”, która skupiała uwagę i działania na grupach młodzieży dopuszczającej się zarówno drobnych zakłóceń porządku publicznego jak też poważnych przestępstw kryminalnych, z rozbojami włącznie. Działania tej grupy wspierali także wywiadowcy prewencji, którzy w sposób niejawni przeciwdziałali popełnianiu przestępstw.

Tabela nr 47: Liczba ujawnionych wybranych wykroczeń w latach 2007-2008

Wyszczególnienie	Osoby zatrzymane na gorącym uczynku		
	2007	2008	+ / -
kradzież	2007	1238	+ 168
	2008	1406	
umyślne zniszczenie mienia	2007	366	- 19
	2008	347	
zakłócanie porządku	2007	576	+ 392
	2008	968	
nieobyczajny wybryk	2007	1149	+ 347
	2008	1496	
używanie słów wulgarnych	2007	2030	+ 631
	2008	2661	
ustawa o wychowaniu w trzeźwości	2007	3459	+ 1423
	2008	4882	
Ogółem	2007	8818	+ 2942
	2008	11760	

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

Analizując dane z zamieszczonej powyżej tabeli widać wyraźnie, że aktywność policjantów w zakresie ujawniania wykroczeń typowo chuligańskich znacząco wzrosła w 2008 r.. Praktycznie we wszystkich kategoriach zatrzymanych zostało więcej sprawców. Istotne są wyniki w zakresie realizacji przepisów ustawy o wychowaniu w trzeźwości, gdyż odnoszą się one do działań związanych z likwidowaniem zjawiska spożywania alkoholu w miejscach zabronionych, przede wszystkim w rejonach sklepów, w miejscach wypoczynku mieszkańców miasta, w parkach itp.

Tabela nr 48: Ogólna represja w latach 2007-2008

Wyszczególnienie	2007	2008	+ / -
Wykroczenia ogółem	58597	56661	- 1936
- pouczenia	32130	26627	- 5503
- mandaty	24438	27819	+ 3381
- wnioski o ukaranie do sądu	2029	2215	+ 186

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

Wzrost ilości nałożonych mandatów i skierowanych wniosków o ukaranie, przy spadku ilości pouczeń świadczy o dużej determinacji policjantów w zakresie likwidowania zjawisk naruszających porządek prawny. Tarnowscy policjanci zwiększyli swoją aktywność przede

wszystkim w zakresie wykroczeń porządkowych, które są najbardziej dokuczliwe dla mieszkańców miasta.

Tabela nr 49: Zdarzenia drogowe w latach 2007-2008

REJON	Wypadki		Zabici		Ranni		Kolizje	
	2007	2008	2007	2008	2007	2008	2007	2008
miasto Tarnów	133	105	7	7	154	122	1453	1486
powiat ziemski	156	162	25	18	215	213	1211	1059
Ogółem	289	267	32	25	369	335	2664	2545

Źródło: Komenda Miejska Policji w Tarnowie

W roku 2008 na terenie miasta udało się zredukować liczbę najcięższych zdarzeń w ruchu drogowym, spadła zarówno ilość wypadków jak też liczba osób rannych. Nieznacznie zwiększyła się jedynie ilość kolizji, jednakże te nie niosą ze sobą ofiar w ludziach. Policjanci Sekcji Ruchu Drogowego prowadzili w roku 2008 wiele działań zapobiegawczych, które przyniosły skutek w postaci poprawy bezpieczeństwa w ruchu. Szczególną uwagę w roku 2008 policjanci zwrócili na niechronionych uczestników ruchu, czyli osoby piesze, rowerzystów.

W KMP w Tarnowie funkcjonuje nieetatowy pododdział antyterrorystyczny – Nietatowa Grupa Realizacyjna (NGR). Policjanci tej grupy zajmują się realizacją zatrzymań sprawców najpoważniejszych przestępstw, w tym sprawców działających z niebezpiecznymi narzędziami. W roku 2008 policjanci Nietatowej Grupy Realizacyjnej przeprowadzili kilka poważnych akcji związanych z zatrzymaniami takich osób. Najważniejsze z nich to ujęcie sprawców brutalnych zgwałceń, zatrzymanie członków zorganizowanej grupy przestępczej zajmującej się handlem narkotykami, zatrzymanie uzbrojonych członków grupy dokonujących kradzieży pojazdów.

W trosce o porządek w mieście i bezpieczeństwo mieszkańców władze miasta corocznie przeznaczają na ten cel pieniądze z budżetu. Dla policji przeznaczono w 2007 r. 169.000 zł, a w roku 2008 – 185.330 zł. Środki te zostały przeznaczone m.in. na sfinansowanie dodatkowego czasu służby policjantów prewencji, dofinansowanie zakupów samochodów, zakup wyposażenia elektronicznego, a także narkotesterów.

19.1.2. Działania Straży Miejskiej

Podstawowym zadaniem Straży Miejskiej jest zabezpieczenie porządku w mieście, a więc działalność patrolowo-prewencyjna. W jej trakcie strażnicy ujawniają sporo drobnych naruszeń prawa, które w swojej masie są groźne dla porządku publicznego, a przede wszystkim dla poczucia spokoju i bezpieczeństwa mieszkańców. Dlatego też sprawcy tych wykroczeń są pouczani co do swojego nagannego zachowania, a ci, którzy popełnili najniebezpieczniejsze wykroczenia, są karani. W roku 2008 strażnicy miejscy ujawnili aż 12.512 wykroczeń. W odniesieniu do ich sprawców:

- pouczyli 10.464 osoby,
- nałożyli 1.819 grzywien w formie mandatu karnego na łączną kwotę 156.400 zł,
- sporządzili 234 wnioski o ukaranie do Sądu Grodzkiego.

W ramach działalności prewencyjnej:

- unieruchomili 27 pojazdy naruszające obowiązujące przepisy przez zastosowanie urządzenia do blokowania kół, a 5 usunęli z drogi,
- doprowadzili do Izby Wytrzeźwień w Tarnowie 259 osób,

- ujęli i przekazali policji 80 osób, w tym 61 sprawców przestępstw, sami ujawnili 46 popełnionych przestępstw,
- konwojowali dokumenty i wartości pieniężne na potrzeby gminy 143 razy.

Równocześnie w ciągu 2008 r. przyjęli 6.510 interwencji od mieszkańców Tarnowa, które najczęściej dotyczyły:

- nieprawidłowo zaparkowanych pojazdów blokujących chodniki, dojazd do bloków, altan śmietnikowych, innych prawidłowo zaparkowanych pojazdów – 2.318 przypadków,
- zakłócania spokoju i ciszy nocnej, wybryków chuligańskich – 681 przypadków,
- spraw porządkowych – 649 przypadków,
- nieobyczajnych wybryków – 603 przypadków,
- psów puszczonej luzem – 486 przypadków,
- spożywania alkoholu w miejscach publicznych – 328 przypadków

oraz ponad 1.400 innych spraw dotyczących życia codziennego mieszkańców i ich problemów.

19.1.3. Współpraca Straży Miejskiej i Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie

W lipcu 2008 r. zostało zawarte nowe porozumienie między Prezydentem Miasta Tarnowa a Komendantem Miejskim Policji w Tarnowie o współpracy straży z policją. Wprowadzono nowe wspólne patrole strażników miejskich z policjantami na tarnowskim Rynku oraz na osiedlach. Utrzymano wspólne patrole w obrębie centrum Tarnowa monitorowanym przez system miejskich kamer. W minionym roku strażnicy wystawili 2.348 patroli samodzielnych oraz 999 wspólnych z policją. Przeprowadzono wspólnie kilka zabezpieczeń ważnych imprez i uroczystości, jak chociażby obchody z okazji 90-lecia Odzyskania Niepodległości, czy odbywającego się w Tarnowie I Forum Inwestycyjnego. Łącznie strażnicy i policjanci zabezpieczyli 52 imprezy sportowe, rozrywkowe, religijne, rocznicowe oraz festyny rodzinne. Dzięki zmianom organizacyjnym w Straży Miejskiej na tarnowskich ulicach, osiedlach i placach targowych pojawiło się więcej patroli strażników. W maju 2008 r. strażnicy miejscy zostali wyposażeni w skutery, na których w okresie letnim i jesiennym patrolowali osiedla, place zabaw, parki i inne miejsca zbiorowego wypoczynku, gdzie dojazd samochodem jest utrudniony. Zakupiono również dla strażników nowy samochód specjalistyczny, który również zwiększył ich mobilność, a przede wszystkim ułatwił przewóz osób nietrzeźwych. W grudniu Rada Miejska uchwaliła nowy Regulamin Straży Miejskiej, który pozwoli na przeprowadzenie reorganizacji, dostosowującej strukturę organizacyjną straży do realizacji zadań wynikających z aktualnych potrzeb w zakresie porządku i bezpieczeństwa w mieście.

Na utrzymanie i wyposażenie Straży Miejskiej, w tym systemu monitoringu miejskiego, przeznaczono w 2008 r. 3.114.460 zł (2007 r. – 2.965.993 zł).

19.2. Bezpieczeństwo i ochrona przeciwpożarowa

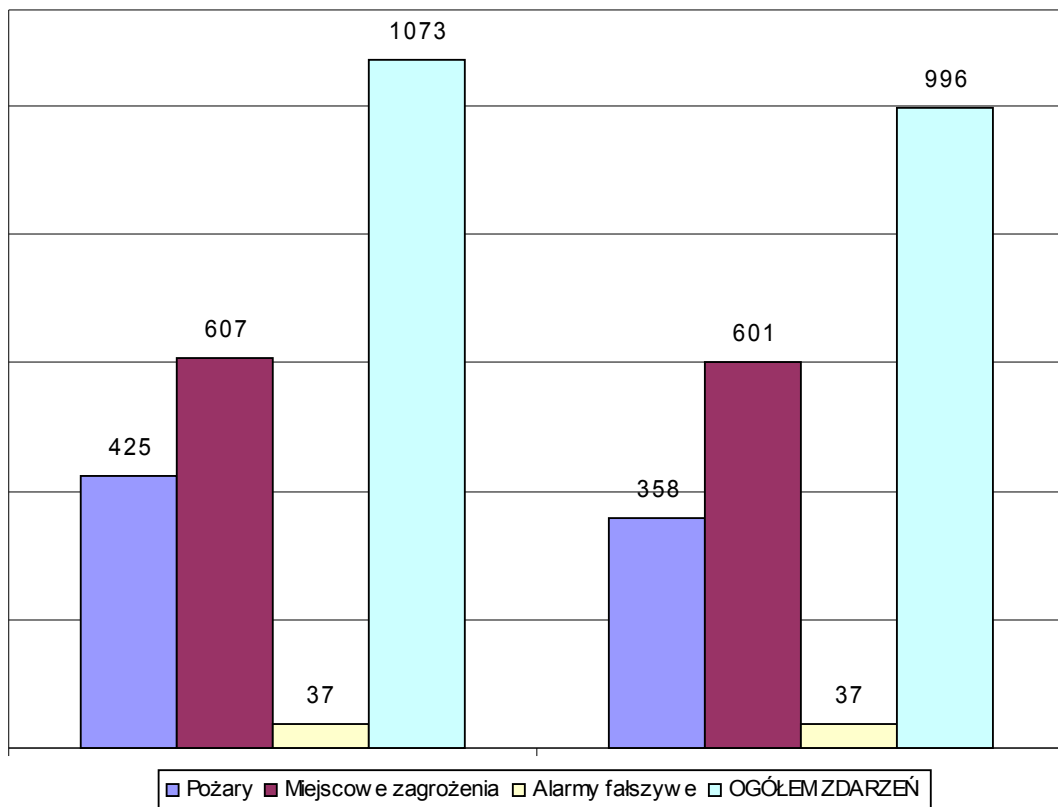
19.2.1. Działalność Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie

Tabela nr 50: Porównanie ilości zdarzeń latach 2007-2008 na terenie miasta Tarnowa

Rok	Požary	Miejscowe zagrożenia	Alarmy fałszywe	Ogółem zdarzeń
2007	425	607	37	1.073
2008	358	601	37	996

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

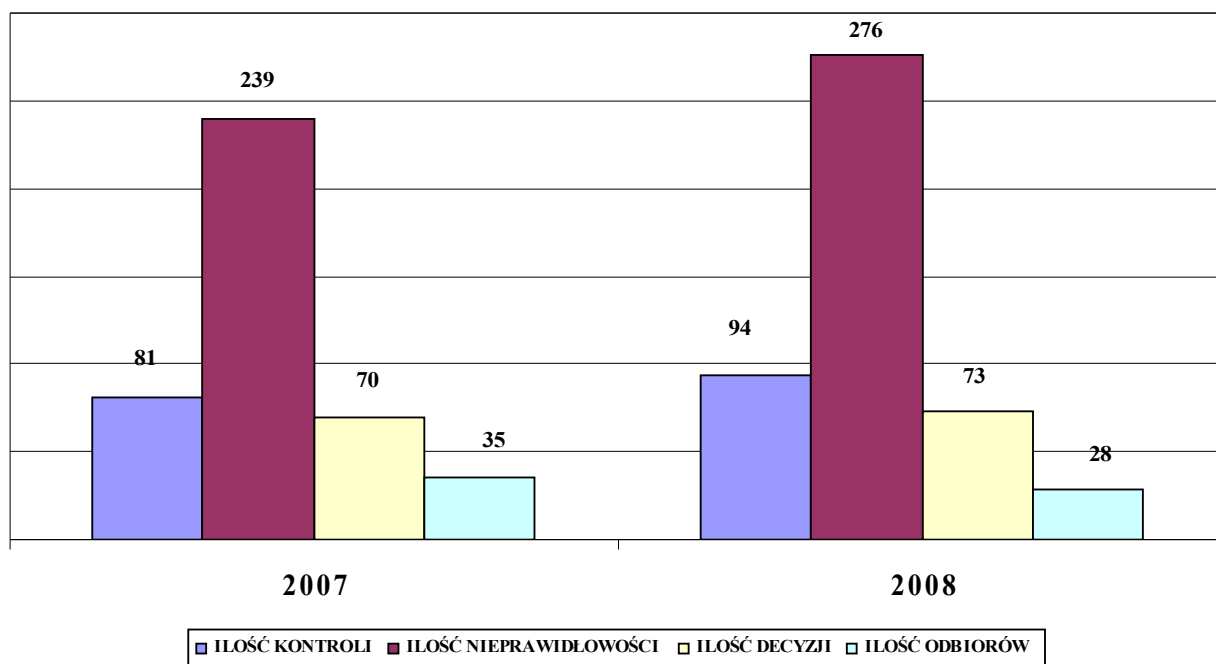
Wykres nr 9: Ilość zdarzeń - miasto Tarnów - w latach 2007-2008

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

W 2008 r. w stosunku do roku poprzedniego nastąpił spadek ogólnej ilości zdarzeń o 7,2 %, głównie w zakresie pożarów (15,8%), natomiast nieznacznie spadła ilość miejscowych zagrożeń (1%).

Wykres nr 10: Działania kontrolno-rozpoznawcze w latach 2007-2008

Źródło: Komenda Miejska Państwowej Straży Pożarnej

Na skutek działań prewencyjnych nastąpiła poprawa w zakresie zapewnienia odpowiednich technicznych warunków ewakuacji w obiektach użyteczności publicznej (oznakowanie dróg ewakuacyjnych), mających istotny wpływ na bezpieczeństwo przebywających w nich ludzi.

Efektom kontroli prowadzonych na osiedlach mieszkaniowych jest ciągła poprawa w zakresie oznakowania i przejezdności dróg pożarowych.

W 2008 r. Prezydent Miasta Tarnowa przekazał Komendzie Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie środki finansowe z przeznaczeniem na poprawę stanu zabezpieczenia Miasta Tarnowa w szczególności na:

- dofinansowanie zakupu autodrabiny SD 37 w kwocie 600.000 zł,
- zakup materiałów i wyposażenia (umundurowanie specjalne) w kwocie 81.980 zł,
- całościowe finansowanie wody zużytej do akcji gaśniczych w kwocie 772,24 zł.

Bezpieczeństwo pożarowe mieszkańców również jest w centrum uwagi władz miejskich. W związku z tym coraz większe środki finansowe są przeznaczane na te cele poprzez dofinansowanie zakupów dla Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej. W 2007 r. na wspomaganie ochrony przeciwpożarowej w mieście przeznaczono 206.932 zł, przede wszystkim na dofinansowanie zakupu samochodu ratowniczo-gaśniczego. W roku 2008 ta dotacja wzrosła do kwoty 682.752,24 zł. Dzięki zakupowi autodrabiny o wysięgu 37 metrów także mieszkańcy najwyższych budynków w mieście (zasięg 11-piętrowych wieżowców) mogą czuć się bezpiecznie.

19.2.2. Działalność ochotniczych straży pożarnych w Tarnowie

Na terenie miasta Tarnowa działania ratowniczo-gaśnicze Państwowej Straży Pożarnej wspierają dwie jednostki ochotniczych straży: OSP Tarnów-Mościce oraz OSP Tarnów-Rzędzin.

Działalność jednostek OSP określają przepisy ustawy Prawo o stowarzyszeniach oraz statut danej jednostki. Na tej podstawie oprócz działalności ratowniczo-gaśniczej prowadzą one również różnego rodzaju działania na rzecz lokalnej społeczności.

Szczególnie OSP Tarnów-Rzędzin należy do grupy wyróżniających się jednostek, o dużym potencjale w zakresie ochrony przeciwpożarowej i działalności społecznej. W ramach struktur ochrony przeciwpożarowej działa ona w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym, zrzeszającym jednostki najlepsze pod względem wyposażenia i wyszkolenia, które biorą udział w akcjach nadzwyczajnych zagrożeń życia i zdrowia.

OSP Tarnów-Rzędzin posiada trzy samochody bojowe, tj. Jelcz przeznaczony do szeroko specjalistycznych działań ratowniczo-gaśniczych, Fiat Ducato – lekki samochód pożarniczy przeznaczony do niewielkich zagrożeń pożarniczo-gaśniczych oraz samochód Żuk z agregatem prądotwórczym i osprzętem oświetleniowym, niezbędny w akcjach ratowniczych w porze nocnej.

Natomiast OSP Tarnów-Mościce dysponuje jednym wozem bojowym marki Magirus, który dostosowany jest do prowadzenia akcji ratowniczo-gaśniczych o mniejszej skali zagrożenia pożarowego.

Rada Miejska w Tarnowie z budżetu Gminy Miasta Tarnowa przeznaczyła w roku 2008 na bieżącą działalność ochotniczych straży pożarnych 66.147 zł.

Za te pieniądze, szczególnie w ramach doposażenia OSP Tarnów-Rzędzin, zakupione zostało atestowane specjalistyczne umundurowanie przeciwpożarowe (7 kompletów) warunkujące udział strażaków w akcji ratowniczej. Aby sprostać wymaganiom bezpieczeństwa, dla OSP Tarnów-Rzędzin zakupiono dwa profesjonalne, atestowane aparaty oddechowe oraz sprzęt ochrony osobistej tj. zatrzaśniki, toporki, hełmy, buty itp. Kupiono też agregat sprężarkowy niezbędny do utrzymania ciągłej gotowości do natychmiastowego wyjazdu samochodu bojowego Jelcz, 15 sztuk węży pożarniczych, części zamienne, akumulatory oraz odbiorniki elektroniczne typu „pager” do selektywnego wywołania w przypadku alarmu pożarowego.

Ze środków Gminy Miasta Tarnowa ponoszone są stałe koszty zaopatrzenia w paliwo samochodów i innych urządzeń (agregaty, pompy itp.) badań lekarskich i technicznych, ubezpieczenia oraz eksploatacji remiz i innych niezbędnych wydatków związanych z utrzymaniem gotowości bojowej jednostek.

W 2008 r. druhowie ochotniczych straży pożarnych uczestniczyli w 32 akcjach ratowniczo-gaśniczych, co stawia zwłaszcza jednostkę OSP Tarnów-Rzędzin, wśród najlepszych na szczeblu powiatów: grodzkiego i tarnowskiego.

Doskonaląc swoje umiejętności strażackie, druhowie ochotnicy corocznie biorą udział w powiatowych zawodach pożarniczych, zajmując w nich czołowe miejsca. W 2008 r. mężczyźni seniorzy z OSP Tarnów-Rzędzin zajęli wysokie trzecie miejsce w Zawodach Powiatowych, wśród ponad 50 startujących drużyn z powiatów: grodzkiego i tarnowskiego potwierdzając tym samym, że są profesjonalistami w wykonywanych działaniach pożarniczych.

Strażacy-ochotnicy prowadzą również pracę wychowawco-szkoleniową z młodzieżą. W OSP Tarnów-Rzędzin funkcjonują młodzieżowe drużyny pożarnicze chłopców i dziewcząt. W związku z doskonaleniem umiejętności, przede wszystkim w zakresie wiedzy pożarniczej, ich członkowie wzięli udział w kursie szkoleniowo-pożarniczym w Pile (wyjazd dofinansowany z budżetu Gminy Miasta Tarnowa). Dzięki wsparciu samorządu w 2008 r. zakupiono kompletne umundurowanie dla męskiej drużyny młodzieżowej, liczącej

25 członków. Warto dodać, że 17 członków tej drużyny uczy się w klasie o profilu pożarniczym w XVI LO w Tarnowie.

W 2008 roku członkowie OSP Tarnów-Rzędzin obchodzili jubileusz 100-lecia powstania i działalności jednostki. Z tej okazji, za ogromny wkład i zasługi w ramach ochrony przeciwpożarowej, prezes Zarządu Głównego Związku Ochotniczych Straży Pożarnych RP przyznał jednostce Złoty Medal za Zasługi dla Pożarnictwa. Władze miasta Tarnowa na jubileuszowe obchody przekazały 20.000 zł.

Członkowie ochotniczych straży pożarnych corocznie wykonują różne prace użyteczne na rzecz swojego środowiska. W 2008 r. przeprowadzili remont remizy w Tarnowie-Rzędzinie oraz pomagali służbom miejskim w przygotowaniu parkingu obok remizy.

Podsumowując działalność ochotniczych straży pożarnych na terenie Tarnowa w 2008 r. należy podkreślić ich duże zaangażowanie nie tylko w kwestie ochrony przeciwpożarowej. Istotny jest również społeczny aspekt aktywności i praca na rzecz lokalnych środowisk.

19.3. Ratownictwo chemiczne, składowanie i utylizacja odpadów niebezpiecznych

Ratownictwo chemiczne (likwidacja zagrożeń chemicznych w transporcie drogowym, kolejowym oraz w zakładach przemysłowych), składowanie i utylizacja odpadów niebezpiecznych to istotna kwestia w problematyce bezpieczeństwa mieszkańców i środowiska. Gmina Miasta Tarnowa podpisała umowę z Jednostką Ratownictwa Chemicznego Sp. z o.o., na mocy której w 2008 r. jednostka:

- 1) utrzymywała w gotowości ratowniczej w systemie 24-godzinnym trzyosobowy zespół ratowników awaryjnych wyposażonych w sprzęt ratowniczy i środki transportu do udziału w likwidacji awarii chemicznych, zagrożeń ludności lub klęsk żywiołowych na terenie miasta, działających na wezwanie wyznaczonych w Planie Reagowania Kryzysowego osób funkcyjnych Urzędu Miasta Tarnowa lub kierującego akcją funkcjonariusza Komendy Powiatowej Państwowej Straży Pożarnej,
- 2) przyjęła do utylizacji 10 sztuk pochłaniaczy wielogazowych z ujęcia wodnego Zbylitowska Góra należącego do Tarnowskich Wodociągów,
- 3) poddała utylizacji (na podstawie umowy) lekarstwa pochodzące ze zbiórki z 10 aptek z terenu Tarnowa,
- 4) przeprowadziła szkolenie dotyczące wykonywania transportu Toksycznych Środków Przemysłowych oraz innych materiałów niebezpiecznych wg obowiązującej w Unii Europejskiej normy ADR dla:
 - pracowników Wydziału Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności Urzędu Miasta Tarnowa – 5 osób,
 - funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie – 15 osób,
 - pracowników zakładów pracy i instytucji miasta Tarnowa – 30 osób.

19.4. Obrona cywilna

W 2008 r. Zespół Wydziału Bezpieczeństwa i Zarządzania Kryzysowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego, Wojewódzki Sztab Wojskowy w Krakowie oraz Wojskowa Komenda Uzupełnień w Tarnowie przeprowadziły w Urzędzie Miasta Tarnowa

kontrolę z zakresu realizacji zadań obronnych zawartych w zestawach zadań operacyjnych z „Planu operacyjnego funkcjonowania miasta Tarnowa na wypadek zewnętrznego zagrożenia bezpieczeństwa państwa i w czasie wojny”. Kontrola ta zakończyła się oceną dobrą.

Gmina Miasta Tarnowa, jako pierwsza jednostka samorządu terytorialnego w województwie małopolskim, opracowała nowy Planu Reagowania Kryzysowego dla miasta Tarnowa zgodnie z Ustawą o zarządzaniu kryzysowym oraz wytycznymi wojewody małopolskiego.

W 2008 r. kontynuowano działania wynikające z umowy-porozumienia z Zespołem Elektrowni Wodnych Rożnów-Czchów o współdziałaniu w zakresie przekazywania informacji w ramach nadzwyczajnych zagrożeń ludzi i środowiska spowodowanych intensywnymi opadami deszczu i możliwością wystąpienia powodzi w strefie rzeki Dunajec.

Ponadto w zakresie obrony cywilnej, spraw obronnych i zarządzania/reagowania kryzysowego w 2008 r.:

- 1) przeprowadzono na terenie Tarnowa inwentaryzację sprzętu i wyposażenia znajdującego się w ewidencji zakładów i instytucji z terenu miasta oraz miejskich jednostek organizacyjnych (stanowiącego mienie Skarbu Państwa o wartości 2.513.425 zł),
- 2) zorganizowano szkolenia prowadzone przez przedstawiciela Powiatowej Stacji Pogotowia Ratunkowego w zakresie udzielania pierwszej pomocy medycznej dla:
 - funkcjonariuszy Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie – 20 osób,
 - pracowników zakładów pracy i instytucji z terenu Tarnowa – 30 osób,
- 3) przekazano do wojewódzkiego magazynu sprzętu obrony cywilnej w Krakowie (na polecenie wojewody małopolskiego – szefa Obrony Cywilnej Województwa):
 - wyposażenia i sprzętu o wartości 112.000 zł,
 - sortów mundurowych o wartości 80.000 zł.

20. ADMINISTRACJA

20.1. Urząd Miasta Tarnowa

Urząd jest jednostką administracyjną, przy pomocy której prezydent wykonuje swoje zadania. Urząd Miasta Tarnowa posiada typową dla tego typu organizacji samorządu gminnego – wieloszczeblową, liniowo-sztabową strukturę organizacyjną.

Poszczególne wydziały, biura i zespoły zostały skonfigurowane w postaci sześciu pionów, kierowanych przez prezydenta, trzech zastępców prezydenta oraz sekretarza i skarbnika. Poszczególne piony zostały zorganizowane w wyniku zgrupowania komórek powiązanych funkcjonalnie.

Organizację i zasady funkcjonowania Urzędu Miasta Tarnowa określa Regulamin Organizacyjny Urzędu, który ze względu na występujące często zmiany w otoczeniu gminnym podlega ewaluacji.

W Regulaminie Organizacyjnym Urzędu Miasta Tarnowa (UMT) stanowiącym załącznik do zarządzenia Nr 140/2007 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 14 maja 2007 r. w sprawie nadania Urzędowi Miasta Tarnowa Regulaminu Organizacyjnego w 2008 r. pięciokrotnie wprowadzono zmiany.

Ostania zmiana, wprowadzona zarządzeniem Nr 344/2008 Prezydenta Miasta Tarnowa z dnia 4 grudnia 2008 r. w sprawie zmiany regulaminu Organizacyjnego Urzędu Miasta, określiła nowe brzmienie nazw wydziałów i jednostek posiadających status wydziałów:

- Kancelaria Rady Miejskiej (KRM),
- Wydział Budżetowo-Księgowy (WBK),
- Wydział Budżetu, Planowania i Analiz (WBP),
- Wydział Edukacji (WED),
- Wydział Finansowy (WFI),
- Wydział Geodezji i Nieruchomości (WGN),
- Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska (WGK),
- Wydział Informatyzacji (WIN),
- Wydział Komunikacji (WKM),
- Wydział Kultury (WKU),
- Wydział Marki Miasta (WMM),
- Wydział Obsługi Urzędu (WOU),
- Wydział Organizacyjno-Prawny (WOP),
- Wydział Podatków i Windykacji (WPW),
- Wydział Realizacji Inwestycji (WRI),
- Wydział Spraw Obywatelskich (WSO),
- Wydział Strategii (WST),
- Wydział Urbanistyki i Budownictwa (WUB),
- Wydział Zarządzania Kryzysowego i Ochrony Ludności (WZK),
- Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej (WZO),
- Urząd Stanu Cywilnego (USC),
- Biuro Miejskiego Inżyniera Ruchu (BMI),
- Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów (BRK),
- Biuro Nadzoru Właścicielskiego (BNW),
- Biuro Sportu, Turystyki i Rekreacji (BST),
- Kancelaria Prezydenta (KPR),
- Zespół Kontroli (ZKO),
- Zespół Zamówień Publicznych (ZZP),
- Samodzielne stanowisko pracy Asystent Prezydenta (APR),
- Samodzielne stanowisko pracy ds. bezpieczeństwa i higieny pracy (BHP),
- Samodzielne stanowisko pracy ds. organizacji pozarządowych (OPO),
- Samodzielne stanowisko pracy Koordynator ds. systemu wspomagania zarządzania edukacją (KSW),
- Samodzielne stanowisko pracy Koordynator ds. rewitalizacji (KRE),
- Samodzielne stanowisko pracy Miejski Audytor Wewnętrzny (MAW).

Efektom reorganizacji było przede wszystkim:

1) powołanie Wydziału Marki Miasta, którego zadaniem jest m.in.:

- identyfikowanie, definiowanie celów, priorytetów i grup docelowych w obszarze komunikacji społecznej, promocji i wizerunku miasta Tarnowa,

- opracowywanie, uzgadnianie założeń oraz projektów strategii informacyjnej i promocji miasta Tarnowa,
 - kreowanie polityki informacyjnej miasta Tarnowa oraz inicjowanie działań zmierzających do realizacji założeń strategii informacyjnej i promocyjnej,
- 2) przekształcenie Zespołu Windykacji i Egzekucji w Wydział Podatków i Windykacji, w skład którego weszły referaty: Egzekucji, Wymiaru Podatków oraz Windykacji i Kontroli Podatkowej,
 - 3) powołanie samodzielnego stanowiska pracy Koordynator ds. systemu wspomagania zarządzania edukacją, którego zadaniem jest:
 - wykonywanie zadań związanych z wdrożeniem i funkcjonowaniem w Urzędzie Miasta Tarnowa elektronicznego systemu zarządzania edukacją,
 - koordynowanie działania systemu w zakresie edukacji,
 - administrowanie portalem i forum edukacyjnym,
 - koordynowanie, bieżąca współpraca i nadzór nad prawidłowym przebiegiem prac związanych z wdrożeniem Elektronicznego Środowiska Przepływu Pracy wraz z podpisem elektronicznym,
 - 4) powołanie samodzielnego stanowiska pracy Asystent Prezydenta, do zadań którego należą:
 - obsługa kontaktów zewnętrznych prezydenta,
 - bieżąca współpraca z podmiotami prowadzącymi obsługę medialną prezydenta,
 - prowadzenie kalendarza spotkań prezydenta oraz przyjmowanie i ewidencjonowanie propozycji i potrzeb w tym zakresie ze strony osób i podmiotów zewnętrznych,
 - 5) powołanie samodzielnego stanowiska pracy Koordynator ds. Rewitalizacji, którego głównym zadaniem jest organizowanie przygotowania i zarządzania wdrażaniem Lokalnych Programów Rewitalizacji dla zdegradowanych obszarów miejskich oraz projektów realizowanych w ramach Lokalnych Programów Rewitalizacji.

Efektom tych zmian były nabory na wolne stanowiska urzędnicze w Urzędzie Miasta Tarnowa. Wszystkie te procesy odbyły się bez zwiększenia zatrudnienia w magistracie. Stan zatrudnienia na dzień 1 stycznia 2008 r. wynosił 452 pracowników, natomiast w dniu 31 grudnia 2008 r. Urząd Miasta Tarnowa zatrudniał 448 osób.

Tarnowski magistrat od 2003 r. posiada certyfikat Systemu Zarządzania Jakością w zakresie realizacji zadań własnych gminy, zadań miasta na prawach powiatu, zadań z zakresu administracji rządowej oraz zadań zleconych ustawowo.

W dniach 2 – 3 kwietnia 2008 r. odbył się w Urzędzie Miasta Tarnowa, audit nadzoru przeprowadzony przez niezależną jednostkę certyfikującą Polskie Centrum Badań i Certyfikacji, akredytowaną przez Polskie Centrum Akredytacji, w ramach funkcjonującego Systemu Zarządzania Jakością zgodnego z normą ISO PN-EN 9001:2001. Celem auditu nadzoru było sprawdzenie, czy Urząd Miasta nadal spełnia przyjęte założenia zgodne z normą PN-EN ISO 9001:2001. W wyniku przeprowadzonego auditu nadzoru potwierdzono skuteczne funkcjonowanie Systemu Zarządzania Jakością, wskazując poniższe pozytywy:

- duże zaangażowanie Kierownictwa Urzędu w życie miasta, jak również w utrzymywanie i doskonalenie systemu zarządzania jakością,
- wizję doskonalenia systemu zarządzania jakością, przełożenie wizji na zadania;
- zaangażowanie kadry kierowniczej w doskonalenie systemu poprzez weryfikację procesów, dokumentacji, otwartość na uwagi i sugestie poprawy;
- bardzo dobre efekty działań, które są wynikiem skutecznego planowania;

- wdrożenie BSC dla potrzeb zarządzania wynikami działalności urzędu.

W trakcie badań auditowych, nie stwierdzono niezgodności.

Obecnie, w wyniku auditu, Urząd Miasta Tarnowa posiada certyfikat przyznany do kwietnia 2010 r.

Dla mieszkańców Tarnowa, załatwiających sprawy w Urzędzie Miasta Tarnowa, certyfikat ISO dla magistratu oznacza przede wszystkim czytelne, przejrzyste procedury oraz sprawniejsze zarządzanie zgodnie z przepisami prawa i międzynarodowymi normami. Istniejące w urzędzie procedury oraz sposoby postępowania zostały sprawdzone przez niezależną instytucję, a jakość pracy urzędników została, przynajmniej w sposób wyrywkowy, zweryfikowana.

W 2008 r. obowiązywała następująca Polityka Jakości Urzędu Miasta Tarnowa:

- Sprawne zarządzanie miastem zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- Działanie na rzecz rozwoju miasta.
- Zapewnienie przejrzystości postępowania i stosowanych procedur.
- Zapewnienie jawności i dostępności do informacji.
- Ciągłe doskonalenie Systemu Zarządzania Jakością.

Założone cele Urząd Miasta realizował poprzez:

- Pełne zaangażowanie kierownictwa i pracowników Urzędu w realizację celów Polityki Jakości.
- Utrzymywanie i ciągłe doskonalenie ustanowionego zgodnie z wymaganiami normy PN-EN ISO 9001:2001 Systemu Zarządzania Jakością.
- Utrzymywanie pełnej zgodności działań z obowiązującymi przepisami prawa, normami i decyzjami jednostek nadzoru i kontroli.
- Kształtowanie racjonalnej polityki ekonomicznej.
- Systematyczny przegląd i dostosowywanie celów dotyczących jakości do zmieniających się potrzeb.
- Systematyczne badanie rynku klientów, poziomu spełnienia ich wymagań i osiągniętego poziomu ich zadowolenia.
- Dbalność o satysfakcję pracowników oraz systematyczne podnoszenie ich kwalifikacji zawodowych.

Ocena funkcjonowania Urzędu Miasta Tarnowa dokonana przez jego klientów (przeprowadzona w formie ankiet) sprowadziła się do następujących konkluzji:

- klienci UMT są zadowoleni z obsługi, co ważne, w porównaniu do ocen z roku poprzedniego zauważyć można wyraźną poprawę zadowolenia,
- większość szczegółowych aspektów lokuje się w przedziale średniego poziomu zadowolenia,
- wysoki poziom zadowolenia wyrażany jest w przypadku schludnego wyglądu urzędników i ich umiejętności interpersonalnych,
- najniższy poziom zadowolenia (dolne strefy średniego poziomu zadowolenia) wiąże się z wyglądem zewnętrznym budynków/otoczenia oraz wystroju pomieszczeń i dostosowania urzędu do obsługi klientów,
- w ujęciu wymiarów zadowolenia, grupujących szczegółowe aspekty zadowolenia, klienci są najmniej zadowoleni z wymiaru „atrybuty materialne”, a najbardziej

z „profesjonalizmu i rzetelności” – wszystkie wymiary zadowolenia lokowały się w przedziale średniego poziomu zadowolenia.

Wszystkie uwagi mieszkańców posłużą dalszemu doskonaleniu metod i form załatwiania indywidualnych spraw z zakresu administracji publicznej.

To doskonalenie jakości obsługi skupi się na „inwestycjach” w czynniki, które mają największe znaczenie z punktu widzenia budowania poziomu zadowolenia z jakości obsługi w urzędzie, czyli czynnikach o kluczowym znaczeniu tzn.:

- staranności w załatwianiu spraw klientów,
- indywidualnym traktowaniu klientów i zrozumieniu ich szczególnych potrzeb,
- sprawności załatwiania spraw urzędowych;
- dostosowania informacji przekazywanych przez urzędników do potrzeb klienta,
- dostępności urzędników,
- dotrzymywaniu terminów przez urzędników,
- znajomości prawa i procedur przez urzędników.

Mając na uwadze oceny i oczekiwania klientów Urzędu Miasta Tarnowa wyrażone najniższym poziomem zadowolenia z atrybutów materialnych obsługi (w szczególności wyglądu i dostosowania budynków) oraz rozkład odpowiedzi na pytanie dotyczące zlokalizowania wydziałów urzędu w jednym budynku przystosowanym do obsługi osób niepełnosprawnych, celowe jest kontynuowanie działań związanych z dążeniem do umiejscowienia w jednym ośrodku wydziałów Urzędu Miasta Tarnowa.

20.2. Infrastruktura internetowa

W 2008 roku w ramach pracy Wydziału Informatyzacji zaprojektowano i zbudowano aplikacje intranetową dla rejestracji, weryfikacji, kontroli zadań „Raporty tygodniowe” przyczyniając się do poprawy zarządzania oraz kontroli realizacji zadań. Zbudowano aplikacje intranetową niezbędną dla prowadzenia ewidencji osób uprawnionych do przetwarzania danych osobowych, zarządzania dostępem do zasobów urzędu, prowadzenia kontroli dostępu, klasyfikowania zdarzeń i incydentów teleinformatycznych. Uruchomiono intranetową bazę wiedzy dla specjalistów IT – dostępna lokalnie, w ramach prowadzonych zajęć. Zajęcia obejmują ćwiczenia praktyczne z zakresu instalacji środowiska eksploatowanych serwerów wraz z usługami oraz naukę metod projektowania i dokumentowania relacyjnych baz danych. Zakończono etap projektowania i budowy aplikacji do inwentaryzacji zasobów sprzętowych i programowych UMT oraz zarządzania zgłoszeniami użytkowników (uszkodzenia, problemy) – działania zbieżne z założeniami Service Level Agreement (SLA). W ramach pilotażu rozpoczęto ujednolicanie aplikacji do zarządzania finansami w jednostkach podległych UMT. Przetestowane zostaną urządzenia końcowe oraz przygotowana infrastruktura techniczna dla celów dydaktycznych, udostępniania rejestrowanych materiałów upoważnionym służbom współodpowiedzialnym za bezpieczeństwo miasta.

Edunet to ważny system, który ma już spore grono użytkowników. Z jednej strony system to element wspomagania osób zarządzających tarnowską edukacją, z drugiej – platforma wymiany informacji pomiędzy uczniem, nauczycielem, rodzicem. To możliwość udostępniania i realizacji zdalnych usług np. testy, ankiety, konsultacje. W roku 2008 kontynuowano prace nad rozbudową portalu edukacyjnego, stanowiącego forum wymiany informacji, umożliwiającego prowadzenie konsultacji. W trybie produkcyjnym jednostki opracowały Arkusze Organizacyjne.

Edunet to nie tylko bezpośrednia korzyść i ułatwienie dla rodziców i uczniów, to również szereg nowoczesnych rozwiązań w samej organizacji pracy Urzędu Miasta Tarnowa.

Rok 2008 to kolejny rok funkcjonowania telecentrów zlokalizowanych w bibliotekach, gdzie mieszkańcy, w tym uczniowie, mogą pozyskać i opracować, materiały edukacyjne. Do ich dyspozycji są komputery, kserokopiarki, bindownice. Pracownicy bibliotek zapewniają fachową pomoc.

W roku 2008 wdrażano Elektroniczne Środowisko Przepływu Pracy (EŚPP). System ten daje pracownikom urzędu możliwość szybszego przekazywania usystematyzowanej i kompletnej informacji. System został uruchomiony i realizowana jest na nim rejestracja poczty wpływającej do urzędu. Dzięki temu możliwe jest szybkie odszukanie pisma wpływającego, jak również tworzenie raportów statystycznych dotyczących pism wpływających. Wydział Edukacji, Wydział Zdrowia i Opieki Społecznej oraz Wydział Gospodarki Komunalnej i Ochrony Środowiska dekretują pisma w systemie od początku 2008 r. W dalszym ciągu funkcjonuje również dekretacja ręczna (papierowa) obiegu poczty. Od października 2008 r., po powołaniu Zespołu ds. Wdrożenia EŚPP, wprowadzana jest stopniowo dekretacja elektroniczna w pozostałych wydziałach. Równolegle realizowany jest obieg poczty papierowej.

Opracowano projekt harmonogramu działań wdrożeniowych, w którym określono szczegółowe zadania dla członków zespołu, dyrektorów wydziałów oraz liderów EŚPP w wydziałach. Po realizacji tych zadań proces wdrażania EŚPP będzie zakończony. Uruchomienie dekretacji i zakładania spraw w systemie w pełnym zakresie zaplanowane zostało na początek 2009 r.

Obecnie nie jest jeszcze możliwe uzyskanie zaświadczenia czy złożenie przez petenta wniosku bez wizyty w urzędzie, jednak rok 2009 może być przełomowy. Trwają analizy prawne oraz typowanie katalogu spraw dopuszczalnych do realizacji w trybie zdalnym. Polem doświadczalnym będzie prowadzenie korespondencji i załatwianie spraw na styku szkoła – Urząd Miasta. Elementem koniecznym przy realizacji testów jest posiadanie przez obie strony podpisu kwalifikowanego. Opisana funkcjonalność nosi nazwę Cyfrowego Urzędu. Należy podkreślić, że nasze niewątpliwe osiągnięcia w zakresie przygotowania do stosowania podpisu kwalifikowanego znacznie wyprzedzają wdrażane rozwiązania, stosowane w systemach centralnych.

W 2008 r. uruchomiono centrum autoryzacji, umożliwiające zdalną identyfikację osoby z wykorzystaniem wydanego certyfikatu. Mieszkaniec/pracownik szkoły potwierdzając zdalnie swoją tożsamość (identyfikując się w systemie) wybierze rodzaj załatwianej sprawy, uzupełni niezbędne dane, dołączy dokumenty i tym samym spowoduje pojawienie się sprawy w Elektronicznym Środowisku Przepływu Pracy. Na etapie rozpatrywania będzie możliwość śledzenia postępów w sprawie, oraz powiadomienie o jej zakończeniu.

Obecnie trwają działania przygotowawcze do aplikacji w zakresie 4 projektów informatycznych ujętych w Wieloletnim Planie Inwestycyjnym:

- projekt i-Tarus odnoszący się do budowy platformy dostępnej dla podmiotów świadczących usługi na rzecz ludności ze szczególnym uwzględnieniem wykorzystania informacji przestrzennej,
- projekt współorganizowania Centrum Edukacji dla Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego, którego celem jest stworzenie w Tarnowie wielofunkcyjnego centrum edukacji, szkoleń i upowszechniania wiedzy na temat rozwoju społeczeństwa informacyjnego o poziomie europejskim,

- Projekt e-biblioteka, pracownia digitalizacji zbiorów bibliotecznych, archiwalnych, muzealnych oraz udostępniania cyfrowej informacji,
- Projekt 4-funkcyjnej sieci szerokopasmowej dla administracji, realizowany obecnie w ramach pilotażu (opisany powyżej).

Tarnów jest uznawany za lidera w zakresie osiągnięć informatycznych, innowacyjnych rozwiązań w tym zakresie i – co jest szczególnie podkreślane – dobrego klimatu dla rozwoju społeczeństwa informacyjnego.

Rozwój informatyki w mieście zależy od szeregu czynników jak: infrastruktura teletechniczna, wykwalifikowana kadra, sprzęt komputerowy, oprogramowanie, uwarunkowania zewnętrzne (klimat pracy) oraz oczekiwania społeczne. Miasto Tarnów zasługuje na miano nowoczesnego, innowacyjnego, gdzie nie brakuje pasjonatów, ludzi ambitnych dla których nowoczesne rozwiązania cywilizacyjne wdrażane są w praktyce. Wspólne osiągnięcia są efektem działań sektora prywatnego – przedsiębiorców oraz publicznego, w tym administracji samorządowej.

Przez ostatnie lata a Tarnowie zauważa się zwiększoną aktywność firm informatycznych w zakresie budowy rozległych sieci światłowodowych. Równoległe inwestycje w teletechnikę realizują członkowie konsorcjum „MPEC, Tarnowskie Wodociągi, Urząd Miasta Tarnowa”. Ubiegłoroczne porozumienie w zakresie budowy uzupełniających się wzajemnie fragmentów mapy sieci teleinformatycznej w mieście pozwala likwidować białe fragmenty na mapie miasta. Te solidne fundamenty – autostrady informatyczne, dają podstawy do optymizmu. Obecnie długość sieci światłowodowych w mieście wynosi ok. 120 km.

Głównymi dostawcami Internetu dla miasta są: Telekomunikacja Polska, Exatel, TK telecom, GTS Energis, Konsorcjum Pionier. Wymienione podmioty, będące polskimi liderami w dziedzinie usług związanych z dostępem do Internetu, są w stanie zagwarantować każdą wymaganą przez odbiorców przepustowość łączy. Powyższe uwarunkowania stawiają Tarnów w czołówce miast w zakresie dostępności, jak i parametrów technicznych świadczonych usług internetowych.

O skali zaangażowania w budowę infrastruktury internetowej świadczy liczba firm w nią inwestujących – obecnie poza wymienionym konsorcjum jest to 13 niezależnych dostawców. Z rozmów prowadzonych z przedstawicielami tych firm wynika, że 60-70% mieszkańców posiada szerokopasmowy dostęp do sieci internetowej. Liczba abonentów sieci internetowych rośnie wraz z udostępnianiem w pakietach dodatkowych usług jak telefonia internetowa czy telewizja cyfrowa. Korzystanie z powszechnych już usług o wysokich parametrach, realizowanych przez podmioty komercyjne, jest w Tarnowie odpłatne.

Urząd Miasta Tarnowa analizując potrzeby i oczekiwania mieszkańców miasta, w tym osób, które nie mają możliwości podpisania umów komercyjnych, rozszerza sieć usług dostępu do Internetu za pomocą informatów, zorganizowanych punktów bibliotecznych oraz poprzez budowę sieci HOT-Spotów (pilotaż). W wybranych punktach miasta, jak choćby: V LO, VII LO, Zespół Szkół dla Dzieci Nieśłyszących i Słabo Słyszących, TOSiR, Park Strzelecki, centrum administracyjne ul. Nowa – Mickiewicza 2 – Rynek pojawią się w najbliższym czasie tablice informujące o bezpłatnym dostępie do Internetu.

Zakończyły się prace w zakresie budowy infrastruktury centrum i HOT-Spotów testowych Nowa 3, Nowa 4. Budowa HOT-Spotów jest realizowana przy współpracy z lokalnymi firmami branży telekomunikacyjnej: Cyfrowe Systemy Telekomunikacyjne Sp. z o.o., Internet Solutions Sp. z o.o., Małopolska Telewizja Kablowa, ZETO S.A. Powstają wspólne opracowania i uzgodnienia. Docelowo, w przypadku pozytywnej aplikacji o środki

z funduszy europejskich, sieć HOT-Spotów obejmie większość placówek edukacyjnych miasta Tarnowa. Przygotowywana jest pełna inwentaryzacja zasobów teleinformatycznych w jednostkach podległych.

Urząd Miasta Tarnowa realizuje rozbudowaną politykę bezpieczeństwa. W roku 2008 zmodernizowano programową i fizyczną strefę bezpieczeństwa. Jest to szczególnie istotnie w przypadku eksploatacji systemów rozproszonych i udostępniania mieszkańcom usług zdalnych w perspektywie dalszego tak dynamicznego wzrostu katalogu usług świadczonych drogą elektroniczną.

Katalog udostępnianych pilotażem zintegrowanych usług, obok wspomnianych HOT-Spotów, uzupełni monitoring, ujednoczenie systemów zarządzania, telefonia IP.

Cyfrowy monitoring swoim zasięgiem obejmie obszary bezpośrednio przylegające do szkół i innych placówek edukacyjnych, co w wymierny sposób poprawi bezpieczeństwo uczniów oraz innych mieszkańców. Do systemu włączone zostaną również zamontowane, widoczne na skrzyżowaniach kamery cyfrowe. W trakcie realizowanego pilotażu przyłączane będą kolejne 4-funkcyjne węzły komunikacyjne w wytypowanych jednostkach miejskich oraz punktach strategicznych miasta.

Sieć przystosowana do transmisji obrazu i fonii, poza wspomnianym wyżej monitoringiem, umożliwi wspomaganie zajęć dydaktycznych poprzez organizowanie lekcji z wykorzystaniem systemów wideokonferencyjnych. Wspomniany system wzbogaci istniejącą ofertę edukacyjną placówek np. poprzez realizację zdalnych wykładów prowadzonych przez pracowników akademickich, ekspertów, konsultantów. Nowością będzie możliwość prowadzenia zajęć indywidualnego nauczania na odległość. Ponadto należy nadmienić, że obecnie funkcjonujące telecentra są przystosowane do obsługi osób niepełnosprawnych. Możliwość prowadzenia wideo-zajęć w kilku klasach jednocześnie przyczyni się do likwidacji kolejnych barier w zakresie dostępu do wiedzy.

Biuletyn Informacji Publicznej Gminy Miasta Tarnowa

Obowiązek udostępniania informacji publicznej na stronach Biuletynu Informacji Publicznej przez Gminę Miasta Tarnowa wynika z ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. Nr 112, poz. 1198 z późn. zm.).

Na stronie podmiotowej Biuletynu Informacji Publicznej Gminy Miasta Tarnowa (zwanego dalej „BIP”) udostępniane są informacje publiczne na zasadach i w zakresie wymaganym ustawą o dostępie do informacji publicznej, ze szczególnym uwzględnieniem zasad: aktualności, ciągłości, ujawniania wyłączeń jawności i ich podstaw oraz zasady odpowiedzialności organu obowiązującego do udostępnienia informacji.

Informacja publiczna jest publikowana na stronie podmiotowej BIP przez właściwe rzeczowo – zgodnie z zadaniami określonymi w Regulaminie Organizacyjnym Urzędu – jednostki organizacyjne urzędu. Zadanie to realizują pracownicy tych jednostek wyznaczeni przez osoby kierujące daną jednostką organizacyjną urzędu.

Nadzór merytoryczny i techniczny nad BIP, w tym nad materiałami redagowanymi i publikowanymi na stronie podmiotowej BIP Miasta przez osoby wyznaczone w poszczególnych jednostkach organizacyjnych urzędu, prowadzi Administrator ds. BIP – Samodzielne stanowisko pracy w Wydziale Organizacyjno-Prawnym Urzędu Miasta Tarnowa.

Na stronie BIP publikowane są informacje z zakresu objętego w/w ustawą, mianowicie:

- skład Rady Miejskiej w Tarnowie, jej komisji oraz klubów radnych,

- ogłoszenia o sesjach Rady Miejskiej w Tarnowie oraz porządku obrad,
- protokoły z sesji Rady Miejskiej w Tarnowie (po ich przyjęciu przez radę),
- protokoły posiedzeń komisji Rady Miejskiej w Tarnowie, o ile nie została zastrzeżona tajność tych obrad,
- projekty uchwał Rady Miejskiej w Tarnowie,
- uchwały Rady Miejskiej w Tarnowie, w tym przepisy gminne (w części BIP zwanej „Prawo lokalne”),
- inne wystąpienia i opinie organu uchwałodawczego miasta podlegające publikacji w BIP,
- skład organów pomocniczych miasta – rad osiedli,
- informacje o organizowanych konsultacjach społecznych,
- struktura organizacyjna Urzędu Miasta Tarnowa i jednostek podległych,
- procedury administracyjne,
- informacja o sposobie udostępniania prowadzonych rejestrów, ewidencji i archiwów,
- informacje dotyczące prowadzonych postępowań o udzielenie zamówienia publicznego,
- informacje dotyczące składu osobowego i posiedzeń ciał doradczych obsługiwanych merytorycznie lub kancelaryjnie przez wydział,
- ogłoszenia, obwieszczenia i komunikaty urzędowe,
- informacje dot. budżetu miasta – projekty i sprawozdania z wykonania,
- ogłoszenia konkursów i ich wyników na stanowiska dyrektorów szkół i placówek oświatowych prowadzonych przez miasto,
- stypendia Prezydenta Miasta Tarnowa za szczególne osiągnięcia przyznawane uczniom szkół, dla których organem prowadzącym jest miasto,
- ogłoszenia o sprzedaży, oddaniu w wieczyste użytkowanie, dzierżawie, najmie, oddaniu w użytkowanie mienia komunalnego i Skarbu Państwa,
- informacje o stanie majątku miasta,
- informacje o środowisku i jego ochronie, podlegających udostępnieniu zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2006 r. Nr 129, poz. 902 z późn. zm.) oraz ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227),
- zarządzenia Prezydenta Miasta Tarnowa (w części BIP zwanej „Prawo lokalne”),
- ogłoszenia o naborze na wolne stanowiska urzędnicze w urzędzie, na stanowiska kierowników jednostek organizacyjnych miasta z wyłączeniem spraw należących do właściwości Wydziału Edukacji oraz Wydziału Zdrowia i Opieki Społecznej oraz wyniki tych naborów,
- sprawozdania z pomocy publicznej udzielonej przez urząd i miejskie jednostki organizacyjne na rzecz przedsiębiorców
- obwieszczenia o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, postanowienia i decyzje kończące postępowanie, ogłoszenia dotyczące prowadzonych procedur planistycznych zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), obwieszczenia w sprawach lokalizacji dróg publicznych i wydawania pozwoleń na ich budowę (o wszczęciu postępowania i o wydaniu decyzji) zgodnie z ustawą z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. Nr 80, poz. 721 z późn. zm.),

- ogłoszenia konkursów i ich wyników na stanowiska dyrektorów publicznych zakładów opieki zdrowotnej nadzorowanych przez miasto,
- ogłoszenia o terminach udzielania ślubów oraz jubileuszów,
- symbole miasta (herb) i inne atrybuty multimedialne miasta,
- stypendia sportowe dla zawodników oraz nagrody przyznawane sportowcom, trenerom i działaczom sportowym,
- związki i stowarzyszenia, których członkiem jest miasto,
- ogłoszenia o prowadzonych konsultacjach społecznych zarządzanych przez Prezydenta Miasta Tarnowa,
- dokumentacja kontroli wewnętrznych – przeprowadzonych przez Urząd Miasta Tarnowa,
- dokumenty kontroli: roczny plan audytów wewnętrznych oraz roczne sprawozdanie z ich wykonania
- dokumentacja kontroli zewnętrznych – przeprowadzonych w jednostkach organizacyjnych urzędu przez podmioty zewnętrzne,
- ogłoszenia o prowadzonych postępowaniach w trybie zamówień publicznych i konkursach ofert,
- oświadczenia majątkowe, o których mowa w art. 24 h ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2001 r. Nr 142 poz. 1591 z późn. zm.) składane przez radnych Rady Miejskiej w Tarnowie i pracowników Urzędu Miasta Tarnowa.

21. PROMOCJA MIASTA

Zadanie własne Gminy Miasta Tarnowa, jakim jest promocja miasta, w 2008 r. realizowało Biuro Promocji (BPM) Miasta Urzędu Miasta Tarnowa.

Nadrzędnym celem Biura Promocji Miasta w 2008 r. było budowanie rozpoznawalnej marki Tarnowa wokół hasła „Tarnów – Polski Biegun Ciepła” (Tarnow – the Polish Hot Spot). Ponadto rok 2008 ze względu na szczególną dla Polski i bardzo wyjątkową dla Tarnowa, 90. rocznicę Odzyskania Niepodległości wyznaczył dla BPM i całego miasta kierunek całorocznych działań promocyjnych o charakterze ponadregionalnym i ogólnopolskim. Działania w tym obszarze skupiały się wokół hasła „Miasto Tarnów Pierwsze Niepodległe”. Pozostałe bieżące działania promocyjne koncentrowały się na budowaniu marki Tarnowa wokół największych atutów kulturalnych, gospodarczych i unikatowej estetyki miasta w wielu obszarach.

Biuro Promocji Miasta, w ramach działań promocyjnych w 2008 r., ściśle współpracowało z Tarnowskim Centrum Informacji, Wydziałem Kultury Urzędu Miasta Tarnowa i podległymi mu instytucjami kultury miasta Tarnowa (TCK, BWA, MBP, Tarnowski Teatr), z Referatem Krajobrazu Miasta Wydziału Urbanistyki i Budownictwa Urzędu Miasta Tarnowa, z organizacjami pozarządowymi, placówkami edukacyjnymi, jak również było otwarte na inicjatywy mieszkańców i różnych grup społecznych. Do takich inicjatyw kształtujących wrażliwe postawy społeczne możemy zaliczyć ogłoszenie konkursu na najpiękniejsze dekoracje świąteczne czy projekt logo i oprawę graficzną dla Tarnowskiego Towarzystwa Naukowego. Wiele przedsięwzięć BPM wspierało poprzez ufundowanie nagród, przekazywanie galanterii promocyjno-reklamowej i oprawę promocyjną wydarzeń.. W przypadku wielu innych służyło fachową pomocą projektową i organizacyjną. Do działań podejmowanych w celu budowania marki Tarnowa należały w szczególności kampanie promocyjne w ogólnopolskich i regionalnych mediach elektronicznych, nowa lina galanterii promocyjno-reklamowej, umocnienie wiarygodności marki Tarnowa, wokół haseł „Polski

biegun ciepła” i „Pierwsze Niepodległe” oraz wsparcie finansowe i logistyczne imprez o znaczeniu ponadregionalnym, zwłaszcza ogólnopolskim.

Działalność Biura Promocji Miasta w 2008 r.:

1. Najważniejsze wydarzenia w 2008 r.

- imprezy organizowane i współorganizowane przez BPM oraz wspierane organizacyjnie i oprawiane promocyjnie – wzmacnianie roli i pozycji Tarnowa poprzez działania promocyjne o zasięgu ponadregionalnym,
- promocja miasta podczas wydarzeń kulturalnych, sportowych i gospodarczych.

2. Udział w imprezach promocyjnych, konkursach i plebiscytach poprzez działania promocyjne w mediach elektronicznych

- telewizja,
- radio,
- internet,
- prasa.

3. Wydawnictwa drukowane – Tarnoviana

- opracowanie i publikacja własnych materiałów promocyjnych i wydawnictw, współpraca wydawnicza i zakup wydawnictw promujących Tarnów i jego walory,
- dystrybucja materiałów promocyjnych i informacyjnych o mieście,
- księga tożsamości miasta (2008 – temat wiodący Miasto Tarnów Pierwsze Niepodległe – 90. rocznica Odzyskania Niepodległości).

4. Pozostałe działania promocyjne

- logo promocyjne w 3D,
- ankieta wizerunkowa,
- badania wizerunkowe i Raport Otwarcia Marki.

5. Współpraca z organizacjami pozarządowymi

- Projekty realizowane przez organizacje pozarządowe, finansowane z budżetu BPM i wspierane promocyjnie.

21.1. Promocja miasta - najważniejsze wydarzenia roku 2008

Imprezy organizowane i współorganizowane przez Biuro Promocji Miasta oraz wspierane organizacyjnie i oprawiane promocyjnie. Zadaniem biura było wzmacnianie roli i pozycji Tarnowa poprzez działania promocyjne o zasięgu ponadregionalnym oraz promocja miasta podczas wydarzeń kulturalnych, sportowych i gospodarczych.

- 1) Wystawa pokonkursowa na logo promocyjne miasta w TCK – wystawiono wszystkie prace (ponad trzysta) nadesłane na konkurs.
- 2) Weny 2007 – BPM wspólnie z Kancelarią Prezydenta zorganizowało pierwszą edycję konkursu dla mediów. Weny przyznano w czterech kategoriach. Wydarzenie spotkało się z dużym zainteresowaniem wszystkich lokalnych i regionalnych redakcji.
- 3) Konkurs na najpiękniejsze ozdoby świąteczne instytucji, posesji prywatnych i balkonów.
- 4) Tarnowski Finał WOŚP.

- 5) 7 marca – Słodkie Urodziny Miasta – najmłodszy mieszkańcy miasta uczestniczyli w wydarzeniu, które przypominając piękną przeszłość Tarnowa budowało jego przyszłość. Żywa lekcja historii, urodzinowy tort, baloniki napełnione helem z życzeniami dla Tarnowa oraz okolicznościowe chorągiewki stanowiły wielką atrakcję dla tarnowskich przedszkolaków oraz ich opiekunów i spotkały się z dużym zainteresowaniem mediów.
- 6) 11 marca – Inauguracja tarnowskich obchodów 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości. Spotkanie członków Komitetu Honorowego, wręczenie nagrody „Ambasador Tarnowa”.
- 7) 12 marca - współorganizacja „Dyktanda ortograficznego o Złote Pióro”.
- 8) Akcja „Daj bliskim swoje ciepło – wielkanocne jajo” – przygotowanie wielkanocnej dekoracji miasta (dwumetrowe pisanki w wiklinowych koszach-fontannach i wiklinowe tablice ogłoszeniowe)
- 9) Targi Budowlane EXPO-BUD 2008.
- 10) Wystawa Muzeum Okręgowego „Tarnów z wodą w tle”.
- 11) Wystawa „Kocham Tarnów” – panorama Tarnowa.
- 12) Głośne czytanie fragmentów Konstytucji 3 Maja na tarnowskim Rynku.
- 13) Wystawa fotografii Pawła Topolskiego „Tarnów w obiektywie” w Cafe Piano oraz Zakładzie Karnym w Tarnowie Mościcach.
- 14) Wystawa fotografii „Żużel Miętowego”
- 15) Mistrzostwa Polski Cheerleaders (współorganizacja z TOSiR, koordynacja działań oraz oprawa promocyjna wydarzenia)
- 16) 22. Tarnowska Nagroda Filmowa – promocja wydarzenia, akcja informacyjna o zasięgu ogólnopolskim (Polskie Radio Program III) zakup czasu antenowego w TVP Kraków.
- 17) 7 czerwca – Kantata Nieszporna – Tarnów Ziemia Przystań Miłości – premiera koncertu na tarnowskim Rynku (współpraca organizacyjna i logistyczna oraz oprawa promocyjna)
- 18) 12-14 czerwca Zde(a)rzenia - Dni Tarnowa (współpraca organizacyjna i promocyjna, informacja w mediach ogólnopolskich, regionalnych i lokalnych, druk plakatów oraz zakup okolicznościowej galanterii promocyjnej).
- 19) Orient Express – z okazji przejazdu przez Tarnów i postoju na Dworcu PKP pociągu Orient Express, Biuro Promocji Miasta zorganizowało oprawę promocyjną wydarzenia (pracownicy Urzędu Miasta Tarnowa ubrani w koszulki z logo promocyjnym, zestawy materiałów promocyjnych wręczone pasażerom pociągu, ekspozycja wielkoformatowego wydruku panoramy miasta).
- 20) 18 lipca Kantata Nieszporna – Tarnów Ziemia Przystań Miłości w Krakowie (promocja miasta i pomoc organizacyjna).
- 21) Mistrzostwa Europy Cheerleaders w Słowenii (wsparcie promocyjne tarnowskiej grupy „Honorata”).
- 22) Dni Kultury Studenckiej „Juwenalia”.
- 23) Tarnowskie Forum Kultury.

- 24) 11 września I Forum Inwestycyjne Forum Ekonomicznego – organizacja i oprawa promocyjna wydarzenia, pozyskanie środków zewnętrznych na organizację.
- 25) 11-15 września Forum Ekonomiczne w Krynicy – teksty promocyjne o Tarnowie w wydawnictwie forum, na stronie internetowej ISW, stoisko promocyjne w Krynicy – dystrybucja folderów i ulotek o mieście, gadżetów promocyjnych, prezentacja multimedialna.
- 26) XVI Światowe Forum Mediów Polonijnych Tarnów – Warszawa.
- 27) XII Festiwal Komедii Talia (promocja wydarzenia w prasie i telewizji).
- 28) Międzynarodowa Konferencja Naukowa „Młoda Europa 1918” z udziałem historyków z państw walczących w I wojnie światowej.
- 29) Biuro Promocji Miasta w ramach całorocznych działań dotyczących 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości ściśle współpracowało z wieloma wydziałami UMT, w szczególności Kancelarią Prezydenta, Wydziałem Kultury i podległymi mu instytucjami kultury miasta Tarnowa oraz organizacjami pozarządowymi. Do zadań BPM należała organizacja i koordynacja całorocznych działań, od organizacji i powołania komitetów – roboczego i organizacyjnego, opracowania i aktualizacji kalendarium, organizacji spotkań roboczych, poprzez oprawy graficzne i promocyjne wszystkich wydarzeń związanych z Rokiem Niepodległości – działania całoroczne poprzez obecność w mediach elektronicznych ogólnopolskich, ale także utrwalanie pamięci historycznej wśród lokalnej społeczności poprzez cykliczne programy radiowe i telewizyjne, artykuły w prasie, stworzenie okolicznościowej księgi tożsamości miasta („witacze” wjazdowe, flagi, opaski, podstrona niepodległościowa, bilbordy papiery firmowe, teczki, zaproszenia, wydruki wielkoformatowe, galeria starych pocztówek na ul. Wałowej oraz tablica pamiątkowa na ścianie Sali Lustrzanej, itp.). Zwieńczeniem działań była ogólnopolska inauguracja obchodów 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości z udziałem Lecha Kaczyńskiego Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej oraz pod patronatem Bronisława Komorowskiego Marszałka Sejmu RP.
- 30) Koncert plenerowy Kantata Tarnowska – Pierwsze Niepodległe, będący integralną częścią kalendarium 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości.
- 31) II Charytatywny Raut Prezydencki – pomoc organizacyjna, oprawa promocyjna i prowadzenie rautu.
- 32) Akcja „Daj bliskim swoje ciepło – zapal z nami choinkę” – organizacja i promocja wydarzenia z udziałem młodzieży tarnowskich szkół i Pałacu Młodzieży.
- 33) Choinka Dzieci – akcja z udziałem dzieci tarnowskich przedszkoli (żywe choinki na tarnowskim Rynku dekorowane przez dzieci Aniołami Ciepła, spotkanie ze św. Mikołajem i Prezydentem Miasta Tarnowa). Biuro Promocji Miasta wspólnie z Kancelarią Prezydenta przygotowało wydarzenie od strony organizacyjnej i promocyjnej.
- 34) Wigilia i Sylwester na tarnowskim Rynku(oprawa promocyjna)

21.2. Promocja miasta - udział w targach, imprezach promocyjnych, konkursach i plebiscytach

Promocja Tarnowa na zorganizowanych imprezach, zarówno w kraju, jak i za granicą stanowi ważny element działalności Biura Promocji Miasta i pole współpracy z Tarnowskim

Centrum Informacji (TCI), które w ubiegłym roku zdobyło tytuł najlepszego punktu **it** w Polsce, w konkursie organizowanym przez Polską Organizację Turystyczną.

Wyjazdy na poszczególne wydarzenia przygotowywane są z uwzględnieniem zarówno rynków, których dotyczą, jak i oczekiwań odbiorców.

W przygotowanie stoiska targowego na każdą z imprez TCI angażuje lokalnych przedsiębiorców oraz twórców. Dzięki temu stoiska zyskują na atrakcyjności, co przekłada się na większe zainteresowanie zwiedzających i zwiększenie efektu promocyjnego. Aranżacja i jakość obsługi na stoiskach Małopolski, w ramach których prezentuje swoją ofertę Tarnów, została wielokrotnie doceniona i zdobyła wyróżnienia.

Monitoring różnego rodzaju konkursów organizowanych przez podmioty zewnętrzne, służących promocji atrakcji turystycznych, miejsc i produktów regionalnych oraz instytucji był również przedmiotem aktywności Biura Promocji. W roku 2008 biuro, współpracując z TCI, angażowało się w promocję miasta i tworzenie wiarygodności marki, poprzez zgłaszanie i animowanie udziału mieszkańców Tarnowa w konkursach i plebiscytach, z których wymienić należy:

- konkurs Polskiej Organizacji Turystycznej na najlepszą pamiątkę turystyczną z regionu: Biuro Promocji Miasta zgłosiło produkt autorstwa Doroty Pacanowskiej „Azurowe Jajo z Herbem Tarnowa”, które otrzymało wyróżnienie,
- dzika karta Monopoly: udział w konkursie o wizerunek na nowej planszy gry,
- konkurs Ströer Media Sp. z o.o. „Złote formaty”: Biuro Promocji zgłosiło TCI – portal www.it.tarnow.pl, który otrzymał wyróżnienie w kategorii „strona internetowa”,
- konkurs portalu naszemiasto.pl „Perły w koronie Małopolski”.

Działania promocyjne BPM w 2008 r. były ukierunkowane na budowanie marki Tarnów również w aspekcie turystycznym – we współpracy z Tarnowski Centrum Informacji. Działalność TCI przedstawiona jest w dalszej części niniejszego opracowania (21.7. Działalność Tarnowskiego Centrum Informacji).

21.3. Promocja miasta w mediach elektronicznych

W 2008 r. BPM w sposób szczególny i intensywny wzmocniło pozycję Tarnowa i budowało jego markę poprzez systematyczną i wyrazistą obecność w mediach elektronicznych, ze szczególnym uwzględnieniem telewizji.

21.3.1. Telewizja

- 1) TVP 1 – styczeń 2008, promocja Tarnowa i udział w programie „Dzień dobry w sobotę” – promocja tarnowskich artystek, Doroty Pacanowskiej i Aleksandry Zuby-Ben, tarnowskiej dwuzłotówki oraz popularyzacja idei 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości oraz Tarnowa, jako Pierwszego Niepodległego miasta w Polsce.
- 2) TVP Polonia – Tarnów na weekend (niekomercyjny, 25-minutowy program emitowany czterokrotnie na antenie TVP Polonia).
- 3) TVP Kraków – Telewizja Polska S.A TVP 3 - z inicjatywy BPM, Urząd Miasta Tarnowa oraz Telewizja Kraków były współproducentami 4 odcinków 30-minutowego programu telewizyjnego z koncertu Muzyka Świata, który odbywał się w ramach ARTFESTU organizowanego przez BWA w listopadzie 2007. Emisja materiału miała miejsce w lutym, marcu, listopadzie i grudniu 2008 r.: 4 premiery i 12 niekomercyjnych powtórek, kolejne 8 emisji na antenie TVP Rzeszów w sierpniu 2008 – niekomercyjnie. Dalsza promocja Tarnowa w TVP Kraków, to współprodukcja cotygodniowego programu telewizyjnego o tematyce kulturalno-społecznej „W ciepłym mieście”. Od 14 czerwca 2008 r. cykliczny

program emitowany jest na antenie TVP Kraków. W 2008 r. powstało 28 odcinków, w tym 5 ze środków zewnętrznych. Emisje w każdą środę o 8.40 i 19.50 – wszystkie odcinki dostępne są w Internecie na stronach TVP Kraków. Obecność telewizyjna na zasadzie współprodukcji UMT z TVP, to również koncert plenerowy „Komeda, Komeda, Komeda” – na zakończenie Uroczystej Gali 22. Tarnowskiej Nagrody Filmowej (współprodukcja rejestracji koncertu finałowego – godzinny koncert emitowany 5-krotnie) oraz plenerowy koncert Kantata Tarnowska Pierwsze Niepodległe, podczas inauguracji Ogólnopolskich Uroczystości 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości – wielkie przedsięwzięcie, po raz pierwszy w takim wymiarze w Tarnowie (3 wozy telewizyjne duże, 9 kamer itp.). Ponadto Tarnów był wielokrotnie obecny na antenie TVP Kraków w kontekście wydarzeń kulturalnych w programie „Wejściówka”, czy „Warto Wiedzieć”.

- 4) TVP 2 – 15 listopada 2008 r., z inicjatywy Biura Promocji (organizacja, koordynacja działań i negocjacje ceny oraz organizacja planów zdjęciowych itd.) emitowany był 30-minutowy film dokumentalny o Tarnowie „Tarnowskie drogi do niepodległości” (projekt finansowo przeprowadzony przez Wydział Kultury).
- 5) TVN – każdą porę roku witaliśmy w Tarnowie z Pogodą Wyjazdową TVN 24 i TVN Meteo – przez dwa dni z Tarnowa „na żywo” informacje o mieście, promocja najciekawszych miejsc, walorów klimatycznych i atrakcji oraz Tarnowa – Polskiego Bieguna Ciepła (wiosna, lato, jesień), łącznie 62 wejścia (czas wejścia 1,5 minuty), każde opatrzone przed i po- 8-sekundowym billboardem sponsorskim promującym miasto Tarnów.
- 6) TVN Biznes – całodzienna relacja „na żywo” z I Forum Inwestycyjnego (relacje, wywiady, konferencja prasowa) – niekomercyjnie.
- 7) „Dzień Dobry TVN z Tarnowa” – 14 listopada w naszym mieście „na żywo” gościła popularna stacja telewizyjna, W programie promowano Tarnów, jako „perłę renesansu”, jako ośrodek sportów wspinaczkowych (Tomasz Oleksy i Edyta Ropek), pokazywano tradycje piekarnicze i kulinarne miasta.
- 8) Program „Uwaga” TVN (Emilia Krakowska w Tarnowskim Teatrze)
- 9) TVP Rzeszów – 8 emisji cyklu czterech trzydziestominutowych koncertów w ramach ART FEST zarejestrowanych przez TVP Kraków w 2007 r.
- 10) Obecność Tarnowa w mediach ogólnopolskich z okazji inauguracji Ogólnopolskich Obchodów 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości.

Obecność Tarnowa w telewizji – łączny czas antenowy w telewizji regionalnej i ogólnopolskiej: 24 godziny.

Ilość zapowiedzi i billboardów sponsorskich:

- 124 billboardy (TVN 24 i TVN Meteo),
- 12 zapowiedzi + scroll (Dzień Dobry TVN z Tarnowa),
- 92 billboardy + 46 zapowiedzi „W ciepłym mieście” – TVP Kraków,
- 16 billboardów sponsorskich (Muzyka Świata – ARTFEST),
- 4 billboardy sponsorskie (koncert „Komeda, Komeda, Komeda”- TNF),
- +18 zapowiedzi.

21.3.2. Radio

- 1) Polskie Radio S.A. program III - spoty promujące Tarnowską Nagrodę Filmową.

- 2) RDN Małopolska – promocja na antenie i wydanie płyty „Drogami myślących” – ks. prof. Michał Heller.
- 3) RDN Małopolska – spoty promujące Dni Tarnowa.
- 4) RDN Małopolska – audycje historyczne: odsłonięcie pomnika Brandstaettera.
- 5) Radio Eska – 07 Studio – produkcja audycji niepodległościowych: dwa audio-przewodniki o tematyce niepodległościowej z promocją projektu na stronie INTER-MAKS.

21.3.3. Internet

Internet jest jednym z podstawowych źródeł informacji i doskonałą formą promocji miasta o nieograniczonym zasięgu. Biuro Promocji Miasta korzystało z niej w większym niż w poprzednich latach zakresie. Zakupiono dla wszystkich instytucji kultury Tarnowa kody dostępu dające możliwość umieszczania informacji o wydarzeniach i życiu kulturalnym miasta na ogólnopolskim uznanym portalu www.kulturaonline.pl, przez co promocja wydarzeń kulturalnych Tarnowa miała zasięg ogólnopolski. Instytucje kultury miasta, będąc administratorami tych stron, miały wpływ na jakość i ilość informacji o podejmowanych działaniach kulturalnych.

- 1) Time S.A – reklama audio-przewodnika o odzyskiwaniu niepodległości przez Tarnów na portalu internetowym www.intermaks.pl.
- 2) www.istytutwschodni.pl - informacja o Tarnowie w kontekście I Forum Inwestycyjnego oraz link do strony miejskiej podczas trwania XVIII Forum Ekonomicznego w Krynicy.
- 3) Raport Specjalny Tarnów na www.onet.pl. Na portalu ogólnopolskim Tarnów mógł się promować w wielu wymiarach przez 8 dni (24-31 października). Wiodącym tematem była 90. rocznica Odzyskania Niepodległości i Miasto Tarnów Pierwsze Niepodległe, jak również walory historyczne, turystyczne i rekreacyjne miasta. Przez 8 dni Raport Tarnów miał prawie 140 tys. odsłon, a link do strony miejskiej z onet.pl spowodował rekordową liczbę jej odwiedzin.
- 4) Współpraca z lokalnymi portalami internetowymi, www.tarnowskieinfo.pl, www.intarnet.pl, www.intermaks.pl oraz współorganizowanie konkursów.

Logo promocyjne i galerie dokumentujące promocję Tarnowa obecne były na stronach wszystkich podmiotów i organizacji współpracujących z BPM UMT.

W 2008 r. na stronie internetowej miasta Tarnowa umieszczono 1.318 wiadomości – informacji z życia miasta, kultury, sportu i komunikatów urzędowych. Zamieszczono 417 galerii fotograficznych. Strona startowa (różne jej elementy) były modyfikowane 500 razy, podstrony – w sumie 2,5 tysiąca razy.

Utworzono również okolicznościowe podstrony (Miasto Tarnów Pierwsze Niepodległe – 90. rocznica Odzyskania Niepodległości oraz Rok Eugeniusza Kwiatkowskiego). Podstrony zawierały kalendaria wydarzeń, galerie zdjęć oraz zachowane dokumenty historyczne, teksty dotyczące w/w postaci i wydarzeń. Na stronie internetowej miasta przedstawiano również wizualizację projektu przebudowy układu komunikacyjnego w rejonie ulic: M. B. Fatimskiej, Starodąbrowskiej, Mostowej i Gumniskiej.

Kolejnym elementem komunikacji z mieszkańcami i konsultacji społecznych, była ankieta wizerunkowa, opracowana przez zespół Biura Promocji Miasta i poddana konsultacjom zespołu liderów opinii publicznej. Ankieta została zamieszczona na oficjalnej stronie miejskiej. Linki do strony miejskiej (ankiety) zamieszczone były również na stronie miesięcznika Polonia w Chicago. Ankieta składająca się z kilku modułów tematycznych

i kilkudziesięciu pytań, skierowana do mieszkańców miasta i osób spoza Tarnowa cieszyła się ogromnym zainteresowaniem. Wzięło w niej udział 1.849 osób.

21.3.4. Prasa

Publikacja materiałów promocyjnych miasta w wydawnictwach oraz reklamach prasowych:

- 1) INK Publishing Wizzit (reklama Tarnowa na rynku angielskim),
- 2) Fakty (reklama Tarnowa),
- 3) Ditel S.A. (reklama w książce telefonicznej),
- 4) Wspólnota Małopolska (treści promocyjne i informacje o największych inicjatywach kulturalnych: Talia, Nagroda Filmowa),
- 5) VIP Polityka Biznes Fakty – miesięcznik ogólnopolski (podsumowanie roku 2007),
- 6) Unia Tarnów (reklama miasta w programie żużlowym),
- 7) Polskapersse Gazeta Krakowska (podsumowanie roku 2007),
- 8) Welcome to Warsaw (angielskojęzyczna reklama miasta-przedsiębiorczość w Tarnowie),
- 9) TEMI (informacja i promocja Zderzeń – Dni Tarnowa),
- 10) Polskapersse (Gazeta Krakowska) – informacja i promocja Zderzeń-Dni Tarnowa,
- 11) TEMI - promocja miasta – święto węgierskiego gulaszu,
- 12) Dziennik Polski (dodatek specjalny Zderzenia – Dni Tarnowa),
- 13) Miesięcznik Polonia Chicago – promocja Tarnowa w kontekście odzyskania niepodległości również w formie internetowej z linkiem do strony miejskiej,
- 14) Dziennik Polski – prezentacja miasta w folderze „Powiat Tarnowski”,
- 15) Polskapersse (Gazeta Krakowska) – promocja Festiwalu Komедii Talia
- 16) Klimaty Krakowa – miesięcznik – promocja Tarnowa i zaproszenie na wydarzenia kulturalne w trzech kolejnych wydaniach – tematy: Tygiel Kultury, Festiwal Komедii Talia, Miasto Tarnów Pierwsze Niepodległe,
- 17) Dziennik Polski –dodatek specjalny Miasto Tarnów Pierwsze Niepodległe.

21.4. Promocja miasta - wydawnictwa

Biuro Promocji Miasta jest wydawcą jednodniówki „Wiadomości Tarnowskie”. W 2008 r. wydano 6 numerów. Pierwszy z okazji 678. rocznicy lokacji miasta, drugi w hiszpańskiej wersji językowej z okazji odsłonięcia pomnika Romana Brandstaettera, ks. prof. Michał Heller – laureat nagrody Templetona, odsłonięcie pomnika Andrzeja Małkowskiego i inauguracji Roku Harcerskiego oraz numer 6 Wiadomości Tarnowskich dla uświetnienia 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości. Biuro Promocji kształtowało ofertę indywidualnie na każdy z rynków, poprzez tłumaczenie tekstów materiałów promocyjnych na języki narodowe, gdzie motywem przewodnim jest wydarzenie lub osoba łącząca Tarnów i region z rynkiem docelowym na płaszczyźnie wydarzeń kulturalnych oraz w kontekście wielokulturowości. Przykładem tego jest specjalny numer „Wiadomości Tarnowskich” opracowany wspólnie z Tarnowskim Centrum Informacji na rynek hiszpański, który eksponuje związki Tarnowa z Hiszpanią poprzez Jana Szczepanika, którego kamizelka kulochronna uratowała życie królowi Alfonsowi XIII oraz Gabriela Morvaya – artystę urodzonego w Tarnowie, jednego z najważniejszych twórców sztuki katalońskiej.

Ponadto Biuro Promocji Miasta sukcesywnie tworzyło nowe pola aktywności poprzez obecność w wydawnictwach krajowych i zagranicznych, na łamach których obecny jest Tarnów. Do nowości możemy zaliczyć promocję w magazynach pokładowych (WISSAIRO czy w miesięczniku Klimaty Krakowa, czy również niekomercyjna obecność w takich tytułach jak: Gazeta Wyborcza, Rzeczpospolita, Rewia, Elle, Gazeta Krakowska czy Fakty, która jest efektem wielu działań i przedsięwzięć podejmowanych przez Miasto Tarnów, jak również współpracy z instytucjami i jednostkami jemu podległymi (Study Press, Forum Inwestycyjne, Inauguracja Ogólnopolskich Obchodów 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości itp.).

Tarnoviana

W 2008 r. Gmina Miasta Tarnowa wydała, była partnerem, współfinansowała lub zakupiła w celach promocyjnych następujące wydawnictwa i publikacje:

- „Hymny Polskie” z okolicznościowym nadrukiem nawiązującym do 90. rocznicy odzyskania przez Tarnów Niepodległości,
- karta pocztowa z okolicznościowym stemplem dziennym o tematyce niepodległościowej,
- przewodnik rowerowy i pieszy po Tarnowie i ziemi tarnowskiej,
- wydawnictwo BIK (promocja na mapie administracyjno-turystycznej Tarnowa),
- album „Piękne ślady wieków” – współpraca i zakup,
- album „Tarnów na starej fotografii” – współpraca z Muzeum i SCAN oraz zakup,
- album „Strażacy ziemi tarnowskiej”,
- książka „Zwyczajni niezwykli” Krzysztof Bik-Jurkow,
- katalog – wydawnictwo sesyjne „Młoda Europa 1918”,
- album „Kocham Tarnów”,
- przygotowanie oraz wydruk katalogu i palmaresu z okazji Ogólnopolskiej Wystawy „Filatelistyka w literaturze”.

21.5. Promocja miasta - pozostałe działania promocyjne

Do pozostałych działań promocyjnych należy zaliczyć opracowanie nowej linii graficznej opakowania herbaty Tarninówki, stworzenie oryginalnej pamiątki z Tarnowa – nalewki z owoców tarniny oraz popularyzację na forum ogólnopolskim i europejskim ażurowego jaja D. Pacanowskiej, jak również serię zdjęć lotniczych Tarnowa. Kolejne, to przetarg na zakup galanterii promocyjno reklamowej, opracowanie szaty graficznej dla Tarnowskiego Towarzystwa Naukowego (logo, stand) i projekt statuetki „Orły Niepodległości”.

1) Logo promocyjne w 3D

W ramach promocji i wdrażania wyłonionego w drodze konkursu logo promocyjnego miasta, BPM zleciło opracowanie firmie Marketing Studio trzydziestosekundowego intro w technologii 3D z przeznaczeniem do prezentacji multimedialnych, czołówek filmowych materiałów promocyjnych i oprawy wydarzeń kulturalnych (np. cykliczny program „W ciepłym mieście” w TVP Kraków).

2) Ankieta wizerunkowa

Ankieta wizerunkowa została opracowana przez zespół Biura Promocji Miasta i poddana konsultacjom zespołu liderów opinii publicznej, następnie została zamieszczona na oficjalnej stronie miejskiej. Ankieta składająca się z kilku modułów tematycznych

i kilkudziesięciu pytań, skierowana do mieszkańców miasta i osób spoza Tarnowa cieszyła się ogromnym zainteresowaniem. Wzięło w niej udział 1849 osób.

3) Badania wizerunkowe i Raport Otwarcia Marki

Kolejnym działaniem przygotowującym do wieloletniej strategii promocji miasta było przeprowadzenie przez firmę zewnętrzną, profesjonalnych badań wizerunkowych Tarnowa na tle konkurencji (innych miast) oraz przygotowanie Raportu Otwarcia Marki, stanowiącego dane wyjściowe do wypracowania kierunków strategii.

21.6. Promocja miasta - współpraca z organizacjami pozarządowymi

Z budżetu Biura Promocji Miasta w 2008 r. na działania promocyjne organizacji pozarządowych zostało przeznaczonych 200 tysięcy zł. Projekty wyłoniono w trybie konkursu ofert.

Działania promocyjne organizacji pozarządowych w 2008 r. przedstawiały się następująco:

- XXIII Ogólnopolski Festiwal Piosenki Żeglarskiej BEZAN: Stowarzyszenie Tarnowska Artystyczna Konfraternia,
- Tarnów Jazz Contest: Stowarzyszenie Przyjaciół Zespołu Szkół Muzycznych w Tarnowie „FERMATA”,
- Złot inauguracyjny rok harcerski 2008-2009 chorągwi krakowskiej ZHP pod hasłem: Tarnowskim szlakiem Andrzeja Małkowskiego oraz Tarnów – Pierwsze Niepodległe: Związek Harcerstwa Polskiego,
- Emisja Koncertu Tarnowskiej Orkiestry Kameralnej z materiałem promującym miasto Tarnów: Tarnowska Orkiestra Kameralna,
- Promocja Marki Tarnów podczas koncertów Dziewczęcego Chóru Katedralnego „Puellae Orantes” w kraju i za granicą: Dziewczęcy Chór Katedralny „Puellae Orantes”,
- Promocja marki Tarnów podczas imprez o charakterze ponadregionalnym i ogólnopolskim mających związek z Tarnowem: Ludowy Klub Jeździecki,
- Tarnów – Miasto Niepodległości: Centrum Animacji Społecznej HORYZONTY,
- Konkurs „Nasz tarnowianin Brandstaetter”: Katolickie Centrum Edukacji Młodzieży KANA,
- Tarnów – Miasto Niepodległości Program obchodów 90 rocznicy Niepodległości Tarnowa; imprezy związane z obchodami Świąt Pułkowych (5 Pułku Strzelców Konnych, 16 Pułku Piechoty): Stowarzyszenie „Szwadron Jazdy R.P.” Tarnowski Oddział Jazdy im. 5 Pułku Strzelców Konnych.

21.7. Działalność Tarnowskiego Centrum Informacji

Tarnowskie Centrum Informacji (TCI) działa od 1999 roku. Głównym celem jego działalności jest inspirowanie i wspieranie rozwoju lokalnego rynku turystycznego w regionie tarnowskim. Jako jednostka budżetowa Gminy Miasta Tarnowa w 2008 r. TCI podlegało merytorycznie pod Biuro Promocji Miasta Urzędu Miasta Tarnowa. W ubiegłym roku wiele działań było realizowanych wspólnie bądź też przy mocnym wsparciu Urzędu Miasta Tarnowa, m.in.: przekazywanie z Biura Promocji Miasta UMT galanterii promocyjno-reklamowej do bezpłatnej dystrybucji na targi krajowe i zagraniczne, wspólne opracowywanie wniosków do konkursów: „Pamiętka z regionu”, „Złote Formaty”.

W skład Tarnowskiego Centrum Informacji wchodziły:

- Centrum Informacji Turystycznej,
- Dział ekonomiczno-gospodarczy,
- Samodzielne stanowisko – sekretariat.

Pracownicy udzielający informacji turystycznej władają językami obcymi: angielski, niemiecki, francuski i włoski.

Działalność Tarnowskiego Centrum Informacji w 2008 r. przebiegała następująco:

21.7.1. Najważniejsze wydarzenia roku 2008

- zmiana Statutu TCI – usunięcie z zakresu obowiązków upowszechniania informacji o Unii Europejskiej,
- rozbudowa serwisu www.it.tarnow.pl o galerię fotografii 3D oraz wdrożenie multimedialnego planu miasta Tarnowa w oparciu o mapy Google,
- uruchomienie serwisu www.go-tarnow.com w wersji węgierskiej,
- wyróżnienie dla serwisu www.it.tarnow.pl w konkursie „Złote Formaty”,
- zdobycie lauru „Najlepszego punktu it” w Polsce w konkursie organizowanym przez Polską Organizację Turystyczną,
- odznaka Ministra Sportu i Turystyki „Za zasługi dla turystyki” przyznana Tarnowskiemu Centrum Informacji,
- włączenie się Tarnowskiego Centrum Informacji w prace nad budową i rozwojem Małopolskiego Systemu Informacji Turystycznej,
- odznaczenie „Za wybitne osiągnięcia w rozwoju informacji turystycznej w Polsce” dla dyrektora TCI – Pana Marcina Pałacha.

21.7.2. Rozpowszechnianie informacji o Tarnowie i regionie

1) Informacja turystyczna

Promocja atrakcyjności turystycznej Tarnowa i regionu odbywa się na wielu płaszczyznach jednocześnie. Podstawowym kanałem dystrybucji jest bezpośredni kontakt z potencjalnymi i faktycznymi turystami oraz mieszkańcami miasta korzystających z usług Tarnowskiego Centrum Informacji. Oferta regionu tarnowskiego „sprzedawana” jest z uwzględnieniem potrzeb i oczekiwań odbiorców. Dlatego też zakres i forma dostępnych w TCI informacji dostosowana jest do konkretnych grup klientów. Dążąc do jak najwyższej jakości obsługi, Tarnowskie Centrum Informacji zaoferowało swoim klientom następującą ofertę:

- poza siedzibą TCI w Rynku 7, w wakacje uruchomiono punkt IT na skrzyżowaniu ulic Krakowskiej i Dworcowej. Można tam było uzyskać podstawowe informacje o Tarnowie i regionie, bezpłatne wydawnictwa oraz zasięgnąć informacji o zbliżających się imprezach kulturalnych i sportowych. Punkt czynny był od wtorku do niedzieli, w godzinach od 8:30 do 15:30,
- w maju wydłużony został czas pracy punktu IT w siedzibie centrum do 12 godzin w dni robocze (od 8.00 do 20.00). W weekendy oraz święta siedziba TCI czynna była od godziny 9.00 do 17.00,
- w siedzibie TCI wyznaczono jedno stanowisko komputerowe do bezpłatnego korzystania dla turystów,
- w sali obsługi dostępny jest telewizor z odtwarzaczem DVD oraz VHS, umożliwiający projekcje filmów promocyjnych,

- uruchomiono ogólnodostępną wypożyczalnię rowerów,
- na bieżąco udostępniane są nieodpłatnie audio przewodniki w wersjach językowych polskiej i angielskiej,
- na parterze siedziby TCI umożliwiono turystom pozostawienie bagażu na krótki czas,
- udostępniono nieodpłatnie klucz do bramy Cmentarza Żydowskiego,
- dystrybuowano darmowe materiały informacyjne – zarówno własne, jak i broszury i foldery wydawane przez MOT, POT, lokalne i regionalne samorządy, atrakcje turystyczne i przedsiębiorstwa z branży. Zakres udzielanych przez TCI informacji został rozszerzony o oferty wyjazdowe, skierowane głównie do mieszkańców miasta i regionu. Sukcesywnie powiększany jest zbiór informacji o innych regionach Polski, zawierający opisy największych atrakcji turystycznych oraz dostępną bazą noclegową,
- rozbudowano i uatrakcyjniono regionalny portal turystyczny:
 - *dla turystów krajowych: www.it.tarnow.pl, www.turystyka.tarnow.pl,
 - *dla turystów zagranicznych: www.go-tarnow.com (wersje językowe: angielska, niemiecka, francuska, włoska, węgierska),
- dostępne były materiały drukowane i przewodniki audio w obcych językach. Najistotniejszą zaletą jest znajomość języków obcych przez pracowników TCI. Językiem angielskim posługują się wszyscy informatorzy, a niektórzy także innymi, co daje dodatkowo możliwość obsługi w językach: niemieckim, francuskim i włoskim,
- wynajem pokoi gościnnych na poddaszu kamienicy Rynek 7. W 2008 r. uruchomiono hotelik po rocznej przerwie spowodowanej koniecznością dostosowania budynku do wymogów p. poż,
- nieodpłatny, powszechny dostęp bezprzewodowy do sieci Internet na płycie Rynku,
- sklepik z publikacjami i pamiątkami z regionu. W ofercie znajdują się wszelkie nowości wydawnicze dotyczące Tarnowa oraz gadżety i pamiątki, jak również mapy i plany miast,
- sklepik internetowy, w którym zakupić można publikacje i gadżety z oferty TCI,
- regularna wysyłka próbek herbaty Tarninówka prowadzona przez cały rok do wszystkich osób, które zamieszkują poza regionem tarnowskim, a zwrócą się TCI z taką prośbą.

2) Udział w targach, imprezach promocyjnych, konkursach i plebiscytach

Promocja Tarnowa na zorganizowanych imprezach, zarówno w kraju, jak i za granicą stanowi ważny element działalności TCI. Wyjazdy na poszczególne wydarzenia przygotowywane są z uwzględnieniem zarówno rynków, których dotyczą, jak i oczekiwań odbiorców. Uczestnikami targów, ze strony odwiedzających, są dwie grupy odbiorców – branża turystyczna, czyli organizatorzy przyjazdów grupowych oraz turyści indywidualni. Różnią się oni zarówno co do oczekiwań odnośnie oferty Tarnowa, jak i sposobu jej prezentacji.

W przygotowanie stoiska targowego na każdą z imprez TCI angażuje lokalnych przedsiębiorców oraz twórców. Dzięki temu wygląd i oferta stoiska regionu tarnowskiego zyskują na atrakcyjności, co przekłada się na większe zainteresowanie zwiedzających, a co za tym idzie zwiększenie efektu promocyjnego. Aranżacja i jakość obsługi na stoiskach małopolski, w ramach których prezentuje swoją ofertę Tarnów, została wielokrotnie doceniona zdobywając między innymi następujące wyróżnienia:

- w konkursie „Kryształowe Słońce” na Targach Turystyki i Wypoczynku LATO 2008 za najbardziej oryginalne i profesjonalne stoisko – wyróżnienie organizatorów targów,

- Najatrakcyjniejsze Stoisko Targów GTT Gdańsk 2008 – nagroda publiczności.

To, co czyni stoisko atrakcyjnym, a jednocześnie wyjątkowym, to nadanie mu jednoznacznie „tarnowskiego” charakteru przez ekspozycję lokalnych „smaczków”. I tak na stoisku regionu tarnowskiego można było skosztować ekologicznych wędlin i chleba robionych tradycyjnymi metodami, zdegustować nalewki i wina oraz obserwować skomplikowany proces tworzenia „tarnowskich jaj azurowych”. Zwiedzający mieli również możliwość wzięcia udziału w konkursach, w których główną nagrodą był pobyt w Tarnowie sponsorowany przez współpracujące z TCI hotele i restauracje.

Tabela nr 51: Imprezy promocyjne, na których obecne było TCI w 2008 r.

Kraj	Miasto	Nazwa	Charakterystyka
Polska	Poznań	Tour Salon	Największe w Polsce targi turystyczne. Tym, co wyróżnia Tour Salon spośród innych targów turystycznych w Polsce, jest obecność wszystkich polskich regionów.
Polska	Warszawa	Lato	Największa w kraju giełda ofert turystycznych adresowana do bezpośrednich odbiorców.
Polska	Pszczyna	Wielki Piknik	Piknik z Telewizją Katowice. Ostatnia impreza promocyjna przed sezonem turystycznym.
Polska	Katowice	GLOB 2008	Międzynarodowe Targi Turystyki, Sprzętu Turystycznego, Żeglarskiego i Sportowego. III miejsce w rankingu branżowych imprez targowych w Polsce.
Polska	Gdańsk	Gdańskie Targi Turystyczne	W pierwszej trójce najlepszych targów turystycznych w Polsce. Ponad 10 tysięcy odwiedzających z kraju i zagranicy.
Polska	Łódź	Na Styku Kultur 2008	Podczas targów prezentują swoją ofertę narodowe i regionalne organizacje turystyczne, touroperatorzy, biura podróży, obiekty noclegowe, przewoźnicy, ubezpieczyciele.
Polska	Kraków	Krakowski Salon Turystyczny	Największa impreza turystyczna w południowej Polsce.
Wielka Brytania	Londyn	World Travel Market	Druga co do wielkości impreza targowa branży turystycznej na świecie, skierowana głównie do przedstawicieli firm i instytucji działających w ramach tzw. "przemysłu czasu wolnego" oraz wyjazdów biznesowych.
Niemcy	Berlin	ITB	Najważniejsza impreza turystyczna na świecie zarówno dla wystawców jak i zwiedzających.
Węgry	Budapeszt	UTAZAS	Największe targi turystyczne w Europie Środkowej.
Włochy	Mediolan	BIT Milano	Jedna z najważniejszych i największych imprez targowych o profilu handlowo-promocyjnym na rynku turystycznym.
Francja	Paryż	MAP „Le Monde à Paris”	Połączone dotychczasowe imprezy: Światowy Salon Turystyczny SMT i MIT-International. Targi te mają ambicję konkurować w przyszłości z madryckim FITUREm.
Węgry	Veszprém	Utazas Kiallitas	Międzynarodowe targi turystyczne organizowane przez zaprzyjaźnione z Tarnowem miasto Veszprem.

Źródło: Tarnowskie Centrum Informacji

Tarnowskie Centrum Informacji prowadzi bieżący monitoring wszelkiego rodzaju konkursów organizowanych przez podmioty zewnętrzne, służących promocji atrakcji turystycznych, miejsc, instytucji oraz tych służących honorowaniu zasług osób działających w turystyce. Dzięki temu może podjąć odpowiednie działania. W roku 2008 TCI kilkakrotnie angażowało się w promowanie i animowanie udziału przedstawicieli Tarnowa i regionu w konkursach i plebiscytach, z których wymienić należy:

- konkurs Polskiej Organizacji Turystycznej na najlepszą pamiątkę turystyczną z regionu. TCI wraz z BPM UMT zgłosiło dwa produkty: „Miodówkę Pogórską” oraz „Ażurowe Jajo z Herbem Tarnowa”,
- konkurs portalu naszemiasto.pl „Perły w koronie Małopolski”.
- konkurs Dziennika Polskiego „Małopolski Lider ZPORR”.
- wyróżnienie Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego „Za wkład w rozwój i promocję turystyki w Województwie Małopolskim”.
- wyróżnienie Ministra ds. Sportu i Turystyki – Odznaka Honorowa „Za Zasługi dla Turystyki”. TCI zgłosiła kandydaturę dyrektora Muzeum Okręgowego – Adama Bartosza,
- konkurs Gazety Krakowskiej „Wielkie Odkrywanie Małopolski”. TCI zgłosiło kilka kandydatur, zachęcało do głosowania oraz prowadziło zbiórkę kuponów. Spośród osób, które złożyły kupony konkursowe, w siedzibie TCI losowane były nagrody fundowane przez TCI,
- konkurs Polskiej Organizacji Turystycznej „Na najlepsze centrum informacji turystycznej w Polsce 2008”. TCI zgłosiła własną kandydaturę.

3) Organizacja własnych przedsięwzięć

Spacerki po Tarnowie – niedzielne popołudnia lipca i sierpnia. Cykliczne przedsięwzięcie, jakim są „Spacerki” służy przede wszystkim przybliżeniu historii miasta jego mieszkańcom. Formuła, w jakiej się odbywają – czyli nieodpłatne uczestnictwo oraz profesjonalny przewodnik, stanowią nie lada atrakcję również dla turystów. W każdym ze spotkań brało udział kilkudziesięciu uczestników. W roku 2008 formuła została poszerzona o spotkania muzyczno-literackie nawiązujące motywem do głównego tematu „Spacerków”. Jest to efekt współpracy z Tarnowską Artystyczną Konfraternią.

Study Tour 2008, Tarnów i region – spotkanie z przedstawicielami biur podróży organizujących przyjazdy turystów do Polski. Celem imprezy była prezentacja atrakcji turystycznych Tarnowa i regionu oraz zapoznanie z ofertą bazy noclegowej i gastronomicznej. Wymiernym efektem study są coraz liczniejsze przyjazdy zorganizowanych grup do Tarnowa, co potwierdzają zarówno częstsze kontakty branży z TCI (prośby o pomoc w organizacji przyjazdu, zapytania praktyczne odnośnie parkingów, dojazdu, itp.), jak i sami główni zainteresowani, czyli firmy branży turystycznej z Tarnowa i regionu. W odpowiedzi na zainteresowanie biur podróży Tarnowskie Centrum Informacji we współpracy z właścicielami restauracji „Ke-Moro” przygotowało kompleksowy produkt turystyczny – „Cygański Tabor”.

Study Press 2008 – prezentacja potencjału turystycznego miasta i regionu tarnowskiego przedstawicielom mediów ogólnopolskich i zagranicznych. Tarnowskie Centrum Informacji organizuje i współorganizuje każdego roku kilka wizyt dziennikarzy, przybliżając im najciekawsze miejsca regionu. W roku 2008 gościliśmy ponad dwudziestu dziennikarzy z Polski, Węgier i Słowacji. Efektem tych wizyt są coraz częstsze i coraz rzetelniejsze artykuły w mediach drukowanych i elektronicznych zarówno krajowych, jak i zagranicznych. Efekt study press były między innymi artykuły:

- „Miasto, które potrafi zachwycić” – "Świat&Ludzie" nr 37 (104)
- „Ziemia Tarnowska – Od Lipnicy do Zalipia” – „Gazeta Wyborcza” 6-7 września 2008
- „Spacerki ze śpiewem” – Podróże
- „Lato hotelarzy w Tarnowie” – Hotelarz
- „Tarnów: ciekawa strona” – National Geographic
- „Festiwal miast” – „Atrakcje – magazyn czasu wolnego” - nr 2/2008
- „Tarnów urzekł dziennikarzy” – „Rynek Podróży” nr 6 -7
- „Zamki i chałupy” – „Rewia” nr 28
- „Jan Szczepanik” - "Femme Actuelle Jeux" październik 2008

Koncert Muzyka Zamknięta w Drewnie, zorganizowany w kościółku pw. Matki Bożej Szkaplerznej na Burku w Tarnowie. We współpracy z Małopolską Organizacją Turystyczną zorganizowany został koncert muzyki poważnej, który był finansowany ze środków Urzędu Marszałkowskiego Województwa Małopolskiego.

Jarmark Bożonarodzeniowy organizowany już tradycyjnie przez Tarnowskie Centrum Informacji w okresie przedświątecznym. Na straganach ustawionych w zachodniej pierzei tarnowskiego Rynku swoje produkty wystawiali lokalni twórcy, właściciele gospodarstw agroturystycznych oraz huta szkła.

4) Dystrybucja materiałów informacyjnych

Dystrybucja materiałów informacyjnych i promocyjnych odbywa się wieloma kanałami. Turyści odwiedzający punkty IT w Tarnowie i regionie mają możliwość wyboru ulotek z szerokiej oferty wydawnictw własnych TCI oraz tych dostarczanych przez poszczególne gminy i atrakcje turystyczne.

W roku 2008 Tarnowskie Centrum Informacji kontynuowało dystrybucję materiałów promocyjnych kanałami wypracowanymi w latach wcześniejszych:

- bezpośrednio – w punktach IT w Tarnowie oraz podczas targów i imprez turystycznych, na których było obecne,
- poprzez Małopolską Organizację Turystyczną i Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego – dostarczając materiały do dystrybucji podczas imprez na których TCI nie było obecne,
- przesyłkami pocztowymi – dla osób indywidualnych, firm i instytucji, które zwróciły się z prośbą o ich dostarczenie,
- poprzez Polskie Ośrodki Informacji Turystycznej za granicą, dostarczając materiały przy okazji udziału w targach lub przesyłkami pocztowymi,
- w punktach IT w regionie tarnowskim oraz w Krakowie,
- na stacjach paliw w regionie,
- w obiektach noclegowych, gastronomicznych i atrakcjach turystycznych Tarnowa i regionu.

Dodatkowo w roku 2008 TCI rozsyłało do inwestorów folder inwestycyjny miasta Tarnowa.

5) Reklama

Tarnowskie Centrum Informacji środki budżetowe przeznaczone na reklamę w całości wydatkuje na promocję miasta. W tym celu wykupuje powierzchnię reklamową w wydawnictwach branżowych i na drukach ogólnodostępnych – rozkładach jazdy PKP.

Część prezentacji i reklam odbywa się także na zasadzie barteru lub bezkosztowo. W 2008 r. TCI obecne było w następujących wydawnictwach:

a) Wydawnictwa krakowskie, ukierunkowane na turystów i dostępne w szerokiej sieci dystrybucji: The Visitor Małopolska, Rozkład jazdy PKP (Kraków-Tarnów-Kraków oraz Kraków-Balice-Kraków), Krakow in Your Pocket, The Visitor Małopolska,

b) Wydawnictwa ogólnopolskie:

Urlaub in Polen, TTG (gazeta branży turystycznej – mapa najważniejszych zabytków Polski), Wiadomości Turystyczne, Wydawnictwo Bezdroża (udostępnienie zdjęć do publikacji „Literacki atlas Polski”),

c) Inne formy ekspozycji:

Przewodnik rowerowy po regionie tarnowskim oraz Przewodnik pieszy, TV STRADA (kalendarium tygodniowe na wyświetlaczach w autobusach MPK Tarnów), reklama w publikacji Forum Mediów Polonijnych, Dziennik Polski (wkładka z okazji Dni Tarnowa), Polityka (dodatek „Weekend z Warszawy”), Raport specjalny onet.pl (opracowanie materiałów i wybór zdjęć), Daunpol (przekazanie materiałów do przewodnika „Zimą nie tylko na narty”), wydawnictwo Turystyczna (zdjęcia z Tarnowa do materiału promującego ażurowe jaja na rynku skandynawskim), TVP Polonia (udział w programie „Tarnów na weekend” – szlaki piesze i rowerowe), Magazyn Wizzair, BIK Mapy (prezentacja Tarnowa na mapie województwa małopolskiego),

d) Współpraca z serwisami internetowymi (promocja na stronach internetowych zewnętrznych firm i instytucji):

www.travellingpolska.pl, www.turystykastudencka.pl, www.nszakwataera.pl,
www.odkryjnasze.pl, www.wrotamalopolski.pl (kalendarz imprez), www.nocleg.info.pl
(kalendarz imprez), www.wewte.pl (kalendarz imprez), www.nck.pl (kalendarz imprez),
www.panoramaofert.pl, bazy danych www.zumi.pl i www.pascal.pl.

21.7.3. Działalność komercyjna

Zgodnie ze statutem, Tarnowskie Centrum Informacji prowadzi działalność komercyjną w zakresie:

- sprzedaży pamiątek, gadżetów, publikacji turystycznych o Tarnowie i regionie,
- sprzedaży map i planów turystycznych,
- usług hotelowych,
- najmu pomieszczeń w tym powierzchni biurowej i sali konferencyjnej.

Dochody z prowadzonej działalności stanowią w całości dochód Gminy Miasta Tarnowa. Sprzedaż pamiątek, publikacji, map oraz wynajem pokoi hotelowych stanowią uzupełnienie działalności centrum i łącznie z prowadzoną działalnością informacyjną tworzą kompleksową ofertę obsługi turystów. Jednocześnie, z uwagi na ograniczoną liczbę punktów prowadzących sprzedaż regionalnych pamiątek oraz niedobór miejsc noclegowych, wypełniają rynkową lukę. Przy TCI działa również wypożyczalnia rowerów, która prowadzona jest odpłatnie.

21.7.4. Gromadzenie i przetwarzanie informacji, statystyka

1) Ewidencja obiektów noclegowych, firm i instytucji branżowych w mieście i regionie

Podstawą działalności Tarnowskiego Centrum Informacji jest dystrybucja informacji o zasobach turystycznych regionu tarnowskiego. Prowadzona jest ona w oparciu o własne bazy danych, które stanowią najdokładniejszą i najobszerniejszą inwenturę firm branży

turystycznej w całym regionie tarnowskim. Rzetelność zawartych w zasobach TCI informacji gwarantują coroczne aktualizacje wpisów przeprowadzane przez pracowników centrum przed rozpoczęciem letniego sezonu turystycznego. Jednocześnie na bieżąco monitorujemy rynek produktów i usług turystycznych, uzupełniając bazę o nowe wpisy.

W 2008 r. baza danych powiększona została o nową sekcję – „obiekty konferencyjne”.

2) Statystyki ruchu turystycznego

Badania natężenia ruchu turystycznego stanowią podstawę weryfikacji skuteczności działań Tarnowskiego Centrum Informacji. Z uwagi na brak jakiegokolwiek systemu ewidencjonowania turystów, jest to bardzo żmudna praca, w której niemożliwe jest pozyskanie rzeczywistych wielkości. Niemniej jednak uzyskane dane odzwierciedlają ogólne trendy dotyczące ruchu turystycznego w regionie, obrazując stan lokalnej turystyki.

Badając natężenie ruchu turystycznego TCI opiera się na danych pozyskanych od Urzędu Statystycznego, urzędów gmin oraz na informacjach przekazanych przez właścicieli lub zarządzających obiektami turystycznymi.

W 2008 r. Tarnowskie Centrum Informacji prowadziło badania ankietowe w regionie tarnowskim na zlecenie Instytutu Turystyki z Warszawy.

21.7.5. Opracowanie i publikacja własnych materiałów informacyjnych

1) Wydawnictwa drukowane

Folder „Tarnów i region” pełni funkcję podstawowego materiału informacyjnego o mieście i regionie dla wszystkich jednostek i wydziałów Urzędu Miasta Tarnowa. Trafia w ręce członków oficjalnych delegacji podejmowanych przez magistrat. Uczestnicy imprez organizowanych przez miejskie instytucje również zaopatrywani są w to wydawnictwo, jako kompendium wiedzy o atrakcjach regionu tarnowskiego. Głównym przeznaczeniem folderu jest jednak zainteresowanie Tarnowem jak najszerszego grona osób i skłonienie ich do przyjazdu. Dlatego podstawowymi kanałami dystrybucji pozostają krajowe i zagraniczne targi turystyczne, ekspozycja na stacjach benzynowych regionu oraz w punktach informacji turystycznej w Tarnowie i Krakowie. „Tarnów i region” jest również podstawowym drukiem w kontaktach z mediami i branżą. Otrzymują go uczestnicy organizowanych przez TCI imprez studyjnych – przedstawiciele mediów ogólnopolskich oraz biur podróży.

Kolejnym wydawnictwem własnym w roku 2008 była ulotka „Konferencje w Tarnowie” opracowana na podstawie nowej bazy danych serwisu www.it.tarnow.pl.

Brak interesującej oferty kart pocztowych wymusił na Tarnowskim Centrum Informacji konieczność opracowania i druku własnych pocztówek. W grudniu 2008 r. wydanych zostało 4 000 sztuk kart pocztowych w ośmiu wersjach graficznych.

2) Serwis www

Portal internetowy Tarnowskiego Centrum Informacji dostępny jest pod trzema adresami: www.it.tarnow.pl; www.turystyka.tarnow.pl; www.go-tarnow.com, z czego ten ostatni jest prowadzony w wersjach obcojęzycznych.

W roku 2008 przybyła kolejna wersja językowa serwisu. Aktualnie dostępny jest on w sześciu wersjach: polskiej, angielskiej, niemieckiej, francuskiej, włoskiej i węgierskiej.

Miniony rok był okresem znaczących zmian serwisu w polskiej wersji językowej. Rozbudowano i pogrupowano atrakcje Tarnowa, dodając m.in. opis symboli miasta, powierzchnię miasta i ludność od założenia miasta aż po dzień dzisiejszy, sekcję „ciekawostki” czy opis Mościc – tarnowskiej „dzielnicy – ogrodu”.

Szczególnie atrakcyjnie prezentują się dwie nowości roku 2008: „multimedialna mapa Tarnowa” na mapach Google oraz „Tarnowski rynek 3D”, zbudowany w oparciu o darmowy, lecz dający niesamowite możliwości prezentacji zdjęć program Photosynth.

Jakość, struktura i funkcjonalność serwisu www.it.tarnow.pl zostały docenione przez organizatorów konkursu „Złote formaty”, którzy przyznali mu wyróżnienie.

Tarnowskie Centrum Informacji regularnie opracowuje i rozsyła drogą elektroniczną zapowiedzi i informacje o wszelkich wydarzeniach istotnych dla branży turystycznej, które mają miejsce w regionie tarnowskim. Jednocześnie lokalnym przedsiębiorcom, miejscowościom atrakcyjnym turystycznie i samorządom przesyłane są wszelkie wiadomości mające wpływ na ich działalność. Adresatami są:

- media branżowe,
- media o zasięgu ogólnokrajowym,
- media lokalne,
- przedsiębiorstwa branży turystycznej,
- instytucje kultury,
- samorzady,
- szkoły.

21.7.6. Wzmacnianie roli i pozycji Tarnowa w instytucjach o zasięgu ponadregionalnym i ogólnokrajowym

1) Udział w pracach Zarządu Małopolskiej Organizacji Turystycznej

Druga kadencja Dyrektora TCI na stanowisku członka Zarządu Małopolskiej Organizacji Turystycznej (MOT). MOT realizuje zadania związane z rozwojem turystyki w Małopolsce. Opierając się na założeniu, że największe efekty gospodarcze przynosi skoordynowanie działań i skumulowanie środków finansowych przeznaczonych na promocję, MOT organizuje współpracę samorządu terytorialnego i branży turystycznej, dla optymalizacji efektów gospodarczych i społecznych.

2) Udział w pracach Zarządu Forum Informacji Turystycznej

Wybór Dyrektora TCI na stanowisko Przewodniczącego Forum Informacji Turystycznej (listopad 2008 w Poznaniu).

Forum Informacji Turystycznej to zespół konsultacyjno-doradczy działający przy Polskiej Organizacji Turystycznej, stanowi płaszczyznę integracji systemu „it” i koordynacji przedsięwzięć, a także wymiany doświadczeń służących doskonaleniu ogólnopolskiego systemu informacji turystycznej. Do zakresu działania Zarządu Forum należy m.in.: reprezentowanie forum na zewnątrz oraz uchwalanie planów działalności oraz ich realizowanie.

22. WSPÓLPRACA MIĘDZYNARODOWA I KRAJOWA

22.1. Miasta partnerskie

Od kilkunastu lat Tarnów współpracuje z miastami partnerskimi, są to: Kiskörös, Veszprém (Węgry), Schoten (Belgia), Trenczyn (Słowacja), Blackburn (Wielka Brytania), Tarnopol, Winnica i Biała Cerkiew (Ukraina), Kotłas (Rosja), Casalmaggiore (Włochy).

Współpraca międzynarodowa realizowana jest w następujących formach:

- porozumienie o współpracy i partnerstwie między miastami: porozumienie o szerokim zakresie, zakładające współpracę w różnych dziedzinach i sferach zainteresowania partnerów; może być zawierane z wieloma miastami w danym kraju,
- listy intencyjne: pisemna, wstępna deklaracja zamierzeń dotyczących współpracy, składana przez strony; list intencyjny określa zakres przyszłych działań, stanowi pierwsze uregulowanie przyszłej współpracy,
- udział w programach Unii Europejskiej.

Współpraca miast partnerskich to przede wszystkim wymiana kulturalna, grup młodzieży i sportowców. Współpraca ta odbywa się poprzez organizację międzynarodowych wydarzeń kulturalnych i sportowych, dzielenie się wiedzą, prezentację dokonań miast oraz wspieranie współpracy partnerskiej i wymiany młodzieżowej oraz przyjacielską pomoc. Kontakty utrzymywane z miastami partnerskimi, dzięki wzajemnemu zrozumieniu jakie udało się osiągnąć, wykraczają daleko poza umowne deklaracje współpracy.

W 2008 r. Tarnów dołączył do grona europejskich miast, które mogą poszczycić się Dyplodem Europejskim. Wyróżnienie to jest uznaniem wysiłków i zaangażowania władz miasta w międzynarodową współpracę i propagowanie idei zjednoczonej Europy. Zaangażowanie Tarnowa w rozwój i pielęgnowanie kontaktów z miastami partnerskimi uhonorowane zostało decyzją Komisji Ochrony Środowiska Naturalnego, Zagospodarowania Przestrzennego i Władz Lokalnych Zgromadzenia Parlamentarnego Rady Europy. Przyznanie miastu Dyplomu Europejskiego jest pierwszym krokiem do otrzymania kolejnych insygniów europejskich – Honorowej Flagi, Tablicy i Nagrody Europejskiej (najwyższego wyróżnienia rady przyznawanego miastom współpracującym z miastami partnerskimi w dziedzinie integracji europejskiej).

Tabela nr 52: Miasta współpracujące z Tarnowem

Lp	Miasto (państwo)	Umowa o współpracy
1	Veszprém – region (Węgry)	Porozumienie o współpracy podpisane w 2001 r.
2	Kiskőrös (Węgry)	Porozumienie o współpracy podpisane w 1992 r.
3	Trenczyn (Słowacja)	Porozumienie o współpracy podpisane w 1997 r.
4	Schoten (Belgia)	Porozumienie o współpracy podpisane w 1991 r.
5	Blackburn (Wielka Brytania)	Porozumienie o współpracy podpisane w 2000 r.
6	Kotłas Rosja	Umowa podpisana w 1995 r.
7	Winnica (Ukraina)	List intencyjny podpisany w 2006 r.
8	Tarnopol (Ukraina)	Porozumienie o współpracy podpisane w 2004 r.
9	Biała Cerkiew (Ukraina)	Porozumienie o współpracy podpisane w 2007 r.
10	Casalmaggiore (Włochy)	List intencyjny podpisany w 2006 r.
11	Nowy Sącz (Polska)	Ramowe porozumienie o współpracy podpisane w 1991 r.
12	Warszawa (Polska)	List intencyjny podpisany w 2007 r.

Źródło: Wydział Strategii Urzędu Miasta Tarnowa

22.1.1. Veszprém i Kiskörös (Węgry)

Współpraca Tarnowa z tymi samorządami posiada już długą i bogatą tradycję. Wiele wydarzeń organizowanych przez partnerów wpisało się na stałe w kalendarz imprez.

Duży wkład w działalność partnerską Tarnowa z miastami węgierskimi ma aktywnie działające Tarnowskie Towarzystwo Przyjaciół Węgier. Między innymi, w celu upamiętnienia długich kontaktów Polski i Węgier, odsłonięto w Tarnowie pamiątkowy kopijnik poświęcony Honorowemu Obywatelowi Tarnowa Norbertowi Lippóczy'emu. O Norbercie Lippóczy'mówiono „z pochodzenia Węgier, z wyboru Polak”, z serca był tarnowianinem, to jemu miasto zawdzięcza wyjątkowo bliskie kontakty z Węgrami. Kopijnik „stał” na skwerze, który uważany jest za część Węgier w Tarnowie, stoi tam już „Brama Seklerska”, którą Węgrzy podarowali miastu w 2001 r. W Polsce można znaleźć tylko dwie takie bramy – w Tarnowie i Starym Sączu. W uroczystości wzięły udział liczne delegacje węgierskich miast, w tym władze Tallya, rodzinnego miasta Norberta Lippóczy'ego. Odsłonięciu kopijnika towarzyszyło węgierskie wojsko, w historycznych strojach. Zabrzmiały węgierski hymn narodowy i pieśń patriotyczna „Szózat”.

W lutym odbyło się spotkanie w węgierskim mieście Veszprém, w którym brał udział ambasador Polski na Węgrzech. Rozmawiano o sformalizowaniu współpracy pomiędzy miastami (dotychczas Tarnów współpracuje z regionem Veszprem), tarnowska delegacja przekazała projekt porozumienia o współpracy obydwu miast, omówiono możliwości dalszej współpracy w szczególności w zakresie edukacji, kultury i turystyki.

W marcu świętowany był Dzień Przyjaźni Polsko-Węgierskiej, który ustanowiony został w 2006 r., wspólnie przez polski Sejm i Parlament węgierski. W 2008 r. miejscem obchodów, zorganizowanych 26 marca, był węgierski Debreczyn. W międzynarodowych uroczystościach brała również udział tarnowska delegacja, a także przedstawiciele organizacji pozarządowych, prezydenci i burmistrzowie miast partnerskich z Polski i Węgier.

Na program Dnia Przyjaźni Polsko-Węgierskiej złożyło się wiele wydarzeń, umożliwiających zacieśnienie więzów przyjaźni z miastami partnerskimi. Uroczystościom towarzyszyły Forum Organizacji Pozarządowych oraz dyskusje panelowe poświęcone współpracy obydwu krajów w dziedzinie gospodarki, turystyki, a także kontaktom samorządów lokalnych.

We wrześniu, przedstawiciele tarnowskiego samorządu gościli w Kiskörös, biorąc udział w „Festiwalu Winobrania”. W uroczystościach brali także udział przedstawiciele samorządów i organizacji pozarządowych z Rumuni, Niemiec, Holandii, Czech i Słowacji. Wizycie tej towarzyszyła konferencja poświęcona gospodarce odpadami w Unii Europejskiej, podczas której Prezydent Tarnowa przedstawił prezentację „Miasto Tarnów – Polski Hot Spot – ekologia naszym priorytetem”. Samorządowcy przeprowadzili dyskusję dotyczącą nowych rozwiązań z zakresu ochrony środowiska i gospodarki komunalnej, połączoną z wymianą doświadczeń.

22.1.2. Kotłas (Rosja)

Przedstawiciele Tarnowa brali udział w obchodach Dni Polskich w Kotłasie, którym towarzyszyły imprezy kulturalne oraz lekcja historii „Historia Polsko-Rosyjskiego Współistnienia”, przeprowadzona przez Konsula Generalnego RP. Lekcja ta odbyła się w szkole, w której przedmiotem dodatkowym jest język polski. Uczczono także pamięć kilkudziesięciu tysięcy Polaków zmarłych z wycieńczenia przy budowie linii kolejowej do Archangielska. Tarnowianie uczestniczyli także w wernisazu prac malarki Kamili Kuik i uroczystej akademii pod hasłem „Słowiańskie Współbrzmienie”, przygotowanej przez Polonię, spotkali się także z członkami tamtejszej Polonii oraz z przedstawicielami miejscowych artystów malarzy, rzeźbiarzy i rękodzielników. Z władzami Kotłas w wymieniali

doświadczenia w realizacji projektów kulturalnych i oświatowych oraz poszukiwania środków finansowych na rozwój infrastruktury, i ochrony zdrowia oraz rozliczania dotacji centralnych. Spotkania samorządowców Tarnowa i Kołtasu zaowocowały zwiększoną wymianą młodzieży, w 2009 r. planowana jest wymiana plastyków i fotografików. Rozmawiano o rozwijaniu współpracy w nowych dziedzinach, głównie gospodarki odpadami i ekologii.

22.1.3. Winnica, Biała Cerkiew, Tarnopol (Ukraina)

W 2008 r. przedstawiciele Tarnowa uczestniczyli w wydarzeniach kulturalnych i gospodarczych między innymi w Winnicy.

W maju przedstawiciele miasta Biała Cerkiew brali udział w VIII Forum Ekonomicznym Małych i Średnich Przedsiębiorstw, organizowanym w Tarnowie. Podczas forum wystąpienie miał również prezydent miasta Biała Cerkiew – Wasil Pietrowicz Sawczuk na temat „Wspierania rozwoju budownictwa i przedsiębiorczości oraz rozwój współpracy w tym zakresie pomiędzy miastami Tarnów i Biała Cerkiew.

Wizycie delegacji z Białej Cerkwi, w skład której weszli przedstawiciele władz miasta, nauki, biznesu, organizacji pozarządowych oraz milicji, towarzyszyło wiele spotkań branżowych. Spotkania miały miejsce między innymi w Miejskim Przedsiębiorstwie Energetyki Ciepłej, Ochotniczych Hufcach Pracy, odbyło się także spotkanie z przedstawicielami tarnowskich przedsiębiorstw: Zakłady Azotowe Tarnów, ABM Solid S.A., Bruk-Bet i TABUD. Przedstawiciele milicji spotkali się z komendantem policji w celu omówienia możliwości nawiązania współpracy pomiędzy Komendą Miejską Policji w Tarnowie, a Komendą Rejonową w Białej Cerkwi, uczestniczyli także w konkursie ruchu drogowego, jako honorowi jurorzy. Przedstawiciele nauki chcieli odnowić kontakty z tarnowskimi uczelniami wyższymi: Wyższą Szkołą Biznesu i Małopolską Wyższą Szkołą Ekonomiczną.

W sierpniu delegacja z Tarnowa przebywała w Tarnopolu, uczestnicząc w obchodach Dni Tarnopola oraz rocznicy urodzin Iwana Franko. W uroczystościach wzięły udział miasta partnerskie Tarnopola z Ukrainy, Białorusi, Mołdowy i Polski. Podczas tych dni delegacje z różnych krajów miały możliwość prezentacji swoich miast i wymiany doświadczeń w zakresie realizacji projektów kulturalnych i oświatowych. Celem wizyty tarnowskiej delegacji w Tarnopolu było m. in. nawiązanie kontaktu z grupami Polonii.

W czerwcu 2008 r., podczas obchodów „Dni Tarnowa” już tradycyjnie Tarnów gościł reprezentacje miast partnerskich. Na święcie miasta obecne były władze: Blackburn (Wielka Brytania), Kołtasu (Rosja), Trenczyna (Słowacja), Białej Cerkwi i Winnicy (Ukraina), Kiskörös i regionu Veszprém (Węgry) oraz Nowego Sącza. W trakcie wizyty doszło do indywidualnych spotkań poszczególnych delegacji z prezydentem Tarnowa, podczas których poruszono wiele istotnych zagadnień dotyczących dalszej współpracy, między innymi wzajemnej promocji partnerów, sposobów pogłębienia współpracy gospodarczej, możliwości realizacji wspólnych projektów, wymiany doświadczeń w wybranych dziedzinach oraz intensyfikacji współpracy w zakresie kultury i edukacji.

Poszczególnym delegacjom przygotowano również program indywidualny. Delegacje węgierskie wzięły udział w uroczystościach związanych z odsłonięciem kopijnika poświęconego N. Lippoczy'emu, delegacja brytyjska zapoznała się ze sposobem funkcjonowania parków przemysłowych i technologicznych prowadzonych przez Tarnowski Klaster Przemysłowy S.A. oraz Tarnowską Agencję Rozwoju Regionalnego S.A, delegacje rosyjska i ukraińskie miały możliwość spotkań z przedstawicielami lokalnego biznesu, w szczególności w zakresie możliwości rozwoju infrastruktury drogowej.

Jednym z głównych punktów wizyty, oprócz spotkań bilateralnych, był udział we wspólnym seminarium, na którym samorzady przedstawiły prezentację nt. „Doświadczenia samorządu terytorialnego w budowaniu pozycji i prestiżu miasta”. Na spotkaniu tym doszło do porównania sposobów funkcjonowania samorządów w różnych krajach, a także do wymiany doświadczeń nt. metod zarządzania miastem.

Słowacy i Węgrzy byli także w sposób zauważalny silnie reprezentowani od strony kulturalnej. Grupy artystyczne, w części kulturalnej obchodów Dni Tarnowa, prezentowały bardzo zróżnicowany repertuar od muzyki renesansowej i profesjonalnych pokazów walk rycerskich, poprzez grupę amerykańskiego stepu, po muzykę jazzową.

Łącznie, miasto odwiedziło około 230 gości z miast partnerskich, były to delegacje oficjalne i zespoły kulturalne.

22.2. Pozostała współpraca międzynarodowa

Miasto Tarnów współpracuje również z innymi miastami w krajach europejskich. Współpraca ta jest wynikiem uczestnictwa w realizacji wspólnych projektów, w ramach Programów Unii Europejskiej.

Obecnie, międzynarodowa partnerska współpraca prowadzona jest przy realizacji projektu „Greening SMEs”, w ramach Urbact II. Liderem projektu jest Hiszpania (Mancomunidad de La Sagra Alta), a oprócz miasta Tarnowa w ramach tego projektu współpracują: Francja (Communauté de Communes du Lodévois, Grenoble Alpes), Rumunia (City of Targoviste), Wielka Brytania (Kirklees Metropolitan Council), Włochy (ASTER Friuli), Portugalia (City of Agueda), Szwecja (City of Växjö).

Celem projektu jest rozwijanie w poszczególnych miastach klasterów ekonomicznej aktywności dla zrównoważonego rozwoju lokalnej gospodarki poprzez rozwój „zielonych” małych i średnich przedsiębiorstw.

W czerwcu 2008 r. w Tarnowie został zorganizowany EUROpejski Turniej Piłkarski Tarnów 2008-2012, który zgromadził prawie 140 uczestników. Oprócz reprezentacji Tarnowa w turnieju wystąpiły drużyny (rocznik piłkarzy 1992–1994) z zaprzyjaźnionych z Tarnowem miast: angielskiego Blackburn, węgierskich Veszprém i Kiskörös, rosyjskiego Kotłasu, ukraińskich Tarnopola i Białej Cerkwi oraz Nowego Sącza.

We wrześniu 2008 r. odbyło się w Tarnowie I Forum Inwestycyjne Forum Ekonomicznego, które zgromadziło przedstawicieli rządów i parlamentów europejskich, odpowiedzialnych za przebieg procesów prywatyzacyjnych w Europie Środkowo-Wschodniej, inwestorów, prezesów spółek z Polski oraz krajów europejskich. Był to prolog Forum Ekonomicznego, które odbywa się w Krynicy. Tarnowskie Forum spotkało się z dużym zainteresowaniem środowisk ekonomicznych, na co decydujący wpływ miała ranga poruszonych tematów oraz liczny udział uznanych specjalistów, w tym osób odpowiedzialnych za transformację gospodarczą w krajach Europy. Dyskusja na Forum Inwestycyjnym koncentrowała się wokół pięciu zasadniczych tematów:

- Kto najlepiej i najszybciej zbuduje nowoczesną infrastrukturę dla funkcjonowania gospodarki?
- Jaki jest i jaki będzie środkowoeuropejski sektor finansowy?
- Czy prywatne koncerny paliwowo-energetyczne zapewnią nam bezpieczeństwo energetyczne?
- Prywatyzacja w energetyce - czy zapewni środki finansowe na niezbędne inwestycje?
- Prywatyzacja w Europie Środkowo-Wschodniej - sukces czy porażka?

Spotkanie to z jednej strony stanowiło próbę podsumowania efektów transformacji gospodarczej w Europie Środkowo-Wschodniej, a z drugiej strony dało szansę na przedstawienie założeń polityki prywatyzacyjnej na najbliższe lata.

22.3. Uczestnictwo miasta w związkach/ stowarzyszeniach/ zrzeszeniach miast/gmin oraz innych jednostek samorządu terytorialnego

Miasto Tarnów czynnie uczestniczy w wielu związkach, stowarzyszeniach, zrzeszeniach miast, gmin, czy powiatów – zawiązanych w latach poprzednich i kontynuowanych w r. 2008.

- 1) Stowarzyszenie Powiatów i Gmin leżących na terenie zlewni rzeki Dunajec
 - zakres działań: podejmowanie i realizacja przedsięwzięć służących ochronie środowiska i rozwojowi regionalnemu na rzecz członków stowarzyszenia,
 - Miasto przystąpiło do stowarzyszenia 27 V 1999 r.
- 2) Sekretariat Stałej Konferencji Miast Zabytkowych Europy Środkowo-Wschodniej
 - zakres działań: wspólne działania edukacyjne mające promować ochronę dziedzictwa ze szczególnym uwzględnieniem młodzieży szkolnej,
 - Miasto przystąpiło do porozumienia 26 X 2000 r.
- 3) Forum Rewitalizacji
 - zakres działań: ochrona tożsamości i rewaloryzacja zabytkowych obszarów,
 - Miasto przystąpiło do forum 23 XI 2000 r.
- 4) Związek Miast Polskich
 - zakres działań: przedstawiciele związku wchodzi w skład Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego,
 - Miasto przystąpiło do związku 14 XI 1991 r.
- 5) Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski
 - zakres działań: upowszechnianie idei samorządności lokalnej, zajmowanie stanowisk w sprawach publicznych, ochrona interesów członków Stowarzyszenia,
 - Miasto przystąpiło do stowarzyszenia 14 XI 1991 r.
- 6) Zdrowe Miasta Polski
 - zakres działań: rozwijanie i popieranie współpracy z innymi miastami w ramach wspólnego rozwiązywania problemów ochrony zdrowia oraz realizacji europejskiej strategii zdrowia,
 - Miasto przystąpiło do stowarzyszenia 22 X 2001 r.
- 7) Na Kupieckim Szlaku
 - zakres działań: wyrażanie interesów jednostek samorządu terytorialnego położonych wzdłuż historycznego szlaku kupieckiego,
 - Miasto przystąpiło do stowarzyszenia 16 XII 2004 r.

Ponadto miasto podjęło współpracę z Prezydentem Miasta Warszawy w sprawie wymiany doświadczeń w zakresie organizacji i zarządzania miastem (list intencyjny podpisany 26 II 2007 r.).

Podpisany został również list intencyjny w sprawie współpracy na rzecz realizacji wspólnego projektu modernizacji i zwiększenia efektywności systemu działań ratowniczych w subregionie tarnowskim (26 II 2008 r.). List sygnowany został przez przedstawicieli:

- Gminy Miasta Tarnowa, reprezentowanej przez Prezydenta Miasta Tarnowa Pana Ryszarda Ścigalę,
- Powiatu Tarnowskiego, reprezentowanego przez Starostę Pana Mieczysława Krasa i Wicestarostę Pana Mirosława Banacha,
- Komendy Miejskiej Państwowej Straży Pożarnej w Tarnowie, reprezentowanej przez komendanta Pana Andrzeja Mroza,
- Komendy Miejskiej Policji w Tarnowie, reprezentowanej przez komendanta Pana Zbigniewa Ostrowskiego,
- Stowarzyszenia „Miasta w Internecie”, reprezentowanego przez prezesa zarządu Stowarzyszenia Pana Krzysztofa Głomba,
- Powiatowej Stacji Pogotowia Ratunkowego w Tarnowie, reprezentowanej przez Pana Jacka Stefańskiego.

23. ORGANIZACJE POZARZĄDOWE

23.1. Organizacje pozarządowe działające na terenie miasta

Prezydent Miasta Tarnowa pełni nadzór formalno-prawny nad 302 stowarzyszeniami, fundacjami i oddziałami terenowymi stowarzyszeń, mającymi swoją siedzibę na terenie miasta. Niewątpliwie, stowarzyszenia i fundacje prowadzą szeroką działalność wspierającą działania miasta w wielu dziedzinach, głównie w zakresie pomocy społecznej, promocji i organizacji wolontariatu, ochrony i promocji zdrowia, na rzecz osób niepełnosprawnych, promocji zatrudnienia i aktywizacji zawodowej, rozwoju przedsiębiorczości, działań na rzecz integracji europejskiej, nauki, edukacji, oświaty i wychowania, przeciwdziałania patologiom społecznym, upowszechniania kultury fizycznej i sportu, ekologii i ochrony zwierząt, kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji, podtrzymywania tradycji narodowych i pielęgnowania polskości.

Powstaje coraz mocniejszy ruch stowarzyszeniowy, o czym świadczy duża dynamika w zakresie powoływania nowych stowarzyszeń. W 2008 r. powstało 18 stowarzyszeń – o 10 więcej niż w roku poprzednim.

Tabela nr 53: Liczba organizacji pozarządowych w Tarnowie w latach 2006-2008

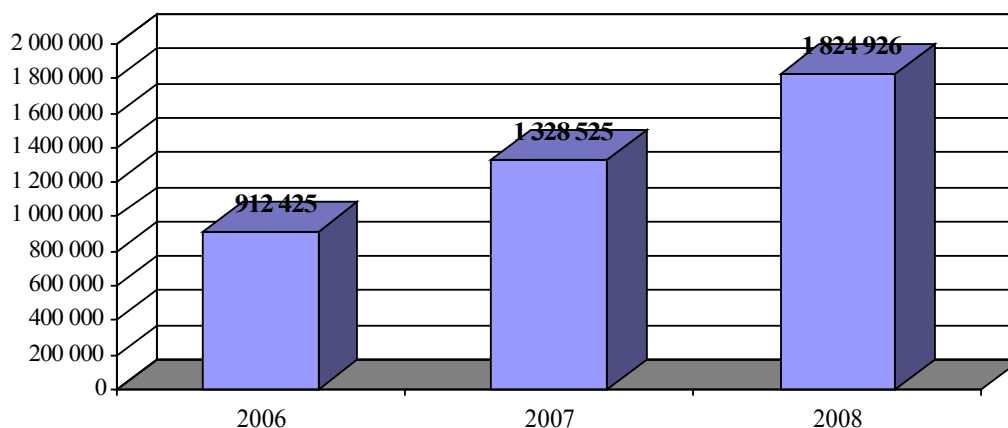
	2006 (stan na 31.12.2006)	2007 (stan na 31.12.2006)	2008 (stan na 31.12.2006)
Stowarzyszeń zarejestrowanych	166	173	189
Oddziałów zarejestrowanych	21	21	21
Związków stowarzyszeń	2	2	2
Oddziałów niezarejestrowanych	76	76	76
Stowarzyszeń zwykłych	10	10	9
Fundacje	2	4	5
Ogółem	277	286	302

Źródło: Samodzielne stanowisko ds. organizacji pozarządowych w Urzędzie Miasta Tarnowa

Najpopularniejszą formą organizacji sektora pozarządowego w Tarnowie są stowarzyszenia oraz uczniowskie kluby sportowe, oddziały stowarzyszeń oraz oddziały

niezarejestrowane. Bardzo pozytywnym trendem, ukazującym zdolność przystosowawczą sektora do nowych warunków prawnych i organizacyjnych, jest zdobywanie przez organizacje statusu pożytku publicznego. Obecnie status ten posiada 26 tarnowskich organizacji:

Wykres nr 11: Dotacje na rzecz organizacji pozarządowych - 2008 rok

Źródło: Samodzielne stanowisko ds. organizacji samorządowych Urzędu Miasta Tarnowa

Rekomendacje 2007 – wystawiono rekomendacje dla 10 organizacji pozarządowych.

Rekomendacje 2008 – w bieżącym roku wydano organizacjom pozarządowym ubiegającym się o środki zewnętrzne 12 rekomendacji.

Listy Intencyjne 2007 – podpisano 1 list intencyjny.

Listy Intencyjne 2008 – w roku bieżącym podpisanych zostało 9 listów intencyjnych, celem wspólnej realizacji projektu przez organizację pozarządową jako lidera oraz Gminy Miasta Tarnowa jako partnera.

W 2008 r. tarnowskie organizacje pozarządowe zostały docenione przez przyznanie nagrody marszałka województwa małopolskiego „Kryształ Soli” oraz „Amicus Hominum”.

1) „Kryształ Soli”, kategoria – pomoc społeczna:

- laureat – Telefon Zaufania Arka,
- półfinalista – Caritas Diecezji Tarnowskiej,

2) „Kryształ Soli”, kategoria – ochrona dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego

- wyróżnienie – Klub Inteligencji Katolickiej im. Arcybiskupa Jerzego Ablewicza w Tarnowie,
- wyróżnienie – Tarnowska Orkiestra Kameralna,

3) „Amicus Hominum”, kategoria – polityka społeczna:

- wyróżnienie – ks. dr Władysław Szewczyk; uzasadnienie: „Za wieloletnią, bezinteresowną, pełną zrozumienia, serdeczności i zaangażowania działalność na rzecz drugiego cierpiącego duchowo, i potrzebującego wsparcia człowieka, założenie Fundacji ARKA i zgromadzenie wokół siebie osób, których serca są otwarte dla ludzi mających poczucie bezradności wobec problemów, z jakimi się zmagają”,
- wyróżnienie – Stanisław Klimek; uzasadnienie: „Za niesienie pomocy ubogim, wielodzietnym i znajdującym się w ciężkiej sytuacji życiowej rodzinom. Za szczególną troskę o budowanie i umacnianie więzi rodzinnych, a zwłaszcza za działalność świetlicową i pracę na rzecz dzieci z rodzin niewydolnych wychowawczo”,

- wyróżnienie – Anna Czech; uzasadnienie: „Za wyjątkową wrażliwość na los ludzi potrzebujących pomocy. Za wieloletnią altruistyczną, pełną dobroci i oddania pomoc ludziom znajdującym się w trudnej sytuacji: bezdomnym, chorym, bezbronnym, samotnym, nieporadnym życiowo. Za pełne zaangażowanie w aktywizację ludzi starszych”;

4) „Amicus Hominum”, kategoria – edukacja i wychowanie:

- laureat – dr Maria Żychowska; uzasadnienie: „Za postawę pełną głębokiego patriotyzmu i wyjątkowe zaangażowanie na rzecz propagowania historii Polski. Za żmudną i niezwykle czasochłonną pracę przy odkrywaniu coraz to nowych "plam" historii. Za opracowanie historii harcerstwa i zaszczepianie jego idei kolejnym pokoleniom. Za szczególną troskę o wychowanie dzieci oraz młodzieży poprzez krzewienie miłości i szacunku do Ojczyzny”;
- wyróżnienie – ks. Andrzej Zajac; uzasadnienie: „Za ogromne, pełne poświęcenia, wieloletnie zaangażowanie w tworzenie polskiej kultury. Za edukację kolejnych pokoleń Chłopięcego Chóru Katedralnego PUERI CANTORES TARNOVIENSES. Za ogromny wkład w kształtowanie kompetencji muzycznych i postaw patriotycznych. Za promocję na arenach międzynarodowych oraz kreowanie postaw i wartości godnych naśladowania dla młodego pokolenia”.

23.2. Współpraca Miasta z organizacjami pozarządowymi

Tabela nr 54: Sfery zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe w Tarnowie 2008 r.

Lp.	Sfera	Kwota [zł]
Sfera działalności wspomagającej rozwój gospodarczy, w tym rozwój przedsiębiorczości		30.000
1.	Aktywizacja tarnowskiej młodzieży: studentów i absolwentów szkół wyższych i średnich do podejmowania własnej działalności gospodarczej.	15.000
2.	Przygotowanie sektora małych i średnich przedsiębiorstw regionu tarnowskiego do pozyskiwania środków pomocowych z Funduszy Strukturalnych na lata 2007-2013, w celu zwiększenia ich konkurencyjności i innowacyjności na Rynku krajowym i zagranicznym.	15.000
Sfera ekologii i ochrony zwierząt oraz ochrony dziedzictwa przyrodniczego		10.000
3.	Edukacja zgodnie z rozwojem zrównoważonym.	5.000
4.	„Wykłady i szkolenia dotyczące selektywnej zbiórki odpadów”: przeszkolenie grupy starszych uczniów, którzy będą propagować selektywną zbiórkę odpadów w systemie „od drzwi do drzwi”.	5.000
Sfera kultury, sztuki, ochrony dóbr kultury i tradycji		370.000
5.	Program Promocji Lokalnej Twórczości.	200.000
6.	Miejskie obchody świąt kalendarzowych, historycznych i patriotycznych.	30.000
7.	Wydawnictwa o Tarnowie.	100.000
8.	Cała Europa Maluje Tarnów.	30.000
Sfera promocji miasta		210.000
9.	Promocja marki Tarnów.	200.000
10.	Przestrzenie Sztuki-Galeria Twórców.	10.000

Sfera nauki, edukacji, oświaty i wychowania		50.000
11.	Mała ojczyzna – Tarnów, subregion tarnowski.	20.000
12.	Organizacja wypoczynku letniego dla dzieci i młodzieży z elementami edukacji, turystyki, ekologii i wychowania patriotycznego.	30.000
Sfera upowszechniania kultury fizycznej i sportu i krajoznawstwa oraz wypoczynku dzieci i młodzieży		685.000
13.	Organizacja imprez turystycznych dla mieszkańców Tarnowa, termin realizacji 2 stycznia - 28 grudnia 2008 r.	20.000
14.	Rozwój sportowych talentów: szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo, udział w zawodach, rozgrywkach organizowanych przez kluby i związki sportowe w ramach ciągłości szkolenia, termin realizacji 2 stycznia - 28 grudnia 2008 r.	400.000
15.	Rozwój sportowych talentów: szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo na wyjazdowych zgrupowaniach sportowych organizowanych w okresie wakacji letnich przez kluby i związki sportowe w ramach ciągłości szkolenia, termin realizacji 15 czerwca - 15 września 2008 r.	183.000
16.	Rozwój sportowych talentów: szkolenie dzieci i młodzieży uzdolnionej sportowo na zgrupowaniach sportowych organizowanych na terenie Miasta Tarnowa w okresie wakacji letnich przez kluby i związki sportowe w ramach ciągłości szkolenia, termin realizacji 15 czerwca - 15 września 2008 r.	35.000
17.	Upowszechnianie kultury fizycznej i sportu wśród niepełnosprawnych mieszkańców Tarnowa, termin realizacji 2 stycznia - 28 grudnia 2008 r.	40.000
18.	Aktywizacja sportowa studentów tarnowskich uczelni poprzez organizację mistrzostw Tarnowa szkół wyższych w różnych dyscyplinach sportu, termin realizacji 2 stycznia - 28 grudnia 2008 r.	7.000
Sfera ochrony i promocji zdrowia		124.500
19.	Rehabilitacja psychofizyczna i profilaktyka wtórna kobiet po mastektomii.	9.000
20.	Rehabilitacja (domowa) osób obłożnie chorych na stwardnienie rozsiane, reumatoidalne zapalenie stawów oraz inne przewlekłe schorzenia narządu ruchu.	15.000
21.	Diagnoza i terapia dziecka autystycznego sukcesem w nawiązywaniu kontaktów społecznych.	17.000
22.	Rehabilitacja dzieci i młodzieży z wadą słuchu do 16 roku życia.	9.000
23.	Przeciwdziałanie społecznemu wykluczeniu dorosłych inwalidów słuchu.	6.500
24.	Edukacja w zakresie transplantacji i dawstwa szpiku kostnego oraz pozyskiwanie honorowych dawców szpiku kostnego.	20.000
25.	Rehabilitacja i aktywizacja społeczna niewidomych, ze szczególnym uwzględnieniem osób, które utraciły wzrok w następstwie schorzeń przewlekłych.	7.000
26.	Rehabilitacja oraz aktywizacja społeczna dzieci i młodzieży z mózgowym porażeniem dziecięcym.	10.000
27.	Prowadzenie działań edukacyjnych dla osób chorych na astmę oskrzelową i inne schorzenia alergiczne.	6.000
28.	Rehabilitacja medyczna ogólnoustrojowa poprawiająca sprawność manualną i lokomocję.	15.000
29.	Program opieki domowej dla obłożnie i terminalnie chorych.	
30.	Terapia neurologopedyczna u osób po przebytych urazach lub schorzeniach neurologicznych.	5.000
31.	Wzmacnianie wiedzy i umiejętności młodzieży w zakresie zwiększenia kontroli na własnym zdrowiem fizycznym i psychicznym - zaburzenia żywieniowe (anoreksja, bulimia, otyłość).	5.000

Sfera pomocy społecznej		419.500
32.	Zapewnienie ochrony i udzielenie pomocy osobom dotkniętym przemocą w rodzinie poprzez jednoczesne: - prowadzenie punktu konsultacyjnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie (m.in. konsultacje prawne, pomoc psychologiczna i pedagogiczna, interwencja kryzysowa, obdukcje lekarskie), - prowadzenie telefonu zaufania.	37.500
33.	Opieka nad bezdomnymi.	70.000
34.	Prowadzenie profesjonalnego punktu konsultacyjno-diagnostycznego dla osób (głównie młodzieży) uzależnionych bądź zagrożonych uzależnieniem od narkotyków.	11.000
35.	Organizacja zabawy świąteczno-choinkowej dla dzieci z rodzin biednych i patologicznych.	3.000
36.	Udzielanie wszechstronnej, wielokierunkowej pomocy w sytuacjach trudnych poprzez zwiększenie dostępności usług specjalistycznych (m.in. konsultacje prawne, pomoc psychologiczna i pedagogiczna, interwencja kryzysowa) za pośrednictwem telefonu zaufania.	18.000
37.	Zapewnienie dzieciom i młodzieży z rodzin dysfunkcyjnych opieki, pomocy w nauce, organizacji wolnego czasu i zajęć sportowych oraz rozwoju zainteresowań poprzez prowadzenie świetlic środowiskowych.	170.000
38.	Prowadzenie łazienki dla osób bezdomnych.	12.000
39.	Zapewnienie dzieciom z rodzin dysfunkcyjnych opieki, pomocy w nauce, organizacji wolnego czasu i zajęć sportowych oraz rozwoju zainteresowań poprzez prowadzenie świetlicy środowiskowej z programem profilaktycznym PRZYJACIEL DZIECI ULICY.	18.000
40.	Kampania przeciwdziałania oraz zapobiegania patologicznym zachowaniom wśród dzieci i młodzieży.	5.000
41.	Pomoc osobom zagrożonym wykluczeniem społecznym poprzez utworzenie i prowadzenie Klubu Integracji Społecznej.	45.000
42.	Prowadzenie kuchni dla bezdomnych i ubogich	30.000

Źródło: Samodzielne stanowisko ds. organizacji samorządowych Urzędu Miasta Tarnowa

24. MIEJSKI RZECZNIK KONSUMENTÓW

24.1. Informacje ogólne

Podstawowym aktem prawnym dotyczącym działalności Miejskiego Rzecznika Konsumentów jest ustawa z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 z późn. zm.). Zgodnie z przepisami tej ustawy Miejski Rzecznik Konsumentów (dalej: Rzecznik) wykonuje zadania samorządu powiatowego w zakresie ochrony praw konsumentów.

Kompetencje Rzecznika są mają przede wszystkim charakter doradczy i procesowy. I tak do zadań Rzecznika należą, w szczególności:²

- 1) prowadzenie edukacji konsumenckiej, w szczególności poprzez wprowadzenie elementów wiedzy konsumenckiej do programów nauczania w szkołach publicznych,
- 2) zapewnienie bezpłatnego poradnictwa konsumenckiego i informacji prawnej w zakresie ochrony interesów konsumentów,

² Zadania te zostały określone w ustawie z dnia 16 lutego 2007 r. o ochronie konkurencji i konsumentów (Dz. U. z 2007 r. Nr 50, poz. 331 z późn. zm).

- 3) składanie wniosków w sprawie stanowienia i zmiany przepisów prawa miejscowego w zakresie ochrony interesów konsumentów,
- 4) występowanie do przedsiębiorców w sprawach ochrony praw i interesów konsumentów,
- 5) współdziałanie z właściwymi miejscowo delegaturami Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów, organami Inspekcji Handlowej oraz organizacjami konsumenckimi,
- 6) ewentualne wytaczanie powództw na rzecz konsumentów oraz wstępowanie, za ich zgodą, do toczącego się postępowania w sprawach o ochronę interesów konsumentów,
- 7) sprawy o wykroczenia na szkodę konsumentów, gdzie rzecznik jest oskarżycielem publicznym w rozumieniu przepisów Kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia,
- 8) przekazywanie na bieżąco delegaturom Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów wniosków i sygnalizowanie problemów dotyczących ochrony konsumentów, które wymagają podjęcia działań na szczeblach administracji rządowej,
- 9) wytaczanie powództw w sprawie uznania wzorców umów za niedozwolone,
- 10) występowanie z zawiadomieniem do Prezesa UOKiK w sprawie podejrzenia stosowania praktyk ograniczających konkurencję,
- 11) występowanie do Prezesa UOKiK z zawiadomieniem w sprawie podejrzenia stosowania praktyk naruszających zbiorowe interesy konsumentów.
- 12) udzielanie innych form pomocy prawnej w zakresie ochrony praw konsumentów,
- 13) wykonywanie innych zadań określonych w ustawie lub w przepisach odrębnych.

Nadmienić również należy, iż rzecznik od czerwca 2007 r. jest członkiem Krajowej Rady Rzeczników Konsumentów (ciało ustawowe) działającej przy Prezesie Urzędu Ochrony Konkurencji i Konsumentów (gremium to składa się z 9 rzeczników).

24.2. Ogólna charakterystyka problemów z jakimi zgłaszali się konsumenci

Zadaniem rzecznika jest niesienie pomocy konsumentom. Pomoc ta prowadzona jest przede wszystkim poprzez: udzielanie porad prawnych, zarówno osobiście jak i przez telefon, a także podejmowanie interwencji u przedsiębiorcy telefonicznie bądź pisemnie oraz pomaganie w sporządzaniu pism, w tym pism procesowych, lub też w skrajnych przypadkach na skierowaniu konkretnych spraw do sądu lub do organów ścigania.

W roku 2008 konsumenci zgłaszali się do tarnowskiego biura z różnymi problemami i sprawami. Do rzecznika zwracali się z problemami także przedsiębiorcy, prosząc o wyjaśnienie poszczególnych kwestii, czy też udzielenie pomocy przy realizacji spoczywających na nich obowiązkach.

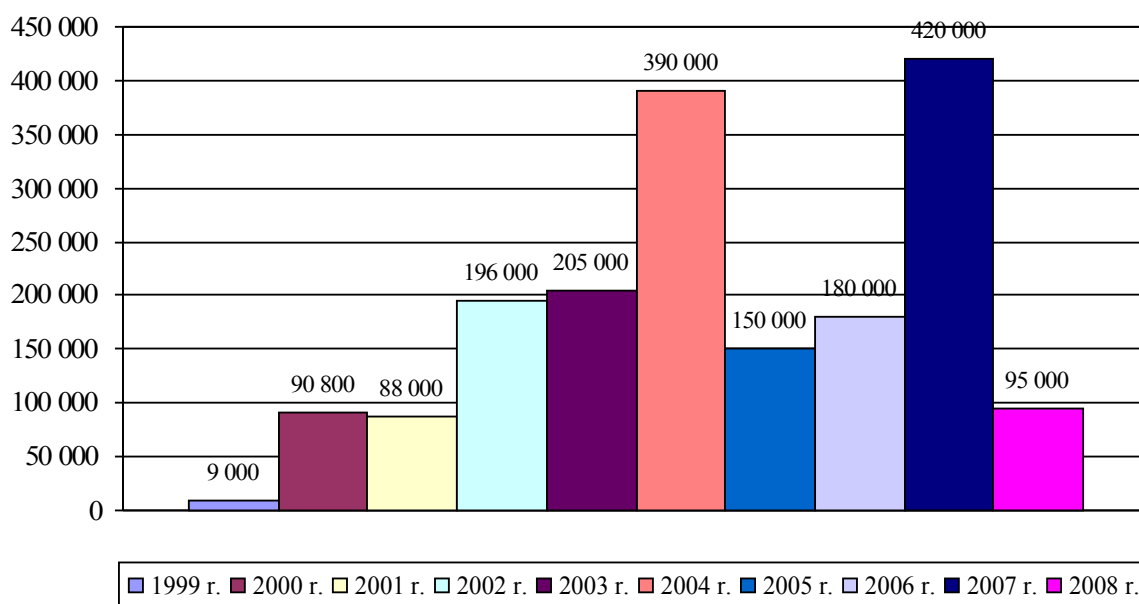
W 2008 r. prowadzono 351 spraw (dla porównania liczba spraw w poprzednich latach: 1999 r. – 109, 2000 r. – 130, 2001 r. – 179, 2002 r. – 265, 2003 r. – 313, 2004 r. – 366, 2005 r. – 303, 2006 r. – 270, 2007 r. – 323). W prowadzonych sprawach wystąpiono do przedsiębiorców w formie pisemnej celem uzyskania stosownych wyjaśnień i doprowadzenia do załatwienia sprawy zgodnie z wolą konsumentów, w oparciu o stosowne przepisy prawa. W roku 2008 załatwiono łącznie 344 sprawy, w tym także sprawy z roku ubiegłego.

Należy również wspomnieć, iż 102 sprawy miały negatywny dla konsumentów finał. W skład tych spraw wchodziły takie, w których roszczenia konsumentów były bezzasadne, lub też sprawy, w których działania mediacyjne rzecznika nie przyniosły skutku. Miały miejsce również takie sprawy, którymi konsumenci się nie interesowali i nie odpowiadali na wezwania rzecznika z prośbą kontakt, celem ustalenia dalszej strategii działania.

Łączna wartość załatwionych pozytywnie dla konsumentów spraw wyniosła ponad 95.000,00 zł.

Dla porównania – wartość spraw załatwionych pozytywnie dla konsumentów w latach 1999-2007 obrazuje poniższy wykres (nie obejmuje spraw sądowych zakończonych nieprawomocnymi wyrokami³).

Wykres nr 12: Wartość spraw (w przeliczeniu na gotówkę) załatwionych dla konsumentów pozytywnie w latach 1999-2008

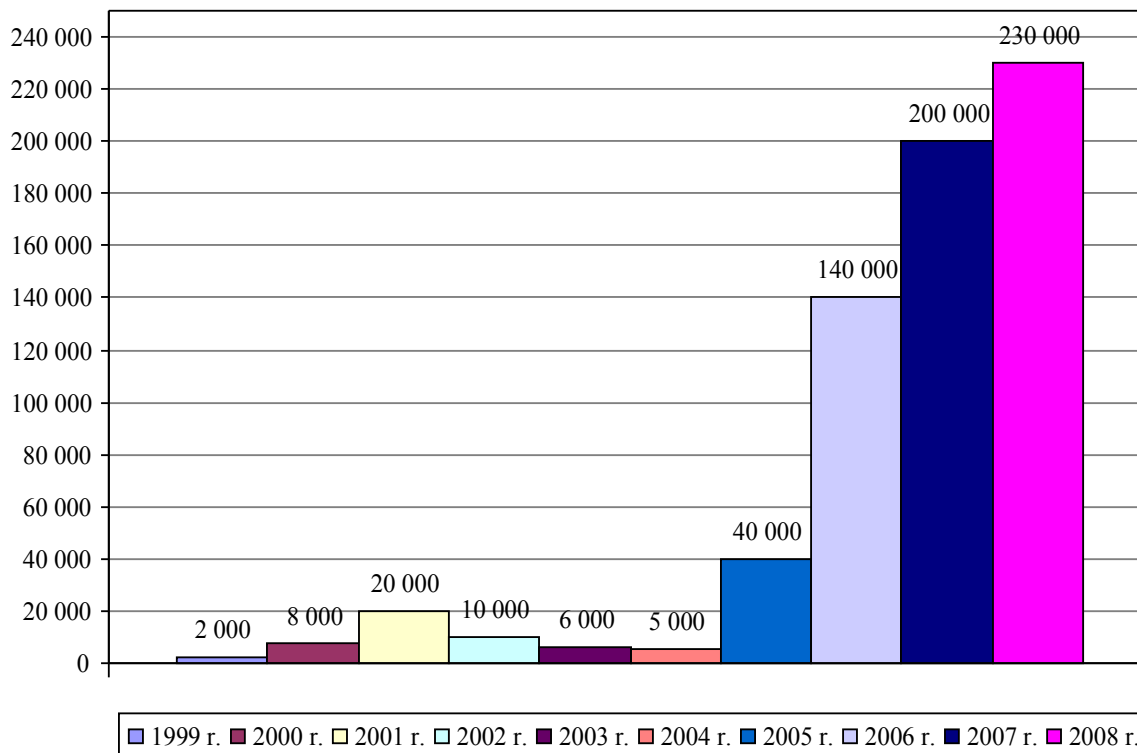

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Ponadto w wyniku natychmiastowych interwencji (osobiście, telefonicznie lub udzielając konsumentowi szczegółowych porad na temat sposobu działania) udało się załatwić na korzyść konsumentów kilkanaście spraw nieewidencjonowanych, na łączną kwotę około 230.000,00 zł. Jedna z nich dotyczyła kwestii prawnych i ryzyka zakupu mieszkania w firmie developerskiej w Krakowie, udzielono także porad związanych z reklamacją samochodu.

³ Sprawy te mają wartość około 8.000,00 zł.

Wykres nr 13: Wartość spraw niewidencjonowanych (w przeliczeniu na gotówkę) załatwionych dla konsumentów pozytywnie w latach 1999-2008

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Inną i zarazem istotną sprawą, na którą zwrócono w sposób szczególny uwagę dopiero w 2008 r. jest to, że w zarówno prowadzenie spraw jak i udzielanie porad przez rzecznika jest bezpłatne, toteż konsumenci, którzy zwrócili się do biura z prośbą o pomoc, nie musieli korzystać w tym zakresie z pomocy profesjonalnych pełnomocników prawnych i ponosić z tego tytułu dodatkowych kosztów.

Wiele prowadzonych spraw dotyczyło reklamacji z zakresu obuwia i różnego rodzaju usług. Coraz częściej do biura trafiają sprawy dotyczące zakupu samochodów lub mieszkań, bądź też sprawy z zakresu ubezpieczeń, turystyki, telekomunikacji, kupna towarów i inne. Zdarzały się również interwencje w sprawie usług serwisowych samochodów, systemu sprzedaży samochodów oraz telewizji satelitarnej lub też usług remontowych. Biuro Rzecznika zajmowało się również sprawami z zakresu tzw. klauzul niedozwolonych i handlu poza lokalem przedsiębiorstw, czy też nieuczciwych praktyk rynkowych.

Tabela nr 55: Szczegółowa struktura zgłaszanych spraw na piśmie (ze względu na przedmiot sporu) w latach 2006-2008

Wyszczególnienie spraw	Ogółem 2006 r. (ujęto w innych)	Ogółem 2007 r.	Ogółem 2008 r.
- meble	(ujęto w innych)	10	14
- bankowe	6	3	12
- ubezpieczeniowe	4	1	2
- telekomunikacyjne	19	34	42
- komunikacyjne	3	6	6
- dostawa energii	8	4	9
- informatyczne	3	2	3
- motoryzacyjne	9	3	9
- kamieniarskie	3	0	0
- turystyczne	10	5	13
- medyczne	1	2	6
- fotograficzne	5	3	0
- pralnicze	1	2	0
- remontowo-budowlane	24	1	11
- edukacja, kursy szkolenia	0	2	3
- wyposażenie wnętrz	5	10	2
- sprzęt komputerowy	3	10	10
- samochody i akcesoria	8	9	5
- materiały budowlane	3	1	8
- kosmetyki	1	0	1
- artykuły AGD	10	15	32
- odzież	11	14	8
- obuwie	84	123	91
- prawo lokalowe (mieszkańcove)	6	3	6
- telefony komórkowe	13	20	29
- systemy argentyńskie	1	0	0
- inne	29	40	29
Razem:	270	323	323

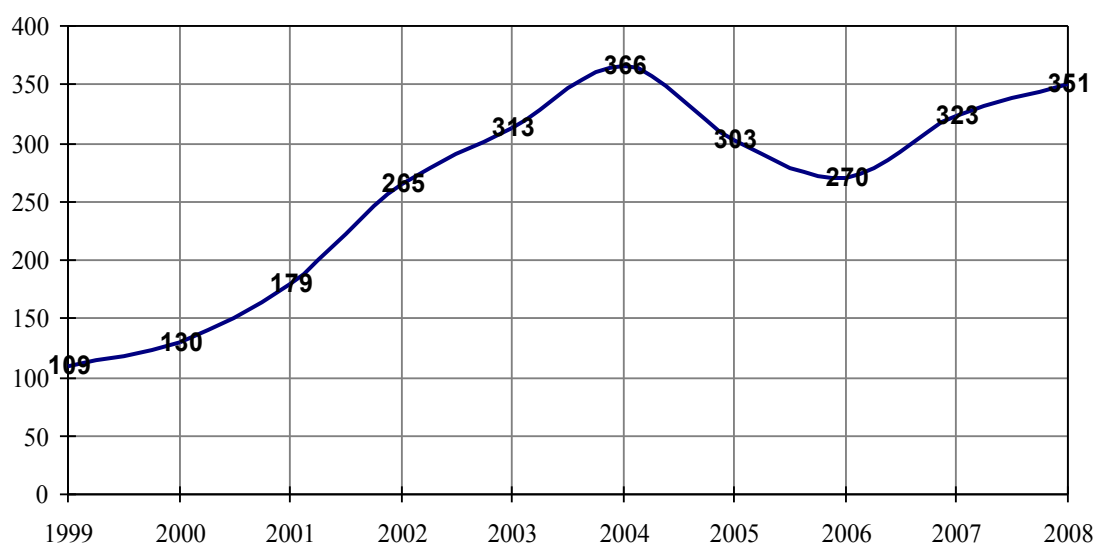
Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów

24.3. Charakter udzielonej pomocy prawnej

Kompetencje rzecznika (jak zaznaczono wcześniej) mają przede wszystkim charakter doradczy i procesowy, ich zakres określają ustawy, akty wykonawcze do ustaw oraz orzecznictwo Sądu Najwyższego. W roku 2008 Biuro prowadziło 351 spraw zgłoszonych przez konsumentów na piśmie. W sprawach tych udzielono także porad bądź już na etapie przyjmowania danej sprawy lub też w toku. W powyższych sprawach wystąpiono do przedsiębiorców objętych przedmiotowymi skargami drogą pisemną o stosowne wyjaśnienia. Liczba zgłoszonych spraw stanowi blisko 10 % wzrost w stosunku do roku poprzedniego.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej liczbę przyjętych i prowadzonych spraw na piśmie w latach 1999-2008.

Wykres nr 14: Liczba przyjętych spraw na piśmie w latach 1999-2008

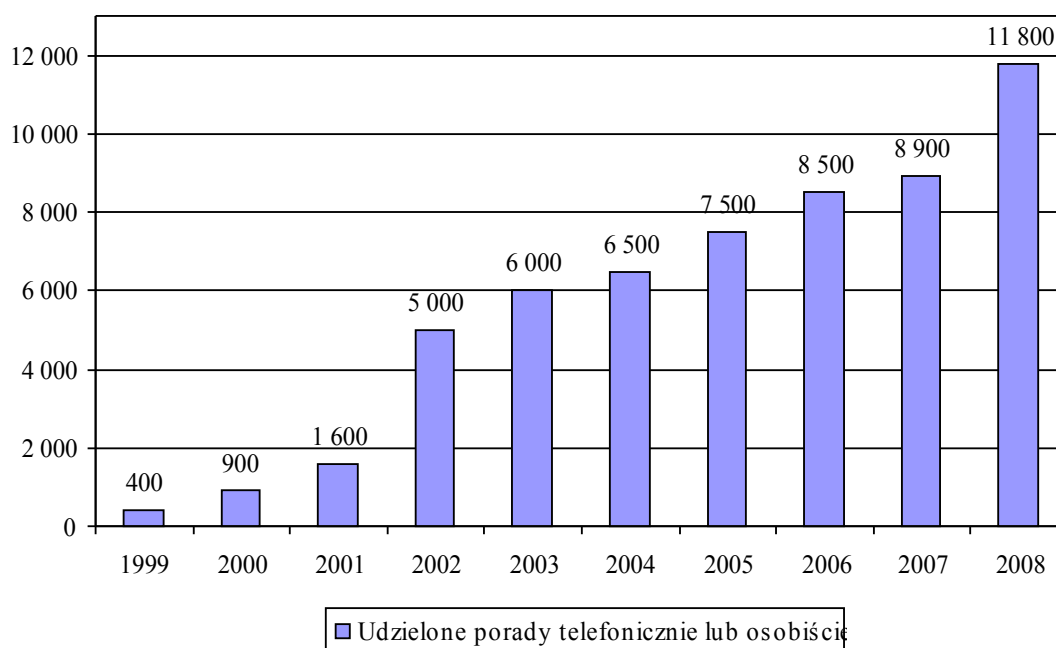

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Działania rzecznika są prowadzone przede wszystkim poprzez: udzielanie porad prawnych, wyjaśnianie, w jaki sposób postępować w konkretnej sprawie, podejmowanie interwencji telefonicznie bądź pisemnie, pomaganie w sporządzaniu pism, a w szczególności różnego rodzaju pism procesowych, występowanie do przedsiębiorców na piśmie lub też (w skrajnych przypadkach) na skierowaniu konkretnych spraw do sądu lub do organów ścigania. Także wstępowano do toczących się postępowań, nie tylko w sprawach konsumentów, którzy wcześniej byli interesantami biura, lecz także w sprawach, w których sąd uznał, że rzecznik winien bronić ich interesu.

Ogółem w 2008 r. udzielono około 11.800 porad osobiście lub telefonicznie. Porady te dotyczyły spraw przede wszystkim z zakresu reklamacji towarów i usług oraz zwierząt, zakupu samochodów, mieszkań, usług finansowych (np. rzecznik wyjaśniał kwestie związane z działalnością tzw. okienek kasowych, kredytów konsumenckich, udzielania pożyczek), handlu poza lokalem przedsiębiorstwa i na odległość, w szczególności e-handlu, turystyki, a także kwestii związanych z nieuczciwą i wprowadzającą w błąd reklamą, zbiorowymi praktykami naruszającymi interes konsumentów oraz sprawami z zakresu ustawy antymonopolowej czy też nieuczciwych praktyk rynkowych.

Wykres nr 15: Liczba udzielonych porad w latach 1999-2008

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów

Jak wynika z powyższego wykresu, obserwuje się stały wzrost liczby udzielanych porad oraz wzrost liczby spraw zgłaszanych na piśmie. Może to wynikać ze stale zwiększającej się świadomości prawnej konsumentów, w tym przede wszystkim na temat instytucji ochrony konsumentów oraz działaniami (kampaniami) promującymi działalność rzeczników w Polsce. Świadczyć to także może o dużym zaufaniu jakie mają konsumenci do tej instytucji.

Blisko 33-procentowy wzrost porad w stosunku do roku poprzedniego spowodowany był kilkoma czynnikami, do których można w szczególności zaliczyć:

- coraz większą wiedza wśród konsumentów na temat rzecznika i biura,
- brak rzeczników z powiatów właściwych ze względu na miejsce zamieszkania konsumentów, spowodowało konieczność udzielanie porad konsumentom nie zamieszkujących na terenie Tarnowa,
- łatwość w kontaktach rzecznikiem i pracownikami biura, poprzez e-mail, czy też telefony (trzy numery wewnętrzne i dwie linie telefoniczne zewnętrzne),
- uzyskiwanie przez przedsiębiorców porad dotyczących spraw konsumenckich nie tylko w sprawach, które ich dotyczyły ale także w celu wyeliminowania niewłaściwych praktyk,
- liczne wywiady i artykuły prasowe, także w dziennikach ogólnokrajowych,
- nieodpłatność i trafność udzielanych porad.

Od powstania biura udzielono ponad 57 tys. porad, a w ostatnich pięciu latach udzielono ich ponad 40 tys.

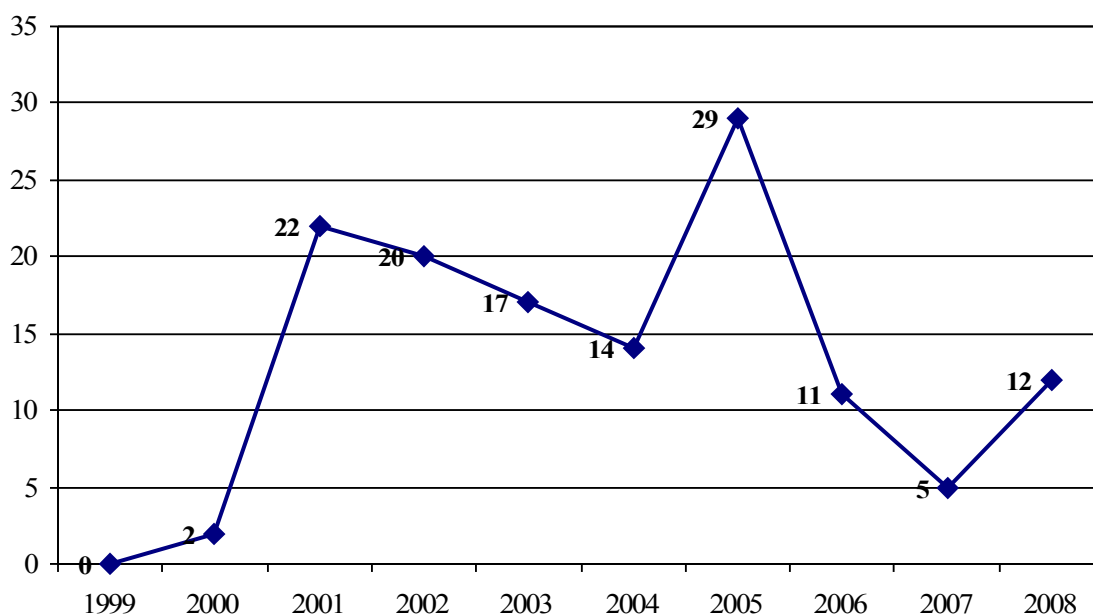
24.4. Wytaczanie powództw na rzecz konsumentów i realizacja innych zadań

W minionym roku w dwunastu sprawach zwrócono się do sądu: cztery sprawy skierowano na drogę postępowania sądowego, a w ośmiu sprawach wstąpiono do toczącego się postępowania po stronie konsumenta. Aktualnie (biorąc pod uwagę sprawy z lat

wcześniejszych) w toku postępowania sądowego znajduje się pięć spraw z powództwa rzecznika oraz cztery sprawy, w których rzecznik wstąpił do toczącego się postępowania przed sądem, a także jedna sprawa znajdująca się już w postępowaniu egzekucyjnym. Ponadto w czterech sprawach udzielono porad prawnych, które umożliwiły konsumentom samodzielne działania w sądzie.

Poniżej przedstawiono w formie graficznej liczbę spraw, w których w latach 1999-2008 zwrócono się do sądów.

Wykres nr 16: Liczba spraw, w których w latach 1999-2008 zwrócono się do sądów

Źródło: Biuro Miejskiego Rzecznika Konsumentów

W r. 2007 przekazano jedną sprawę do organów ścigania (1999 r. – 1, 2000 r. – 21, 2001 r. – 3, 2002 r. – 4, 2003 r. – 2, 2004 r. – 6, 2005 r. – 15, 2006 r. – 0).

W trzech sprawach zaistniała potrzeba zwrócenia się z prośbą do Inspekcji Handlowej o przekazanie akt już wcześniej prowadzonych przez tą instytucję postępowań lub wszczęcia działań (1999 r. – 6, 2000 r. – 14, 2001 r. – 22, 2002 r. – ponad 50, 2003 r. – 25, 2004 r. – 14, 2005 r. – 5, 2006 r. – 2, 2007 r. – 0). Na bieżąco współpracowano z tą instytucją, m. in. W celu wymiany poglądów i omawianie konkretnych przypadków.

Podjęto także dwie sprawy z urzędu (1999 r. – 2, 2000 r. – 8, 2001 r. – 5, 2002 r. – 3, 2003 r. – 5, 2004 r. – 16, 2005 r. – 3, 2006 r. – 2, 2007 r. – 2), dotyczyły one nieuczciwych praktyk rynkowych. Jedna z nich skończyła się wystąpieniem do przedsiębiorcy, druga natomiast postępowaniem w Urzędzie Ochrony Konkurencji i Konsumentów.

W 2008 r nie skierowano spraw do Generalnego Inspektora Ochrony Danych Osobowych (od 1999 r. do GIODO skierowano łącznie 7 spraw, ostatnio w 2003 r. dwie sprawy).

Podobnie jak w 2007 r. – w 2008 r. nie występowano również do Rzecznika Ubezpieczonych – ani z prośbą o podjęcie sprawy, ani o wydanie opinii (w latach 2004-2006 łącznie 12 wystąpień). Jednakże w ubiegłym roku podpisano stosowne porozumienie o

współpracy pomiędzy Rzecznikiem Ubezpieczonych i Miejskim Rzecznikiem Konsumentów w Tarnowie.

Przekazano dwie sprawy do rozpoznania przez Urząd Komunikacji Elektronicznej. Wystąpiono również (raz) do Komisji Nadzoru Finansowego w sprawie procedur udzielania kredytów przez banki.

Ze względu na miejsce zamieszkania konsumentów zwracających się do Miejskiego Rzecznika Konsumentów w Tarnowie, przekazano pięć spraw do innych rzeczników konsumenta, zgodnie z ich właściwością miejscową.

24.5. Inne wybrane przedsięwzięcia

W związku z tym, iż częstymi klientami biura są osoby, którym towarzyszą małe dzieci, w lutym 2008 r. Przygotowano dla nich specjalny kącik zabaw.

25. PODSUMOWANIE

W 2008 roku majątek miasta powiększył się do niemal 718,5 miliona złotych (z 688,3 mln zł w 2007 r.). Gospodarowanie miejskimi nieruchomościami przyniosło prawie 10 milionów złotych. Dochody miasta na koniec 2008 roku wyniosły 402 404 207,01 zł, to jest 103,84 procent uchwalonego planu rocznego.

Dodatni wynik finansowy zanotowało sześć miejskich spółek, największy zysk wypracowało Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej S.A. Jedna spółka, Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne, poniosła stratę, która jednak była sześciokrotnie mniejsza niż rok wcześniej (2008 r. – 298,8 tys. zł, 2007 r. – 1 976,3 tys. zł). Inwestycje przeprowadzone w miejskich spółkach wyniosły w ubiegłym roku 77 mln zł.

Gmina Miasta Tarnowa oraz samorządowe jednostki aktywnie poszukiwały środków zewnętrznych na dofinansowanie planowanych projektów. Wartość złożonych wniosków – 253 mln zł, uzyskane wsparcie – 143 mln zł.

W 2008 r. podwoiła się powierzchnia terenów objętych statusem Specjalnej Strefy Ekonomicznej, w tej chwili to obszar 44,54 ha. Czynione są starania o wykup nieruchomości od prywatnych właścicieli, które stopniowo będą obejmowane statusem SSE. Jest to konieczne, gdyż tereny oferowane inwestorom przez Tarnowski Klaster Przemysłowy zostały już niemal w całości zagospodarowane. To najlepszy dowód na atrakcyjność oferty.

Niemal 23,5 mln zł to wartość inwestycji drogowych zrealizowanych w 2008 r. przez Tarnowski Zarząd Dróg Miejskich. Z „Kontraktu Wojewódzkiego” uzyskano dofinansowanie (4 mln 200 tys. zł) na budowę ronda na skrzyżowaniu ulic Mickiewicza – Starodąbrowska (wartość całego projektu połączenia ulicy Starodąbrowskiej z Gumniską i drogą do przejścia granicznego w Koniecznej to około 90 mln zł).

Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad prowadziła remont tarnowskiej obwodnicy – wartość prac to niemal 80 milionów złotych. Kosztem 40 milionów złotych pochodzących z kasy PKP prowadzona jest modernizacja tarnowskiego dworca. Planowane są także kolejne inwestycje drogowe. M.in. podpisano preumowę na budowę połączenia węzła autostrady (Krzyż) z drogą krajową nr 73 – wartość zadania ponad 91 milionów złotych (połowa ma pochodzić ze środków zewnętrznych). Złożono wniosek na rozbudowę drogi krajowej nr 73 i budowę ronda na skrzyżowaniu ul. Błonie – al. Jana Pawła II.

Znaczące planowane inwestycje, na które uzyskano pieniądze z funduszy unijnych, to modernizacja Tarnowskiego Teatru (ponad 10 mln zł – wartość inwestycji, 7,8 mln zł –

dofinansowanie) i budowa parku wodnego (ponad 9 mln zł – wartość inwestycji, niemal 5 mln zł – dofinansowanie).

Poważne prace modernizacyjne prowadzono w ubiegłym roku w Szpitalu Specjalistycznym im. E. Szczeklika. Będą kontynuowane, dzięki ponad 7 mln zł, uzyskanym przez placówkę w ramach Małopolskiego Regionalnego Programu Operacyjnego. Inwestycje i zakup sprzętu realizowały także Zespół Specjalistycznych Przychodni i Mościckie Centrum Medyczne. Miasto finansowało również kilka programów profilaktycznych skierowanych do różnych grup mieszkańców.

Sporo pieniędzy samorząd przeznaczył na modernizację bazy oświatowej. W minionym roku było to blisko 11 mln zł. Wprowadzono zmiany w sieci szkół miejskich. Zainicjowano nowoczesne rozwiązania edukacyjne, m.in. wprowadzenie do szkół multimedialnych i platformy kształcenia na odległość. Realizowane są programy edukacyjne – zarówno wyrównujące szanse, jak i skierowane do uczniów szczególnie uzdolnionych. Są finansowane z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki. Uczniowie osiągający najlepsze wyniki, a także pochodzący z rodzin znajdujących się w trudnej sytuacji finansowej, otrzymywali stypendia i wyróżnienia.

Rozwijana jest sieć internetowa w mieście. W wybranych punktach Tarnowa będzie można bezpłatnie korzystać z sieci (HOT-spoty). Już jest to możliwe w telecentrach działających w Miejskiej Bibliotece Publicznej i jej filiach. Rozpoczęto przygotowania do wdrożenia 4 projektów informatycznych. Rozwijany i rozszerzany jest Edunet.

Urząd Miasta Tarnowa systematycznie podnosi jakość i poziom swoich usług. W efekcie auditu, przeprowadzonego przez Polskie Centrum Badań i Certyfikacji, otrzymał certyfikat obowiązujący do 2010 roku. Stale doskonalony jest System Zarządzania Jakością. Dla sprawniejszego zarządzania urzędem wdrożony został Balanced Scorecard. Te działania zostały dostrzeżone i docenione przez instytucje zewnętrzne, czego wyrazem m.in. tytuł „Wzorcowy Urząd w Małopolsce”.

W 2008 roku prowadzone były prace poprawiające estetykę miasta – wypiękniały zieleńce i skwery, zabytkowe kamienice zyskały nowe elewacje i iluminacje.

Z badań wynika, że w ciągu ostatnich lat znacznie poprawił się stan tarnowskiego środowiska.

Tarnowskie Wodociągi zrealizowały projekt Funduszu Spójności „Zaopatrzenie w wodę i odprowadzanie ścieków w Tarnowie”. W ubiegłym roku spółka przeznaczyła, z własnych źródeł, na inwestycję ponad 28 mln zł, dodatkowo niemal 40 mln pozyskano z dotacji Unii Europejskiej. Te zabiegi zostały docenione – Tarnów został wyróżniony: nagrodą EKOPRIX w konkursie Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Krakowie „Ekologiczna Gmina Województwa Małopolskiego” i otrzymał tytuł „Mecenasa Polskiej Ekologii” w konkursie pod patronatem prezydenta RP „Przyjaźni środowisku”.

Poprawił się stan bezpieczeństwa w mieście. Spadła liczba przestępstw, a wzrosła ich wykrywalność. Policja i straż pożarna zostały wyposażone w specjalistyczny sprzęt, który usprawni prowadzone akcje. Zakupy współfinansował tarnowski samorząd.

W 2008 roku zrealizowano 6 inwestycji z zakresu sportu i rekreacji – ich wartość to niemal 4 mln zł.

Ubiegły rok w Tarnowie to szereg znaczących wydarzeń kulturalnych – m.in. Ogólnopolski Festiwal Komedi „Talia”, 22. Tarnowska Nagroda Filmowa, Dni Pamięci Żydów Galicyjskich, a także 7 premier Tarnowskiego Teatru. To również wiele imprez rekreacyjnych i sportowych.

W 2008 roku towarzyszyło nam hasło: „Miasto Tarnów Pierwsze Niepodległe”. Cykl imprez, organizowanych przez cały rok, był poświęcony 90. rocznicy Odzyskania Niepodległości przez Polskę. Zwieńczeniem były, zorganizowane 30 października, uroczystości pod patronatem marszałka Sejmu RP Bronisława Komorowskiego i z udziałem prezydenta RP Lecha Kaczyńskiego.

Efektom działań promocyjnych w 2008 roku była obecność Tarnowa w mediach lokalnych, regionalnych i ogólnopolskich. 24 godziny – to łączny czas obecności Tarnowa na antenach stacji telewizyjnych regionalnych i ogólnopolskich. To także szereg artykułów, audycji radiowych, wydawnictw i obecność w Internecie. Tarnów był promowany poza granicami kraju – to efekt kontaktów międzynarodowych miasta, a także działalności Tarnowskiego Centrum Informacji Turystycznej, które dbało o to, by materiały informacyjne dotyczące miasta pojawiały się na targach i imprezach turystycznych.

W 2008 roku w Tarnowie spadło bezrobocie do nienotowanego wcześniej poziomu – poniżej 7 procent.

Wzrosły nakłady inwestycyjne i dochody działających w mieście firm. W pierwszych trzech kwartałach ubiegłego roku największy przychód – ponad miliard złotych – zanotowały Zakłady Azotowe. Ponad 500 milionów złotych to przychód Poldimu, a ponad 220 milionów zł – ABM Solid.

Do Ewidencji Działalności Gospodarczej w 2008 roku wpisano 916 nowych przedsiębiorców, w efekcie pod koniec roku w mieście działało ponad 9,5 tysiąca firm. Aby ułatwić rejestrację firm, w urzędzie został utworzony Punkt Obsługi Przedsiębiorców. W Wydziale Strategii zaś powołano Biuro Obsługi Przedsiębiorców, które zajmuje się kompleksową obsługą inwestorów, a także wyznaczaniem kierunków rozwoju gospodarczego.

W 2008 roku w Tarnowie nastąpił niewielki przyrost naturalny (1,82 procent). Jednak na skutek migracji, liczba mieszkańców zmniejszyła się do 116 tysięcy 237.

2008 rok był czasem zrównoważonego rozwoju miasta. Czasem ważnych decyzji i wyzwań. One staną się podstawą kolejnych działań – zaplanowanych w porozwojowym planie finansowym miasta na 2009 r.

26. SPIS TABEL I WYKRESÓW

26.1. Spis tabel

Tabela nr 1:Liczba ludności Miasta Tarnowa w latach 2007-2008.....	8
Tabela nr 2:Liczba stałych mieszkańców Tarnowa w poszczególnych osiedlach.....	9
Tabela nr 3:Gęstość zaludnienia	9
Tabela nr 4:Przyrost naturalny.....	9
Tabela nr 5:Migracje.....	10
Tabela nr 6:Wyniki wyborów do rad osiedli - 2008 r.....	15
Tabela nr 7:Wybrane rady osiedli w 2008 r. i ich przewodniczący.....	16
Tabela nr 8:Wykonanie dochodów wg działów klasyfikacji budżetowej w 2008 r.....	36
Tabela nr 9:Wykonanie dochodów w podziale na najważniejsze źródła dochodów w porównaniu do 2007 r.....	37
Tabela nr 10:Wykonanie planu wydatków w ujęciu działowym - 2008 r.....	37
Tabela nr 11:Budżetowe wykonanie wydatków w 2008 r. w podziale na działalność bieżącą i majątkową w porównaniu do wykonania za analogiczny okres 2007 r.	38
Tabela nr 12:Rozliczenie budżetu za 2008 r.....	38
Tabela nr 13:Udziały/akcje Gminy Miasta Tarnowa (GMT) w spółkach wg stanu na 31 grudnia 2008 r.....	40
Tabela nr 14:Wynik finansowy miejskich spółek w latach 2007-2008 (wg stanu na dzień 31 grudnia każdego roku).....	41
Tabela nr 15:Mienie rozdysponowane w latach 2007-2008.....	49
Tabela nr 16:Mienie nierozdysponowane w latach 2007-2008.....	49
Tabela nr 17:Grunty w latach 2007-2008.....	50
Tabela nr 18:Nabywane nieruchomości przez Gminę Miasta Tarnowa [zł].....	50
Tabela nr 19:Osiągnięte dochody przez Gminę Miasta Tarnowa [zł].....	51
Tabela nr 20:Wielkość inwestycji w poszczególnych spółkach zrealizowanych w 2008 r.....	57
Tabela nr 21:Szczegółowy wykaz ewidencji pojazdów - lata 2007-2008.....	61
Tabela nr 22:Stan ewidencji prowadzonych w Wydziale Komunikacji Urzędu Miasta Tarnowa lata 2007-2008.....	62
Tabela nr 23:Ilość i rodzaj odpadów przyjętych na składowisko w 2008 r.....	63
Tabela nr 24:Postępowania przetargowe na obsługę linii komunikacyjnych	65
Tabela nr 25:Wielkości zasobu mieszkaniowego Gminy Miasta Tarnowa.....	70
Tabela nr 26:Realizacja wniosków o wynajem lokali socjalnych z tytułu realizacji wyroków eksmisyjnych w 2008 r.	71
Tabela nr 27:Realizacja wypłat dodatków mieszkaniowych w Tarnowie w latach 2007-2008	90
Tabela nr 28:Ilościowa skala przyjętych wniosków.....	91
Tabela nr 29:Wypłaty świadczeń w podziale na poszczególne kategorie - 2008 r.....	91
Tabela nr 30:Wypłaty świadczeń w 2008 r.....	92
Tabela nr 31:Liczba szkół i placówek oświatowych w Tarnowie w latach 2007 - 2008.....	92
Tabela nr 32:Oferta edukacyjna tarnowskich uczelni wyższych.....	105
Tabela nr 33:Uczniowskie kluby sportowe.....	113
Tabela nr 34:Ogniska TKKF.....	115
Tabela nr 35:Towarzystwa sportowe.....	115
Tabela nr 36:Związki sportowe.....	116
Tabela nr 37:Kluby sportowe.....	116
Tabela nr 38:Organizacje działające w zakresie turystyki	117
Tabela nr 39:Zakład budżetowy.....	117

Tabela nr 40:Stypendia sportowe przyznane w latach 2007-2008.....	118
Tabela nr 41:Nagrody i wyróżnienia przyznane w latach 2007-2008.....	119
Tabela nr 42:Realizacja Programu „Ferie zimowe Tarnów 2008”.....	119
Tabela nr 43:Realizacja miejskiego Projektu „Lato w Mieście - Bezpieczne Wakacje Tarnów 2008”.....	119
Tabela nr 44:Sportowe rozgrywki międzyszkolne w latach 2007-2008.....	119
Tabela nr 45:Program „Zajęcia sportowo-rekreacyjne dla uczniów szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych, dla których organem prowadzącym jest Gmina Miasta Tarnowa”.....	120
Tabela nr 46:Liczba osób zatrzymanych na gorącym uczynku w latach 2007-2008.....	121
Tabela nr 47:Liczba ujawnionych wybranych wykroczeń w latach 2007-2008.....	122
Tabela nr 48:Ogólna represja w latach 2007-2008.....	122
Tabela nr 49:Zdarzenia drogowe w latach 2007-2008.....	123
Tabela nr 50:Porównanie ilości zdarzeń latach 2007-2008 na terenie miasta Tarnowa.....	124
Tabela nr 51:Imprezy promocyjne, na których obecne było TCI w 2008 r.....	150
Tabela nr 52:Miaasta współpracujące z Tarnowem.....	156
Tabela nr 53:Liczba organizacji pozarządowych w Tarnowie w latach 2006-2008.....	161
Tabela nr 54:Sfery zadań publicznych realizowanych przez organizacje pozarządowe w Tarnowie 2008 r.....	163
Tabela nr 55:Szczegółowa struktura zgłaszanych spraw na piśmie (ze względu na przedmiot sporu) w latach 2006-2008.....	169

26.1. Spis wykresów

Poziom bezrobocia w Tarnowie w latach 2007-2008.....	29
Stopa bezrobocia w Małopolsce - stan na listopad 2008 r.....	30
Liczba ofert pracy w Tarnowie w latach 2007-2008.....	30
Bezrobotni mieszkańcy Tarnowa, którzy podjęli działalność gospodarczą w latach 2007-2008.....	31
Osoby bezrobotne z Tarnowa zaktywizowane w ramach projektów finansowanych z EFS i FP w 2008 r.....	32
Przestępstwa popełnione na terenie powiatu tarnowskiego w odniesieniu do województwa małopolskiego w 2008 r.....	120
Przestępstwa stwierdzone w 2008 r. – miasto Tarnów na tle powiatu tarnowskiego.....	121
Ogólna wykrywalność przestępstw w latach 2007-2008.....	121
Ilość zdarzeń - miasto Tarnów - w latach 2007-2008.....	125
Działania kontrolno-rozpoznawcze w latach 2007-2008.....	126
Dotacje na rzecz organizacji pozarządowych - 2008 rok.....	162
Wartość spraw (w przeliczeniu na gotówkę) załatwionych dla konsumentów pozytywnie w latach 1999-2008.....	167
Wartość spraw nieewidencjonowanych (w przeliczeniu na gotówkę) załatwionych dla konsumentów pozytywnie w latach 1999-2008.....	168
Liczba przyjętych spraw na piśmie w latach 1999-2008.....	170
Liczba udzielonych porad w latach 1999-2008.....	171
Liczba spraw, w których w latach 1999-2008 zwrócono się do sądów.....	172